

FACULTEIT LETTEREN EN WIJSBEGEERTE

De politieke verhoudingen in Brugge tussen 1328 en 1361.

Een woelige periode in de Brugse geschiedenis

Mathijs Lenoir

Promotor: prof. Dr. Jan Dumolyn

Commissarissen: Ewoud Waerniers en prof. Dr. Lies Vervaeke

Masterproef voorgelegd aan de faculteit Letteren en Wijsbegeerte
voor het behalen van de graad van Master in de Geschiedenis

Academiejaar 2012-2013

Universiteit Gent

Examencommissie Geschiedenis

Academiejaar 2012-2013

Verklaring in verband met de toegankelijkheid van de scriptie

Ondergetekende,

afgestudeerd als master in de Geschiedenis aan Universiteit Gent in het academiejaar 2012-2013 en auteur van de scriptie met als titel:

.....
.....
.....
.....

verklaart hierbij dat zij/hij geopteerd heeft voor de hierna aangestipte mogelijkheid in verband met de consultatie van haar/zijn scriptie:

- de scriptie mag steeds ter beschikking worden gesteld van elke aanvrager;
- de scriptie mag enkel ter beschikking worden gesteld met uitdrukkelijke, schriftelijke goedkeuring van de auteur (maximumduur van deze beperking: 10 jaar);
- de scriptie mag ter beschikking worden gesteld van een aanvrager na een wachttijd van jaar (maximum 10 jaar);
- de scriptie mag nooit ter beschikking worden gesteld van een aanvrager (maximumduur van het verbod: 10 jaar).

Elke gebruiker is te allen tijde verplicht om, wanneer van deze scriptie gebruik wordt gemaakt in het kader van wetenschappelijke en andere publicaties, een correcte en volledige bronverwijzing in de tekst op te nemen.

Gent,(datum)

.....(handtekening)

Woord vooraf

Eerst en vooral wil ik professor Dumolyn bedanken om mij de kans te geven dit onderzoek uit te voeren en deze thesis te schrijven. Vooral wil ik hem bedanken voor zijn voortreffelijke begeleiding. Ook dank ik hem voor zijn vele hulp, wijze raadgevingen, handige tips en behulpzame opmerkingen. Ook de faculteit Letteren en Wijsbegeerte wil ik bedanken voor de interessante opleiding en vorming.

Daarnaast wil ik ook graag mijn ouders bedanken voor hun morele en financiële steun. Mama, bedankt om alles zoveel malen na te lezen en te verbeteren. Papa, bedankt voor de interesse en tips.

Vervolgens wil ik ook Heleen bedanken om het geheel na te lezen, te corrigeren waar nodig en haar “thesis-wijsheid” te delen! Ook Thomas wil ik bedanken voor de interesse en bemoedigingen.

Een hele grote bedanking gaat uit naar Febe om mij te blijven steunen en op te peppen in momenten van wanhoop. Dank je voor de vele steun en het geduld!

Tot slot wil ik ook al mijn vrienden bedanken voor de fijne momenten van ontspanning, sport en amusement die ook nodig waren om deze thesis te kunnen verwezenlijken.

Samenvatting

Sinds de *'Moerlemaye'* van 1280 eisten de ambachten inspraak in het politieke systeem van de stad Brugge, meer bepaald in de stedelijke schepenbank. Dit verworven zij na hun deelname aan de oorlog van de graaf van Vlaanderen tegen de Franse koning rond 1300. Na de Kustvlaamse Opstand van 1323-1328 verloren zij deze inspraak echter opnieuw. In deze thesis keken wij hoe in de hierop volgende woelige periode tot 1361 de verhouding was in de schepenbank tussen de vertegenwoordigers van de poortery en de leden van de ambachten. Deze woelige periode werd immers gekenmerkt door onderdrukking door de graaf van Vlaanderen, een opstandig bewind onder leiding van Jacob van Artevelde, een strijd tussen de graafgezinde en volksgezinde factie en een uitsluiting van de textielambachten uit de stadspolitiek. Daarnaast verrichtten wij ook onderzoek naar de 4-9-verdeelsleutel van J. Mertens. Volgens deze verdeelsleutel zetelden jaarlijks vier vertegenwoordigers van de poortery en negen leden van de ambachten in de schepenbank. Vervolgens gingen we ook dieper in op het al dan niet bestaan van dominante families en dominante personen in de schepenbank. Tot slot keken wij ook eventjes kort naar de verbannen schepenen in deze periode.

Wij maakten gebruik van een prosopografische methode. We gingen dus op zoek naar de personen achter de stedelijke instellingen. Dit soort onderzoek leent zich immers goed om de politieke instellingen in de middeleeuwen nauwkeuriger te onderzoeken. We gingen daarbij vooral na of de verschillende leden van de schepenbanken poorters of ambachtsleden waren. De poortery bevond zich immers voornamelijk in de conservatieve grafelijke factie en de ambachten situeerden zich in de meer progressieve volkspartij. Wij gebruikten hiervoor meerdere bronnen. Om de algemene context te schetsen hanteerden wij enkele kronieken: de kroniek van Jan van Dixmude, de *'Excellente Cronike van Vlaenderen'* van Anthonis de Roovere en het anonieme *'Cronicon comitum Flandrensium'*. Samen met de secundaire literatuur bleken deze ruim voldoende om de context en de situatie in deze periode in kaart te brengen. Daarnaast bestudeerden wij alle stadsrekeningen tussen 1328 en 1361. Hierin vonden we de jaarlijkse schepenbanken en de activiteiten van de verschillende schepenen in de stad. Ook de cartularia van Lodewijk van Nevers en Lodewijk van Male werden gebruikt. In vele van de oorkonden van deze twee graven vonden we extra informatie over verschillende schepenen.

Op het vlak van de samenstelling van de schepenbank konden wij deze periode van dertig jaar indelen in drie grote delen. Ten eerste waren er de tien jaar die volgden op de nederlaag van de opstandelingen nabij Kassel in 1328. Dit waren tien jaren waarin de poortery het monopolie hield in de schepenbank. Dit kwam voornamelijk doordat de graaf van Vlaanderen zich via de keure van 1329 opnieuw mengde in de samenstelling en benoeming van de schepenbank. Daarna, tijdens het bewind

van Jacob van Artevelde en zijn aanhangers, maakten de ambachten een wederopstanding. Tot 1348 vonden wij een nagenoeg evenredige verdeling in de schepenbank. Na een overwinning van de graafgezinde partij op de volksgezinde factie in 1348 zagen we een kleine stijging van het aantal vertegenwoordigers van de poortery in de schepenbank, maar het systeem van tussen 1328 en 1338 werd niet opnieuw ingevoerd.

Van een toepassing van de 4-9-verdeelsleutel vonden wij tussen 1328 en 1361 slechts vier mogelijke voorbeelden. Voor alle andere jaren vonden wij reeds meer dan vier vertegenwoordigers van de stedelijke poortery in de schepenbank. Een duidelijke toepassing van deze verdeelsleutel van Mertens vonden wij dus niet.

Ook vonden wij, na prosopografisch onderzoek, dat enkele stedelijke families de bovenhand hadden in de schepenbank: de 'van Aertrikes', de 'Bonins' en de 'Van de Walles'. Ook enkele individuen staken er in deze periode bovenuit. Zo zagen wij bijvoorbeeld dat Gillis van Coudebrouc in deze periode elf rekenjaren in de schepenbank zetelde.

Tot slot zagen we ook dat er na de opstandige periode van Jacob van Artevelde en zijn aanhangers heel wat schepenen verbannen werden uit de stad Brugge. In de daaropvolgende woelige tien jaar waarin de textielambachten opnieuw naar macht zochten, werden opnieuw heel wat schepenen verbannen uit de stad. Velen van hen mochten echter in 1361 terugkeren naar de stad. Het repressiemiddel van de verbanning om opstandige elementen uit de stad te verwijderen, werd in deze periode dus ook fervent gebruikt door Lodewijk van Nevers en Lodewijk van Male.

Inhoud

Woord vooraf	iii
Samenvatting.....	iv
Inhoud	vi
Lijst figuren.....	viii
Lijst tabellen	viii
1. Inleiding.....	1
1.1. Onderzoeksvraag en kadering.....	1
1.2. Inhoudelijke duiding	5
1.3. Bronnen en methodiek.....	5
1.3.1. Bronnen.....	6
1.3.1.1. Stadsrekeningen	6
1.3.1.2. Oorkonden.....	7
1.3.1.3. Kronieken	7
1.3.1.3.1. Jan van Dixmude	7
1.3.1.3.2. Excellente cronike van Vlaenderen.....	8
1.3.1.3.3. Chronicon Comitum Flandrensium	8
1.3.2. Prosopografie:	8
2. De politieke verhoudingen in Brugge tussen 1329 en 1361.....	10
2.1. Voorgeschiedenis en context.....	10
2.1.1. Voorgeschiedenis Brugse schepenbank.....	10
2.1.1.1. Bevoegdheden van de schepenbank	10
2.1.1.2. benoemingsvoorwaarden	10
2.1.2. De ambachten eisen inspraak (1280-1302).....	12
2.1.3. De ambachten verkrijgen inspraak (1304)	15
2.1.4. Strijd om verloren gegane autonomie van het Vlaamse volk (1323-1328).....	17
2.1.5. Tradities van conflicten	19
2.1.6. Woelige periode tussen 1358 en 1361	22
2.2. De Brugge stadsmagistraat tussen 1328 en 1361	23
2.2.1. 1329-1338	23
2.2.1.1. Context	23
2.2.1.2. De schepenbank.....	24
2.2.2. 1338-1346	27
2.2.2.1. Context.....	27

2.2.2.2.	De schepenbank.....	31
2.2.3.	1346-1348	35
2.2.3.1.	Context	35
2.2.3.2.	De schepenbank.....	36
2.2.4.	1348-1361	38
2.2.4.1.	Context	38
2.2.4.2.	De schepenbank.....	40
2.2.5.	1330-1361	43
2.2.5.1.	De schepenbank.....	43
2.2.6.	Conclusie	43
2.3.	familie en verwantschap binnen de schepenbank; dominante families en personen	46
2.3.1.	Status Questionis	46
2.3.2.	Dominante families.....	46
2.3.3.	Dominante personen	53
2.3.4.	Conclusie	57
2.4.	De 4-9-verdeelsleutel	58
2.4.1.	Status Questionis	58
2.4.2.	De 4-9-verdeelsleutel tussen 1329 en 1361?	61
2.4.3.	Conclusie	63
2.5.	Verbannen schepenen	65
2.5.1.	Status Questionis	65
2.5.2.	Brugse bannelingen na 1348	66
2.5.3.	Terugkeer bannelingen in 1361	68
2.5.4.	Conclusie	69
2.6.	Algemeen besluit.....	71
3.	Bijlagen	74
	Bijlage 1: Schepenenlijsten 1328-1361	74
	Bijlage 2: Alfabetische lijst schepenen	111
	Bijlage 3: Groenenboek f°110-113	144
	Bijlage 4: Politieke charters, 1 ^e reeks, nr. 497.	154
4.	Bibliografie.....	156
	Artikels en boeken	156
	Masterscriptie.....	159

Doctoraatsverhandeling.....	159
Uitgegeven Bronnen	160
Onuitgegeven Bronnen	160
Online databanken.....	160

Lijst figuren

Figuur 1: Verdeling van de schepenzetels tussen poorterij en ambachten tussen 1329 en 1338.	26
Figuur 2: Aantal zetels per vertegenwoordiger van de ambachten in de schepenbank tussen 1329 en 1338.	27
Figuur 3: Verdeling schepenzetels poorters-ambachten tussen 1338 en 1346.	33
Figuur 4: Verdeling schepenzetels tussen 1338 en 1346.	34
Figuur 5: Verdeling schepenzetels poorterij-ambachten tussen 1346 en 1348.	37
Figuur 6: Verdeling schepenzetels tussen 1346 en 1348.	38
Figuur 7: Verdeling schepenzetels tussen 1348 en 1361.	41
Figuur 8: Verdeling schepenzetels poorterij-ambachten tussen 1349 en 1361.	42
Figuur 9: Verdeling aantal schepenzetels poorter-ambachten tussen 1330 en 1361.	43
Figuur 10: Aantal schepenen die 'x' jaar aan de macht zijn.	48
Figuur 11: Aantal leden in de schepenbank per familie.....	50
Figuur 12: Aantal schepenjaren per familie.	50
Figuur 13: Dominante personen (2).....	55

Lijst tabellen

Tabel 1: Aantal schepenen die 'x' jaar aan de macht zijn.	48
Tabel 2: Procentuele verdeling (1).....	49
Tabel 3: Procentuele verdeling (2).....	49
Tabel 4: families waarvan meer dan 1 lid in de schepenbank zetelde.	51
Tabel 5: Dominante personen (1).	53
Tabel 6: Sociale klasse van de schepenen.	63
Tabel 7: Verbannen schepenen (1351).	67
Tabel 8: Verbannen schepenen die toestemming krijgen om terug te keren in 1361	69

1. Inleiding

1.1. Onderzoeksvraag en kadering

Sinds de 12^e eeuw werd de middeleeuwse, Brugse stedelijke politiek gedomineerd door de schepenbank. Gedurende de 13^e eeuw groeide dit politiek element uit tot een verlengstuk van het patriciaat. Men moest immers, om te kunnen zetelen in de schepenbank, lid zijn van de Brugse poorterij en tevens lid zijn van de Hanze van Londen¹: *“voor hen betekende lid worden van de hanze ongetwijfeld alleen opgenomen worden in de ‘poorterie’, hetgeen blijkbaar, naast het bewustzijn tot de hogere stand te behoren, ook zekere bevoorrechttingen meebracht. In de eerste plaats (theoretisch althans) verkiesbaar te zijn tot schepen, krachtens de stadskeure van 1241”*². Tegen het einde van de 13^e eeuw wonnen de ambachtsgilden aan economische slagkracht en wilden zij dit vertaald zien in politieke inspraak. Deze eisen zien we in de context van de Moerlemaye van 1280 en de Guldensporenslag van 1302. Op het einde van de 13^e eeuw zien we reeds een democratisering van de Hanze van Londen: *“De hanze is er in zeer sterke mate gedemocratiseerd. De overgrote meerderheid van de leden schijnen drapiers, lakensnijders, wolhandelaars, wijnhandelaars, en wijntappers van gering formaat te zijn. Er waren echter ook ambachtslieden zoals bakkers, kruideniers, meerseniers en kousscheppers die bezwaarlijk iets met handel op Engeland uitstaans hadden.”*³ Na de Guldensporenslag, dankzij de betrokkenheid van de ambachten in het leveren van troepen aan het leger van de nakomelingen van de Vlaamse Graaf, zien we dat de ambachtslieden geïncorporeerd werden in het stadsbestuur.

Sinds de keure van Thomas van Savoy en Johanna van Konstantinopel uit 1241 werden elk jaar dertien nieuwe schepenen aangesteld. Voordien bleven schepenen voor de rest van hun leven in hun functie. De jaarlijkse vernieuwing was niet iets nieuws in Vlaanderen, in Atrecht gebeurde dit bijvoorbeeld al sinds 1194.⁴ De aanstelling in de schepenbank gebeurde sinds 1127 door de Graaf van Vlaanderen of door zijn afgezant in de stad. Zoals hierboven vermeld bleven de ambachtsgilden tot 1302 uitgesloten uit de schepenbank. Na 1302 werden zij wel opgenomen, hetzij echter enkel leden van het college der gezworenen van de ambachten, zoals bijvoorbeeld dekens of vinders. Rond deze periode werd ook een verdeelsleutel voor de schepenbank opgesteld. Vier van de dertien leden waren lid van de poorterij en de overige negen leden kwamen uit de ambachtskringen. De vier leden van de poorterij werden aangesteld door de Graaf van Vlaanderen en de negen ambachtsleden werden verkozen door de gemeente. Tot in het jaar 1324 bleef deze regeling van kracht.⁵ De

¹ Voor meer informatie over de Hanze van Londen: C. Wyffels, De Vlaamse Hanze van Londen op het einde van de XIIIe eeuw, in: *Handelingen van het Genootschap voor geschiedenis te Brugge*, 97 (1960), pp. 5-30.

² C. Wyffels, De Vlaamse Hanze van Londen op het einde van de XIIIe eeuw, in: *Handelingen van het Genootschap voor geschiedenis te Brugge*, 97 (1960), p. 18.

³ Ibidem, p. 18.

⁴ R. Van Uytven, Het Stedelijke leven 11de – 14de eeuw. Stadsgeschiedenis in het Noorden en Zuiden, in: *Algemene Geschiedenis der Nederlanden*, D.P. Blok, et. Al. [eds.], Fibula-Van Dishoeck, Haarlem, Nederland, (1982), Middeleeuwen deel II, p 227.

⁵ D. Van den Auweele, *Schepenbank en schepenen te Brugge (1127-1384). Bijdrage tot de studie van een gewone stedelijke rechts- en bestuursinstelling (doctoraatsverhandeling geschiedenis Katholieke Universiteit Leuven 1977)*; En K. Vanhaverbeke, *Het stadsbestuur in Brugge in de periode 1375-1407: sociaal-institutionele*

historicus Jacques Mertens heeft veel onderzoek gedaan naar het gebruik van een verdeelsleutel voor de samenstelling van de stedelijke schepenbank. Zo is hij van mening dat, sinds 1361, de volgorde van de zitjes van de negen leden van de ambachten een vaststaande verdeling hadden.⁶ Dit onderwerp zal hieronder, in paragrafen 1.1 en 2.4, uitgebreider aan bod komen.

In 1322 stierf de Vlaamse Graaf Robrecht van Bethune III en werd hij opgevolgd door zijn kleinzoon Lodewijk van Nevers. Twee jaar na zijn troonsbestijging, op 9 april 1324, herbevestigde graaf Lodewijk de keure van 1127 waarin vermeld werd dat de aanstelling van de schepenbank gebeurde door de Graaf van Vlaanderen.⁷ Uit deze keure blijkt dat de nieuwe Vlaamse graaf nog zwak stond: hij bevestigde wel dat hij zelf de schepenbank aanstelde, maar indien dit niet gebeurde binnen de acht dagen, dan mochten de uittredende schepenen zelf hun opvolgers aanstellen.⁸ Ondertussen waren de boeren op het platteland, de stedelijke ambachtsbevolking en enkele minder machtige leden van de poorterij tegen de Vlaamse graaf, het patriciaat en de grafelijke aanhangers in opstand gekomen. Dit begon als een opstand tegen de misbruiken van de machthebbende klasse, maar evolueerde in een sociale opstand tegen het politieke systeem.⁹ Na een bloedige repressie met culminatiepunt in de slag bij Kassel van 1328 waar de opstandelingen vernederd werden, werd de keure van 1127 opnieuw herbevestigd. In de Brugse keure van 1329 kwam de aanstelling van de schepenbank opnieuw volledig in handen van de graaf van Vlaanderen.¹⁰ Dit stond natuurlijk in relatie met de sterke machtspositie van graaf Lodewijk van Vlaanderen na het neerslaan van de opstand van Kust-Vlaanderen nabij Kassel.¹¹ Hierop volgde een periode van opstand, repressie, verzoening, opnieuw opstand, enz. Tot in 1361 zien we een zeer troebele, chaotische en woelige periode in de geschiedenis van het Graafschap Vlaanderen en de stad Brugge. In 1361 kwam het, na woelingen met betrekking tot de vertegenwoordiging van de ambachten in de schepenbank, tot een akkoord – waarover later meer – tussen de graaf, de stad en de vijfenvijftig neringen.¹² Vanaf het bezegelen van dit akkoord startte, met betrekking tot de vertegenwoordiging in de schepenbank, een rustige periode.¹³ Maar in de periode tussen 1328 en 1361 was dit niet het geval. Schepenbanken die

benadering aan de hand van een prosopografische methode (verhandeling tot het behalen van de graad van Licentiaat in de Geschiedenis, Universiteit Leuven, 1997), pp. 200.; EN: J. Mertens, 'De verdeling van de Brugse schepenzetels op sociaal gebied (XIVde eeuw)', in: Wetenschappelijke tijdingen, 21 (1961), kol. 451-466; EN: J. Dumolyn, De Brugse opstand van 1436-1338, U.G.A., België, (1997), pp. 381.

⁶ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 451-466; EN: J. Mertens, 'De XIVde. eeuwse voornaamste Brugse schepenfamilies, in: *Ons Heem*, 9 (1951), pp. 259-264

⁷ T. de Limburg-Stirum (ed.), *Codex diplomaticus Flandriae inde ab anno 1296 ad usque 1325 ou Recueil de documents relatifs aux guerres et dissensions suscitées par Philippe-le-Bel, roi de France, contre Gui de Dampierre, comte de Flandre*, De Zuttere, Brugge, (1879-1889), pp. 365-366.

⁸ J. Van Rompaey, 'De Brugse Keure van 1329 en de aanvullende Privileges', in: *Handelingen van de Koninklijke Commissie voor de uitgave der oude wetten en verordeningen van België*, 21 (1965), p. 37.

⁹ J. Sabbe, *Vlaanderen in opstand 1323 – 1328*, Uitgeverij Marc Van de Wiele – Genootschap voor Geschiedenis, België, (1992), pp. 132; W.H. TeBrake, *A Plague of Insurrection. Popular Politics and Peasant Revolt in Flanders, 1323-1328*, University of Pennsylvania Press, USA, (1993), pp. 170.

¹⁰ J. Van Rompaey, art. Cit. (1965), p. 50; J. Sabbe, op. Cit. (1992), p. 79.

¹¹ W.H. Te Brake, *A Plague of Insurrection. Popular Politics and Peasant Revolt in Flanders, 1323-1328*, University of Pennsylvania Press, USA, (1993), pp. 124-125.

¹² J. Mertens, 'Woelingen te Brugge tussen 1359 en 1361', in: *"Album Carlos Wyffels"*, U.A., België, (1987), pp. 325-330.

¹³ A. Vandewalle, 'De Brugse stadsmagistraat en de deelname van de ambachten aan het bestuur, 14de-15^e eeuw', in: A. Vandewalle, *Een privilege voor iedereen*, Levend Archief vzw, Berchem, (2008), p. 230.

gedomineerd werden door leden van de poortery werden afgewisseld met ambachtsgezinde schepenbanken. Deze werden op hun beurt weer afgewisseld, enz. Een viertal opstanden werden in deze periode van dertig jaar uitgevochten. Deze woelige periode wordt door Gilliodts-Vanseveren in zijn *“Histoire de la magistrat Bruggeoise”* gereduceerd tot een tiental regels. Hij stelt dat, na 1328, teruggekeerd werd naar de periode van 1241 en de keure van Thomas van Savoi. Ook onder Lodewijk van Male, de opvolger van Lodewijk van Nevers, bleef de situatie hetzelfde volgens Gilliodts-Vanseveren. En dit zou zo blijven tot en met de keure van 26 april 1384.¹⁴ Toch kunnen we, met betrekking tot deze woelige periode, niet zo kort door de bocht gaan. Tal van veranderingen, onder invloed van de maatschappelijke en politieke situatie, doen zich voor.

In deze thesis wordt uitgezocht, aan de hand van prosopografisch onderzoek naar de verschillende schepenbanken, welke politieke factie op welk moment aan de macht was tussen 1329 en 1361. Domineerde de poortery de schepenbank en was deze dus graafgezend of waren het de ambachtsleden die aan het langste eind trokken en de schepenbank domineerden? Rond dit onderwerp bestaat reeds wat onderzoek. Een van de voornaamste auteurs met betrekking tot de veertiende-eeuwse Brugse schepenbank is J. Mertens.¹⁵ Ook relevant binnen dit onderwerp is de doctoraatsverhandeling van Vanden Auweele.¹⁶ Gilliodts-Vanseveren¹⁷ en A. Vandewalle¹⁸ leverden beiden relevante bijdragen tot dit onderwerp. Vervolgens is de masterscripte van Vanhaverbeke¹⁹ verhelderend voor dit onderwerp. J. Dumolyn behandelde ook de onstabiliteit in het veertiende-eeuwse Brugge en de transities tussen *‘populair bestuur’* en *‘oligarchisch bestuur’*.²⁰ Tot slot leverde ook R. Verbruggen²¹ met betrekking tot dit onderwerp een zeer interessant werk af. Maar dit bestaande onderzoek was voor de periode 1329-1361 nooit zo diepgaand als hier de bedoeling is en behandelt deze problematiek nooit op zo’n consistente wijze als hier voor ogen gehouden wordt. Daarnaast is deze problematiek nog niet volledig uitgeklaard en valt er nog veel over te zeggen. Want, zo stelt professor Dumolyn: *“De Institutionele geschiedenis van Brugge in de Bourgondische periode vormt eigenlijk een nog bijna ongeschreven blad. Het onderzoek naar de verdeling van de magistraatszetels op sociaal vlak bleef beperkt tot de 14de eeuw. Maar ook in deze periode is de situatie allerminst duidelijk.”*²² Ook André Vandewalle is van mening dat dit probleem nog lang niet uitgeklaard is: *“[...] toch is deze problematiek nog lang niet uitgeput, wel integendeel.”*²³ We kunnen dit onderzoek dus kaderen in een reeds bestaande onderzoekstraditie naar de stedelijke schepenbank in de stad Brugge. Voor zowel de dertiende als de veertiende eeuw is hier reeds

¹⁴ L. Gilliodts-Vanseveren, ‘Histoire de la Magistrature Bruggeoise’, in: *Annales de la Fédération archéologique et historique de Belgique*, 3 (1888), pp. 209-210.

¹⁵ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 451-466; en J. Mertens, art. Cit. (1951), pp. 233-236.

¹⁶ D. Van den Auweele, op. Cit. (1977)

¹⁷ L. Gilliodts-Vanseveren, art. Cit. (1888), pp 196-217.

¹⁸ A. Vandewalle, art. Cit. (1999), pp. 27-40.

¹⁹ K. Vanhaverbeke, op. Cit. (1997) pp. 200.

²⁰ J. Dumolyn, The Vengeance of the Commune: Sign Systems of Popular Politics in Medieval Bruges, in: J. Dumolyn, H. Rafael, O. Herrer and V. Challet [eds.], *“La comunidad medieval como esfera publica”*, Prensa de la Universidad de Sevilla, Sevilla, Spanje, (2013), pp. 15-16.

²¹ R. Verbruggen, *Geweld in Vlaanderen. Macht en onderdrukking in de Vlaamse steden tijdens de veertiende eeuw*, Genootschap voor Geschiedenis, Brugge, (2005), pp. 208.

²² J. Dumolyn, op. Cit. (1997), p. 105.

²³ A. Vandewalle, art. Cit. (2008), pp. 280.

onderzoek naar gebeurd. Maar zoals Vandewalle en Dumolyn stellen, kan hier nog veel meer over onderzocht en geschreven worden. Kortom, wij pogen een synthese op te stellen met betrekking tot deze problematiek. Deze synthese toetsen wij aan de realiteit op basis van prosopografisch onderzoek naar de Brugse schepenbank tussen 1329 en 1361.

Waarom kozen wij nu juist de jaren 1329 en 1361 om ons onderzoek af te bakenen? Het jaar 1329 vormde, wegens de invoering van een nieuwe keure in verband met de aanstelling van de schepenbank door Lodewijk van Nevers, een breuk met de voorgaande vijftwintig jaar. Voor deze vijftwintig jaar wordt algemeen aangenomen dat de schepenbank gedomineerd werd door de ambachtsleden. Dit was immers zo sinds de keure van Filips van Chieti van 1304. In het jaar 1329 werd hier door Lodewijk van Nevers een einde aan gemaakt en kwam de aanstelling van de stedelijke schepenen opnieuw volledig in handen van de graaf van Vlaanderen. Op dat moment zou de schepenbank opnieuw gedomineerd worden door leden van de poorterij, niet langer door vertegenwoordigers van de ambachten. We zien dus dat het jaar 1329 een duidelijke breuk vormt op het vlak van de politieke macht van de ambachten in de stad Brugge. Dat we het jaar 1361 kozen om ons onderzoek af te sluiten ligt in het feit dat, volgens de bestaande literatuur met betrekking tot de Brugse schepenbank, op dat moment een meer stabiele periode ingezet werd. Zo ontstond er op dat moment een meer vaststaande regeling met betrekking tot de vertegenwoordiging in de schepenbank van de verschillende leden van Brugge: *“Moreover, in Ghent and bruges from about 1360, a balance of power developed between the different guilds, which was reflected in more-or-less fixed systems for the division of economic and socio-political functions within the city. Rebellion was no longer necessary to fulfil political demands, because representatives of the guilds took part in city government.”*²⁴ Over de precieze omstandigheden waarin deze twee breukmomenten kaderen, gaan we in de paragrafen 2.1.3. en 2.1.5. dieper in.

Wij gaan dus dieper in op de samenstelling van de Brugse schepenbank tussen 1329 en 1361. Hierbij worden verschillende vragen gesteld. Zo vragen wij ons af welke ‘partij’ in welke periode de bovenhand heeft binnen de Brugse politiek. Concepten als ‘partij’ en ‘factie’ zullen hier, net zoals bij Braekevelt, Buylaert, Dumolyn en Haemers, als synoniem gebruikt worden. Dit verantwoordt zij door het feit dat voor contemporaine auteurs dergelijke concepten ook synoniemen waren: *“factiones was the usual Latin equivalent for different forms of the word ‘parties’ in the vernacular.”*²⁵ Hierbij wordt de vraag gesteld hoe dit evolueert aan de hand van het ritme van de regimewissels en opstanden. Wat was bijvoorbeeld de invloed van de dood van Lodewijk van Nevers en de troonsbestijging van Lodewijk van Male? Daarnaast wordt ook dieper ingegaan op de vraag wat de invloed is van de Honderdjarige Oorlog en van de Gentse Artevelde-periode op de Brugse politiek. Ten slotte besteden wij ook aandacht aan de vraag hoe het komt dat, op het einde van de jaren 1350, de ambachten opnieuw in opstand komen en wat hiervan de invloed was op de samenstelling van de schepenbank.

²⁴ J. Dumolyn & J. Haemers, Patterns of urban rebellion in medieval Flanders, in: *“Journal of Medieval History”*, 31 (2005), p. 379.

²⁵ J. Braekevelt, F. Buylaert, J. Dumolyn & J. Haemers, ‘The Politics of Factional Conflict in Late Medieval Flanders’, in: *Historical Research*, 85 (2012), p. 2.

1.2. Inhoudelijke duiding

In een eerste, inleidende paragraaf zal de algemene context van de stad Brugge en het graafschap Vlaanderen besproken worden. Wat waren namelijk de grote politieke lijnen en gebeurtenissen in deze en de voorgaande periode? Ook zullen we hier de voorgeschiedenis op het vlak van de samenstelling, benoeming, en bevoegdheden van de stedelijke magistraat dieper onderzoeken. In deze paragraaf wordt dus een volledig overzicht gegeven van de ontstaansgeschiedenis en de evolutie op het vlak van de samenstelling van de Brugse stedelijke schepenbank.

In punt 2.2. zullen we dan de samenstelling van de schepenbank in de stad Brugge gedurende de woelige periode 1328-1361 behandelen. Aan de hand van prosopografisch onderzoek zullen zaken als de samenstelling van de schepenbank, de benoeming door de graaf of door het gemeen, de aanwezigheid van de ambachten, de dominantie van de poorterij, enz. onderzocht worden. Hier wordt voornamelijk de nadruk gelegd op de vraag of de verschillende schepenen al dan niet lid waren van de stedelijke poorterij of vertegenwoordigers van de ambachten. Dit aangezien de poorters traditioneel als graafgezind en de ambachtsleden als volksgezind gezien worden.

Ten derde zullen we dieper ingaan op de familiale banden en de aanwezigheid van dominante families in de Brugse schepenbank. Opnieuw zullen we hier een prosopografische benadering hanteren. Daarnaast onderzoeken we hier ook wie wie is in de schepenbank. Wat was bijvoorbeeld de sociale achtergrond van de meest belangrijke en meest dominante schepenen? Kunnen we iets te weten komen over hun financiële situatie? Wat kunnen we te weten komen over de personen achter de instelling van de schepenbank?

In paragraaf 2.4. zal dieper ingegaan worden op het vraagstuk met betrekking tot de 4-9-verdeelsleutel van de schepenbank die Jacques Mertens voor de stad Brugge opgesteld heeft. Kunnen we spreken van het bestaan van zo'n dergelijke verdeelsleutel? Kunnen we spreken van een concrete toepassing van deze verdeelsleutel? Werd deze doorheen de onderzochte periode gehanteerd. Zo neen of zo ja, wat was hier dan de oorzaak van?

Tot slot wordt in een laatste deel dieper onderzoek verricht naar de schepenen die verbannen werden uit de stad Brugge. Gijzelneming was in de late middeleeuwen uitgegroeid tot een gekende techniek om opstandige personen uit de maatschappij te verwijderen. Zo gebeurde dat ook na het neerslaan van de Kustvlaamse opstand nabij Kassel in 1328 en na het overwinnen van de graafgezinde partij in 1349. Ons onderzoek betreft voornamelijk de verbannen schepenen na de omwenteling in 1349 en de gijzelaars die naar Brugge mochten terugkeren, volgens een grafelijke oorkonde uit 1361.

1.3. Bronnen en methodiek

Eerst en vooral zal hieronder kort uit de doeken gedaan worden welke verschillende bronnen, meer bepaald de Brugse stadsrekeningen, verschillende contemporaine kronieken en enkele grafelijke oorkonden, hier gehanteerd worden. Daarnaast wordt de gebruikte methodiek, namelijk een prosopografische aanpak, uitgelegd.

1.3.1. Bronnen

1.3.1.1. Stadsrekeningen

Op het einde van de dertiende eeuw zien we een enorme stijging van de belangstelling voor de stedelijke financiën. Dit ging gepaard met een sterke verbetering van het bijhouden van deze financiën in de stadsrekeningen. Dit kwam doordat de graaf de schepenen van de stad verplichtte om de stedelijke financiën tegenover hem te verantwoorden. Na de Moerlemaye van 1280 moesten de schepenen immers een volledige lijst met alle inkomsten en uitgaven opstellen. Toch hadden de stadsrekeningen al een voorgeschiedenis. Ze waren ontstaan met betrekking tot het beheer van de gemeenschappelijke gronden van de stad. Later kwamen daar de administratieve activiteiten van de handelsgilden en van enkele rijke burgers bij. Tot slot werden hier door de schepenbanken nieuwe elementen in geïncorporeerd. De schepenen waren ondertussen immers verantwoordelijk voor de stedelijke financiën. In de loop van de twaalfde en dertiende eeuw kwam er steeds meer inmenging van de gegoede burgers uit de stad. Zij moesten immers, in naam van de graaf, de stedelijke financiën inkijken. Op deze manier kwam men tot de regeling uit 1281 dat de schepenen verplicht waren een lijst met alle inkomsten en uitgaven van de stad op te stellen ter controle voor de graaf. Na verloop van tijd kwamen steeds meer aspecten aan bod in de stadsrekeningen. Zo gingen steeds meer politieke en militaire uitgaven genoteerd worden in de rekeningen. Daarnaast gingen ook fenomenen als natuurlijke catastrofes, branden, e.d. steeds meer invloed hebben.²⁶

In Brugge werden de stadsrekeningen van 1281 tot 1299 in het Latijn opgesteld. De stadsrekening van 1300-1301 werd zowel in het Latijn als in het Vlaams geschreven. Na 1302 gebeurde dit enkel in het Vlaams. Uiterlijk komen de stadsrekeningen in Vlaanderen in registervorm, in rolvorm of in schriftvorm voor. Voor Brugge zien we tot 1302 ofwel rollen ofwel schriften, nadien hebben we enkel nog stadsrekeningen in registervorm. Sinds hun ontstaan tot in de vijftiende eeuw werden de stadsrekeningen uitsluitend op perkament opgesteld. In de loop van de vijftiende eeuw zien we een transitie naar stadsrekeningen op papier.²⁷

Inhoudelijk werden steeds eerst de inkomsten genoteerd en daarna de uitgaven. Deze rubrieken werden telkens opgedeeld in verschillende categorieën. Zo zien we bijvoorbeeld bij de inkomsten de accijnzen op de hallen, op het gebruik van de kraan, op de inkomsten van de verkoop van bier of wijn, enz. Bij de uitgaven zien we bijvoorbeeld stedelijke werken, de lonen van de schepenen en raadsleden, uitgaven voor boden, enz. Binnen de verschillende categorieën werden steeds alle inkomsten of uitgaven chronologisch genoteerd. Onderaan elke pagina zien we dan de som van deze specifieke pagina en op het einde van elke categorie de som hiervan. Op het einde van elke rubriek, zien we de totale som. Tot slot werd op het einde van het rekenjaar een balans opgemaakt van alle uitgaven en inkomsten en kunnen we zien of de stad een verliesjaar leed of winst maakte.²⁸

²⁶ W. Prevenier, 'Quelques aspects des comptes communaux en Flandre au Moyen Age', in: *Studia historia Gandensia*, RUG. Faculteit letteren en wijsbegeerte, XV (1964), pp. 111-135.

²⁷ Ibidem, pp. 135-137.

²⁸ W. Prevenier, art. Cit. (1964), pp. 137-144.

1.3.1.2. Oorkonden

Enkele grafelijke oorkonden zijn met betrekking tot het door ons onderzochte onderwerp ook van belang. Enkele oorkonden waarin de stedelijke schepenbank behandeld werd, moeten hier aangehaald worden. Zo was er ten eerste de oorkonde van Filips van den Elzas uit ongeveer 1170.²⁹ Ten tweede blijkt een oorkonde van Thomas van Savoy en Johanna van Konstantinopel op dit vlak relevant.³⁰ Ten derde was er een keure van Gwijde van Dampierre uit het jaar 1281.³¹ Vervolgens werd er in het jaar 1304 met betrekking tot de schepenbank een nieuwe oorkonde uitgevaardigd door Filips van Chieti.³² Tot slot was er ook nog een oorkonde van Lodewijk van Nevers uit het jaar 1329 die de benoeming van de schepenen opnieuw volledig in handen van de graaf van Vlaanderen centraliseerde.³³

Daarnaast werd ook nog een oorkonde uit het jaar 1351 van Lodewijk van Male bestudeerd.³⁴ In deze oorkonde vonden wij een opsomming van alle Brugse gijzelaars die verbannen werden na de overwinning van de graaf op de volksgezinde factie. Tot slot vaardigde Lodewijk van Male in 1361 ook een oorkonde uit waarin een lijst opgenomen was van Bruggelingen die terug mochten keren uit hun verbanning.³⁵

1.3.1.3. Kronieken

Om de algemene geschiedkundige achtergrond van de periode voor, tijdens en na 1329-1361 beter te begrijpen werden ook enkele contemporaine kronieken gehanteerd. In wat hieronder volgt, geven wij een opsomming en wat meer algemene informatie van de verschillende gebruikte kronieken.

1.3.1.3.1. Jan van Dixmude

Deze kroniek werd door J. J. Lambin uitgegeven in het jaar 1839. Het was ook Lambin die deze kroniek toeschreef aan een Ieperse kanunnik, Jan van Dixmude. Ondertussen is dit feit echter weerlegd en wordt deze kroniek toegeschreven aan ofwel een Bruggeling, ofwel een Gentenaar. Het zou waarschijnlijk gaan om iemand uit de handels- of bestuurlijke kringen. Deze kroniek behandelt de periode vanaf het jaar 836 tot het jaar 1436 en werd gedateerd in 1434/1438. Inhoudelijk gaat het om een Nederlandse bewerkte vertaling van de '*Flandria Generosa C*' – waarover hieronder meer informatie.³⁶

²⁹ R. C. Van Caenegem en L. Milis, 'Kritische uitgave van de 'Grote Keure' van Filips van de Elzas, graaf van Vlaanderen, voor Gent en Brugge (1165-1177), in: *Bulletin de la Commission royale d'histoire*, 143 (1977), pp. 207-257; L. Gilliodts-Van Severen, *Coutumes des pays et comté de Flandre. Coutumes de la ville de Bruges*, Brussel, (1874-1875), nr. XXVII, pp. 189-194.

³⁰ SAB, Cartularium Rodenboek, fol 333v-334; L. A. Warnkoenig & A.E. Gheldolf, *Histoire de la Flandre et ces institutions civiles et politique jusqu'à l'année 1305*, M. Hayez, Brussel, (1838), p. 229.

³¹ L. A. Warnkoenig & A.E. Gheldolf, op. Cit. (1838), pp. 257-164.

³² G. De Pourcq, Note critique sur le grand privilege brugeois de 1304 et le règlement d'élection du magistrat, in: *Annales de la Société d'émulation de Bruges*, 74 (1931), pp. 139-159.

³³ J. Van Rompaey, art. Cit. (1965), pp. 35-61.

³⁴ SAB, Politieke Charters, 1e reeks, nummer 497.

³⁵ L. Gilliodts-Van Severen, op. Cit. (1874-1875)

³⁶ Databank Narrative Sources: http://www.narrative-sources.be/naso_detail_nl.php; E. Loncke, *De kronieken van Vlaanderen. Uitgave en studie van het handschrift 436 van de stadsbibliotheek te Brugge*, Verhandeling

1.3.1.3.2. Excellente cronike van Vlaenderen

De 'Excellente cronike van Vlaenderen', van de hand van Anthonis de Roovere³⁷ is een bewerkte vertaling en aanvulling van de 'Flandria Generosa C'. Deze kroniek vinden we vandaag terug in de stadsbibliotheek van Brugge als de Handschriften 436 en 437. Dit werk vertelt de geschiedenis van het graafschap Vlaenderen vanaf het jaar 621 tot het jaar 1423. De 'Excellente cronike van Vlaenderen' loopt verder tot het jaar 1482. De auteur van deze kroniek, Anthonis de Roovere, was een Brugs rederijker en stadsdichter. Hij leefde van ongeveer 1430 tot 1482. Mogelijk had dit werk ook nog twee coauteurs, maar dit weet men niet zeker. Dit waren waarschijnlijk de Brugse geestelijke Andries de Smet en nog een andere, anonieme Bruggeling.³⁸

De 'Flandria Generosa' was oorspronkelijk een Latijnse kroniek die de genealogie van de Vlaamse graven weergaf. Dit groeide uit tot een kroniek over het graafschap Vlaenderen. Dit wil zeggen dat de geografische focus op het graafschap Vlaenderen ligt, maar dat ook de relaties met andere steden, gebieden, landen, vorstendommen, e.d. beschreven worden.

1.3.1.3.3. Chronicon Comitum Flandrensium

Ook het '*Chronicon Comitum Flandrensium*' bouwt verder op de '*Flandria Generosa C*'. Voor de periode van 836 tot 1347 kopieert de auteur de '*Continuatio Claromariscensis*', een aanvulling op de '*Flandria Generosa C*'. Maar de '*Chronicon Comitum Flandrensium*' is veel uitgebreider en geeft veel meer informatie dan enkel een genealogie van de Vlaamse graven. In deze kroniek worden zaken zoals interne politiek, plaatselijke gebeurtenissen, la petite histoire en oorlogen, veldslagen en kruistochten ook nauwkeurig beschreven. Om deze zaken te beschrijven gebruikte de auteur van het '*Chronicon Comitum*' andere geschreven bronnen als basis, dit waren de '*Vita Caroli*', het dagboek van Galbert van Brugge, de '*Spieghel Historiae*' en Franse bronnen zoals bijvoorbeeld de '*Istore et Croniques de Flandre*'. Vanaf het jaar 1347 baseerde de auteur van het '*Chronicon Comitum Flandrensium*' zich dan op eigen waarnemingen en krijgt deze kroniek echt historische waarde, daar ze niet meer gebaseerd is op andere geschreven bronnen.³⁹

1.3.2. Prosopografie

Prosopografie komt van het Griekse "*Prosopon Graphein*" en dit wil zeggen 'het beschrijven van wat men aan de voorkant ziet'. Meer concreet slaat dit dus op 'het gelaat, de persoon'. In de huidige betekenis van het woord kan men dit interpreteren als 'een verzameling persoonsgegevens van een in ruimte en tijd afgebakende groep'. De bedoeling van prosopografisch onderzoek is om de gemeenschappelijke kenmerken van een groep mensen in de geschiedenis bloot te leggen en op

voorgelegd aan de Faculteit Letteren en Wijsbegeerte voor het verkrijgen van de graad van Licentiaat in de Geschiedenis, online geraadpleegd op http://lib.ugent.be/fulltxt/RUG01/001/311/472/RUG01-001311472_2010_0001_AC.pdf

³⁷ Databank Lexicon des Mittelalters: W. Waterschoot, 'Roovere, Anthonis de', in Lexikon des Mittelalters, 10 vols (Stuttgart: Metzler, [1977]-1999), vol. 7, col. 1025, in Brepolis Medieval Encyclopaedias - Lexikon des Mittelalters Online)

³⁸ Databank Narrative Sources: http://www.narrative-sources.be/naso_link_nl.php?link=244; E. Loncke, op. Cit. (2010)

³⁹ E. Loncke, op. Cit. (2010)

grond van deze verzamelde gegevens (nieuwe) antwoorden te vinden op (oude) vragen. Prosopografie is dus een hulpwetenschap, geen doel op zich.⁴⁰

Prosopografisch onderzoek werd sinds het einde van de 19^e eeuw in de geschiedwetenschap geïntroduceerd door oud-historici, het ging bij hen voornamelijk om namenlijsten van politici. In de loop van de 20^e eeuw werd dit onderzoek ook toegepast op andere onderwerpen en andere periodes uit de geschiedenis. Bij mediëvisten groeide de belangstelling voor prosopografisch onderzoek vooral in de jaren '70 van de vorige eeuw om vandaag de dag enorm populair te worden. De prosopografie breidde zich verder uit over allerlei takken in de geschiedenis.⁴¹ Ook voor de institutionele geschiedenis leent de prosopografie zich uiterst goed. Dit aangezien de politiek immers gemaakt wordt door mensen. In plaats van enkel de structuren van de instellingen te bestuderen door middel van de normatieve bronnen, komen door een prosopografische benadering ook de mensen die de instellingen bevolken aan bod. Aangezien instellingen zeer traag veranderen, maar de mensen en opinies zich veel sneller wijzigen is het zeer interessant om deze personen die de instellingen bevolken te onderzoeken. Vragen als "*Hoe verlopen politieke wisselingsregimes?*"⁴² en "*Grijpt er dan een wisseling van personeel, van machtshebbers plaats?*"⁴³ zijn zeer interessante vragen. De Ridder-Symoens is van mening dat de prosopografie zich zeer goed leent om middeleeuwse instellingen door te lichten.⁴⁴

Hier werd vooral gezocht naar de sociale achtergrond van de verschillende leden van de Brugse schepenbank. Behoorden zij tot de poorterij of waren zij leden van de stedelijke ambachten? Dit konden wij met betrekking tot deze schepenen in deze periode vooral terugvinden in de lijst met weerbare mannen van J.F. Verbruggen⁴⁵ en de lijsten met gijzelaars van D. Van Den Auweele⁴⁶. Daarnaast werd ook gekeken hoeveel jaar een bepaalde schepen in de schepenbank zetelde en in welke specifieke periode die schepen zetelde. Verder zochten wij in de stadsrekeningen⁴⁷ ook naar informatie met betrekking tot hun financiële achtergrond. Pachtten zij accijnzen van de stad? Daarnaast keken wij ook wat hun politieke status was binnen de stad Brugge. Dit leidden wij af uit het feit of zij als schepen al dan niet op diplomatieke missies gestuurd werden. Vervolgens zochten wij ook naar de verschillende schepenen in de grafelijke oorkonden van zowel Lodewijk van Nevers als Lodewijk van Male. Hierin vonden wij onder andere informatie met betrekking tot grondbezit van de verschillende schepenen.

⁴⁰ H. de Ridder-Symoens, 'Prosopografie en middeleeuwse geschiedenis: een onmogelijke mogelijkheid?' In: *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent*, 45 (1991), pp. 95-97.

⁴¹ Ibidem, pp. 97-100.

⁴² Ibidem, p. 109.

⁴³ Ibidem, p. 109

⁴⁴ Ibidem, pp. 109-111.

⁴⁵ J. F. Verbruggen, *Het gemeentelager van Brugge van 1338 tot 1340*, Paleis der Academiën, België, (1962), pp. 243.

⁴⁶ D. Van Den Auweele, *De Brugse gijzelaarslijsten van 1301, 1305 en 1328. Een komparatieve analyse*, in: *Handelingen van het Genootschap voor geschiedenis te Brugge: tijdschrift voor de studie van de geschiedenis van Vlaanderen*, 110, (1973), pp. 105-167.

⁴⁷ SAB, 216: Stadsrekeningen

2. De politieke verhoudingen in Brugge tussen 1329 en 1361

2.1. Voorgeschiedenis en context

2.1.1. Voorgeschiedenis Brugse schepenbank

2.1.1.1. Bevoegdheden van de schepenbank

Sinds de twaalfde eeuw werd de Brugse stadspolitiek gedomineerd door de schepenbank. De stad werd, ten laatste rond 1127, voorzien van een schepenbank. Deze oefende de gebruikelijke gerechtelijke bevoegdheden in de stad uit.⁴⁸ De Brugse schepenbank had zowel gerechtelijke als bestuurlijke bevoegdheden.

Eerst zullen we kort dieper ingaan op de gerechtelijke bevoegdheden van de schepenbank. Op het gerechtelijke vlak fungeerde de schepenbank als de gewone rechtbank van de stad. In zaken die behandeld hoorden te worden door de vorstelijke of kerkelijke rechtbanken had de stedelijke schepenbank geen inspraak. In context van de rechtspraak kwamen de schepenen samen in wat men 'de vierschaar' noemt. De bevoegdheid om recht te spreken in de stad, droeg de schepenbank namens de graaf van Vlaanderen. De schepenbank trad ook op als hogere adviesraad voor rechtbanken die in een concreet geval de rechtsregels niet konden vinden.⁴⁹ Daarnaast had de schepenbank, zoals eerder gezegd, ook de bestuurlijke bevoegdheid over de stad. De bestuurlijke taken van de schepenen situeerden zich op het niveau van de wetgeving en op het vlak van de uitvoering van deze wetten. Ten eerste konden schepenen dus stedelijke vorderingen uitvaardigen. Dit kon gaan over alle interne stedelijke aangelegenheden, zolang zij de grafelijke rechten niet aantastten. Ten tweede stonden de schepenen er ook voor in dat hun vorderingen uitgevoerd en nageleefd werden.⁵⁰

2.1.1.2. benoemingsvoorwaarden

Volgens J. Mertens was het ergens tussen 1168 en 1177 dat de toenmalige graaf van Vlaanderen, Filips van de Elzas, een eerste authentieke keure⁵¹ uitgaf die ons iets kan vertellen over de schepenen en het schependom te Brugge.⁵² Van Caenegem en Milis analyseerden deze keure en stellen dat hierin "[...] bepalingen over de aanstelling van de schepenen [...]"⁵³ weergegeven zijn. Via deze keure verkreeg de schepenbank de bestuurlijke bevoegdheid over de stad. Vanaf dit moment verminderde de macht van de stedelijke commune – waarover verder meer – en concentreerde de stedelijke macht zich in de stedelijke schepenbank die gedomineerd werd door het patriciaat.⁵⁴ Deze

⁴⁸ D. Van Den Auweele, art. Cit. (1973), p. 156.

⁴⁹ R. Van Uytven, Het Stedelijke leven 11de – 14de eeuw. Stadsgeschiedenis in het Noorden en Zuiden, in: *Algemene Geschiedenis der Nederlanden*, D.P. Blok, et. Al. [eds.], Fibula-Van Dishoek, Haarlem, Nederland, (1982), Middeleeuwen deel II, p 224.

⁵⁰ Ibidem, p. 283-305.

⁵¹ R. C. Van Caenegem en L. Milis, art. Cit. (1977), pp. 207-257; L. Gilliodts-Van Severen, op. Cit. (1874), nr. XXVII, pp. 189-194.

⁵² J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 452.

⁵³ R. C. Van Caenegem en L. Milis, art. Cit. (1977), p. 218.

⁵⁴ J. Dumolyn & J. Haemers, Reclaiming the Common Sphere of the City: the Revival of the Bruges Commune at the End of the Thirteenth Century, in: J-P. Genet, *La légitimité implicite au Moyen Âge*, Publications de l'École française de Rome, (2013), p. 8.

keure bepaalde ook dat het de graaf was die deze twaalf schepenen aanstelde voor het leven.⁵⁵ Nadat één van de schepenen stierf was het aan de graaf van Vlaanderen om een nieuwe schepenen aan te stellen: *“Quando aliquis scabinus decedet, alius ei substituetur electione comitis et non aliter.”*⁵⁶ De graaf van Vlaanderen kon dus zijn volgelingen en vertrouwelingen aanstellen in de Brugse schepenbank. Wat tot gevolg had dat de graaf er voor zorgde dat de schepenen in zijn gareel bleven lopen. De graaf had op dit moment dus de bovenhand in de politieke macht van de stad Brugge.

Voor een volgende keure die ons iets zegt over de schepenbank te Brugge moeten we naar het jaar 1241 springen. In dit jaar werd door graaf Thomas van Savoye en gravin Johanna van Konstantinopel een privilege uitgegeven dat stelde dat de schepenbank jaarlijks vernieuwd zou worden.⁵⁷ Nog steeds bleef de aanstelling van de schepenen in handen van de graaf van Vlaanderen. Volgens deze keure diende de graaf jaarlijks, op 2 februari naar de stad te komen, om de schepenbank te vernieuwen. Ook werd in deze keure vastgelegd dat, indien men schepenen van Brugge wou worden, men het handwerk reeds een jaar en een dag neergelegd moest hebben. Daar kwam ook nog bij dat men verplicht was poorter van de stad Brugge te zijn. De keure van 1241 zorgde dus allesbehalve voor een democratisering van de schepenbank, aangezien men, om schepenen te worden, lid moest zijn van de hoogste sociale kringen van Brugge. In deze periode werden de schepenen immers geassocieerd met de Hanze van Londen.⁵⁸ Hier zaten alle rijke handelaars in en zij vormden dan ook het patriciaat van de stad Brugge.⁵⁹ In deze periode evolueerde de schepenbank dus naar een oligarchie die gedomineerd werd door het patriciaat – de kapitaalkrachtige kooplieden van de Hanze van Londen – van de stad Brugge. Deze werden ook wel de *‘viri hereditarii’* genoemd. Om deze groep burgers aan te duiden, wordt vaak de term *‘poorterij’* gebruikt. Wyffels definieert deze groep als volgt: *“De poorterie omvatte, naast zeer rijke geslachten, ook een numeriek sterke gegoede middenstand, namelijk groothandelaars van gering formaat, drapiers, lakensnijders, kruideniers, brouwers, meerseniers, grauwwerkers en rijk geworden ambachtslieden. Zij telde zeker 10% van de bevolking.”*⁶⁰ Dumolyn en Haemers leggen, voor de periode rond 1300, voornamelijk de nadruk op het feit dat het ging om burgers die niet in een ambacht georganiseerd waren.⁶¹ Hun rijkdom was voornamelijk gebaseerd op het bezit van land en het monopoliseren van de economische, commerciële en financiële activiteiten.⁶²

In 1304 werden, in een nieuwe keure van Filips van Chietti, nog meer benoemingsvoorwaarden opgelegd.⁶³ Zo mocht men, om als schepenen in aanmerking te komen, geen bastaard zijn, moest men een blanco strafblad hebben, moest men vrij zijn van diefstal en valsmunterij. Ook mocht men geen woekeraar, wijn- of graanhandelaar, pachter, verhuurder of inner

⁵⁵ L. Gilliods-Vanseveren, art. Cit. (1888), pp. 200-206

⁵⁶ R. C. Van Caenegem en L. Milis, art. Cit. (1977), p. 255.

⁵⁷ SAB, Cartularium Rodenboek, fol 333v-334; L. A. Warnkoenig & A.E. Gheldolf, op. Cit. (1838), p. 229.

⁵⁸ C. Wyffels, art. Cit. (1960), p. 18.

⁵⁹ Ibidem, kol. 453.

⁶⁰ C. Wyffels, Nieuwe gegevens betreffende een XIIIde eeuwse “democratische” stedelijke opstand: de Brugse “Moerlemaye” (1280-1281), in: *Handelingen van de Koninklijke Commissie voor Geschiedenis*, 132 (1966), p. 46.

⁶¹ J. Dumolyn & J. Haemers, art. Cit. (2013), art. Cit. (2013), pp. ...

⁶² J. Dumolyn & J. Haemers, art. Cit. (2005), p. 374.

⁶³ G. De Pourcq, art. Cit. (1931), pp. 139-159.

van stedelijke accijnzen zijn. Dit laatste blijkt, volgens Vanhaverbeke, in de praktijk niet nageleefd te worden. Dit blijkt ook te kloppen met het door mij verrichtte onderzoek – zie hiervoor paragraaf 2.3. Het pachten van accijnzen werd immers vaak afgewisseld of zelfs gecombineerd met een functie in de schepenbank. Ook werden, sinds 1304, schepenen die in een vroegere ambtsperiode de regels hadden gebroken, geweerd uit de schepenbank. Schepenen die een vals vonnis hadden gevelde, werden geschrapt. Schepenen die betrappt waren op fraude of corruptie werden zelfs uit het graafschap Vlaanderen verbannen op straffe van onthoofding. Tot slot waren er ook nog enkele beperkingen qua verwantschap opgelegd. Zo konden verwanten tot de derde graad niet samen in de schepenbank zetelen. Evenmin kon het duo schoonvader-schoonzoon dit.⁶⁴ Het was, sedert 1241, ook vastgelegd dat schepenen geen twee jaar na mekaar in de schepenbank mochten zetelen. Ze moesten minstens één jaar wachten eer ze zich opnieuw verkiesbaar konden stellen. In het jaar 1329 wijzigde Lodewijk van Nevers dit principe, vanaf nu was hij in de mogelijkheid gesteld om drie à vier schepenen in dienst te houden. Dit zou de continuïteit bevorderen, alsook zijn greep op de schepenbank. Maar na 1338 kwam deze praktijk al in het gedrang en raakte ze in onbruik.⁶⁵

2.1.2. De ambachten eisen inspraak (1280-1302)

Gedurende de beginperiode van de stedelijke schepenbank bleven de ambachten en het gemeen dus uitgesloten uit het bestuur van de stad.⁶⁶ Tijdens de laatste helft van de dertiende eeuw werden deze ambachten, die aan economische macht gewonnen hadden, opgenomen in de stedelijke structuur. De ambachten waren immers sinds het midden van de 13^e eeuw in opstand gekomen tegen de economische en politieke dominantie van het stadspatriciaat.⁶⁷ Nu de ambachten volwaardige instellingen binnen de stad geworden waren, wilden zij niet langer vanaf de zijlijn toekijken en streefden zij naar politieke slagkracht: *“Now that the artisans were all fully legally incorporated into the urban structure, paid full taxes and their degree of organization was improving, they also wanted to participate in the political life of the commune, in other words in the common management of the urban finances and infrastructure.”*⁶⁸

Reeds voor 1280 zien we deze eis naar boven komen. Hier werd echter tegen ingegaan door het bestaande stadsbestuur. Deze probeerde immers de macht en bewegingsvrijheid van de ambachten in te perken. Zo mochten de ambachten bijvoorbeeld niet met meer dan zeven man vergaderen en moest steeds de deken, die benoemd werd door de stadsmagistraat, van het ambacht op deze vergadering aanwezig zijn. Naast enkele economische tegenslagen, leidden deze beperkingen en verplichtingen tot onrust bij de ambachtsbevolking en uiteindelijk tot de *Moerlemaye* van 1280-1281.⁶⁹ In deze periode eisten de ambachten om opgenomen te worden in

⁶⁴ D. Van Den Auweele, art. Cit. (1973), p. 272.

⁶⁵ Ibidem, p. 277.

⁶⁶ Ibidem, pp. 268-272.

⁶⁷ R. Verbruggen, op. Cit. (2005), pp. 14-15.

⁶⁸ J. Dumolyn & J. Haemers, art. Cit. (2013), p. 10.

⁶⁹ Voor meer informatie over de Moerlemaye: C. Wyffels, art. Cit. (1966), pp. 37-142; EN: C. Wyffels, Kanttekening bij de Brugse “Moerlemaye” 1280-1281, in: *Album Albert Schouteet*, Westvleems verbond van kringen voor heemkunde, Brugge, (1973), pp. 253-258; J. Dumolyn & J. Haemers, art. Cit (2005); EN: A.A. Bardoel, The urban uprising at Bruges, 1280-1281. Some New Findings about the Rebels and the Partisans, In: *Revue belge de philologie et d’histoire*, 4 (1994), pp. 761-791; EN: T. A. Boogaart, Reflexions on the

het bestuur van de stad: *“Meer en meer eiste de stadsbevolking inspraak in het stadsbestuur. Enerzijds waren er een aantal nouveaux riches, de drapiers, die toegang eisten tot de schepenambten. Anderzijds probeerden ook de handwerkers een plaats in de schepenbanken en controle op de stedelijke financiën te verwerven.”*⁷⁰ De ambachten streefden naar een meer ‘populaire politiek’. Dit stond in contrast met een ‘oligarchische politiek’ zoals deze bestond in het dertiende-eeuwse graafschap Vlaanderen.⁷¹

De ‘Moerlemaye’ moeten we zien in een groter kader van opstand en onvrede in het graafschap Vlaanderen op het einde van de dertiende eeuw.⁷² Dumolyn en Haemers zijn van mening dat deze gebeurtenissen en de sociale en politieke polarisatie op het einde van de dertiende eeuw zouden leiden tot *“new conceptions of governing the city strongly influenced by corporatist ideas propagated by the craft guilds.”*⁷³ Toch mogen we, volgens Wyffels, de onlusten uit deze periode niet enkel zien in het licht van de tegenstelling tussen patriciaat aan de ene zijde en het gemeen en de ambachten aan de andere zijde. Zo zou er binnen het patriciaat zelf al ernstige politieke verdeeldheid bestaan tussen diegene die de schepenbanken bezet hielden en diegene die hieruit uitgesloten bleven. Heel vaak ontstonden twisten tussen verschillende politieke facties als gevolg van onvrede over de machtsverhoudingen in de stad en daarmee gepaard gaande, het stedelijke economische en financiële surplus.⁷⁴ Wyffels minimaliseerde het aandeel van het gemeen als aangestoken door de stedelijke poorterij die uitgesloten bleef van politieke macht. Boogaart gaat hier mee akkoord, maar is van mening dat Wyffels het aandeel van het gemeen te klein inschat. Volgens Boogaart lagen de verschillende opvattingen van de opstandige elite en de opstandige ambachtsleden niet zo ver uit elkaar. De middeleeuwse samenleving was, volgens Boogaart immers te complex om collectieve acties enkel te zien op de breuklijn tussen de poorterij en de ambachten. *“Rather than seeing individuals as acting in response to clear interests, a foundational loyalty, or a primordial hatred, we must acknowledge that medieval townspeople wielded multiple identities and continually balanced conflicting interests and loyalties.”*⁷⁵ Volgens Braekevelt en zijn medeauteurs draaiden factionele conflicten in de Vlaamse steden zo goed als altijd rond de verdeling van de zetels in de schepenbank.⁷⁶ De factie die uitgesloten bleef van politieke macht zou dan op verschillende manieren het gemeen aan hun kant proberen te krijgen. Zo zouden ze in Brugge rond 1280 bijvoorbeeld gebruik maken van de terugval van het economische klimaat – de afname van de handelsbetrekkingen tussen Vlaanderen en Engeland als gevolg van de economische oorlog van 1270-1274 tussen deze twee landen – om het volk aan hun kant te scharen.⁷⁷ In 1270 kwam er een embargo op Engelse wol waardoor de prijs hiervan sterk steeg. Dit had een negatief effect op de

Moerlemaye: Revolt and reform in Late Medieval Bruges, in: *Revue Belge de philologie et d'histoire*, 4(2001), pp. 1133-1157.

⁷⁰ R. Verbruggen, op. Cit. (2005), p. 15.

⁷¹ J. Dumolyn, art. Cit. (2013), p. 4.

⁷² J. Dumolyn & J. Haemers, art. Cit. (2013), pp. 1-20.

⁷³ Ibidem, p. 2.

⁷⁴ J. Braekevelt, F. Buylaert, J. Dumolyn & J. Haemers, art. Cit (2012), p. 11.

⁷⁵ T. A. Boogaart, *An Ethnogeography of Late Medieval Bruges. Evolution of the Corporate Milieu 1280-1349*, The Edwin Mellen Press, Lewiston, (2004), p. 222, 224-250.

⁷⁶ J. Braekevelt, F. Buylaert, J. Dumolyn & J. Haemers, art. Cit. (2012), p. 12.

⁷⁷ C. Wyffels, art. Cit. (1966), p. 48.

wolhandelaren en de textielarbeiders in Vlaanderen, het grootste deel van de stedelijke werkkrachten.⁷⁸ Braekevelt, Buylaert, Dumolyn en Haemers schrijven hierover het volgende: *“Factions were usually dominated by members of prominent families who often took advantage of the social and political complaints of the corporate middle classes and urban labourers in order to use men from middle and lower groups as foot soldiers in one elite family’s struggle for power against other elite families. However, artisans and wage workers were not merely weak-willed instruments in the hands of opportunistic elites, because urban craft guilds never sided with a faction without considering their own interests. Instead, guildsmen hoped to realize their own political aspirations by taking sides in conflicts within the upper layers of urban society.”*⁷⁹ Volgens deze auteurs gaat het dus om een combinatie van verticale organisatie van de verschillende facties en horizontale solidariteit binnen de facties. Deze auteurs verdelen de facties in een kern, bestaande uit familie en vrienden, en dus vaak horizontale banden met hun eigen sociale klasse en een periferie, bestaande uit meester en cliënt, en dus vaak verticale banden tussen hogere en lagere sociale klassen.⁸⁰

Maar deze opstand draaide niet uit in het voordeel van het gemeen en de ambachten. Ze slaagden er niet in hun eisen voldoende kracht bij te zetten en de opstand bleef onsuccesvol. Wat betreft hun eis tot politieke inspraak, kunnen we stellen dat deze volledig genegeerd werd: *“Natuurlijk is er noch van verkiezing van schepenen en raden door het volk, noch van revisie van de keuren door de schepenen en twintig lieden uit het gemeen iets terechtgekomen.”*⁸¹ In 1281 vaardigde Gwijde van Dampierre, na het afbranden van de oude privileges bij een brand in de toren van het belfort – waar de stadsprivileges bewaard werden – immers een nieuwe keure uit.⁸² Deze keure verstevigde de greep van de graaf op de schepenbank. Gwijde van Dampierre voerde immers een centralistische en monarchistische politiek.⁸³ In deze keure werd het aantal schepenen in de stad Brugge op dertien vastgelegd. Hierbij was de burgemeester de eerste onder de schepenen.⁸⁴ Maar wat vooral van belang was, is het feit dat deze dertien schepenen door de graaf aangesteld en benoemd werden.⁸⁵ Toch moest de heersende klasse toegevingen doen en konden ze de militaire, economische en politieke macht van de stedelijke ambachten niet langer ontkennen.⁸⁶

Na 1302 zou de toestand voor de ambachtsleden in Brugge enorm verbeteren. Dankzij hun militaire steun aan de nakomelingen van de graaf van Vlaanderen tijdens hun oorlog met de Franse koning en hun overwinning op de Groeningekouter te Kortrijk op 11 juli 1302 kregen de ambachten toegang tot de Brugse schepenbank. Ook in Gent en Ieper verkregen de ambachten rond deze periode politieke inspraak.⁸⁷ Dit nieuwe politieke systeem was *“a system based on a renegotiated balance between merchant and guild power within the communal body politic, which it would also*

⁷⁸ T. A. Boogaart, op. Cit. (2004), p. 224.

⁷⁹ J. Braekevelt, F. Buylaert, J. Dumolyn & J. Haemers, art. Cit. (2012), p. 2.

⁸⁰ Ibidem, pp. 6-10.

⁸¹ C. Wyffels, art. Cit. (1966), p. 86.

⁸² L. A. Warnkoenig & A.E. Gheldolf, op. Cit. (1838), pp. 257-164.

⁸³ R. Verbruggen, op. Cit. (2005), p. 15.

⁸⁴ D. Van Den Auweele, art. Cit. (1973), p. 267.

⁸⁵ L. Gilliods-Vansevenen, art. Cit. (1888), pp. 207-208.

⁸⁶ J. Dumolyn, & J. Haemers, art. Cit. (...), pp. 10-14.

⁸⁷ R. Verbruggen, op. Cit. (2005), p. 17.

*ideologically redefine.*⁸⁸ In deze context spreken Dumolyn en Haemers ook over ‘*politieke ambachten*’, zij creëerden een ideologische hegemonie die teruggreep naar de politiek van de twaalfde-eeuwse commune. Dit was een gezworen vereniging die zijn eigen zaken kon reguleren en besturen. Dit deden zij in het kader van wederzijds respect en vertrouwen, zij leefden immers samen in een samenleving waarin vrede en veiligheid noodzakelijk waren om de handel te verzekeren en te vrijwaren.⁸⁹ Steden in het graafschap Vlaanderen evolueerden in de elfde en twaalfde eeuw in deze richting, net als in het Hertogdom Brabant, het graafschap Henegouwen en steden in Noord-Frankrijk, Duitsland en Noord-Italië.⁹⁰ In deze communale periode verkregen de Vlaamse steden eigen constitutionele privileges en autonomie ten aanzien van de graaf van Vlaanderen. Deze privileges organiseerden het stedelijke bestuur en beperkten de inmenging van de graaf.⁹¹ Tijdens de Guldensporenslag werd het Franse, koninklijke ridderleger immers verslagen door voetvolk uit Vlaanderen: “[...] die van Brugghe omboden te Ghend ende tYpre dat zy wilden trecken te corterike om de Fransoeyzen te wederstane [...]”.⁹² Dit voetvolk bestond voor het grootste deel uit ambachtsleden uit Brugge, het was een militie die bestond uit leden van de gilden die onder het gezag stonden van de schepenen van de stad. Volgens J. de Smet bedroeg de Brugse bijdrage in 1302 immers 2380 man waarvan 2060 voetknechten uit de ambachten.⁹³

2.1.3. De ambachten verkrijgen inspraak (1304)

In 1304, op 4 november, werd door Filips van Chieti, de jongste zoon van de graaf van Vlaanderen, Gwijde van Dampierre, een nieuwe keure uitgegeven.⁹⁴ Hierin stond dat de Brugse stedelijke politiek nog steeds gedomineerd zou worden door de schepenenbank, maar dat de zetels hierin nu verdeeld zouden worden onder zowel de poorters als de ambachtsleden van de stad Brugge.⁹⁵ Dit heette het systeem van de negen leden. Dit was een corporatieve structuur waarin alle burgers van de stad Brugge verdeeld werden. Op basis van deze structuur kozen ze dan elk hun hoofdmannen en raadsleden.⁹⁶ Deze negen leden waren: 1) de poorterij, 2) de vier textielambachten (wevers, volders, scheerders en ververs), 3) de vleeshouwers en visverkopers, 4) de 17 kleine neringen (timmerlieden, metselaars, tegeldekking, loodgieters, plaasteraars, strodekking, zaggers, wijnmeters, wijschroders, kuipers, wielwerkers, draaiers, schrijnwerkers, beeldenmakers en zadelaars, bogenmakers, lijnenmakers en pottenbakkers), 5) de smeden en ondergeschikte ambachten (*van den hamere*: zilversmeden, wapensmeden, tinnenstoommakers), 6) de lederambachten (*van den ledere*: cordewaniers, zwartledertouwers, huidevetters, dobberers, beurzemakers en witleedertouwers), 7) de confectie-ambachten (*van der naelde*: kousemakers,

⁸⁸ J. Dumolyn & J. Haemers, art. Cit. (2013), p. 2.

⁸⁹ J. Dumolyn, art. Cit. (2013), p. 7.

⁹⁰ Ibidem, pp. 2-6.

⁹¹ J. Dumolyn & J. Haemers, art. Cit. (2005), pp. 373-374.

⁹² J. J. Lambin, *Dits de cronike ende genealogie vanden prinsen van Vlaenderlant*, J. van Dixmude, Drukkery van Lambin en Zoon, Ieper, (1839), p. 164.

⁹³ J. de Smet, De Inrichting van de Poorterlijke Ruitery te Brugge in 1292 en haar indeeling in de Gezindheden in 1302, in: *Verslagen en mededeelingen der Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde*, (1930), p. 488.

⁹⁴ L. Gilliodts-Van Severen, op. Cit. (1874), nr. XXVII, pp. 286-307.

⁹⁵ G. De Poerck, art. Cit. (1931), pp. 139-140.

⁹⁶ J. Dumolyn & J. Haemers, art. Cit. (2013), pp. 15-16.

handschoenwerkers, kleermakers, lamwerkers, wiltwerkers (bontverwerkende ambachten), kulkstikkers (maken van matrassen en kussens e.d.), oudekleerkopers en oudegrauwwerkers), 8) de bakkers en ondergeschikte ambachten (molenaars, hoedemakers, tapijtwevers, wolleslagers, barbiers, riemmakers en schedemakers), 9) de makelaars en ondergeschikte ambachten (paternostermakers, fruitiers, kaarsgieters en schippers). Vanaf nu zou de schepenbank uit dertien leden bestaan, net zoals de stedelijke raad. Negen van deze dertien leden zouden uit de ambachten komen, de overige vier zouden verkozen worden door de graaf uit de stedelijke poortერი.

Later, in het jaar 1361 werd dan, op basis van het systeem van de negen leden, een verdeelsleutel voor de samenstelling van de schepenbank opgesteld en ingevoerd. Deze hield in dat de schepenbank en de raadskamer elk dertien leden telden waarvan telkens één burgemeester.⁹⁷ Deze verdeelsleutel was ook gebaseerd op de indeling in de negen leden van Brugge. Volgens Mertens, die deze verdeelsleutel onderzocht voor de jaren 1368-69 en 1369-70, was de verdeling als volgt:⁹⁸

Even Jaren:

Rangorde van de leden:	1 2 3 4 5 6 7 8 9
Aantal schepenen:	5 4 1 0 1 2 0 0 0
Aantal raadsleden:	4 3 1 1 0 1 1 0 2

Oneven Jaren:

Rangorde van de leden:	1 2 3 4 5 6 7 8 9
Aantal schepenen:	4 4 1 1 0 1 1 0 1
Aantal raadsleden:	5 3 1 0 1 2 0 1 0

Deze verdeelsleutel wordt echter door Van den Auweele aangevochten, ze zou immers gebaseerd zijn op onvoldoende en soms onbetrouwbare gegevens. Ook J. Mertens zelf verzacht, in een later artikel, het bestaan van een dergelijke verdeelsleutel vanaf de jaren 1360. Hij stelt dat *“In mijn onderzoek van 1961 had ik in jeugdige overmoed de “gebruikelijke regeling” van de verdeling van de magistraatszetels (schepenen en raadsheren) onder de “leden” van de stadbevolking weergegeven.”*⁹⁹ Maar Mertens is in dit later artikel van mening dat dit het *“vermetel was dergelijke regeling zo expliciet te stellen.”*¹⁰⁰ Mertens is, bijvoorbeeld, van mening dat het veel voorkomen van homoniemen het met zekerheid uitwerken van een dergelijke verdeelsleutel tegenwerkt. Verder kunnen we hier ook nog over meedelen dat de inbreng van de graaf in deze periode bestond uit het aanstellen van de vier of vijf leden van de poortერი. Er werden door de leden van de poortერი acht keuzes voorgelegd aan de graaf en deze koos hier dan vier of vijf personen uit die schepenen

⁹⁷ J. Dumolyn, op. Cit. (1997), p. 105.

⁹⁸ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 464; J. Mertens, Brugge en Gent. De vertegenwoordiging van de “leden” in de stadmagistraat, in: *Qui Valet Ingenio, Liber Amicorum Dr. Johan Decavele*, Stichting Mens en Cultuur, Gent, (1996), pp. 385-392.

⁹⁹ J. Mertens, art. Cit. (1996), p. 386.

¹⁰⁰ Ibidem, p. 386.

werden.¹⁰¹ Deze verdeelsleutel, de kritiek er op, of deze al dan niet toegepast en ingevoerd werd, enz. zal hieronder verder onderzocht worden in paragraaf 2.4.

Gedurende de hele veertiende eeuw was het een politieke eis van de ambachten dat negen van de dertien schepenen lid zouden zijn van de ambachten. Dit aantal zou echter sterk variëren gedurende deze veertiende eeuw naargelang de politieke en sociale omstandigheden. Zo waren er periodes waarin de ambachten een sterke vertegenwoordiging hadden in de schepenbank en periodes waarin vooral de poorterij de schepenzetels bezette. Zo zien we voor de periode 1304-1324 dat de ambachten de macht bezaten en dat de graaf weinig inbreng had in de samenstelling van de schepenbank.¹⁰² Dankzij een centraliserende politiek slaagde de graaf er in om zijn invloed in de schepenbank te vergroten. Net nadat hij het graafschap Vlaanderen van zijn grootvader geërfd had in 1322, stond Lodewijk van Nevers zwak als graaf van Vlaanderen. Zo werd hij betwist door zijn oom Robert van Kassel en zijn zussen, die het recht op de erfenis van Robert van Bethune opeisten: “[...] *doe quam Robbrecht, de grave van Kassele, als de eeneghe sone van den goeden grave Robbrecht, te Parys, voor den coninc Karele, ende hy begheerde oec te doene manscip van den graefsece van Vlaenderen [...]*”¹⁰³ Lodewijk zocht, om dit op te lossen, steun bij de Franse koning, zijn leenheer. De koning versterkte de macht van Lodewijk van Nevers, maar hierdoor werd deze een marionet van de Franse koning. Dit zorgde er voor dat de sociale en politieke situatie in Vlaanderen volledig veranderde. Alles wat na de Guldensporenslag bereikt was, werd nu ongedaan gemaakt.

2.1.4. Strijd om verloren gegane autonomie van het Vlaamse volk (1323-1328)

Tijdens de Kusvlaamse Opstand van 1323-1328 zocht het Vlaamse volk opnieuw naar hun verloren gegane autonomie.¹⁰⁴ Zo stredden ze in het begin tegen de belasting voor de graaf van Vlaanderen en de corruptie en misbruiken door de keurheren die belast waren met het innen van deze belastingen.¹⁰⁵ In het ‘*Cronicon Comitum Frandrensiū*’ lezen we het uitbreken van de Kustvlaamse opstand als volgt: “*Et rebellavit populus contra curatores, scabinos et dominos in territoriis Brugburgensi, Brugensi, Furnensi, Bergensi et alibi; et facientes capitaneos in suis casellaniis, incedebant per turmas contumaces, et captavibant omnes praedictos curatores, scabinos, et dominos et impositores summarum praedicatrum, gufientiumque minorum domos illico destruebant.*”¹⁰⁶ Na de vernieuwing van de schepenbank op 2 februari van het jaar 1324 brak er, onder invloed van deze Kustopstand, ook te Brugge een opstand uit. Deze schepenbank was immers vijandig tegenover de ambachten. Op 21 februari kwam de ambachtsbevolking in opstand en uiteindelijk werd deze schepenbank afgezet en vervangen door een opstandige schepenbank. Hierin zetelden de meer volksgezinde leden van de poorterij samen met enkele vertegenwoordigers van de ambachten. Leider van deze opstandige schepenbank was de poorter Willem de Deken.¹⁰⁷ Brugge

¹⁰¹ D. Van den Auweele, op. Cit. (1977), pp. 273-279.

¹⁰² D. Van den Auweele, op. Cit. (1977), p. 275.

¹⁰³ J. J. Lambin, op. Cit. (1839), p. 190.

¹⁰⁴ H. Pirenne, *Le soulèvement de la Flandre Maritime de 1323-1328*, Librairie Kissing et Cie, Brussel, (1900), pp. 1-33.

¹⁰⁵ J. Sabbe, op. Cit. (1992), pp. 132.

¹⁰⁶ J. J. De Smet, *Recueil des Chroniques de Flandre*, M. Hayez, Brussel, (1837), p. 187.

¹⁰⁷ R. Verbruggen, op. Cit. (2005), p. 36.

nam vanaf dan de leiding van de Kust-Vlaamse opstand over.¹⁰⁸ Mede dankzij het neerslaan van de Kustvlaamse Opstand en de nederlaag van de boerenbevolking en stedelijke ambachten tijdens de slag bij Kassel slaagde de graaf er in om de aanduiding van de schepenen van Brugge terug in zijn handen te brengen. Het neerslaan van de opstand nabij Kassel beschreef Jan van Dixmude als volgt: *“De coninc quam in Vlaenderen voer Kassele, ende daer was een orybel wych ende al te zeere ghevochten, ende de coninc hadde de victorie. Daer bleven wel neghen duust Vlaminghen verslegghen in dien wich voer Kassele [...]”*¹⁰⁹ Zo vaardigde graaf Lodewijk II van Nevers (graaf Lodewijk I van Vlaanderen) in 1329, op 19 augustus, een keure¹¹⁰ – door de Bruggelingen het ‘Slecht Privilege’ genoemd¹¹¹ – uit waarin hij herbevestigde dat de macht om de schepenen aan te duiden in zijn handen lag.¹¹² Op dat moment kwam het recht om de schepenbank jaarlijks aan te stellen, een nieuwe schepenen aan te duiden bij de dood van zijn voorganger, supervisie bij het aanstellen van de raad en de burgemeesters, enz. terug volledig in handen van de graaf van Vlaanderen.¹¹³ En vanaf dan zou dit zo blijven. Voordien, in het jaar 1324, had graaf Lodewijk II van Nevers al eens de keure waarin zijn macht tot aanstellen van de schepenen stond, herbevestigd. Op dat moment stond de graaf, als gevolg van de Kustvlaamse Opstand van 1323-1328, nog veel zwakker en zien we dat hij toegevingen deed aan de Brugse opstandelingen. Zo werd op dat moment beslist dat, indien de graaf niet binnen de acht dagen nieuwe schepenen had aangeduid, dit zou gebeuren door het voorgaande schepencollege. Maar dit was duidelijk niet voldoende voor de Brugse opstandelingen en zij bleven de graaf opstandig gezind. In het jaar 1329 was de macht van de graaf van Vlaanderen veel groter en zien we dat hij dit privilege van 1324 zou intrekken en dat de aanstelling van de schepenen van Brugge op een andere manier zou gebeuren.¹¹⁴

Wat er precies in de periode 1329-1360 gebeurde wordt in de literatuur met betrekking tot deze problematiek sterk gereduceerd. Zo beschrijft Gilliodts-Vanseveren deze periode van dertig jaar, in zijn geschiedenis van de Brugse magistratuur, in een tiental regels.¹¹⁵ Ook R. Verbruggen behandelde met betrekking tot dit onderwerp vooral Gent en in een veel mindere mate Brugge.¹¹⁶ Vervolgens is ook A. Vandewalle met betrekking tot dit onderwerp zeer kort over deze periode.¹¹⁷ Dit blijkt echter een zeer woelige, chaotische en ongekende periode uit de Brugse geschiedenis te zijn. De literatuur die hierover voorhanden is, behandelt vooral de volledige 14^e eeuw en gaat dus niet diep in op de periode die hieronder onderzocht en besproken wordt.¹¹⁸ Op deze periode wordt hieronder (in punt 2.1.) dieper ingegaan. Ook is het nog het vermelden waard dat Brugge in deze

¹⁰⁸ J. Sabbe, op. Cit. (1992), pp. 132. En W.H. TeBrake, op. Cit. (1993), p. 79-80.

¹⁰⁹ J.J. Lambin, op. Cit. (1839), p. 212.

¹¹⁰ J. Van Rompaey, art. Cit. (1965), pp. 35-61.

¹¹¹ Ibidem, pp. 57-59.

¹¹² J. Sabbe, op. Cit. (1992), pp. 132. En W.H. TeBrake, op. Cit. (1993), p. 79-80.

¹¹³ G. De Poerck, art. Cit. (1931), p. 147.

¹¹⁴ J. Van Rompaey, art. Cit. (1965), p. 37.

¹¹⁵ L. Gilliodts-Vanseveren, art. Cit. (1888), pp 196-217.

¹¹⁶ R. Verbruggen, op. Cit. (2005), pp. 208.

¹¹⁷ A. Vandewalle, art. Cit. (1999), pp. 27-40.

¹¹⁸ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 451-466. En: D. Van den Auweele, op. Cit. (1977), pp. 275. En: J. Mertens, art. Cit. (1951), pp. 233-236. En: K. Vanhaverbeke, op. Cit. (.....)

periode één van de dichtst bevolkte steden in West-Europa was. Het bevolkingsaantal in Brugge rond 1338/1340 werd tussen de 36.738 à 45.921 geschat.¹¹⁹

2.1.5. Tradities van conflicten

Deze woelige periode van dertig jaar kunnen we, volgens R. Verbruggen kaderen in een langere periode vol conflicten tussen de verschillende maatschappelijke groepen in de Vlaamse steden. Voor Brugge somde hij opstanden op in volgende jaren: 1309, 1318, 1321, 1324, 1348, 1351, 1358-1361, 1367, 1369, 1379-1380, 1387 en 1391. Ook in Gent en Ieper was er een dergelijke frequentie van stedelijke conflicten. Men spreekt hier over *'de kleine traditie van conflicten'*. Dit waren binnenstedelijke conflicten. Dergelijke conflicten stonden tegenover *'de grote traditie van conflicten'*, dit waren conflicten tussen de steden en de graven van Vlaanderen. Men spreekt van een traditie aangezien in Vlaanderen sinds de 12^e eeuw dergelijke conflicten elkaar sterk opvolgden. Dit had twee oorzaken: aan de ene kant leefde men in een opstandig bewustzijn en aan de andere kant zorgde de opeenvolging van oproer en repressie voor een spiraal van geweld.¹²⁰

Opstanden en rebellie kunnen we zien als een vorm van collectieve actie. Collectieve actie bestaat uit verschillende personen die, in navolging van gemene belangen, samen handelen. Dumolyn en Haemers verwoorden het als volgt: *"People rebel when they are pursuing shared interests, confronting the existing order and trying to gain political power by violence. [...] Sometimes rebels sought fairer policy. Sometimes they demanded the abolition of repressive measures. At all times they strove for the fulfillment of socio-political or economic wishes."*¹²¹ Hierbij moet ook opgemerkt worden dat rebellen geen revolutionairen waren: ze zochten enkel concrete verbeteringen van het alledaagse leven, geen structurele verandering van de samenleving.¹²² Zo werd bijvoorbeeld in 1340 vastgehouden aan het gekende concept van een graafschap met een graaf aan het hoofd, maar werd in het kader van deze opstand enkel een nieuwe graaf aangeduid. Er kwam geen wijziging van de bestaande maatschappelijke instellingen.¹²³

De conflicten van *'de kleine traditie'* centreerden rond twee assen. Enerzijds waren er de wijzigende arbeidsverhoudingen als gevolg van de arbeidsdeling en anderzijds was er strijd om de politieke macht in de stad. Op het vlak van de arbeidsverhoudingen kunnen we bijvoorbeeld wijzen op de arbeidsdeling binnen de draperieambachten, maar ook binnen andere arbeidstakken zien we dergelijke problemen. Zo ontstonden allerlei neventakken binnen het weven, zoals de meesterwevers, de vollers, de ververs, de scheerders, e.d. De meesterwevers stonden bovenaan de sociale ladder binnen de draperieambachten. Zij bepaalden de lonen van de lagere sociale groepen. In Brugge was het de *'Rame'* die instond voor het bepalen van de lonen in de textielnijverheid. Dit was een commissie die instond voor de kwaliteitscontrole van het textiel. In Gent had ook de schepenbank inspraak in de loonbepaling van de vollers, scheerders, ververs, e.d. Vandaar dus dat

¹¹⁹ W. Prevenier, Bevolkingscijfers en professionele structuren der bevolking van Gent en Brugge in de 14de eeuw, in: *Album Charles Verlinden*, Gent, België, (1975), pp. 264-303.

¹²⁰ R. Verbruggen, op. Cit. (2005), p. 67.

¹²¹ J. Dumolyn & J. Haemers, art. Cit. (2005), p. 372.

¹²² Ibidem, p. 372.

¹²³ M. Boone, The Dutch Revolt and the Medieval Tradition of Urban Dissent, in: *Journal of Early Modern History*, 11 (2007), p. 359.

inspraak in het vastleggen van de schepenbanken zo cruciaal was. Volgens R. Verbruggen kan de politieke strijd om de macht in de stad dus niet los gezien worden van de economische conflicten. De inspraak voor meersterwevers in het bepalen van de lonen viel vooral bij de vollers niet in goede aarde en gedurende de 14^e eeuw zouden vele onlusten ontstaan rond de breuklijn tussen wevers en vollers. Dit collectief geweld moet dan gezien worden als een drukings- en communicatiemiddel om bij loonconflicten hun eisen kracht bij te zetten.¹²⁴

Op politiek vlak deed zich, zoals we reeds zagen, rond 1300 een belangrijke breuk voor. Op dat moment werd de macht van de patriciërsfamilies gebroken en verwierven de drapiers en handwerklieden inspraak in het stadsbestuur. Maar onmiddellijk na het verwerven van deze macht brak hun onderlinge coalitie uiteen. Elke groep ging naar eigen macht streven en daar kwam nog bij dat de oude patriciërsfamilies hun verloren gegane macht opnieuw poogden te verwerven. Op deze manier ontstonden nieuwe, wisselende coalities binnen de stad. In elke opstand gedurende de veertiende eeuw vormden de graaf en koning, patriciërs, edellieden, ambachtlieden en boeren wisselende coalities met elkaar om politieke macht te verwerven. Hierbij geven Dumolyn en Haemers het voorbeeld van de oppositie tussen 1280 en 1302, die bestond uit politiek gefrustreerde patriciërs, textielhandwerklieden en handwerklieden uit de middenklasse.¹²⁵ Gedurende de veertiende eeuw zouden op die manier tal van experimenten qua samenstelling van de stedelijke instellingen ontstaan. Pas na verloop van tijd zouden deze experimenten tot een nieuw machtsevenwicht leiden – meer bepaald rond 1360.

Charles Tilly ontwikkelde hierover een *'polity-model'*. Volgens dit model bestond een samenleving uit een groep die deelnam aan het bestuur, de *'members'* en een groep die hiervan uitgesloten bleef, de *'challengers'*. Collectieve actie ontstond voornamelijk wanneer de tweede groep probeerde op te klimmen en de eerste groep uitdaagde.¹²⁶ Verbruggen geeft hier een uitgebreide uiteenzetting over Gent: *"Voor Gent is deze machtsstrijd zeer goed bestudeerd. Poortერი, wevers, volders en kleine neringen betwistten elkaar gedurende de eerste zestig jaar van de 14de eeuw voor de controle over de schepenbank."*¹²⁷ Voor Brugge gaat hij korter door de bocht en over Ieper¹²⁸ bestaat nagenoeg geen onderzoek. Verbruggen is van mening dat er in Brugge sinds 1328 geen ambachtsleden in de schepenbank zetelden en dat dit pas zou veranderen onder het bewind van de aanhangers van Jacob van Artevelde. Na de machtsovername door de graafgezinde partij onder leiding van Lodewijk van Male veranderde de samenstelling van de schepenbank opnieuw: wevers en vollers bleven nu uitgesloten. Dit zou dan opnieuw veranderen gedurende de woelige periode tussen 1351 en 1361. Na deze periode zou een meer stabiele periode ontstaan op het vlak van de

¹²⁴ R. Verbruggen, op. Cit. (2005), pp. 18-28.

¹²⁵ J. Dumolyn & J. Haemers, art. Cit. (2005), pp. 382-383.

¹²⁶ C. Tilly, *From mobilization to revolution*, Addison-Wesley, (1978), pp. 52-54, 115-132.

¹²⁷ R. Verbruggen, op. Cit. (2005), p. 48.

¹²⁸ Verbruggen verwijst enkel naar het werk van P. Trio: P. Trio, Bestuursinstelling van de stad Ieper, in: W. Prevenier en B. Augusteyn [ed.], *De gewestelijke en lokale overheidsinstellingen in Vlaanderen tot 1795*, (1997), pp. 333-360

samenstelling van de Brugse schepenbank.¹²⁹ Zoals we verder zullen zien volgt Verbruggen hier de algemene theorie zoals ook Vandewalle, Mertens en Vanden Auweele doen.

Verbruggen gaat ook dieper in op de vraag *“waarom de ambachten zóveel belang hechtten aan politieke inspraak in de stad, dat zij het meermaals riskeerden hiervoor in opstand te komen.”*¹³⁰ Naast de bepalingen van lonen binnen de textielnijverheid, waren ook de talrijke geschenken en gewaden die de schepenen kregen van grote economische waarde. Daarnaast bezaten de schepenen een hoge sociale status in de stad. Het uitoefenen van het schepenambt ging gepaard met financieel voordeel: het pachten van stedelijke belastingen. Vervolgens hadden de ambachtsbesturen er natuurlijk baat bij dat hun ambacht vertegenwoordigd was in de stedelijke magistratuur. Ook de controle op de stadsrekeningen, waarvoor de schepenbank verantwoordelijk was, was van groot belang voor de ambachten. Tot slot was ook de inspraak in de stedelijke belastingen, die vaak als onrechtvaardig gevoeld werden, doorslaggevend.¹³¹

Naast de tegenstelling tussen poorterij en ambachten bestond ook een tegenstelling tussen een graafgezinde en volksgezinde partij. Binnen interne conflicten in de Vlaamse steden bleven de graven van Vlaanderen immers zelden onpartijdig. In het begin van de 14^e eeuw, binnen het onafhankelijkheidsconflict tussen Vlaanderen en Frankrijk, stond de poorterij voornamelijk aan de kant van de Koning van Frankrijk en de ambachten voornamelijk aan de kant van de graaf van Vlaanderen. Maar in Brugge zien we ook dat enkele leden van de poorterij de kant van de graaf kozen. In de loop van de veertiende eeuw zouden de coalities die de graven van Vlaanderen aangingen met bepaalde stedelijke groepen sterk wijzigen. Toch meent Verbruggen enkele wederkerende elementen te kunnen aanduiden. Zo zouden de graven ten eerste de meer behoudsgezinde leden binnen de stad steunen. Dit waren vaak vooral de leden van de poorterij en de rijkere ambachten die werkten voor de lokale markt, vooral de visverkopers en de vleeshouwers. De textielambachten stonden, ten tweede, in meerdere opzichten tegenover de graaf van Vlaanderen. Maar dit was niet altijd zo, af en toe steunden de graven van Vlaanderen ook één van de verschillende elementen uit de textielambachten. Voorbeelden van opstanden waarbij de volksgezinde factie in Vlaanderen de bovenhand kreeg, waren de Kustvlaamse opstand van 1323-1328 of het bewind van Jacob van Artevelde tussen 1338 en 1345 en de daaropvolgende jaren tot 1349.¹³²

Sinds het begin van de veertiende eeuw zou de eenheid die bestond rond 1300 in de Vlaamse steden desintegreren. In deze periode waarin men over de *‘stadstaten’* spreekt, van 1305 tot 1360, zouden politieke opstanden gemeengoed worden: *“Struggles for power deluged the county, on the one hand, between guilds, who fought each other with a vital political consciousness fed by their military power that was discovered on the battlefield of Courtrai in 1302, and, on the other hand, between guilds and patricians who wanted to regain their political power.”*¹³³ De verschillende

¹²⁹ R. Verbruggen, op. Cit. (2005), pp. 28-51.

¹³⁰ Ibidem, p. 45.

¹³¹ R. Verbruggen, op. Cit. (2005), pp. 45-48.

¹³² Ibidem, p. 54.

¹³³ J. Dumolyn & J. Haemers, art. Cit. (2005), p. 376.

partijen streefden naar een zo groot mogelijke politieke macht. Vooral belangrijk hierbij was het economische en financiële beheer van de stad. Dit maakte deel uit van het takenpakket van de stedelijke schepenbanken.

2.1.6. Woelige periode tussen 1358 en 1361

Rond het jaar 1358 begonnen te Brugge opnieuw enkele troebelen. Het kwam tot zeer bloedige rellen tussen de wevers en de volders enerzijds en de kleine neringen anderzijds. Volgens J. Mertens lagen de machtsverhoudingen tussen de verschillende geledingen van de bevolking aan de basis van deze troebelen. Volgens hem werd ook "*de vertegenwoordiging in de schepenbanken aan de orde gesteld*".¹³⁴ Hij vermeldt wel niet precies wie welke macht en wie welke schepenzetels bezat in deze periode. Pas op 2 maart 1360 kwamen de troebelen tot rust en werd er een vrede opgesteld met instemming van de vorst, de stad Brugge en alle neringen. In april 1361 kwam het opnieuw tot gevechten op de Brugse markt en werd, volgens Mertens, de één jaar oude overeenkomst van 1360 mogelijks verscheurd. Op 29 Augustus 1361 werd een nieuwe uitzonderlijke wetsvernieuwing opgesteld en deze leidde tot de ondertekening van de akten van 2 en 3 september 1361. Hierin legde de graaf van Vlaanderen, Lodewijk van Male, de stad een volledige pacificatie op en stelde hij de ambachtsbesturen garant voor de rust in de stad.¹³⁵ Welke de invloed van deze akten is op de samenstelling van de schepenbanken is voorlopig nog niet duidelijk. Ook op deze troebelen rond de jaren 1360 zal in het volgende paragraaf dieper ingegaan worden.

¹³⁴ J. Mertens, 'Woelingen te Brugge tussen 1359 en 1361', in: "*Album Carlos Wyffels*", U.A., België, (1987), p. 327.

¹³⁵ Ibidem, pp. 325-330.

2.2.De Brugse stadsmagistraat tussen 1328 en 1361

2.2.1. 1329-1338

2.2.1.1. Context

Na het neerslaan van de Vlaamse Kustopstand van 1323-1228 kregen we een wijziging in de Brugse stadsmagistraat. Bij de repressie na het neerslaan van de opstand nabij Kassel zien we immers dat de graaf van Vlaanderen, Lodewijk van Nevers, tal van maatregelen nam tegen de Vlaamse opstandelingen. Zo ook met betrekking tot de stad Brugge, die de leiding op zich nam in de tweede fase van deze opstand. Aangezien het hier ging om een zware nederlaag voor het Vlaamse volk – dus een totale overwinning voor de graaf en de Franse koning – en om een voorbeeld te stellen tegen mogelijke opstanden in de toekomst, ging het hier om een strenge onderdrukking. Zo zien we dat er een commissie opgericht werd om de hele bevolking aan een scherp onderzoek te onderwerpen. Daarnaast werden er, voornamelijk te Damme, talrijke doodvonnissen uitgevoerd. Ook de Brugse burgemeester, Willem de Deken, werd gemarteld en onthoofd te Parijs. Vervolgens had Koning Filips VI van Frankrijk de goederen van de opstandelingen die gedood waren te Kassel verbeurd verklaard. Verder werden de opstandige gebieden tot zware boeten veroordeeld en stond de koning een derde van de opbrengst van de plaatselijke boeten aan de graaf af. Deze zag zijn inkomsten t.o.v. 1311 twee en een half keer vermeerderen.¹³⁶ De boetes waartoe Brugge reeds vroeger veroordeeld was (Athis 1305, Parijs 1309, Pontoise 1312, St. Andries 1324 en Arques 1326), werden nu stipter geïnd.¹³⁷ Zo moest Vlaanderen sinds het verdrag van Athis-sur-Orge een boete betalen van 400.000 ponden.¹³⁸ Daarnaast werden ook tal van opstandelingen verbannen of als gijzelaar naar het Franse hof gestuurd. Tot slot werd de reeds bestaande verplichting om de stadsmuren te slechten, wat nog niet ten uitvoer gebracht was, herbevestigd.¹³⁹ Maar wat binnen deze bestraffing voor ons vooral van belang is, is het feit dat de aanstelling van de stedelijke schepenenbank opnieuw volledig in de handen van de graaf terecht kwam.¹⁴⁰

Het principe uit 1324, waarin het benoemingsrecht naar oude gewoonte terug bij de graaf terecht kwam, werd via een keure uit 1329 verstrengd door Lodewijk van Nevers.¹⁴¹ Het bleef niet langer zo dat, indien de graaf binnen de acht dagen geen nieuwe magistraat benoemd had, dit mocht gebeuren door de oude schepenenbank. Ook mocht de graaf nu de zittende schepenen langer dan hun ambtsjaar in functie laten, wat ook vaak gebeurde.¹⁴² A. Vandewalle komt in zijn studie rond de

¹³⁶ J. A. Van Houtte, op. Cit. (1982), p. 113.

¹³⁷ F. Blockmans, 'De bestraffing van den opstand van Brugge en Westelijk-Vlaanderen in 1328', overdruk uit: de Beknopte Handelingen van het vijftiende Vlaamse Philologencongres Gent, 29-31 maart 1940, pp. 38-45.

¹³⁸ H. Van Werveke, Les charges financières issues du traité d'athis (1305), in: *Revue du Nord*, 32 (1950), pp. 81-93.

¹³⁹ J. A. Van Houtte, op. Cit. (1982), pp. 113-114.

¹⁴⁰ F. Blockmans, art. Cit. (1940), pp. 38-45.

¹⁴¹ J. Van Rompaey, art. Cit. (1965), pp. 35-99

¹⁴² J. A. Van Houtte, op. Cit. (1982), pp. 114.

Brugse stadsmagistraat ook tot deze conclusie: *“We stellen trouwens vast dat het benoemingsrecht van de schepenbank het eerste is wat opnieuw boven water komt, van zodra de grafelijke macht in de loop van de 14de eeuw het opnieuw haalt op de stedelijke macht. Dat blijkt zeer duidelijk uit de repressieperiode na de opstand van de Vlaamse kuststreek en de nederlaag bij Kassel in 1328. De stad Brugge deelde toen in de brokken en de benoeming van de schepenen kwam voor een periode van 10 jaar opnieuw in handen van de graaf, in casu Lodewijk van Nevers. Het spreekt voor zich dat toen geen schepenen uit de ambachten maar alleen uit de poortერიj werden benoemd.”*¹⁴³ Vandewalle gaat zelfs verder, hij is van mening dat er gedurende een periode van tien jaar geen vertegenwoordigers van de ambachten in de schepenbank aanwezig waren. Ook professor Van Houtte deelt deze mening: *“de schepenen, die na de onderwerping van de stad aan het bewind waren, stonden zonder voorbehoud aan de zijde van de graaf, [...]”*¹⁴⁴ Of dit klopt met ons prosopografisch onderzoek zullen we hieronder verder bespreken.

2.2.1.2. De schepenbank

Als we nu kijken naar de schepenlijsten (zie Bijlage 1: Schepenenlijsten 1328-1361 en Bijlage 2: Alfabetische lijst schepenen) van de stad Brugge in deze eerste tien jaar na de nederlaag van de Brugse en Vlaamse opstandelingen nabij Kassel, dan zien we dat de overgrote meerderheid van deze schepenen inderdaad leden waren van de poortერიj. Voor het schepenjaar 1330-1331 zien we immers dat alle schepenen lid waren van de poortერიj. Hierbij moeten we wel de opmerking maken dat één van deze schepenen, namelijk Jan de Pinkere¹⁴⁵, misschien ingeschreven was in het weversambacht.¹⁴⁶ De burgemeester voor dat jaar was de rijke koopman, leenman en vertrouweling van de graaf van Vlaanderen, Willem van der Stove. Deze reactionaire magistraat zien we in de hierop volgende jaren zes keer opnieuw voorkomen. Het daaropvolgende schepenjaar werd opnieuw gedomineerd door de factie van de poortერიj. We vinden voor dat jaar echter wel drie vertegenwoordigers van de ambachten: de verver Arnoud van Caprike en de volders Michiel Crakebeen en Jan van Bassevelde fs. Jans (deze laatste was mogelijk een vleeshouwer in plaats van een volder). Hierbij kunnen we ons de vraag stellen of deze twee volders in hun conflict met de weverij gezien moeten worden? Werden de volders in deze periode begunstigd door de graaf van Vlaanderen ten nadele van de weverij? Het feit dat kort nadien ook leden van het weversambacht aangesteld werden, spreekt deze redenering echter tegen. Het jaar daarop zien we dat opnieuw twaalf leden van de poortერიj zetelden in de stadsmagistraat, van Jacob van den Groenendyke blijft de sociale achtergrond onzeker. In het jaar 1333-1334 zien we opnieuw twee vertegenwoordigers van de ambachten, wel zijn het dezelfde als in het schepenjaar 1331-1332: Michiel Crakebeen en Arnoud van Caprike. De overige schepenen waren allemaal poorters. In het hierop volgende schepenjaar, 1334-1335, vonden wij dat negen schepenen vertegenwoordigers waren van de poortერიj en dat drie schepenen leden van de ambachten waren. Enkel de sociale achtergrond van Meus Gayen blijft ongekend. Vervolgens hebben we opnieuw een jaar waarin tien poorters zetelden in de schepenbank. Daarnaast zetelden opnieuw Michiel Crakebeen en Arnoud van Caprike en

¹⁴³ A. Vandewalle, art. Cit. (2008), p. 229

¹⁴⁴ J. A. Van Houtte, op. Cit. (1982), pp. 114.

¹⁴⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 98.

¹⁴⁶ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), pp. 270-275.

zetelde nog één schepen, Lamsin Tolnare, waarover we niets met zekerheid kunnen zeggen. In het daaropvolgende jaar zetelden negen poorters, de volder Jan van Bassevelde fs. Jans, de wever Jan Christiaen fs. Jans en twee onbekenden: Pieter Roedolf en opnieuw Lamsin Tolnare. In het rekenjaar 1337-1338 zetelden met zekerheid acht poorters en twee ambachtsleden, Jan van Coukelaere fs. Veraechten en Michiel Crakebeen. Over de overige drie schepenen kunnen we niets met zekerheid zeggen. De schepenbank van het volgende schepenjaar 1338-1339 werd door de aanhangers van Jacob van Artevelde afgezet en vervangen door een revolutionaire schepenbank. In deze afgezette schepenbank zetelden twee vertegenwoordigers van de ambachten: de wever of molenaar Gillis van Hansebeke en de volder Michiel Crakebeen. Hier moeten we de opmerking maken dat Jan de Pinkere ook zetelde in dat jaar en dat deze, zoals hierboven reeds vermeld, mogelijk ook ingeschreven was in het weversambacht.

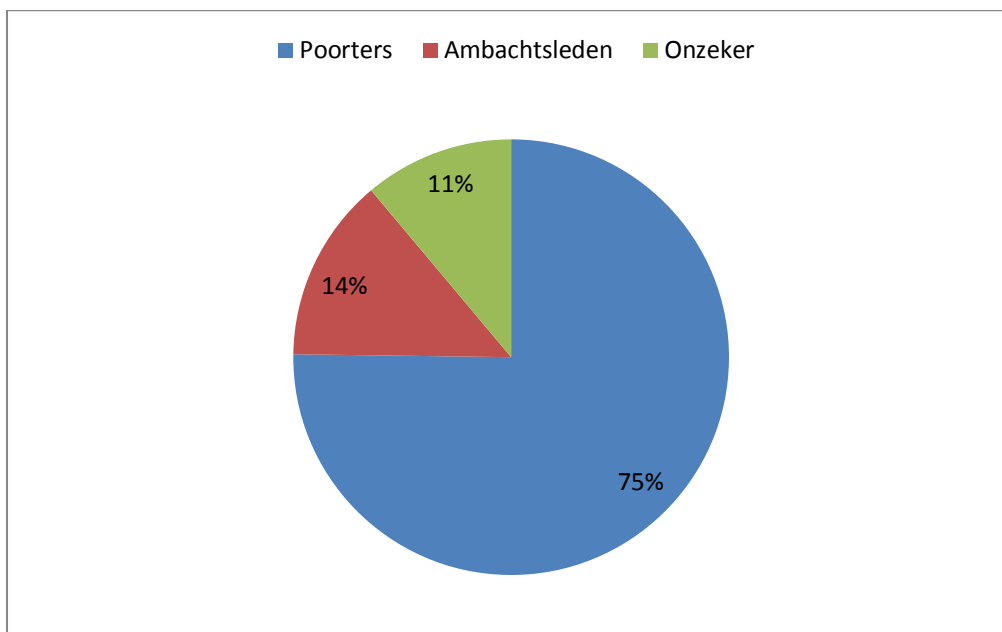
In de tien jaar na het neerslaan van de Kustvlaamse Opstand nabij Kassel zien we dat in totaal achtentachtig van de honderdzeventien zetels van de stedelijke schepenbank naar de poorterie gingen. Daartegenover zien we zestien schepenzetels die bezet werden door een vertegenwoordiger van de ambachten en blijven dertien vertegenwoordigers onzeker. 75% van de zetels in de schepenbank gingen dus naar de poorterie tegenover 14% naar de ambachten en 11% bleef onzeker (zie Figuur 1). In de periode tussen 1329 en 1338 bestond er dus een duidelijke dominantie van de poorterie in de schepenbank. Van deze zestien zetels voor de ambachten gingen er al vijf naar Michiel Crakebeen en de overige elf zetels werden verdeeld onder vijf verschillende vertegenwoordigers van de ambachten. Twee gingen er naar de wever Jan van Coukelare, drie naar de vleeshouwer of volder Jan van Bassevelde fs. Jans, twee naar de wever Jan Christiaens fs. Jans, één naar de wever Gillis van Hansbeke en drie naar de verver Arnoud van Caprike (zie Figuur 2). Er zetelden in deze periode van negen jaar dus acht verschillende vertegenwoordigers van de ambachten in de schepenbank. Aangezien deze ambachtsleden zetelden in een periode waarin de aanstelling tot de schepenbank gedomineerd werd door de graaf, kunnen we dus aannemen dat dit aanhangers waren van de graaf van Vlaanderen. Tegenover deze acht verschillende vertegenwoordigers van de ambachten staan dertig verschillende leden uit de poorterie en elf schepenen waarvan de sociale achtergrond onduidelijk is. We zien dus dat zestien schepenzetels bezet werden door elf ambachtsleden, achtentachtig schepenzetels door dertig leden van de stedelijke poorterie en dat dertien schepenzetels bezet werden door elf ongekende schepenen.

Daarnaast zien we in deze jaren ook duidelijk de invoering van de regel dat de graaf bepaalde schepenen langer dan één jaar in de schepenbank kon laten zetelen. Zo zien we bijvoorbeeld Gillis van Coudenbrouc, die opeenvolgend van het jaar 1333 tot het jaar 1337 in de stadsmagistraat zetelde, Willem van der Stove, die in de opeenvolgende schepenjaren 1332-1333 en 1333-1334 zetelde of Jan Bonin fs. ser Wouters, die opeenvolgend van 1332 tot 1337 in de schepenbank zetelde.¹⁴⁷ Aangezien deze schepenen door de graaf of zijn vertegenwoordiger in de stad aangesteld werden en daarbovenop meerdere malen na elkaar zetelden in de schepenbank kunnen we aannemen dat dit fervente medestanders waren van de graaf van Vlaanderen. In het geval van Gillis van Coudebrouc is dit wat vreemd, want hij zal tijdens het bewind van Jacob van Artevelde dé grote

¹⁴⁷ SAB, stadsrekeningen 216, jaartallen 1330-1338

man worden in de stad Brugge, maar hier gaan we verder dieper op in. Van al deze schepenen die in deze periode van aanstelling door de graaf zetelden in de stadsmagistraat zouden er ook negen in de revolutionaire schepenbank van Jacob van Artevelde terugkeren. Het ging om Jan Bonin fs. ser Wouters (1339-1340), Jan Cortscoef (1338-1339), Jacob de Burchgrave (1338-1339), Willem de Hoedemakere (1339-1340 en 1348), Jacob Goederic (1344-1345), Gillis van Hansbeke (1338-1339), Jan van Coekelare (1340-1341 en 1344-1345), Gillis van Coudebrouc (1339-1340, 1341-1342, 1343-1344, 1345-1346, 1346-1347 en 1347-1348) en Jacob Wittebolle (1338-1339 en 1343-1344). Kunnen we aannemen dat deze schepenen overliepen van het graafgezinde kamp, naar de revolutionaire factie? Andere traditionele schepenfamilies zoals de ‘van de Walles’, de ‘van Aertrikes’, enz. zouden in de periode van het bewind van Jacob van Artevelde niet zetelen en enkel in de periodes 1329-1338 en 1349-1361 in de schepenbank voorkomen.

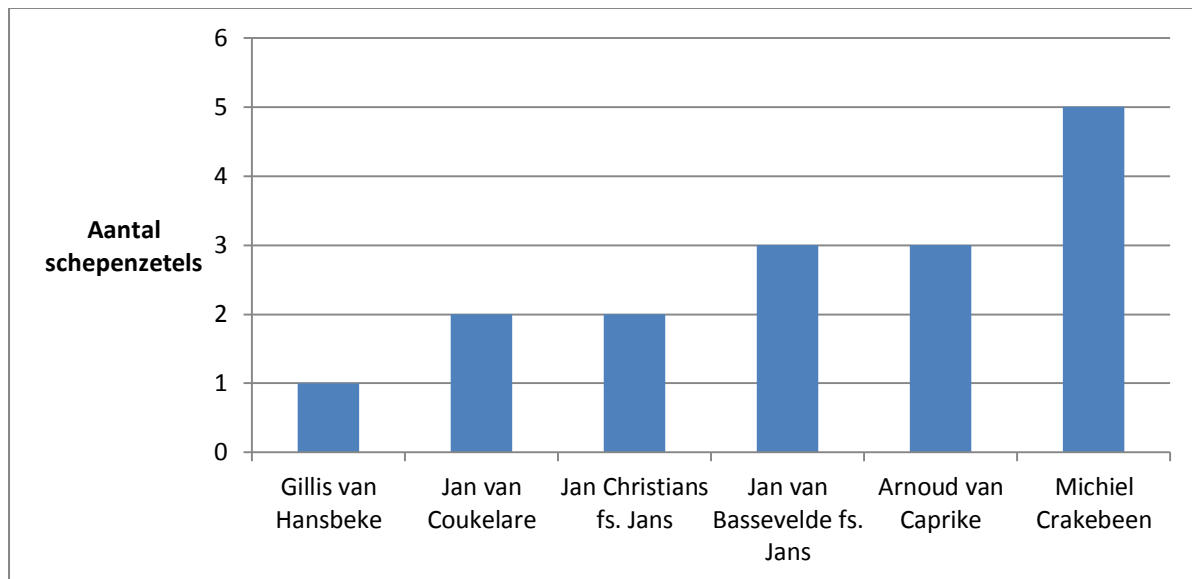
Figuur 1: Verdeling van de schepenzetels tussen poorterij en ambachten tussen 1329 en 1338.

Mertens en Vandewalle zijn van mening dat de draperie- ambachten pas na 1338 terug in de schepenbank zetelden: *“Pas in de schepenvernieuwing van 13 juni 1338 gedaan door Jacob van Artevelde, krijgen de vertegenwoordigers van de draperieambachten weer een plaats.”*¹⁴⁸ Zij werden immers geweerd uit de schepenbank wegens hun aandeel in de Kustvlaamse Opstand van 1323-1328. Hij vermeldt hier Jan Priem, Gillis van Hansbeke en Pieter (van) Hille als voorbeelden van schepenen die afkomstig waren uit de draperieambachten en pas zetelden vanaf de schepenvernieuwing van Jacob van Artevelde. Maar deze drie schepenen zetelden al in de schepenbank in het schepenjaar 1337-1338, toen van Artevelde nog geen invloed had. Hoewel het er weinig waren, toch zetelden er in de periode 1329-1338 dus ook enkele leden van de draperieambachten in de Brugse stadsmagistraat.

¹⁴⁸ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 457.

Figuur 2: Aantal zetels per vertegenwoordiger van de ambachten in de schepenbank tussen 1329 en 1338.

We kunnen dus in de jaren van 1329 tot 1338 met zekerheid stellen dat de Brugse schepenbank gedomineerd werd door de poorterij. Maar zo kort door de bocht gaan om te beweren dat er geen vertegenwoordigers van de ambachten in de stadsmagistraat zetelden, zoals A. Vandewalle en J. Mertens, kunnen we niet doen. Mertens is daarnaast ook van mening dat de draperieambachten pas na 1338 terug in de schepenbank zetelden. Wij vonden dat reeds in het rekenjaar 1331-1332 vertegenwoordigers van de ambachten in de schepenbank zetelden. Daarnaast zien we ook dat in het jaar 1337-1338 er drie leden van de draperieambachten zetelden in de schepenbank. We kunnen de afwezigheid van de wevers en vollers dus met enkele jaar inkorten. Aangezien de graaf van Vlaanderen sterk stond tegenover de Vlaamse steden in deze periode en een grote inbreng had in de aanstelling van de stedelijke schepenbank, kunnen we wel stellen dat de ambachtsleden die zetelden in de schepenbank waarschijnlijk aan de kant van de graaf van Vlaanderen stonden. Of het waren gematigden die zich niet openlijk kantten tegen de graaf. Of ze waren wel tegen de graaf gekant, maar hadden weinig inbreng tegen de overgrote meerderheid van de leden van de poorterij in de stadsmagistraat. Vast staat dat de graaf van Vlaanderen een grote invloed had op het aanstellen van de stedelijke schepenbank en dat deze dan ook gedomineerd werd door de graafgezinde poorterij.

2.2.2. 1338-1346

2.2.2.1. Context

Dankzij deze graafgezinde schepenbank en hun politiek tegenover de graaf konden zij reeds rond 1330 de relatie tussen de graaf van Vlaanderen en zijn graafschap verbeteren. Zo slaagden ze er in om enkele bepalingen uit de keure van 1329 ongedaan te maken, zoals bijvoorbeeld het slechten van de stadsmuren. Zo verleende Lodewijk van Nevers tussen de jaren 1330 en 1338 zes aanvullende privileges.¹⁴⁹ Maar reeds snel zou de relatie tussen de Vlaamse onderdanen en de graaf van Vlaanderen opnieuw in het gedrang komen. Dit kadert in de ruimere Europese machtsverhoudingen

¹⁴⁹ J. Van Rompaey, art. Cit. (1965), pp. 51-58.

binnen de Honderdjarige Oorlog (1337 – 1453). Na de dood van Karel IV de Schone stierf immers de dynastie van de Capetingen uit en kwam de dynastie van Valois op de Franse troon – namelijk Filips VI van Valois. De Engelse vorst, Edward III, was via zijn moeder een nadere verwant van Karel IV dan Filips VI en hij betwistte dan ook de troonsbestijging van Filips VI. Edwards moeder, Isabella, was immers de zus van Karel IV en Filips VI was slechts zijn neef. Jan van Dixmuide beschrijft het uitbreken van de Honderdjarige Oorlog in zijn kroniek over de graven van Vlaanderen als volgt: *“Item int zelve jaer doe rees die orloghe tusschen Inghelant ende Vrankeryke, dats tusschen den coninc Edewaert ende den coninc Philips van Valoy, om dat des conincx Edewaerts wuwe, Vrouwe, Isabeelen met rechte de crone van Vrankeryke verstorven was, ende Edewaert, de prince van Waels, die de outste sone was van vrouwe Ysabeelen der coninghinnen van Inghelant vorseyt, die soude met rechte coninc van Vrankeryke gheweest hebben, want vrouwe Ysabeele was de oudste dochter van Philippe le Beel, den coninc van Vrankeryc, ende so was oec de oudste sustere van den drye ghebroeders, Lodewyc de Hustin de Langhe, Philips ende Karel de la Marche.”*¹⁵⁰ Zoals bij vele van de conflicten tussen Engeland en Frankrijk zou ook nu het graafschap Vlaanderen hierin betrokken worden.¹⁵¹

Engeland bezat tegenover het volk van het graafschap Vlaanderen immers een stevig pressiemiddel, namelijk een embargo op de levering van wol. Dit was de kwaliteitsgrondstof voor de Vlaamse textielnijverheid. Maar ook de Franse koning bezat met de toevoer van graan voor het Vlaamse graafschap een pressiemiddel. De Vlamingen, en dan vooral de Gentenaren, waren immers aangewezen op de import van graan uit Frankrijk. Naarmate het conflict tussen de Franse en Engelse koning verder vorderde, probeerden beiden om de Vlamingen aan hun kant te krijgen. In 1336 poogde de Engelse koning dit met een verbod aan zijn Engelse onderdanen om wol te exporteren naar Vlaanderen: *“[...], daeromme de Inghelsche en wilden den Vlaminghen heen wulle zenden noch vercoepen, ende daeromme moesten de wevers in Vlaenderen gaen om haer broet om Gode.”*¹⁵² Dit leidde in het graafschap tot een ernstige economische en sociale crisis. Vooral Gent en Ieper, de twee grootste textielsteden in Vlaanderen, werden hierdoor zwaar getroffen. Maar ook Brugge, met zijn afhankelijkheid van de lakenhandel, voelde de zware gevolgen. In de stad Gent was immers *“verreweg de meerderheid van de meer dan zestigduizend inwoners van de stad direct afhankelijk van wol als bestaansmiddel.”*¹⁵³ Filips van Valois poogde zijn Vlaamse onderdanen via een andere manier, met behulp van toegevingen, aan zich te binden. Zo zag hij in 1337 af van de betalingen die de Vlamingen hem nog verschuldigd waren en verleende hij aan de Bruggelingen in 1338 het recht om hun stadsvestingen te herstellen. Ook Lodewijk van Nevers trachtte de Vlamingen aan zich – en op die manier aan de Franse koning: Lodewijk was immers een trouwe vazal van zijn Franse leenheer – te binden. Hij verleende hen, in januari 1338, immers ook twee nieuwe privileges. Volgens het eerste mochten burgers niet gevangen gezet worden op betichting van moord of doodslag voordat een bewijs daarvan was geleverd. Het tweede stelde dat, indien de stad haar privileges als gevolg van een mogelijke opstand zou verliezen, diegene die aan de graaf trouw gebleven waren, de privileges zouden behouden. Maar dit alles mocht niet baten. Met de steun van het revolutionaire Gentse

¹⁵⁰ J. J. Lambin, op. Cit. (1839), p. 216.

¹⁵¹ J. A. Van Houtte, op. Cit. (1982), pp. 115.

¹⁵² J. J. Lambin, op. Cit. (1839), p. 215.

¹⁵³ P. Carson, *Jacob van Artevelde*, Davidsfonds, Leuven, (1996), p.8.

college van vijf hoofdmannen, met Jacob van Artevelde als voornaamste, slaagden de Bruggelingen er in om ook een revolutionair bewind in te stellen.¹⁵⁴ In Gent was op 3 januari 1338, als gevolg van economische en sociale onrust, immers een tijdelijk bewind van vijf hoofdmannen aangesteld. Deze vijf hoofdmannen waren Jacob van Artevelde, de wever Willem van Vaernewijc, de ridder en landeigenaar Gelnoot van Lens, Willem van Huse die waarschijnlijk een welvarende wever was en Pieter van den Hovene.¹⁵⁵ In de *'Excellente cronike van Vlaenderen'* van de Brugse rederijker en stadsdichter Anthonis de Roovere lezen we de aanstelling van Jacob van Artevelde als volgt: *"Item die van Ghend ziende dat de welc was zij cozen eenen capitein Jacob van Artevelde ende maecten eene alyanche metten coninc van Inghelant ende doen uut spreide eene groote nieuwe oorloghe in Vlaendren teghens den Graven Lodewijc ende den coninc van Vrancke welke oorloghe zeere langhe geduerde [...]."*¹⁵⁶ In de loop van het voorjaar van 1338 verklaarden de twee andere grote Vlaamse steden, Brugge en Ieper, zich akkoord met de politiek van Gent.¹⁵⁷ Volgens Carson ontstond in de periode van Jacob van Artevelde immers een alliantie tussen de drie grote Vlaamse steden, hierin was Gent de leidende stad. De leidende functie van Gent ging echter wel niet ten koste van de belangen van de twee andere steden.¹⁵⁸ De alliantie tussen de drie grote Vlaamse steden ging in de stad Brugge gepaard met een revolutionair schepencollege dat op 13 juni 1338 in functie trad. Ook Vandewalle is van mening dat het bewind van Jacob van Artevelde van groot belang was voor de Brugse schepenbank: *"Pas na het aantreden van het revolutionaire bewind van de Artevelde-aanhangers in 1338 werd het regime van 1304 in ere hersteld."*¹⁵⁹ Binnen dit revolutionaire bewind bleven vele poorters in het schepencollege zetelen (zie hieronder). Net zoals in 1324 waren dit de meer volksgezinde leden van de Brugse poorterij. Zo was de grote man en medestander van Jacob van Artevelde te Brugge, de brugse burgemeester Gillis van Coudebrouc, een poorter. Zo zetelde van Coudebrouc gedurende het bewind van van Artevelde om de twee jaar in de Brugse schepenbank: in 1338 na het afzetten van de vorige magistraat, 1339-1340, 1341-1342, 1343-1344, 1345-1346, 1346-1347 en 1347-1348.¹⁶⁰ Hier zien we duidelijk dat de maatregel van Lodewijk van Nevers om schepenen meerdere opeenvolgende jaren te laten zetelen onpopulair was en dus afgeschaft werd. Toen de drie grote Vlaamse steden in 1343 Vlaanderen in drie afzonderlijke invloedssferen verdeelden, werd Van Coudebrouc de hoofdman voor de invloedssfeer van de stad Brugge.¹⁶¹ Na 1348 verdwijnt Van Coudebrouc uit de Brugse politiek en in 1351 werd hij verbannen door Lodewijk van Male.¹⁶² Met de aanstelling van deze revolutionaire schepenbank in het jaar 1338 ontstond er een breuk tussen de graaf van Vlaanderen, Lodewijk van Nevers, die trouw bleef aan zijn leenheer en vele van zijn onderdanen, die zich aan de kant van de drie grote Vlaamse steden en de Engelsen

¹⁵⁴ J. A. Van Houtte, op. Cit. (1982), pp. 115.

¹⁵⁵ H. Van Werveke, op. Cit. (1982), p. 39; P. Carson, op. Cit. (1996), p. 10.

¹⁵⁶ Stadsbibliotheek Brugge, MS 436, f° CXXXIv

¹⁵⁷ H. Van Werveke, op. Cit. (1982), p. 40.

¹⁵⁸ P. Carson, op. Cit. (1996), p.41.

¹⁵⁹ A. Vandewalle, art. Cit. (2008), pp. 229-230

¹⁶⁰ SAB, 216: Stadsrekeningen

¹⁶¹ P. Carson, op. Cit. (1996), p. 46.

¹⁶² SAB, Groenenboek, f°110-113

schaarden: *“Et sic solus comes cum paucis nobilibus favebat regi Franciae, et tota patria residua regi Angliae adhaerebat.”*¹⁶³

Tijdens het revolutionaire bewind dat onder invloed van Jacob van Artevelde stond, werd de Vlaamse – en dus ook Brugse – politiek nog steeds gedomineerd door het Engels-Franse conflict. Van juni 1338 tot en met december 1339 slaagden de Vlamingen er in om neutraal te blijven. Deze neutraliteit was het gevolg van de politiek van Jacob van Artevelde. In de periode tussen zijn aanstelling in 1338 tot het einde van de Vlaamse neutraliteit in 1340 groeide de macht en populariteit van de Gentse hoofdman tot ongekende hoogten. Jacob van Artevelde zorgde er bijvoorbeeld voor dat het embargo op de Engelse wol werd opgegeven.¹⁶⁴ Maar zowel Edward III als Filips van Valois bleven de druk opvoeren. De revolutionaire volksgezinden, onder invloed van van Artevelde, haalden het op de graaf- en koningsgezinden en op die manier bevonden de Vlamingen zich in het Engelse kamp. Van Artevelde verliet immers zijn politiek van neutraliteit ten voordele van een open alliantie met de Engelsen. Een dergelijke alliantie tussen Vlaanderen en Engeland kwam tot stand op 26 januari 1340. Toen riepen de Vlamingen Edward III op de Vrijdagsmarkt te Gent uit tot koning van Frankrijk.¹⁶⁵ Na een nederlaag van de Franse vloot nabij Sluis en enkele overwinningen in het Zuiden van het Graafschap Vlaanderen op de Franse troepen werd in de herfst van 1340 een bestand gesloten, de vrede van Esplechin – 25 september 1340 –, waarmee de Nederlandse fase van de Honderdjarige Oorlog in Vlaanderen ten einde liep.¹⁶⁶ Doorheen de jaren '40 van de veertiende eeuw zou de Vlaamse politiek, nu minder bepaald door Europese troebelen, gedomineerd worden door de strijd tussen de volkspartij en de graafgezinde partij. De volkspartij bleef tot zijn dood in 1345 gedomineerd door Jacob van Artevelde, hoewel deze in Vlaanderen en in Brugge steeds minder populair werd.¹⁶⁷ Gedurende de jaren 1340-1341 zien we in de grote Vlaamse steden nog zo goed als geen verzet tegen de politiek van Jacob van Artevelde. Maar in de kleine steden en op het platteland, die benadeeld werden door van Artevelde, zien we in deze jaren wel reeds tegenkantingen. Zo werden bijvoorbeeld tochten door het platteland georganiseerd om de weefgetouwen te vernielen. Dit om de concurrentie van het platteland met de stedelijke nijverheid te neutraliseren.¹⁶⁸ Toch zien we dat Jacob van Artevelde tot in het jaar 1343 de touwtjes stevig in handen hield. Zo verzamelden er zich in januari 1343 Brugse en Ieperse troepen voor de poorten van Gent toen het stadsbestuur Jacob van Artevelde opsloot in het huis van Geraard de Duivel.¹⁶⁹ In de loop van het jaar 1343 veranderde dit: Jacob van Artevelde werd steeds minder populair. Zo zien we bijvoorbeeld een poging van Jan van Steenbeke om een einde te maken aan het gezag van de hoofdmannen.¹⁷⁰ Ook in Gent kampte Jacob van Artevelde met tegenstanders en uiteindelijk werd hij in op 17 juli 1345

¹⁶³ J. J. De Smet, op. Cit. (1837), p. 210.

¹⁶⁴ P. Rogghé, *Vlaanderen en het zevenjarig beleid van Jacob van Artevelde. Een kritisch-historische studie*, Manteau, België, (1935), p. 16.

¹⁶⁵ P. Carson, op. Cit. (1996), p.33.

¹⁶⁶ J. A. Van Houtte, op. Cit. (1982), pp. 116-118.

¹⁶⁷ D. Nicholas, *The van Arteveldes of Ghent. The varieties of vendetta and the hero in history*, Cornell University Press, New York, USA, (1988), p. 32.

¹⁶⁸ P. Carson, op. Cit. (1996), p. 45.

¹⁶⁹ Ibidem, p. 84.

¹⁷⁰ H. Van Werveke, op. Cit. (1982), p. 67.

vermoord in zijn huis.¹⁷¹ “[...] *sed cum Jacobo de Artevelde, quem licet postea occiderunt in crepusculo nocti intre viri in ostio stabuli sui stantem, et non valluerunt domum suam, nec fugientem nec cum tumultu eum occiderunt, nec etiam illa causa, sicut dictum est ante*”.¹⁷² Volgens de kronieken was Jacob van Artevelde immers van plan om de prins van Wales, de oudste zoon van Edward III, aan te stellen als graaf van Vlaanderen en Lodewijk van Nevers te verloochenen.¹⁷³ De oorzaak van het gestage verlies aan vertrouwen in Jacob van Artevelde door het Vlaamse volk legt Verbruggen bij het feit dat van Artevelde er in slaagde om de buitenlandse en binnenlandse problemen op te lossen. Op deze manier werd de eenheid binnen de volkspartij verbroken en kwamen de binnenstedelijke spanningen opnieuw aan de oppervlakte.¹⁷⁴

Tijdens de regeringsjaren van Jacob van Artevelde leidde vooral Gent de Vlaamse politiek en dit werd ook aanvaard door de twee andere grote Vlaamse steden Brugge en Ieper: *“Het is waarschijnlijk dat vanaf het moment dat Brugge, evenals Ieper zich met de politiek van Gent accoord heeft verklaard, zij ook vrijwillig de hegemonie van de grootste stad van het graafschap heeft aanvaard.”*¹⁷⁵ Zo mengden de Gentenaren zich bijvoorbeeld in het aanstellen van de schepenen in Brugge en Ieper. Jacob van Artevelde beseftte dat hij zijn macht op de massa moest laten berusten en niet op de enkele edelen en poorters die aan zijn kant stonden. Dit deed hij door de ambachten in de Gentse schepenverkiezingen te incorporeren. Dit principe werd later ook door de andere steden overgenomen.¹⁷⁶ In de periode van Jacob van Artevelde waren te Gent immers de vier leden (poorterie, wevers, volders en kleine neringen) vertegenwoordigd in de schepenbank: *“Men spreekt hier terecht van een volksfront”*¹⁷⁷. Tijdens periodes van opstand moest de eenheid binnen de stad zeer groot zijn. Volgens Verbruggen kon de schepenbank op dergelijke momenten zijn macht niet meer legitimeren op het feit dat zij aangesteld waren door de graaf. Ze moesten ervoor zorgen dat zij aanvaard werden door alle sociale lagen van de bevolking. Dit deden ze dan ook door vertegenwoordigers aan te stellen uit de gehele stadsbevolking.¹⁷⁸

2.2.2.2. De schepenbank

Dat de periode van Jacob van Artevelde ook voor de stad Brugge een drastische omwenteling was, zien we duidelijk aan het feit dat de zetelende schepenbank, verkozen voor het jaar 1338-1339, na vijf maanden afgezet werd. Op 13 juni van dat jaar kende de stad een schepenvernieuwing. Deze werd doorgevoerd door Jacob van Artevelde en zijn aanhangers in de stad Brugge. Vanaf dit moment zien we, volgens J. Mertens, een gestage toename van het aantal ambachtsleden die zetelden in de stedelijke schepenbank.¹⁷⁹ Of deze stelling overeenkomt met onze data en ons onderzoek wordt hieronder verder uitgewerkt.

¹⁷¹ P. Rogghé, op. Cit. (1935), Deel I, p. 46.

¹⁷² J. J. De Smet, op. Cit. (1837), p. 221.

¹⁷³ J. J. Lambin, op. Cit. (1839), p. 221.

¹⁷⁴ R. Verbruggen, op. Cit. (2005), p. 56.

¹⁷⁵ H. Van Werveke, op. Cit. (1982), p. 40.

¹⁷⁶ P. Rogghé, op. Cit (1935), Deel II, p. 19.

¹⁷⁷ R. Verbruggen, op. Cit. (2005), p. 60.

¹⁷⁸ Ibidem, pp. 60-61.

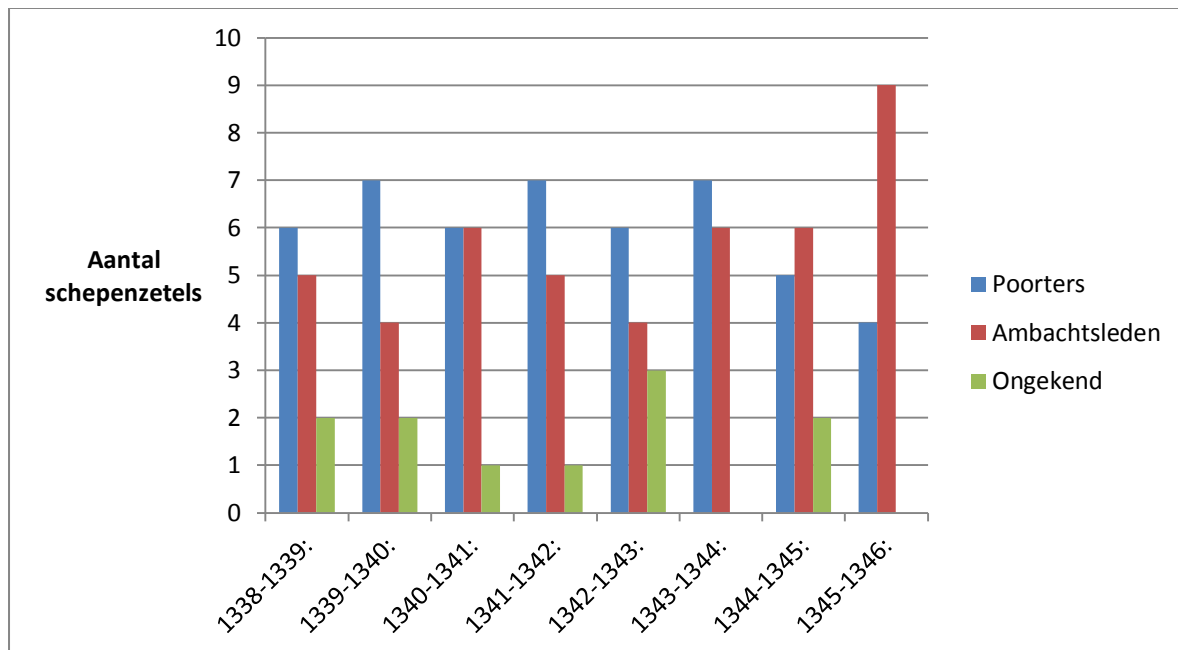
¹⁷⁹ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458.

We kunnen, aangezien ze aangesteld waren door Jacob van Artevelde, aannemen dat de leden van de schepenbank van de stad Brugge voor het jaar 1338-1339 allen volgelingen waren van van Artevelde. In dat schepenjaar zien we echter nog geen drastische wijziging op het vlak van vertegenwoordiging door de ambachten in de schepenbank. Zo waren zes schepenen lid van de poortერი, vijf schepenen vertegenwoordigers van de ambachten en blijft de sociale klasse van twee schepenen onzeker. Op basis hiervan kunnen we dus aannemen dat Jacob van Artevelde ook behoorlijk wat aanhangers had binnen de poortერი. Waarschijnlijk gaat het hier om de meer volksgezinde personen van de poortერი. Ook is het hier interessant om te vermelden dat, in de nieuwe schepenbank van Jacob van Artevelde, slechts vijf 'nieuwelingen' worden aangetroffen. Het gaat hier om de poorters Wouter Scinkel fs. Vergrielen, Jacob van Scathille en Bouden van Zomergem, Willem van Middelkerke (ongekend) en de wever Peter Zevenkoten. De overige acht schepenen hebben in de tien voorgaande jaren ook al gezeteld in de schepenbank. Een totale breuk met de voorgaande jaren krijgen we bij het begin van het regime van Jacob van Artevelde dus niet. In het totaal zien we veertien schepenen uit de voorgaande periode terugkeren.

In de loop van de periode van het regime van Jacob van Artevelde zien we een gestage toename van het aantal vertegenwoordigers van de ambachten in de schepenbank van Brugge (zie Figuur 3). Maar een totale dominantie van de ambachten komt er niet. Het gaat eerder om een evenredige verdeling tussen de leden van de poortერი en de vertegenwoordigers van de ambachten. Zo zijn er voor deze periode van 1338 tot 1346 achtenveertig vertegenwoordigers van de poortერი tegenover vijfenveertig vertegenwoordigers van de ambachten en blijft de sociale klasse van elf schepenen ongekend. In deze acht jaar zijn er in totaal 104 zetels te verdelen en 46% hiervan gaat naar de poortერი tegenover 43% naar de ambachten en 11% blijft ongekend. We zien dus een nagenoeg evenredige verdeling tussen de ambachten en de poortერი in de schepenbank (zie Figuur 4). Wel zien we dat er een verschil is op het vlak van het aantal verschillende schepenen. Zo zien we dat de achtenveertig zetels van de poortერი verdeeld werden onder achtentwintig verschillende poorters en de vijfenveertig zetels van de ambachten verdeeld werden onder vierendertig ambachtsleden. Bij de poortერი zien we dus minder verschillende schepenen dan bij de vertegenwoordigers van de ambachten. Opnieuw zien we dus dat Jacob van Artevelde ook behoorlijk wat aanhangers binnen de poortერი had. Of we kunnen aannemen dat Jacob van Artevelde zijn macht poogde vast te pinnen op alle sociale klassen binnen de stad, zowel op de poortერი als op de ambachten. Ook Mertens kwam tot de conclusie dat de ambachten in de periode van Jacob van Artevelde gestaag aan invloed wonnen.¹⁸⁰

¹⁸⁰ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458.

Figuur 3: Verdeling schepenzetels poorters-ambachten tussen 1338 en 1346.

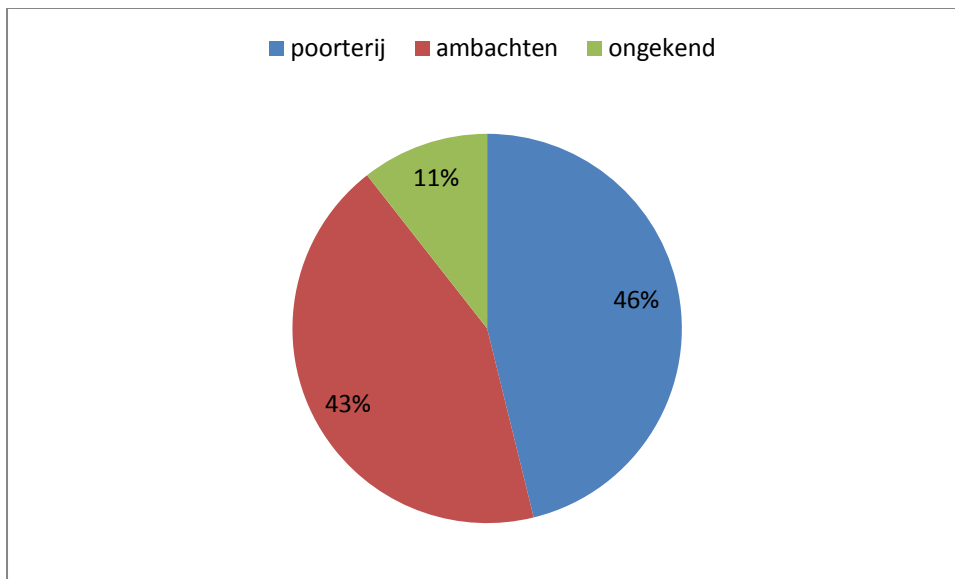
De grote man binnen de politiek van de stad Brugge in deze periode van Jacob van Artevelde was de poorter Gillis van Coudebrouc. Hij zetelde in deze periode van acht jaar maar liefst vier keer in de schepenenbank: in de schepenenjaren 1339-1340, 1341-1342, 1343-1344 en 1345-1346. We zien dus dat hij om de twee jaar in de Brugse schepenenbank zetelde. In deze vier jaar waarin hij zetelde in de schepenenbank was hij ook elk jaar burgemeester van de *'Schepenen van den Keure'*: *"Houtgegeven den buerghmeesters vanden scepenene ende vanden raden van haren zitteghelde ende van haren beurghmeesterscepe: Gillis van Coudebrouc scepenen ende beurghmeester van sine zitteghelde. Item Gillis vorseiden van sinen buerghmeesterscepe."*¹⁸¹ Daarnaast zien we ook dat van Coudebrouc, bij de verdeling van het graafschap Vlaanderen in drie invloedssferen, aangesteld werd als hoofdman voor de invloedssfeer van de stad Brugge.¹⁸² Deze Gillis van Coudebrouc maakte sinds de jaren 1330 geregeld deel uit van de Brugse stadsmagistraat. Gillis van Coudebrouc kwam uit een zuivere poortersfamilie. Hij hield ook vaak een pacht in de stad. Zo zien we dat hij bijvoorbeeld het wijnaccijns pachtte in het jaar 1333-1334. Na de dood van Jacob van Artevelde zetelde Gillis van Coudebrouc nog twee maal in de schepenenbank. Namelijk in de woelige jaren 1346-1347 en 1347-1348. Na de overwinning van de graafgezinden werd hij, wegens anglofiele sympathieën en waarschijnlijk ook zijn aandeel in het regime van Jacob van Artevelde, verbannen uit de stad Brugge.¹⁸³

¹⁸¹ SAB, 216: stadsrekeningen, jaartal 1345-1346.

¹⁸² P. Carson, op. Cit. (1996), p. 46.

¹⁸³ SAB, Groenenboek, f° 110-113

Figuur 4: Verdeling schepenzetels tussen 1338 en 1346.

Vervolgens kunnen we voor deze periode ook nog opmerken dat de vertegenwoordigers van de ambachten vooral uit de draperieambachten komen. Dit waren dan ook de traditionele aanhangers van het gezag van Jacob van Artevelde. Van Artevelde stelde zijn macht immers vooral op de wevers en de vollers. Zeventien van de vierendertig vertegenwoordigers van de ambachten waren immers lid van het wevers- of voldersambacht.¹⁸⁴ Dus de helft van alle zetels van de ambachten werd ingenomen door een lid van de draperieambachten. Daarnaast is het ook interessant om op te merken dat de vijfenvestig zetels voor de ambachten verdeeld werden over vierendertig verschillende schepenen. Slechts zeven ambachtsleden bezetten in deze acht jaar meer dan eens een zetel in de stedelijke schepenbank. Het gaat om de volder Pieter Minne, de wever Jan de Weerd, de huidenvetter Jacob van Bernhem, de verver Jan van den Hogheweghe, de metser Jan van Coekelare, de wever Lamsin de Vos en de visverkoper Joos Gaderpenninc. De achtenveertig zetels die naar de poortერი gaan, werden bezet door vierentwintig verschillende poorters. Twaalf verschillende poorters bezetten, voor deze periode, twee of meer zetels in de schepenbank. De overige veertien zetels van de poortერი werden bezet door telkens een andere poorter. Bij de poortერი was er dus een groter aantal schepenen die meer dan één maal in de schepenbank zetelden dan bij de ambachten. Bij de poortერი ging het om 28% van de schepenen en bij de ambachten om slechts 17% van de schepenen.

We zien ook dat enkele schepenen uit de voorgaande periode van 1329 tot 1338 terugkomen in de schepenbank in de periode van Jacob van Artevelde. Het gaat om zeven poorters: Gillis van Coudebrouc, Jan vanden Beurze, Jacob Wittebolle, Jan Bonin fs. ser Wouters, Willem de Hoedemakere, Jan Cortscoef en Jacob Goederic, de wever of poorter Jacob de Burchgrave, de wevers Gillis van Hansbeke, Pieter Hille en Jan van Coukelare, de volder Jan Priem, de vleeshouwer Paul Breidel en de visverkoper of makelaar Gillis Everaerd. We zien hier dus zeven poorters tegenover zeven ambachtslieden. Opmerkelijk hierbij is dat de schepenen uit de eerste periode

¹⁸⁴ SAB, 216: stadsrekeningen, jaartallen 1338-1346.

aangesteld werden door de graaf en dus als zijn aanhangers aanzien kunnen worden, maar dat ze daarna tijdens het bewind van Jacob van Artevelde opnieuw zetelen in de schepenbank. Mogen we hieruit afleiden dat deze schepenen van kamp wisselden of dat Jacob van Artevelde toch enige link met de vorige periode wou behouden of nog iets anders?

We kunnen dus, voor de periode van het regime van Jacob van Artevelde, stellen dat er een toename is van het aantal vertegenwoordigers van de ambachten in de stedelijke schepenbank. Maar het gaat eerder over een gelijkstelling tussen het aantal leden van de poorterij en het aantal leden van de ambachten in de stadsmagistraat. Hun aantallen blijken immers ongeveer overeen te komen voor deze periode van acht jaar. Hieruit kunnen we dus opmaken dat Jacob van Artevelde en zijn aanhangers beide sociale lagen van de bevolking opnamen in het stedelijke bestuur en dat Jacob van Artevelde dus aanhangers had in beide sociale lagen van de bevolking. Maar over een terugkeer naar het systeem van de negen leden van de ambachten en vier leden van de poorterij zoals in 1304 kunnen we dus niet spreken. Enkel voor het jaar 1345-1346 zien we een dergelijke verdeling in de schepenbank.

2.2.3. 1346-1348

2.2.3.1. Context

Na de dood van graaf Lodewijk van Nevers tijdens de Slag bij Crécy: *“Ludovici Nivernensi in bello Kressi interfecti ac sepulti in monasterio sancti Ricardi in Pontivo”*¹⁸⁵, waarin de Fransen verpletterend werden verslagen door de Engelsen, kwam zijn zestienjarige zoon Lodewijk van Male, op de grafelijke troon. De troonsbestijging van Lodewijk van Male lezen we in de kroniek van Anthonis de Roovere als volgt: *“Lodewijc van Malen, de sone van Lodewijc van Nevers, een jongelijnc van XVI jaren. Hy was de XXVIIste grave van Vlaenderen.”*¹⁸⁶ Lodewijk van Male werd door de Vlamingen als legitieme vorst erkend en hij zou, volgens de kroniek van Jan van Dixmude, Edward III als zijn leenheer aanvaarden als deze op legitieme wijze tot koning van Frankrijk gekroond zou worden. De Vlamingen eisten ook dat Lodewijk van Male met de dochter van Edward III, Isabella, zou trouwen. Lodewijk van Male, die ondertussen reeds leenhulde aan de koning van Frankrijk had gezworen, vluchtte voor deze bruiloft met Isabella naar Frankrijk en herbevestigde Philips van Valois als zijn leenheer. Lodewijk van Male trouwde in de plaats met Margaretha, de dochter van de hertog van Brabant. Dit lezen we als volgt in het *‘Cronicon Comites Fandrensiū’*: *“Comes Flandriae Ludovicus duxit in uxorem Margaretam, filiam ducis Brabantiae, quam nimium diligebat, pulchram valde, rege Francia hoc procurante; et fuit eodem anno consummatum matrimonium in Bruxella, prima die mensis Julij, filia regis Angliae omnino relicta, de quo Anglici plurimum dolebant.”*¹⁸⁷ Hier waren de Engelsgezinde Vlamingen natuurlijk niet mee akkoord en opnieuw ontstonden er troebelen tussen de Engelsgezinde volkspartij en de Fransgezinde grafelijke partij.¹⁸⁸ Lodewijk van Male speelde in op de elementen van verdeeldheid in het revolutionaire kamp en slaagde er zo in om de gemeenten en later ook de grote steden aan zich te binden. Op het platteland was er immers al

¹⁸⁵ J. J. De Smet, op. Cit. (1837), p. 221.

¹⁸⁶ MS 436, f° CXXXIIv, Stadsbibliotheek Brugge

¹⁸⁷ J. J. De Smet, op. Cit. (1837), p. 222.

¹⁸⁸ J. J. Lambin, op. Cit. (1839), pp. 224-228

langer weerstand tegen het bewind van de volksgezinde factie onder leiding van Jacob van Artevelde. Zo sloot de stad Brugge, de steeds meest gematigde van de drie grote steden, zich in 1348 bij de graaf aan en werd de stad hiervoor beloond met een herbevestiging van haar voorrechten en van de keure van 1304. In het jaar 1348 was het immers opnieuw tot een bloedige strijd gekomen tussen de graafgezinden en volksgezinden, waarbij de grafelijke factie aan het langste eind trok. De schepenbank die verkozen was voor het jaar 1348-1349 werd immers afgezet en vervangen door een meer graafgezinde schepenbank.¹⁸⁹ Tijdens deze onrustige periode zouden talrijke zogenaamde ‘anglofielen’ verbannen worden uit de stad.¹⁹⁰ Het einde van deze woelige periode werd als volgt omschreven door Jan van Dixmude: *“Die van Brugghe ende van den Vrien quamen te Dendermonde bidden den grave Lodewyc, dat hy wilde in zin lant van Vlaenderen corrigeren de quade, ende hy quam in Vlaenderen ende reet van steden te steden, ende was alomme wel ontfanghen, zonder te Ghent en te Ypre, ende hy vernieuwe de wetten ende officiers, balius, scepenen, sheerencnepen, de ballinghen die hem in Vlanderen ghehouden hadden dede hy justicieren, hanghen ende onthoefde, ende die hem te Ghent en tYpre rebel waren, die dede hy te nieten, ende dat waren zonderlinghe de knechten van den weverye.”*¹⁹¹ Het meest belangrijke gevolg van deze woelige periode voor ons onderzoek is het feit dat, volgens Mertens, de wevers en vollers na deze periode uit de schepenbank geweerd werden. Zij waren immers de traditionele revolutionaire dragende kracht onder Jacob van Artevelde geweest.¹⁹²

2.2.3.2. De schepenbank

Na de dood van Jacob van Artevelde, de dood van Lodewijk van Nevers en de troonsbestijging van Lodewijk van Male ontstond in het graafschap Vlaanderen opnieuw een woelige periode. In wat hieronder volgt gaan we dieper in op de vraag hoe, gedurende de jaren van 1346 tot 1348, deze onlusten tussen de graafgezinde factie en de volksgezinde partij zich vertaalden in de samenstelling van de stedelijke schepenbank.

In totaal gingen er in deze periode van de negenendertig te verdelen schepenzetels zeventien zetels naar de poorterie en zestien schepenzetels naar vertegenwoordigers van de ambachten. De sociale achtergrond van zes schepenen blijft ongekend (zie Figuur 5). Hieruit kunnen we dus opmaken dat er opnieuw een nagenoeg evenredige verdeling bestond tussen de vertegenwoordigers van de ambachten en de vertegenwoordigers van de poorterie. We zien immers dat 44% van de schepenen poorter was, 41% ingeschreven was in een ambacht en dat 15% ongekend blijft (zie Figuur 6). In deze periode van drie schepenjaren zien we slechts vier schepenen die meer dan één zetel bezetten: de poorters Gillis Hooft fs. Wouters, Jan van Cassele fs. Loys en Jacob Alverdoen fs. Jacops f Verlieaerden en de vleeshouwer Jacob Sobbe. In deze periode was er dus weinig continuïteit in de schepenbank en zien we veel ‘nieuwelingen’ zetelen. 90% van alle schepenzetels ging immers naar verschillende schepenen. Dit kwam neer op vijfendertig verschillende namen voor negenendertig schepenzetels.

¹⁸⁹ SAB, 216: stadsrekening, 1348-1349.

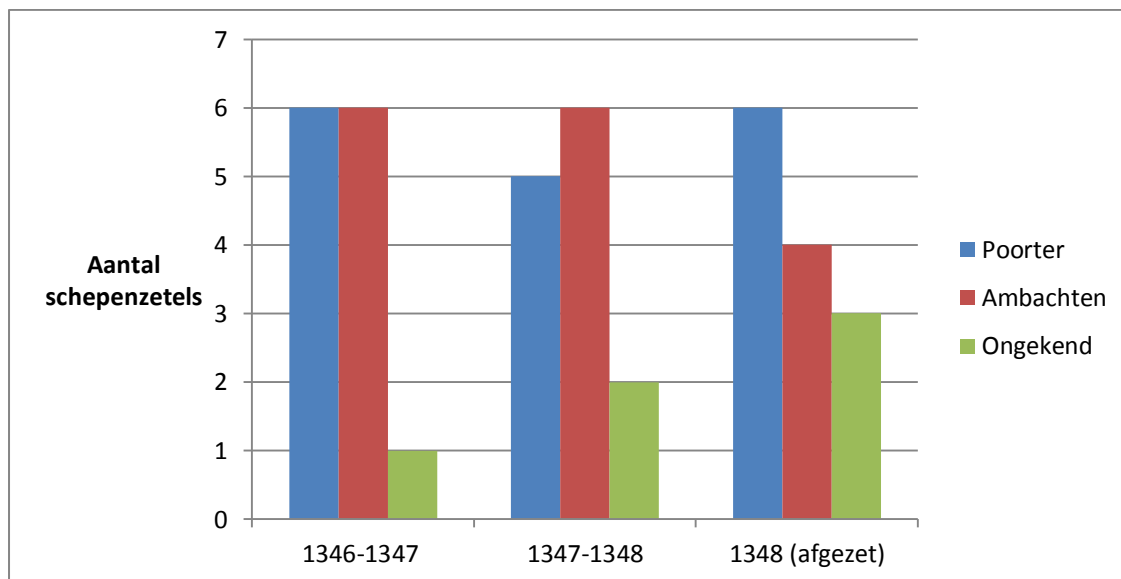
¹⁹⁰ SAB, Groenenboek, f°110-113; SAB, Politieke Charters, 1^e reeks, nummer 497.

¹⁹¹ J. J. Lambin, op. Cit. (1839), p. 238.

¹⁹² J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 459.

Van de vijfendertig verschillende namen die in deze periode voorkomen, zien we dat er eenentwintig schepenen enkel in de periode van Jacob van Artevelde of in de drie jaar daarna hun opwachting maken in de schepenbank. Enkel Willem de Hoedemakere en Gillis van Coudebrouc zetelden ook reeds voordien in de schepenbank. Daarnaast zetelden enkel Jan van Kassele fs. Loys, Jacob Alverdoen fs. Jacobs f Verlieaerden, Pieter Coopman, Lievin Roelant, Willem van Wulsberghe, Zeger Honin, Wouter Canin, Jacob Metteneye, Pieter van Oostburch, Pieter de Pinkere en Jan van Thorout ook na het jaar 1348 in de Brugse schepenbank. Wouter Canin werd echter ook verbannen na 1348, maar mocht kennelijk terugkeren en opnieuw zetelen in de schepenbank. Van deze namen die na 1348 nog zetelden in de Brugse stadsmagistraat kunnen we dus aannemen dat zij de meest gematigden onder de revolutionairen waren. Van deze vijfendertig schepenen werden er na de overwinning van de graafgezinde partij elf verbannen wegens het feit te Engelsgezind te zijn.¹⁹³ Van deze elf kunnen we dus veronderstellen dat ze de volkspartij steunden en de meest revolutionaire en anglofiële schepenen waren. Vele van deze bannelingen mochten pas in het jaar 1361 terugkeren naar Brugge.¹⁹⁴ Hier gaan wij in paragraaf 2.5 dieper op in. Met de ontbinding van de schepenbank van 1348 eindigde deze periode waarin de volksgezinde factie aan de macht was in de stad Brugge. Met deze afzetting zouden volgens Mertens ook de wevers en de vollers uit de stedelijke schepenbank geweerd zijn.¹⁹⁵ Hierop gaan we verder nog dieper in.

Figuur 5: Verdeling schepenzetels poorterij-ambachten tussen 1346 en 1348.

We zien dus dat voor deze periode van drie schepenjaren de politiek van Jacob van Artevelde gevolgd werd. Er bestond immers een evenredigheid in de schepenbank tussen het aantal vertegenwoordigers van de ambachten en van de poorterij. Daarnaast zien we weinig continuïteit in de schepenbank: weinig schepenen zetelen meer dan eens in de schepenbank. Tot slot kunnen we met betrekking tot deze periode van 1346 tot 1348 nog opmerken dat weinig schepenen reeds voordien zetelden in de schepenbank of nadien opnieuw deel zouden uitmaken van de

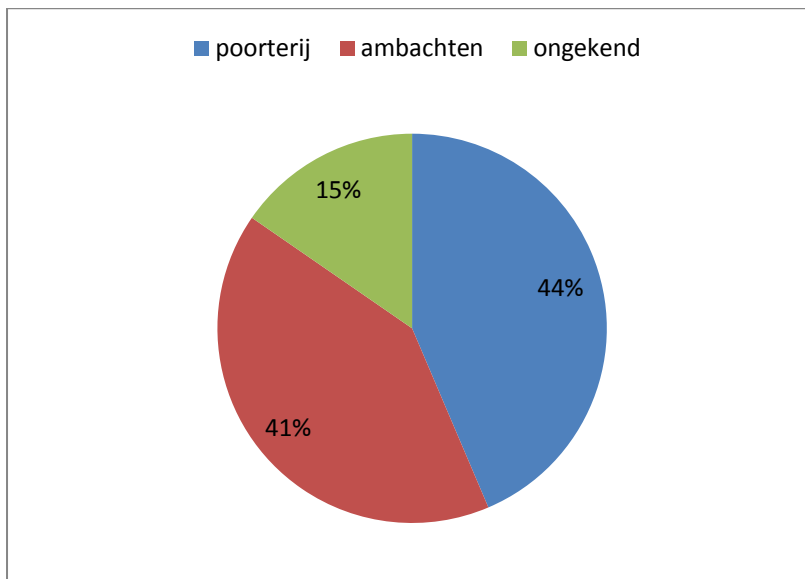
¹⁹³ SAB, Groenenboek, f°110-113; SAB, Politieke Charters, 1^e reeks, nummer 497.

¹⁹⁴ Gilliodts-Vanseveren, op. Cit. (...)

¹⁹⁵ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 459.

stadsmagistraat. Elf revolutionaire en anglofiële schepenen werden immers verbannen na de overwinning van de graafgezinde partij.

Figuur 6: Verdeling schepenzetels tussen 1346 en 1348.

2.2.4. 1348-1361

2.2.4.1. Context

Na zijn overwinnen op de volksgezinde partij in 1349 zou Lodewijk van Male beginnen met een periode van centraliserende politiek. Heel veel van hun vrijheden die de Vlaamse steden in de eerste helft van de veertiende eeuw hadden verworven, moesten ze nu weer afstaan ten voordele van de graaf van Vlaanderen. Deze evolutie zou zich verderzetten bij de Bourgondische hertogen in de loop van de 15^e eeuw. Deze hertogen zouden er in deze eeuw in slagen de grote Vlaamse steden in het *“keurslijf van de vorstelijke centralisatie te dwingen”*.¹⁹⁶

Nadat de wevers en vollers in 1349 uit de stedelijke schepenbank geweerd waren, zouden in de komende jaren de spanningen in de stad Brugge als gevolg hiervan nog af en toe hoog oplopen. Hierbij zien we aan de ene kant de wevers en de volders en aan de andere kant de kleine neringen. De wevers en vollers trachtten op het einde van de jaren '50 van de veertiende eeuw immers om hun gunstige positie in de stad terug te winnen.¹⁹⁷ Deze spanningen waren vaak het gevolg van de ontwikkelingen van het Vlaamse muntwezen die de koopkracht van de handwerkerslonen sterk aantastten. Vaak was een stijging van de graanprijs de directe trigger voor dergelijke onlusten. Voorbeelden hiervan zien we in de jaren 1357-58, 1359-60 en 1360-1361.¹⁹⁸ *“Item int selve jaer waest een horibele heete somere, de welke grote hitte in den Mey dat coeren alomme bedarf ende dat coeren in Vlaenderen galt zes goudene conincxschilden, ende in Vrankeryc acht schilden.”*¹⁹⁹ Tijdens deze woelige periode van 1360-1361 trachtten de wevers en de vollers hun positie binnen de

¹⁹⁶ R. Verbruggen, op. Cit. (2005), p. 64-66.

¹⁹⁷ J. Mertens, art. Cit. (1987), p. 328.

¹⁹⁸ J. A. Van Houtte, op. Cit. (1982), pp. 116-119.

¹⁹⁹ J. J. Lambin, op. Cit. (1839), p. 243.

stad en binnen de schepenbank opnieuw te verstevigen. In 1361 slaagde Lodewijk van Male er in om terug orde op zaken te stellen in de stad; dit met de pacificatie van 3 september 1361. Deze oorkonde werd ondertekend door alle 55 neringen, dus ook door de wevers en de vollers. We zien dus dat de wevers en vollers in hun opzet waren geslaagd en dat ze hun gewone structuur en hun positie binnen de schepenbank terug hadden gekregen.²⁰⁰

Voor deze periode bestaat er een gedetailleerd onderzoek van de hand van Jacques Mertens.²⁰¹ Uit dit artikel leren wij dat in Brugge, net als in Gent, onlusten en een nieuwe emancipatiegolf ontstonden in de loop van 1359. In Gent draaide het om de tegenstellingen tussen de wevers en de volders. Deze twee ambachten stonden immers gedurende de hele 14^e eeuw vaak tegenover elkaar.²⁰² De volders stonden in voor het vollen of laten vervilten van het wollen weefsel. Dit wil zeggen dat zij ervoor zorgden dat de vezels dichter op elkaar kwamen te zitten. Hierdoor ontstond er een stevigere, meer waterdichte stof. Dit was een vuil en zwaar werk en de vollers bleven traditioneel één van de armste groepen in de middeleeuwse stedelijke samenleving. De wevers groeiden daarentegen uit tot één van de rijkste ambachten in de stad. In Brugge lag dit iets anders, we zien dat het hier ging om de tegenstelling tussen de “ambachten van het laken” en de overige delen van de handwerkersbevolking. In de stad Brugge streden de vollers en wevers dus in hetzelfde kamp. Mertens is van mening dat de onlusten te Brugge reeds in het jaar 1358 van start gingen: “Dit gegeven laat toe het rumoer te Brugge te situeren tussen 23 april 1358 en 22 april 1359.”²⁰³ Zoals we in de stadsrekeningen kunnen zien, bleef de situatie gedurende 1359 onvlambaar. Er werd een bijzondere bewaking ‘ten poorten bi daghe ende bi nachte’ ingelast. De ‘scaerwettters’ (dit waren een soort van ordehandhavers of politiedienaren) moesten de stadspoorten bewaken.²⁰⁴ Deze maatregel mocht echter niet baten en het kwam op 17 juli op de markt tot bloederige rellen tussen de wevers en de volders enerzijds en de kleine neringen anderzijds. Hierbij vielen, volgens Mertens, 57 slachtoffers. Het instellen van een onderzoekscommissie te Kortrijk op 26 juli zorgde voor een voorlopige terugkeer van de rust.²⁰⁵ Maar deze terugkeer van de rust duurde niet lang, reeds voor 2 maart 1360 keerden de onlusten terug in de stad. Op deze dag werd een overeenkomst gezegd met het grootzegel van de stad Brugge en met de zegelen van alle vijfenvijftig neringen, dus ook de wevers en de volders. Weer hield deze overeenkomst niet stand en opnieuw kwam het tot onlusten in de stad in april 1361. Opnieuw werd de schepenbank meerdere malen vernieuwd en pas op 2 en 3 september 1361 werd een nieuwe pacificatie opgelegd door de graaf. Vanaf dit moment staan de ambachtsbesturen garant voor de orde en de vrede in de stad.²⁰⁶

De oorzaak van deze vele onlusten en parlementen in deze periode legt Mertens bij de verdeling van de vertegenwoordiging in de schepenbank. Hij is van mening dat “de

²⁰⁰ J. Mertens, art. Cit. (1987), p. 328-329.

²⁰¹ Ibidem, pp. 325-330.

²⁰² P. Carson, op. Cit. (1996), p. 76.

²⁰³ J. Mertens, art. Cit. (1987), p. 327.

²⁰⁴ SAB, reeks 216, stadsrekeningen, jaargang 1359-1360, f°....

²⁰⁵ J. Mertens, art. Cit. (1987), p. 327.

²⁰⁶ Ibidem, pp. 328-329.

*machtsverhoudingen tussen de verschillende geledingen van de bevolking [aan de orde gesteld werden]” en dat “ook de vertegenwoordiging in de schepenbank aan de orde werd gesteld”.*²⁰⁷ Een indicator hiervoor is het feit dat in het rekenjaar 1359-1360 niet minder dan 31 schepenen aangesteld werden. Een tweede indicator is het feit dat van de laatste dertien nieuwe schepenen voor dat jaar er negen ‘nieuwelingen’, mannen die voordien nog nooit in de schepenbank hadden gezeteld, zijn.²⁰⁸ Volgens Mertens lijdt het dus geen twijfel dat de troebelen uit deze periode verband hielden met de vertegenwoordiging van de ambachten in de schepenbank. Dit leidt hij af uit de steeds aanwezige druk op de schepenbanken en als gevolg hiervan hun meermaalse vernieuwing.²⁰⁹ Volgens Vandewalle begint na 1361 een meer stabiele periode in de Brugse institutionele geschiedenis. Want vanaf nu waren alle ambachten opnieuw opgenomen in het stadsbestuur: *“Nu waren dus in 1361 alle ambachten opnieuw in het stadsbestuur vertegenwoordigd en werd op dit vlak een meer stabiele periode ingezet.”*²¹⁰

2.2.4.2. De schepenbank

Als we kijken naar de samenstelling van de verschillende schepenbanken in de eerste jaren na de overwinning van de graafgezinde partij, zien we weinig verandering ten opzichte van de voorgaande periode. De ambachten waren nog steeds goed vertegenwoordigd in de stadsmagistraat. Vaak zetelden er zelfs meer vertegenwoordigers van de ambachten in de schepenbank dan leden van de poorterij. Was dit misschien om de volksgezinde partij gunstig te stemmen? Of vonden de overwinnaars uit de graafgezinde partij een dergelijke samenstelling rechtvaardig? Of bevonden er zich in de graafgezinde partij ook veel leden van de ambachten? In de jaren 1348 tot 1361 zetelden in totaal 188 schepenen, dertien jaar met dertien schepenen, één jaar waarin één schepen vervangen werd en één jaar waarin de schepenbank één keer volledig vernieuwd werd en waarin nog eens vijf schepenen vervangen werden. Van deze 188 schepenen waren vierentachtig lid van de poorterij, waren er vijfenzeestig aangesloten bij een ambacht en bleef de sociale status van negenendertig schepenen onzeker (zie Figuur 7). Procentueel komt dit op minimum 45% poorters tegenover minimum 35% ambachtsleden. Opnieuw zien we dus een nagenoeg evenredige verdeling tussen leden van de poorterij en leden van de ambachten (zie Figuur 8). De poorterij bezat een klein overwicht ten opzichte van de vertegenwoordigers van de ambachten.

Voor deze 188 te verdelen schepenzetels zien we zevenenzeventig verschillende namen. Negenenveertig schepenen zetelden in deze periode van dertien jaar meer dan een keer in de schepenbank. Hier staan achtentwintig schepenen tegenover die slechts één maal in de schepenbank zetelden in de jaren 1348-1361. Dit komt neer op een verhouding van 64% schepenen die meerdere malen zetelden tegenover 36% ‘eenmaligen’. Van deze achtentwintig nieuwelingen waren er al negen die zetelden in de vernieuwde schepenbank van 1359-1360. Enkele van deze schepenen die meerdere malen lid waren van de schepenbank, zetelden tot zes of zeven maal in de schepenbank in deze periode van dertien jaar. Opvallend is dat het bij de schepenen die minimum vijf jaar zetelden in

²⁰⁷ J. Mertens, art. Cit. (1987), pp. 327-328.

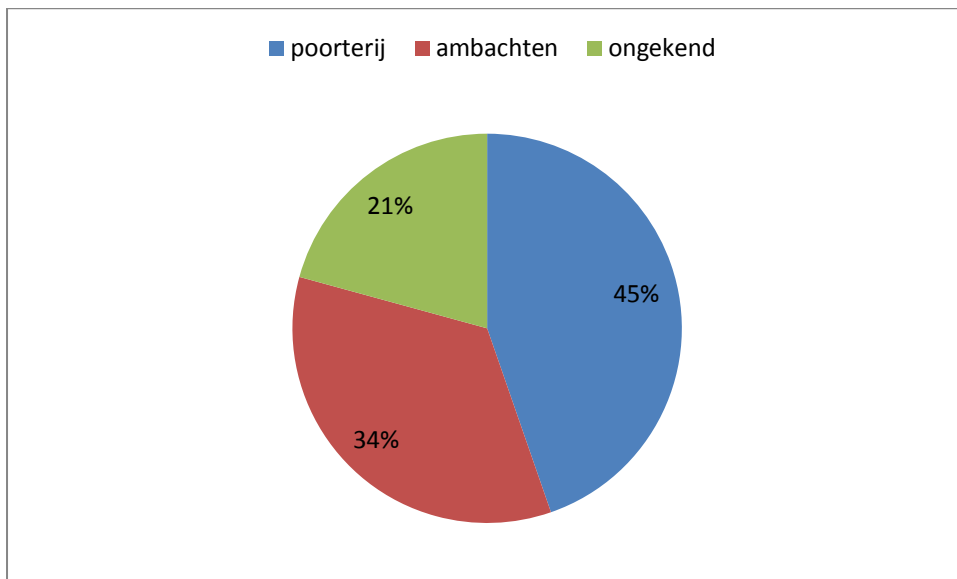
²⁰⁸ SAB, reeks 216, stadsrekeningen, jaargang 1359-1360, f°...

²⁰⁹ J. Mertens, art. Cit. (1987), pp. 329-330.

²¹⁰ A. Vandewalle, art. Cit. (2008), p. 230.

deze periode allemaal om poorters ging, behalve één, de huidevetter Jacob Scuwinc. Bij de poorters lag de continuïteit dus opnieuw hoger dan bij de ambachten.

Figuur 7: Verdeling schepenzetels tussen 1348 en 1361.

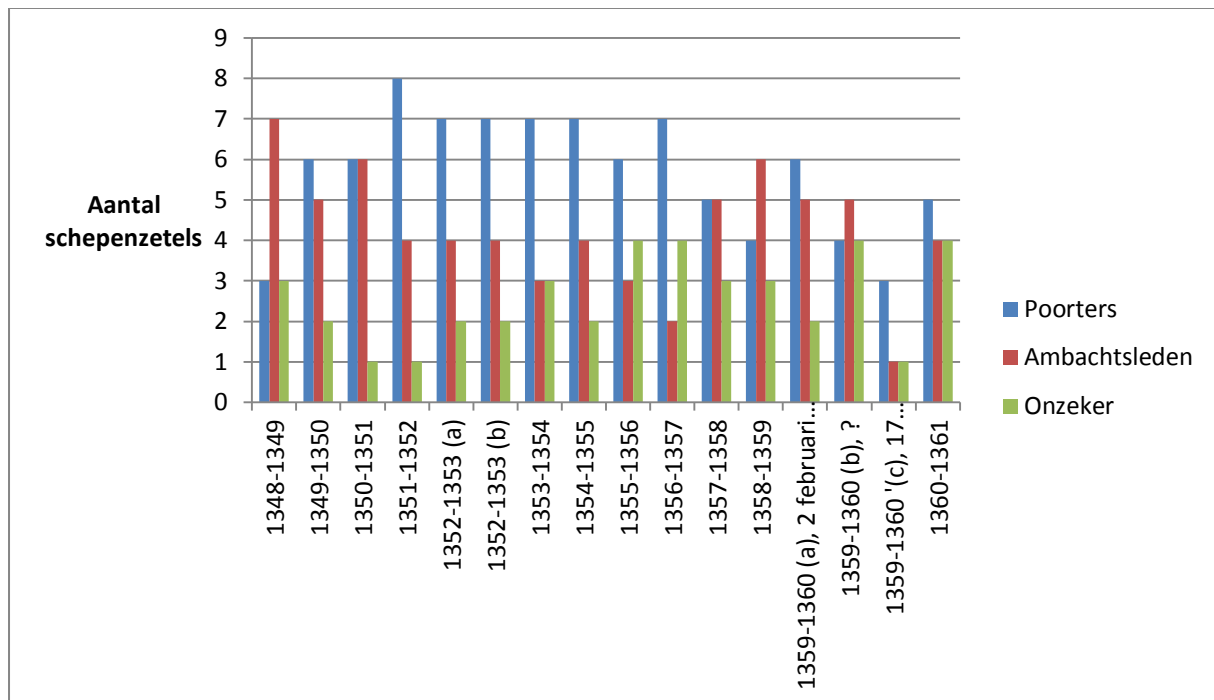

Mertens concludeerde dat leden van het vollers- en weversambacht tussen 1348 en 1356 uit de schepenbank geweerd werden.²¹¹ Als we echter kijken naar de schepenbank van 1348-1349, zien we dat hierin nog één wever en één voller zetelden. Vanaf het hierop volgende schepenjaar 1349-1350 zien we dat er inderdaad tot 1356 geen wevers of vollers in de Brugse schepenbank zetelden. Deze lacune qua ambachtslieden van de draperieambachten werd echter opgevangen door leden van tal van andere ambachten. Zo komen we nu tal van huidevetters, scheerders, vissers en visverkopers, handschoenwerkers, ververs, timmermannen, e.d. tegen. In het schepenjaar 1356-1357 zien we dan dat een eerste volder, Jan vanden Bussche, opnieuw in de schepenbank zetelde. Daarna zetelden opnieuw voor een periode van twee jaar geen volders of wevers in de Brugse stadsmagistraat. Pas in het jaar 1359-1360, waarin de schepenbank twee maal gewijzigd werd, komen opnieuw enkele wevers en vollers – de wevers Jacob Mommaert en Jan Slabbaert, en de volder Jan de Wulf – in de schepenbank. Deze drie schepenen bleven ook zetelen in het daaropvolgende schepenjaar. Dit aangezien op 2 februari 1360 de laatste gewijzigde schepenbank van 17 november 1359 behouden werd voor het komende rekenjaar. Deze schepenbank slaagde er dan in om de rust te laten terugkeren in de stad Brugge. Na deze laatste periode van onrust als gevolg van de samenstelling van de stedelijke schepenbank, begon een periode van stabiliteit met betrekking tot de stadsmagistraat. Vanaf dit moment kreeg de stad Brugge een meer vaststaande regeling met betrekking tot de benoeming van de schepenen en de vertegenwoordiging van de verschillende sociale lagen in de stadsmagistraat.²¹²

²¹¹ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 459.

²¹² Ibidem, (1961), kol. 459-466; En: J. Mertens, art. Cit. (1996), pp. 385-392.

Figuur 8: Verdeling schepenzetels poorterij-ambachten tussen 1349 en 1361.

In deze periode waarin de graafgezinde partij opnieuw aan de macht is in de stad Brugge zien we ook de terugkeer van enkele schepenen en schepenfamilies uit de graafgezinde periode van 1329-1338. Deze schepenen en families blijken niet te zetelen in de revolutionaire periode van Jacob van Artevelde en de daaropvolgende jaren van onrust en opstand tegen de graaf. Hier kunnen we het voorbeeld geven van Jan Canfin en zijn zoon Jan Canfin fs. Jans of de families van Aertrike en vanden Walle. Jan Canfin zetelde bijvoorbeeld in de jaren 1330-1331, 1333-1334, 1335-1336, '1338, 1351-1352 en 1355-1356. We zien dus duidelijk dat deze poorter tijdens de periode van Jacob van Artevelde de schepenzetels in de stad Brugge aan zich voorbij liet gaan. Een ander duidelijk voorbeeld is de poorter Lambrecht vanden Walle. Hij zetelde in de jaren 1331-1332, 1333-1334, 1336-1337, '1338, 1350-1351, 1352-1353, 1354-1355, 1356-1357 en 1359-1360. Van deze schepenen en schepenfamilies kunnen we dus veronderstellen dat zij zich duidelijk in het kamp van de graaf van Vlaanderen bevonden. Dit aangezien zij enkel zetelden in de periode waarin de graafgezinden de bovenhand bezaten en niet in de revolutionaire periode van Jacob van Artevelde.

In de periode tussen 1348 en 1361 zien we, ter conclusie, een klein overwicht van het aantal vertegenwoordigers van de poorterij tegenover het aantal ambachtsleden in de stedelijke schepenbank. Wel valt het op dat tussen de jaren 1348 en 1356 zo goed als geen leden van de draperieambachten zetelden in de stedelijke schepenbank. Dit kunnen we hoogstwaarschijnlijk verklaren door hun aandeel in de revolutionaire periode van Jacob van Artevelde en de daaropvolgende jaren van ongehoorzaamheid ten opzichte van de graaf van Vlaanderen. In hun plaats zetelden dan leden van tal van andere ambachten in de schepenbank. De terugkeer van de wevers en de vollers volgde op een periode van onrust in de stad als gevolg van de verdeling van de vertegenwoordiging in de schepenbank. De leden van de draperieambachten voelden zich uitgesloten van de politieke macht in de stad en poogden hun gunstige positie van weleer opnieuw

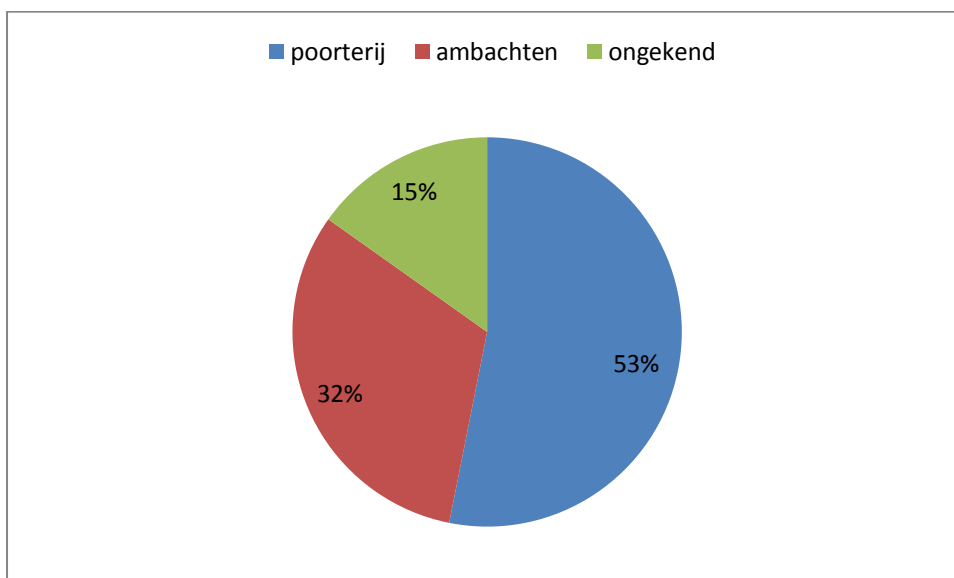
te verkrijgen. Dit gebeurde dan ook in de woelige jaren 1359-1361. Wat ook opvalt voor deze periode is de terugkeer van enkele traditionele graafgezinde schepenen en schepenfamilies zoals bijvoorbeeld de familie Canfin, van Aertrike of van den Walle. Van deze families zien we immers geen vertegenwoordigers in de schepenbank in de revolutionaire jaren van Jacob van Artevelde, maar wel in de graafgezinde periodes die hieraan vooraf gingen en hierop volgden.

2.2.5. 1330-1361

2.2.5.1. De schepenbank

Als we nu deze verdeling in verschillende periodes achterwege laten en het totaal aantal zetels van de ambachten en het totaal aantal zetels van de poorterij bekijken, krijgen we de volgende cijfers. In het totaal vallen er in deze periode van eenendertig jaar 448 schepenzetels te verdelen: eenendertig jaar maal dertien zetels per jaar, plus een volledige vernieuwing in 1338, 1348, 1359, een vervanging van één schepen in 1352-1353 en een gedeeltelijke vernieuwing van vijf schepenen in 1359. Van deze 448 zetels gingen er in totaal 238 naar de poorterij, 142 naar de ambachten en bleef de sociale klasse voor 68 zetels onzeker (zie Figuur 9). Minimum 53% van alle zetels ging dus naar een vertegenwoordiger van de poorterij, tegenover minimum 32% voor de ambachten en 15% dat onzeker bleef. We zien dus een grote vertegenwoordiging door leden van de poorterij. Dit kwam door hun overgroot aandeel in de eerste jaren na de slag bij Kassel. Tijdens en vlak na het bewind van Jacob van Artevelde zien we een periode waarin het aandeel van de vertegenwoordigers van de poorterij en van de ambachten nagenoeg evenredig was. Na de overwinning van de graafgezinde partij in het jaar 1349 bleven de leden van de ambachten goed vertegenwoordigd in de Brugse schepenbank, maar kwam er een geringe dominantie van vertegenwoordigers van de poorterij in de stadsmagistraat.

Figuur 9: Verdeling aantal schepenzetels poorter-ambachten tussen 1330 en 1361.

2.2.6. Conclusie

Op het vlak van de vertegenwoordiging in de stedelijke schepenbank kunnen we deze periode van eenendertig jaar, ter besluit, verdelen in drie grote periodes. In de eerste tien jaar na de

slag bij Kassel zien we een duidelijke dominantie van de poortery in de Brugse schepenbank. Dit waren schepenen die aangesteld werden door de graaf van Vlaanderen en dus hoogstwaarschijnlijk allemaal graafgezind waren. Tijdens het bewind van Jacob van Artevelde en zijn aanhangers en de daaropvolgende jaren werd de verdeling tussen ambachtsleden en poorters nagenoeg evenredig. Aangezien in deze periode de volkspartij domineerde mogen we aannemen dat dit voornamelijk volksgezinde schepenen waren. Tot slot was er een periode van dertien jaar waarin de poortery een geringe dominantie bezat ten opzichte van de vertegenwoordigers van de ambachten. Na 1349 behaalde de graafgezinde partij opnieuw het overwicht ten opzichte van de volksgezinde factie, we kunnen dus opnieuw aannemen dat in deze periode voornamelijk graafgezinde schepenen zetelden.

We zien in de jaren na de nederlaag van de Vlaamse en Brugse opstandelingen nabij Kassel in 1328 een periode van dominantie in de Brugse magistratuur door de vertegenwoordigers van de poortery. In deze periode zien we immers dat minimum 75% van de zetels in de schepenbank naar leden van de poortery gingen, tegenover minimum 14% naar leden van de ambachten. Dit valt te verklaren door het feit dat de graaf van Vlaanderen in deze periode zeer sterk stond en in de keure van 1329 het benoemingsrecht van de schepenen door de graaf van Vlaanderen herbevestigd had. De poortery blijkt hier de sociale klasse te zijn die aan de kant van Lodewijk van Nevers stond en dan ook begunstigd werd qua vertegenwoordiging in de schepenbank. In de loop van de eerste tien jaar na deze nederlaag nabij Kassel zien we wel een gestage toename van het aantal vertegenwoordigers van de ambachten in de schepenbank. De ambachten wonnen dus geleidelijk aan opnieuw aan politieke macht. Na het aanstellen van een nieuwe, revolutionaire schepenbank in de stad Brugge door Jacob van Artevelde en zijn aanhangers zien we een geleidelijke gelijkstelling van het aantal vertegenwoordigers van de poortery en het aantal vertegenwoordigers van de ambachten in de Brugse schepenbank. Jacob van Artevelde was immers van mening dat hij zijn macht niet enkel op de rijke burgerij mocht laten berusten, maar ook zijn aanhangers in de sociale klasse van de ambachten moest bevoordelen. We zien in deze periode van acht jaar een verdeling van minimum achtenveertig schepenzetels voor de poortery tegenover minimum vijfenveertig zetels voor de ambachten. Na de dood van Jacob van Artevelde veranderde er op het vlak van de vertegenwoordiging in de schepenbank in de stad Brugge niet zoveel. De volksgezinde partij bleef immers nog drie jaar het overwicht behouden. De sociale verdeling in de schepenbank bleef dus nagenoeg evenredig. In de jaren 1346-1348 waren er minimum zeventien vertegenwoordigers van de ambachten en minimum zestien vertegenwoordigers van de poortery. In deze periode ontstonden echter steeds grotere onlusten tussen de graafgezinde en volksgezinde partijen in Vlaanderen. In 1348 haalde de graafgezinde partij het op de volksgezinde factie. Dit betekende echter geen terugkeer naar de verdeling in de schepenbank van de periode 1329-1338. In deze periode bleven de schepenzetels nagenoeg evenredig verdeeld onder de vertegenwoordigers van de ambachten en die van de poortery. We zien in deze periode echter wel een geringe dominantie van het aantal vertegenwoordigers van de poortery in de stedelijke schepenbank. Binnen de vertegenwoordiging door de ambachten veranderde er wel het een en het ander. Zo zouden in de periode tussen 1349 en 1356 geen leden van de draperieambachten zetelen in de schepenbank. Zij bleven, wegens hun aandeel in het bewind van Jacob van Artevelde en de daaropvolgende revolutionaire jaren, uitgesloten uit de stedelijke magistraat. Pas na enkele woelige jaren vol onrust en strijd heroverden

de vollers en de wevers hun bevoorrechte positie in de stad Brugge en keerden ze terug in de stedelijke schepenbank. Als we de jaren tussen 1348 en 1361 in hun geheel bekijken zien we opnieuw een lichte dominantie van de poortery in de Brugse stadsmagistraat. De poortery bezette in deze periode minimum vierentachtig zetels in de Brugse schepenbank en de ambachten minimum vijfenzestig zetels.

Voor de gehele periode tussen 1329 en 1361 zien we dus een overduidelijke dominantie van de poortery in de Brugse stadsmagistraat. Er zetelden namelijk minimum 238 poorters tegenover minimum 142 vertegenwoordigers van de ambachten in de schepenbank. Dit kwam vooral door hun overheersing in de periode tussen 1329 en 1338. Daarna zien we een meer evenredige verdeling tussen de verschillende sociale lagen.

2.3.familie en verwantschap binnen de schepenbank; dominante families en personen

2.3.1. Status Questionis

In zijn studie *“De XIVde eeuwse voornaamste Brugse schepenfamilies”*²¹³ gaat Mertens op zoek naar de belangrijkste en meest voorkomende namen in de Brugse schepenlijsten. De auteur is van mening dat we reeds op het einde van de dertiende eeuw een steeds sterkere neiging kunnen vaststellen tot het vormen van een afgesloten kaste in het stadsbestuur. Voor de dertiende eeuw bestaat met betrekking tot dit onderwerp een studie van de hand van K. Hilderson. Deze studie gebruikte Mertens om zijn gegevens uit de veertiende eeuw te vergelijken met de gegevens uit de dertiende eeuw. Gedurende de dertiende eeuw bleven de zetels in de schepenbank voorbehouden aan de meest aanzienlijke en rijke families in de stad Brugge. Hier zien we dus duidelijk het bestaan van een oligarchisch bestuur van de stad. Mertens is van mening dat, ondanks de democratisering van de schepenbank, ook voor de veertiende eeuw een dergelijke trend vast te stellen is. Zo berekende Mertens bijvoorbeeld dat *“in de XIVde. eeuw de families die meer dan één lid vertegenwoordigen in de magistratuur 30% van het totaal van alle schepenfamilies uitmaken; zij bezetten ongeveer 62% van het aantal zetels.”*²¹⁴ Mertens besluit uit zijn cijfers dat *“de reeds in de XIIIde. eeuw vastgestelde strekking om de schepenzetels te beperken tot enkele vooraanstaande families tijdens de XIVde. eeuw in vrijwel dezelfde mate blijft bestaan.”*²¹⁵

Toch zijn er op het vlak van familiale banden en verwantschap in de stedelijke schepenbank van de stad Brugge enkele regels opgesteld. Deze regels bestonden om monopolisering van de schepenzetels en corruptie binnen de schepenbank tegen te gaan. Zo was bijvoorbeeld de restrictie opgelegd dat verwanten tot de derde graad nooit samen in een schepenbank mochten zetelen. Ook mocht een schoonzoon nooit samen met zijn schoonvader lid zijn van één en dezelfde schepenbank. Tot slot mochten schepenen zich ook nooit twee jaar na elkaar verkiesbaar stellen voor de schepenbank. Ze moesten minstens één jaar wachten om zich opnieuw kandidaat te stellen.²¹⁶

2.3.2. Dominante families

Nu zullen wij, in wat hieronder volgt, aan de hand van prosopografisch onderzoek naar de Brugse schepenbanken tussen 1328 en 1361, onderzoeken hoe de schepenbanken op dit vlak, in deze periode samengesteld waren. Werden de regels nauwkeurig nageleefd of blijkt het dat ze in deze woelige periode niet van toepassing waren? Daarnaast gaan we in dit hoofdstuk ook op zoek naar welke families het meest voorkwamen in de schepenbank en dus een dominante positie bekleedden binnen de stedelijke magistratuur. Tot slot wordt ook gekeken welke individuele personen dominant waren in deze periode.

Eerst en vooral kunnen we, met betrekking tot dit onderwerp, reeds een belangrijke opmerking maken. Na het neerslaan van de Kustvlaamse opstand van 1323-1328 nabij Kassel, nam

²¹³ J. Mertens, art. Cit. (1960), pp. 233-236.

²¹⁴ Ibidem, p. 234.

²¹⁵ Ibidem, p. 234.

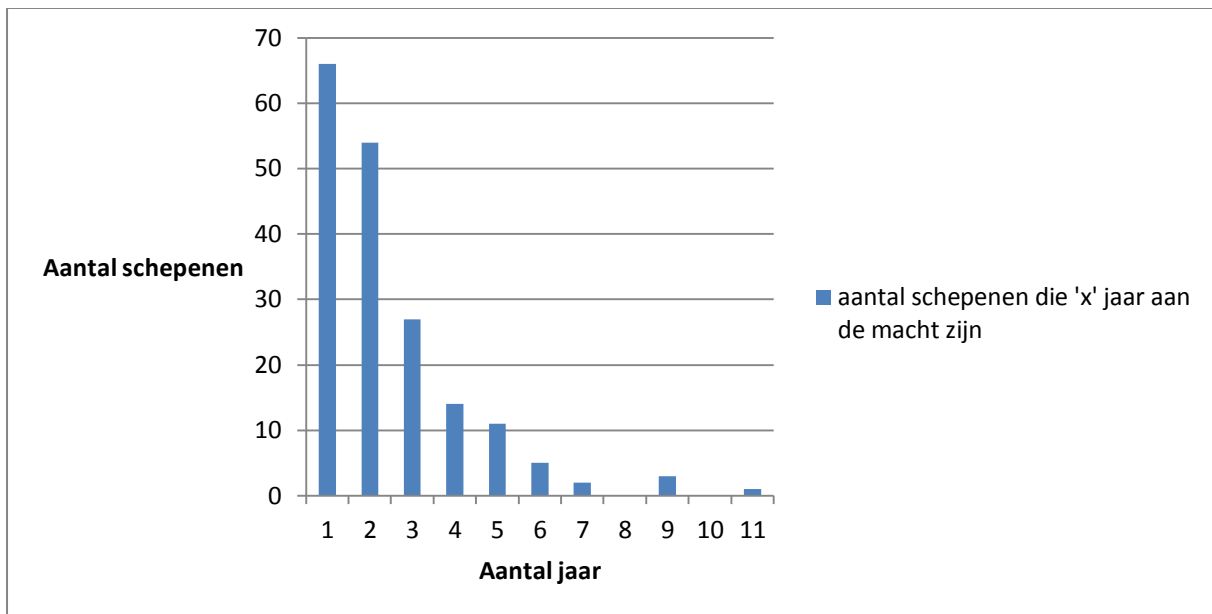
²¹⁶ D. Van Den Auweele, art. Cit. (1973), p. 272.

Lodewijk van Nevers het benoemingsrecht van de schepenbank weer volledig in zijn handen. Hierbij wijzigde hij het principe dat schepenen minstens één jaar moesten wachten om zich opnieuw verkiesbaar te kunnen stellen. Om de continuïteit binnen de schepenbank te vergroten en om zijn greep op de schepenbank te verstevigen maakte Lodewijk van Nevers het zichzelf mogelijk om drie à vier schepenen langer dan één jaar in dienst te houden. Na 1338 raakte deze praktijk echter opnieuw snel in onbruik, want de meest belangrijke en machtigste schepenen in deze periode zetelden resoluut slechts om de twee jaar in de schepenbank.²¹⁷ Doordat de druk op de graaf in 1338 toenam en de volkspartij aan macht won en deze regel op dit moment afgeschaft werd, zien we dat dit gebruik van Lodewijk van Nevers dus onpopulair was bij de Vlaamse volkspartij. Een duidelijk voorbeeld van de toepassing van deze regel was de schepen Gillis van Coudebrouc. Deze poorter zetelde onafgebroken in de schepenbank vanaf het jaar 1333 tot het jaar 1337, dus vier opeenvolgende rekenjaren. Een andere schepen die enkele opeenvolgende jaren in de schepenbank zetelde, was de poorter Jan Bonin fs. ser Wouters. Hij zetelde vanaf het jaar 1332 onafgebroken tot aan het jaar 1338. Dit waren dus twee duidelijke aanhangers van de politiek van de graaf van Vlaanderen. Dat deze regel verafschuwd werd door de volkspartij en afgeschaft werd tijdens het bewind van Jacob van Artevelde zien we in het feit dat diezelfde Gillis van Coudebrouc, die dé sterke man was in Brugge tijdens de Artevelde-periode, gedurende heel deze periode om de twee jaar in de schepenbank zetelde.

In het totaal waren er in de door ons onderzochte eenendertig rekenjaren 448 schepenzetels te verdelen. Het gaat om eenendertig gewone jaren waarin dertien schepenen zetelden, een volledige vernieuwing van de schepenbank in 1338, 1348, 1359 en een gedeeltelijke vernieuwing van één schepen in 1352 en vijf schepenen in 1359. Deze 448 schepenzetels werden verdeeld onder 183 verschillende schepenen. Procentueel bezat elke schepen dus gemiddeld 2,4 schepenzetels. Maar de verdeling van het aantal schepenzetels per schepen was helemaal niet zo evenredig. Als we kijken hoeveel zetels elke schepen effectief bezat, dan komen we uit op een totaal willekeurige verdeling. Het aantal schepenzetels per schepen varieerde van één zetel per persoon tot elf zetels per persoon. Gillis van Coudebrouc was, met elf zetels, de schepen die het meeste zetels bezet in deze periode van eenendertig jaar. In Figuur 10 en Tabel 1 geven we de volledige verdeling van het aantal zittingsjaren weer: zesenzestig schepenen zaten slechts één jaar, vierenvijftig zaten twee jaar, zevenentwintig schepenen zetelden drie jaar, veertien zaten er vier jaar, elf gedurende vijf jaar, vijf zetelden zes jaar, twee schepenen zaten zeven jaar, drie schepenen zaten gedurende negen jaar en één zetelde elf jaar, acht en tien jaar kwamen niet voor. In Tabel 2 zien we de procentuele verdeling van het aantal schepenen dat 'x' aantal jaar in de schepenbank zetelden.

²¹⁷ SAB, 216: Stadsrekeningen: 1338-1345

Figuur 10: Aantal schepenen die 'x' jaar aan de macht zijn.

Tabel 1: Aantal schepenen die 'x' jaar aan de macht zijn.

jaren aan de macht ('x')	aantal schepenen die 'x' jaar aan de macht zijn
1	66
2	54
3	27
4	14
5	11
6	5
7	2
8	0
9	3
10	0
11	1
	183

In wat hieronder volgt zullen we dieper ingaan op de vraag hoe het zit met de vertegenwoordiging door meerdere leden van eenzelfde familie. In het totaal zien we dat deze 448 schepenzetels verdeeld werden onder 183 verschillende schepenen. Van deze 183 verschillende namen waren er tweeënzeventig schepenen die lid waren van een familie waarvan meerdere leden in de schepenbank zetelden. 39% van alle schepenen maakte dus lid uit van een familie die meerdere leden in de stedelijke schepenbank bezat. Deze 183 verschillende schepenen waren verdeeld onder 139 verschillende schepenfamilies. Van deze 139 schepenfamilies waren er achtentwintig families waarvan meer dan één lid in de schepenbank van de stad Brugge zetelde. 20% van alle families had dus meer dan één vertegenwoordiger in de Brugse stadsmagistraat. Een weergave van deze

achtentwintig families geven we in Figuur 11. In totaal werden 187 zetels ingenomen door iemand die lid was van een familie waarvan meer dan één lid in de stedelijke magistrat zetelde. Dit komt neer op 41% van de in totaal 448 schepenzetels.

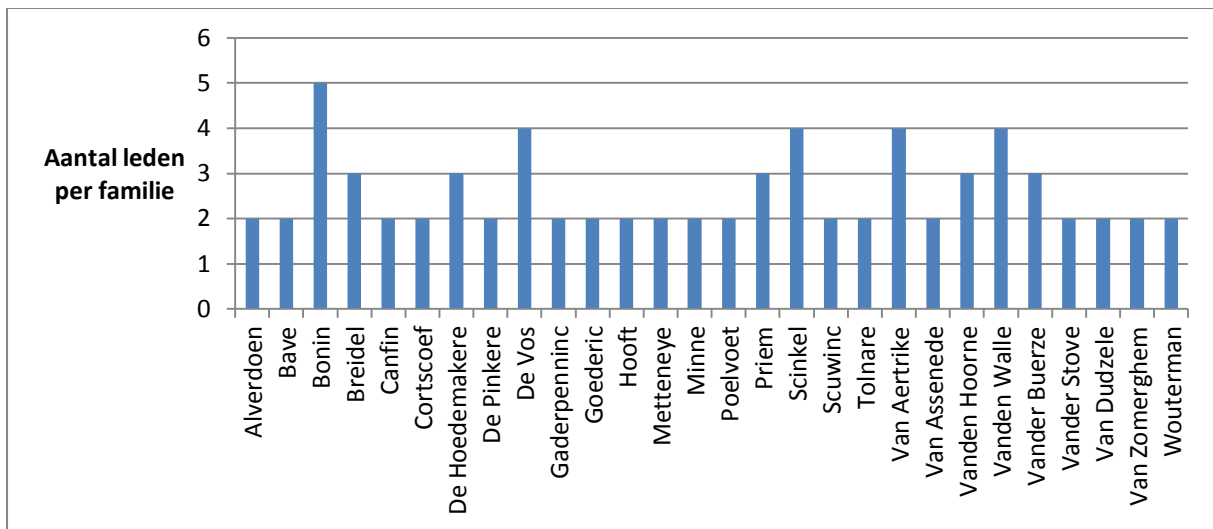
Tabel 2: Procentuele verdeling (1).

# jaren	procentuele verdeling
1	36%
2	30%
3	15%
4	8%
5	6%
6	3%
7	1,00%
8	0%
9	2,00%
10	0%
11	0,50%

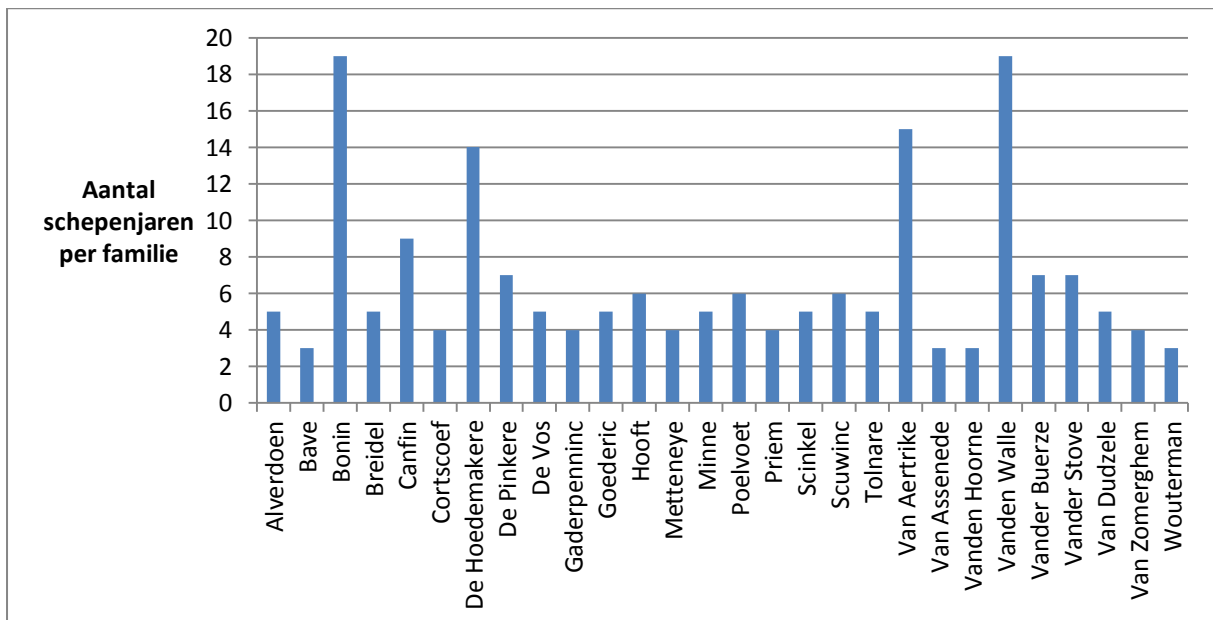
Tabel 3: Procentuele verdeling (2).

minimum # zetels	# zetels	procentuele verdeling
1	448	100%
2	382	85%
3	274	61%
4	193	43%
5	137	31%
6	82	18%
7	52	12%
8	38	8%
9	38	8%
10	11	2%
11	11	2%

Figuur 11: Aantal leden in de schepenbank per familie.

Figuur 12: Aantal schepenen per familie.

Tabel 4: families waarvan meer dan 1 lid in de schepenbank zetelde.

familie	schepenjaren per familie	Leden in de schepenbank
Alverdoen	5	2
Bave	3	2
Bonin	19	5
Breidel	5	3
Canfin	9	2
Cortscoef	4	2
De Hoedemakere	14	3
De Pinkere	7	2
De Vos	5	4
Gaderpenninc	4	2
Goederic	5	2
Hooft	6	2
Metteneye	4	2
Minne	5	2
Poelvoet	6	2
Priem	4	3
Scinkel	5	4
Scuwinc	6	2
Tolnare	5	2
Van Aertrike	15	4
Van Assenede	3	2
Vanden Hoorne	3	3
Vanden Walle	19	4
Vander Buerze	7	3
Vander Stove	7	2
Van Dudzele	5	2
Van Zomerghem	4	2
Wouterman	3	2
Totaal	187	72

Als we nu nauwkeuriger kijken naar deze achtentwintig families, dan waren hierin vier uitschieters die in totaal meer dan tien schepenzetels bezetten in deze periode. Het gaat om de familie Bonin met negentien zetels, de familie de Hoedemakere met veertien zetels, de familie van Aertrike met vijftien zetels en de familie vanden Walle met ook negentien zetels. Samen bezetten zij zevenenzestig van de 448 schepenzetels, dit komt neer op 15% van het totaal aantal zetels in deze periode. De familie Bonin had vijf vertegenwoordigers in de schepenbank: Jan Bonin fs. ser Wouters, zijn zoon Jan Bonin fs. ser Wouters fs. Jans, Pieter Bonin Ghildolf, Pieter Bonin fs. Lambrechts en Clais Bonin van den Gapere. Alle vijf waren zij lid van de Brugse poortერი.²¹⁸ Samen waren zij goed voor

²¹⁸ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407; En: J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 81.

negentien zetels in de schepenbank. Van de familie de Hoedemakere zetelden drie verschillende leden in de stedelijke schepenbank: Jan de Hoedemakere, Pieter de Hoedemakere en Willem de Hoedemakere. Pieter de Hoedemakere²¹⁹ was de deken van het carmersambacht, Willem de Hoedemakere²²⁰ en Jan de Hoedemakere²²¹ waren leden van de Brugse poorterij. De familie de Hoedemakere bezette veertien schepenzetels tussen 1329 en 1361. De familie van Aertrike werd vertegenwoordigd door vier verschillende vertegenwoordigers. Het gaat om Gillis van Aertrike, Jan van Aertrike, Joris van Aertrike fs. Bernaerd en Symoen van Aertrike. Zij waren opnieuw allemaal lid van de Brugse poorterij.²²² Samen zetelden zij vijftien maal in de schepenbank in de door ons onderzochte periode. Van de familie vanden Walle, tot slot, zien we dat er vier verschillende leden in de stadsmagistraat zetelden: Gillis vanden Walle fs. ser Gillis fs. ser Bertelmeus, Lambrecht vanden Walle, Clais vanden Walle en Jacob vanden Walle fs. Wouters. Ook zij waren allemaal lid van de poorterij van de stad Brugge.²²³ De familie vanden Walle bezette ook negentien zetels in de stadsmagistraat. Deze vier families waren dus duidelijk de dominante families binnen de stedelijke schepenbank in de stad Brugge. Wat verder ook opvalt is dat van de familie vanden Walle geen enkel lid zetelde gedurende de periode van Jacob van Artevelde. Ook de familie van Aertrike zetelde enkel tussen de jaren 1329 en 1338 en tussen de jaren 1348 en 1361. Bij de families de Hoedemakere en Bonin zetelden enkel Willem de Hoedemakere en Jan Bonin fs. ser Wouters elk één jaar tijdens het bewind van Jacob van Artevelde, beiden in het rekenjaar 1339-1340. De overige jaren waarin een lid van de families de Hoedemakere en Bonin zetelde in de schepenbank vallen ofwel voor, ofwel na het bewind van Jacob van Artevelde. Hieruit kunnen we dus afleiden dat deze families zich duidelijk in het graafgezinde kamp bevonden.

Gedurende de periode tussen 1329 en 1361 zien we dus duidelijk vier dominante families in de Brugse schepenbank. Het ging om de families de Hoedemakere, Bonin, vanden Walle en van Aertrike. Als we deze periode nu vergelijken met de studie van Mertens met betrekking tot de veertiende-eeuwse voornaamste Brugse schepenfamilies, dan zien we ook in zijn studie deze vier families terugkomen. Gedurende de volledige veertiende eeuw (Mertens' studie loopt van 1302 tot 1384), zetelden zeven leden van de familie van Aertrike in de stadsmagistraat. De familie Bonin kende elf vertegenwoordigers, de familie de Hoedemakere drie en de familie vanden Walle negen leden. Gedurende de veertiende eeuw bezette de familie van Aertrike in totaal negenenveertig zetels, de familie Bonin eenenzestig en de familie vanden Walle zevenenveertig zetels. Het aantal vertegenwoordigers van de familie de Hoedemakere bleef gedurende de veertiende eeuw op drie leden. Zij zetelden allemaal in de door ons onderzochte periode en worden door Mertens niet tot de dominante families van de veertiende eeuw gerekend. De families Bonin, van Aertrike en vanden Walle daarentegen wel: *“Zonder gevaar te lopen in overdrijving te vervallen mogen wij gerust beweren dat 3 families de veertiende eeuwse Brugse magistraat hebben beheerst. Het zijn de families Bonin, Van Artrike en Van de Walle die respectievelijk 61, 49 en 47 magistraatzetels bezetten. De*

²¹⁹ SAB, 216: Stadsrekening 1345-1346

²²⁰ D. Van Den Auweele, art. Cit. (1973), p. 142.

²²¹ T. De Limburg-Stirum [ed.], *Cartulaire de Louis de Male, comte de Flandre. Decreten van den grave Loedewyk van Vlaenderen, 1348 à 1358*, Imprimerie de Louis de Plancke, Brugge, België, (1898), p. 184

²²² D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407

²²³ Ibidem, p. 407; J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 83 en p. 97

*families Bonin en Van de Walle zijn oude gekende schepenfamilies. De familie Van Artrike komt daarentegen pas in 1300 voor het eerst voor in de magistratuur. [...] Haar leden schijnen vooral als handelaars actief te zijn geweest.*²²⁴

2.3.3. Dominante personen

Nu zullen we verder kijken naar de dominante personen in de Brugse schepenbank in de periode tussen 1329 en 1361. Op dit vlak zien we ook enkele uitschieters met zes of meer zitjes in de schepenbank. Dit wordt weergegeven in Tabel 5 en Figuur 13. Er waren in deze periode vijf schepenen die zes jaar zetelden in de stadsmagistraat: het gaat om de schepenen Jan Canfin, Symoen van Aertrike, Jacob vanden Walle fs. Wouters, Pieter vander Haghe fs. Pieters en Willem vander Stove. Twee schepenen zetelden elk zeven jaar: Willem de Hoedemakere en Jan van Kassele fs. Loys. Schepenen die acht jaar zetelden in de schepenbank komen niet voor in deze periode. Dan zien we wel drie schepenen die elk negen jaar zetelden: Jan Bonin fs. ser Wouters, Lambrecht vanden Walle en Willem van Wulsberghe. Gillis van Coudebrouck is de enige schepen die meer dan tien jaar in de schepenbank zetelde in deze periode, namelijk elf jaar.

Tabel 5: Dominante personen (1).

Schepen	Aantal schepenjaren
Canfin, Jan	6
van Aertrike, Symoen	6
Van den Walle fs. Wouters, Jacob	6
vander Haghe fs. Pieters, Pieter	6
vander Stove, Willem	6
de Hoedemakere, Willem	7
van Kassele fs. Loys, Jan	7
Bonin fs. Ser Wouters, Jan	9
van den Walle, Lambrecht	9
van Wulsberghe, Willem	9
van Coudebrouck, Gillis	11

Jan Canfin zetelde in de rekenjaren 1330-1331, 1333-1334, 1335-1336, 1338, 1351-1352 en 1355-1356. We zien hier dus dat deze Canfin nooit zetelde in de periode waarin Jacob van Artevelde of zijn aanhangers aan de macht waren en kunnen dus aannemen dat Jan Canfin een aanhanger was van de graaf van Vlaanderen. Deze Jan Canfin was een poorter, maar kon ook ingeschreven zijn als makelaar of hostelier.²²⁵ Verder leren we uit de stadsrekeningen nog dat Jan Canfin een huis huurde in de stad, dat hij in zijn ambtsjaren als schepenen vaak deel uitmaakte van diplomatieke delegaties die de stad vertegenwoordigden, dat hij de bescherming en bewaking van de stad in de onrustige jaren 1359-1360 op zich kreeg en dat hij ook in de jaren 1351-1352 de stad moest beschermen tegen vijanden.²²⁶

²²⁴ J. Mertens, art. Cit. (1960), pp. 235-236.

²²⁵ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 457.

²²⁶ SAB, 216: Stadsrekeningen

Symoen van Aertrike maakte na de overwinning van de graafgezinden op de volksgezinden in 1348 zijn opwachting in de stedelijke schepenbank. Hij zou in de daaropvolgende tien jaar steeds om de twee jaar in de schepenbank zetelen: 1348-1349, 1350-1351, 1352-1353, 1354-1355, 1356-1357 en 1358-1359. Opnieuw kunnen we dus opmerken dat deze van Aertrike waarschijnlijk een aanhanger was van de graaf van Vlaanderen, net als de andere leden van zijn familie. De familie van Aertrike was een belangrijke poortersfamilie in de stad Brugge, dus mogen we aannemen dat ook Symoen van Aertrike lid was van de poortery.²²⁷ In de jaren '50 van de veertiende eeuw zien we dat deze Symoen van Aertrike vaak een pacht hield namens de stad '**van der stede visscherien**' en '**van der singhele ende van diken**'. Dit combineerde hij in de jaren 1350-1351 en 1354-1355 met zijn schepenambt. Van de restrictie dat actieve schepenen geen pachten mochten houden, bleef dus niet veel meer over.

Ook Jacob vanden Walle fs. Wouters zetelde na het bewind van Jacob van Artevelde: 1349-1350, 1351-1352, 1353-1354, 1355-1356, 1357-1358 en 1359-1360. Zijn familie kunnen we ook onder de aanhangers van de graaf van Vlaanderen rekenen (zie hierboven). Net als vele andere leden van zijn familie, hield deze poorter vaak een pacht namens de stad.²²⁸ In het geval van Jacob vanden Walle gaat het vooral om een pacht op wijn, bier of mede. Ook hield hij af en toe een pacht op '*den kelnare te Rosebeke*' – dit was een voorraadkelder buiten de stad – en op het gebruik van de stadskraan om schepen uit te laden.²²⁹

Ook Pieter vander Haghe fs. Pieters zetelde in de jaren 1350 ongeveer om de twee jaar in de schepenbank: 1350-1351, 1352-1353, 1354-1355, 1356-1357, 1359-1360 en 1360-1361. Hij was ook een lid van de stedelijke poortery.²³⁰ In de stadsrekeningen kwam hij maar in twee contexten voor: één keer toen hij een wijnaccijns hield in 1350-1351 en enkele malen als diplomaat namens de stad Brugge.²³¹

De laatste schepen die zes jaar in de schepenbank zetelde was Willem vander Stove. Deze poorter was naast een rijke koopman ook een leenman en vertrouweling van de graaf van Vlaanderen. Hij zetelde immers zes maal in de invloedsjaren van Lodewijk van Nevers na de slag bij Kassel: 1330-1331, 1332-1333, 1333-1334, 1335-1336, 1337-1338 en 1338. In deze jaren was hij vaak burgemeester van de schepenbank. In de jaren tussen 1329 en 1338 zien we deze Willem vander Stove vaak opduiken als diplomaat namens de stad Brugge.²³²

²²⁷ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

²²⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 97; D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

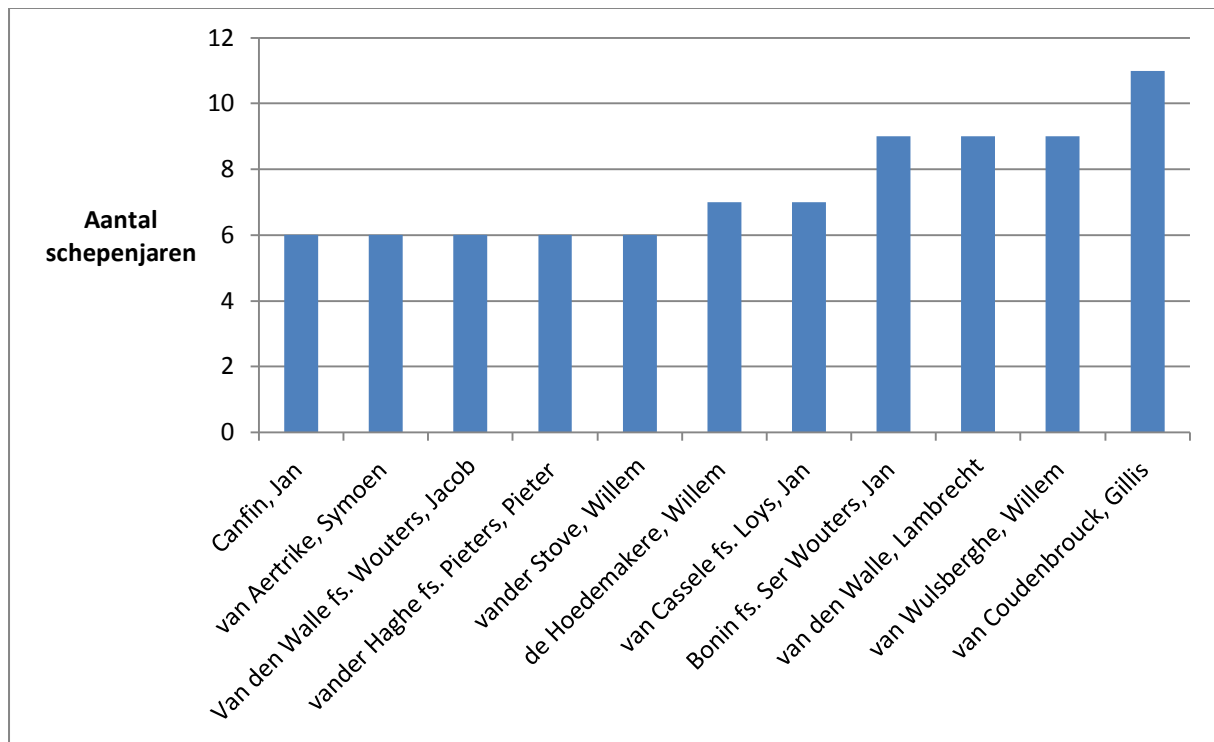
²²⁹ SAB, 216: Stadsrekeningen

²³⁰ T. de Limburg-Stirum, [ed.], op. Cit. (1898), 4v.

²³¹ SAB, 216: Stadsrekeningen

²³² SAB, 216: Stadsrekeningen

Figuur 13: Dominante personen (2).

Vervolgens waren er twee schepenen die elk zeven jaar in de Brugse schepenenbank zetelden: Willem de Hoedemakere en Jan van Cassele fs. Loys. Willem de Hoedemakere zetelde zowel in de periode voor als tijdens het bewind van Jacob van Artevelde: 1334-1335, 1335-1336, 1336-1337, 1337-1338, 1338, 1339-1340 en 1348. Van Willem de Hoedemakere weten we dat hij lid was van de Brugse poorterij.²³³ Ook weten we uit de stadsrekeningen dat hij in zijn ambtsjaren als schepen vaak deel uitmaakte van diplomatieke expedities namens de stad, dat hij eenmalig een accijns van *'den ponder'* – dit was een weegapparaat in de stad – hield namens de stad en dat hij in 1345-1346 een loon kreeg van de stad als pensionaris.²³⁴ Jan van Cassele was een poorter die zowel tijdens als na het bewind van Jacob van Artevelde zetelde in de schepenenbank: 1341-1342, 1343-1344, 1346-1347, 1348, 1354-1355, 1356-1357 en 1358-1359.²³⁵ Ook hij voerde enkele diplomatieke missies namens de stad uit en hield vaak een pacht namens de stad *'van den ouden Zweyne'*.²³⁶

Vervolgens zien we drie schepenen die elk negen jaar in de Brugse schepenenbank zetelden. Twee waren lid van bekende en dominante schepenenfamilies uit de veertiende eeuw, namelijk Jan Bonin fs. ser Wouters en Lambrecht vanden Walle. De poorter Jan Bonin zetelde in 1330-1331, daarna onafgebroken van 1332 tot 1338, in het rekenjaar 1339-1340 en tot slot nog één maal in 1351-1352.²³⁷ In de stadrekeningen vinden we deze Jan vanden Walle enkel terug bij de *'riders ende*

²³³ D. Van Den Auweele, art. Cit. (1973), p. 142.

²³⁴ SAB, 216: Stadsrekeningen: 1336-1337, f°85v – 91r: riders ende boden; 1337-1338, f91r – 99r: Riders ende Bodem; 1340-1341, f°37r: vanden ponder; 1345-1346, f°53r – 54r: pensionarisen

²³⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 94; J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458.

²³⁶ SAB, 216: Stadsrekeningen: 1341-1342, f°85r-118r: Riders ende boden; 1342-1343, f°92r-132v: Riders ende Bodem; 1352-1353, f°16r: van den ouden zweyne; 1353-1354, f°16v: van den ouden zweyne; 1354-1355, f°16v: van den ouden Zweyne; 1355-1356, f°16v: van den ouden Zweyne

²³⁷ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

boden, dus als diplomaat namens de stad Brugge.²³⁸ Lambrecht vanden Walle, ook een poorter, zetelde in de rekenjaren 1331-1332, 1333-1334, 1336-1337, 1338, 1350-1351, 1352-1353, 1354-1355, 1356-1357 en 1359-1360.²³⁹ Dus net als de andere leden van zijn familie nooit in de bewindsjaren van Jacob van Artevelde en zijn aanhangers. Ook hij werd vaak door de stad op diplomatieke missies gezonden en leverde af en toe hout aan de stad Brugge, zoals bijvoorbeeld in het rekenjaar 1334-1335.²⁴⁰ De derde was de poorter Willem van Wulsberghe.²⁴¹ Hij zetelde in de rekenjaren 1343-1344, 1345-1346, 1347-1348, 1348-1349, 1351-1352, 1353-1354, 1355-1356, 1357-1358 en 1359-1360. Van Wulsberghe hield veel accijnzen namens de stad, zoals bijvoorbeeld deze op de import van wijn, op het bier, op de mede, op het gebruik van de kraan, e.d.²⁴²

Tot slot was er de schepen Gillis van Coudebrouc die elf maal in de schepenbank zetelde. Namelijk in de jaren 1330-1331, 1333-1334, 1334-1335, 1335-1336, 1336-1337, 1338, 1339-1340, 1341-1342, 1343-1344, 1345-1346 en 1347-1348. We zien dus duidelijk dat van Coudebrouc zich eerst in het kamp van de graafgezinden bevond om dan later het kamp van Jacob van Artevelde te kiezen. Hij zou zelfs dé sterke man worden in Brugge tijdens het bewind van Jacob van Artevelde. Dit zou hem zuur opbreken: hij werd immers in 1348 verbannen uit de stad Brugge.²⁴³ Eén maal hield Gillis van Coudebrouc een accijns namens de stad, namelijk deze op de wijn in 1333-1334. Hij werd daarnaast ook vele malen op een diplomatieke missie namens de stad gestuurd.²⁴⁴

Met betrekking tot de dominante personen kunnen we dus concluderen dat er effectief enkele schepenen waren die in een bepaalde periode zeer vaak in de schepenbank zetelden. Voor onze periode kunnen we elf schepenen isoleren die meer dan vijf jaar in de schepenbank zetelden. Vijf schepenen zetelden zes jaar, twee zetelden er zeven jaar, er waren drie schepenen die negen jaar zetelden en één schepen die elf jaar in de schepenbank zetelde. Dit waren vaak leden van enkele gekende dominante schepenfamilies uit de stad Brugge. Zo goed als elk van deze elf schepenen was lid van de Brugse poortelij. Vaak zien we dat deze schepenen een accijns van de stad pachtten en dat ze gedurende hun ambtsjaren op diplomatieke missies gestuurd werden.

²³⁸ SAB, 216: Stadsrekeningen: 1333-1334, f°85v: riderse ende boden; 1334-1335 f°70v – 77r : riders ende boden; 1336-1337, f°85v – 91r: riders ende boden; 1332-1333: f°84r-98v, riders ende boden; 1335-1336, f°82r – 87r : riders ende boden; 1337-1338, f91r – 99r: Riders ende Boden

²³⁹ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407; J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 83.

²⁴⁰ SAB, 216: Stadsrekeningen: 1332-1333: f°87r, riders ende boden; 1335-1336, f°82r – 87r : riders ende boden; 1337-1338, f91r – 99r: Riders ende Boden; 1334-1335, f°57v: stoffen ter stede werke boef van houte

²⁴¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 93.

²⁴² SAB, 216: Stadsrekeningen: 1333-1334: f°4r, vander crane; 1338-1339, f°1r: vander crane; 1340-1341, f°37r: Bieraccijns; 1341-1342, f°34v: Bieraccijns, 1342-1343, f°35r: Bieraccijns; 1344-1345, f°31v: van Bieraccijns; 1345-1346, f°31v: vanden bierassise; 1350-1351, f°23v: van der bier assyse; 1333-1334: f°12r, wijnaccijns; 1334-1335, f°20v: Wijnaccijns; 1337-1338, f°23v: Wijnaccijns; 1339-1340, f°31v: Wijnaccijns; 1341-1342, f°33v: Wijnaccijns; 1342-1343, f°34r: Wijnaccijns; 1344-1345, f°31v: van Wijnaccijns

²⁴³ SAB, Groenenboek, f°110-113.

²⁴⁴ SAB, 216: Stadsrekeningen: 1332-1333: f°85v: riderse ende boden; 1335-1336, f°82r – 87r : riders ende boden; 1336-1337, f°85v – 91r: riders ende boden; 1337-1338, f91r – 99r: Riders ende Boden; 1341-1342, f°85r-118r: Riders ende boden; 1342-1343, f°92r-132v: Riders ende Boden;

2.3.4. Conclusie

In het begin van dit hoofdstuk vroegen we ons af of er sprake was van dominante personen en dominante families in de schepenbank tussen 1329 en 1361. Eerst gingen we, naar analogie met de studie van Mertens, op zoek naar de meest dominante families. Daarna zochten we naar de meest dominante individuen in de Brugse stadsmagistraat.

We zagen dat er zich in deze periode duidelijk vier families aflijnden boven de andere schepenfamilies. Het ging om de families Bonin, vanden Walle, van Aertrike en de Hoedemakere. We zagen ook dat de dominantie van de familie de Hoedemakere beperkt bleef tot deze periode, de drie andere dominante families bleken gedurende de hele veertiende eeuw, en zelfs al in de dertiende eeuw, de Brugse schepenbank te domineren. Dit bleken drie rijke poortersfamilies te zijn die zich de Brugse stedelijke politiek aantrokken en deze naar zich toe trokken.

Ook op het niveau van individuele personen zagen we dat er enkele schepenen veel vaker voorkwamen dan andere magistraten. In totaal zagen we elf schepenen die in deze periode tussen 1329 en 1361 meer dan vijf jaar in de stedelijke schepenbank zetelden. Het ging om Jan Canfin, Symoen van Aertrike, Jacob vanden Walle fs. Wouters, Pieter vander Haghe fs. Pieters, Willem vander Stove, Willem de Hoedemakere, Jan van Kassele fs. Loys, Jan Bonin fs. ser Wouters, Lambrecht vanden Walle, Willem van Wulsberghe en Gillis van Coudenbrouc. Deze schepenen waren allemaal lid van de poorterij. Enkele van deze schepenen blijken een deel van hun inkomsten te halen uit het pachten van stedelijke accijnzen op bijvoorbeeld de invoer van wijn, bier of mede of op het gebruik van de stedelijke visgebieden of het gebruik van de kraan om schepen uit te laden. Ook blijken ze vaak deel uit te maken van diplomatieke missies met de graaf, andere grote steden, dorpen op het platteland, de koning van Engeland of Frankrijk, e.d.

We zien dus duidelijk dat er enkele families en enkele personen waren die zich in de stedelijke politiek profileerden boven de anderen. Zij monopoliseerden zowel de zetels in de stedelijke schepenbank als de meest lucratieve accijnzen in de stad.

2.4. De 4-9-verdeelsleutel

2.4.1. Status Questionis

Na reeds inspraak in de aanstelling van de schepenen te hebben geëist in context van de 'Moerlemaye', werd dit toegekend aan de ambachten van de stad Brugge na de Guldensporenslag van 1302. Dankzij hun bijdragen in het leveren van strijdkrachten voor de troepenmacht van nakomelingen van de graaf van Vlaanderen in hun strijd tegen de Franse koning, werd op dit vlak een grote toegeving gedaan door de graaf van Vlaanderen. J. Mertens verwoordt het als volgt: *"na de overwinning van 1302 schijnt de samenstelling van de schepenbank een meer democratische richting te zijn uitgegaan."*²⁴⁵ Dit zou bevestigd zijn in een charter dat verleend werd door Filips van Chieti, regent in het jaar 1304, en ook in 'de grote keure' van 1304.²⁴⁶ Volgens deze keure zouden in Brugge jaarlijks dertien schepenen en dertien raden zetelen. *"En outre qu'il y aura treize échevins à Bruges d'année en année, et de ces treize échevins les échevins choisiront un bourgmestre qui leur paraîtra profitable sous la foi de leur serment, et qui sera bourgmestre et échevin. En outre il y aura treize conseillers à Bruges d'année en année, et de ces treize conseillers, les dits treize échevins et treize consiellers choisirent un bourgmestre qui leur semble profitable sons serment, lequil sera bourgmestre et conseiller. Et de ces dits 13 échevins et 13 conseillers les gens de métier éliront parmi eux 9 échevins et 9 conseillers, et les bourgeois éliront parmi eux 8 personnes, desquelles le seigneur choisira 4 personens qui seront échevins. Et les dits échevins et conseillers éliront 4 conseillers."*²⁴⁷ De ambachtsleden mochten dus negen van deze dertien schepenen aanduiden en de poorters konden er acht aanduiden, waaruit de graaf er dan vier kon aanstellen.²⁴⁸ G. De Poerck stelt dat, sinds 1304, de aanstelling van de stedelijke schepenbank bijna volledig in handen was van de ambachtsleden: *"Il est conçu a telle façon qu'il place l'échevinage presque exclusivement dans la main des gens des métiers"*²⁴⁹ De macht van de poortery werd dus, ten voordele van de stedelijke ambachten, ingeperkt. Aangezien de ambachten hierdoor zo'n grote macht verkregen, betwijfelt de Poerck of deze regeling wel effectief op deze manier werd ingevoerd.²⁵⁰

Met betrekking tot deze vier-negen-verdeelsleutel is al behoorlijk wat geschreven. Vele auteurs nemen dit niet letterlijk aan. Zo kunnen we met betrekking tot deze problematiek wijzen op Vandewalle: *"Wat betreft de 4-9 verhouding van 1304, moet er vooreerst toch aan herinnerd worden dat niet iedereen in het verleden zonder meer heeft aangenomen dat die regeling dan echt werd ingevoerd. Er is namelijk een probleem met de teksten van de keure, dat twijfel heeft gezaaid omtrent de formele invoering van de 4-9 verdeelsleutel. [...]"*²⁵¹. Vandewalle stelt dat Mertens reeds zelf de verdeelsleutel in twijfel trok in zijn onderzoek naar de Brugse schepenbanken in de veertiende eeuw.

Ook Vanhaverbeke behandelde deze problematiek. *"Naast de vereiste van het Brugse poorterschap bestond er vanaf 1304 ook nog een interne verdeling van de schepenzetels tussen de*

²⁴⁵ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 453.

²⁴⁶ G. De Poerck, art. Cit. (1931), pp. 139-159.

²⁴⁷ L. A. Warnkoenig & A. Gheldolf, op. Cit. (1851), pp. 137-138.

²⁴⁸ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 453.

²⁴⁹ G. De Poerck, art. Cit. (1931), pp. 139-159.

²⁵⁰ Ibidem, pp. 139-141.

²⁵¹ A. Vandewalle, art. Cit. (2008), p. 228-229.

ambachten en de 'poorterie'. De verdeelsleutel was 4 zetels voor de 'poorterie' en 9 voor de ambachten. In theorie bleef deze regel gelden doorheen de 14de en 15de eeuw maar het is moeilijk uit te maken of de verdeling van de schepenzetels doorheen de 14de eeuw strikt werd toegepast aangezien de verdeling van de mandaten niet meer aan bod komt in de normatieve bronnen tot in 1477".²⁵² Zij is van mening dat enkel doorgedreven prosopografisch onderzoek naar de jaarlijkse schepenbanken verheldering kan brengen. "Enkel doorgedreven prosopografisch onderzoek kan eventueel een antwoord bieden op de vraag of de verdeelsleutel al dan niet werd gerespecteerd".²⁵³

Na de troebelen in Brugge omstreeks 1360 zou een meer vaststaande regeling van de samenstelling van de stedelijke schepenbank ontstaan zijn. Deze zou gebaseerd zijn op de indeling van de ambachten in de negen leden van Brugge: 1) de poorterie, 2) de vier textielambachten (wevers, volders, scheerders en ververs), 3) de vleeshouwers en visverkopers, 4) de 17 kleine neringen (timmerlieden, metselaars, tegeldekking, loodgieters, plaasteraars, strodekking, zagers, wijnmeters, wijschroders, kuipers, wielwerkers, draaiers, schrijnwerkers, beeldmakers en zadelaars, bogemakers, lijnmakers en pottebakkers), 5) de smeden en ondergeschikte ambachten (*van den hamere*: zilversmeden, wapensmeden, tinnenstoommakers), 6) de lederambachten (*van den ledere*: cordewaniers, zwartledertouwers, huidevetters, dobberers, beurzemakers en witledertouwers), 7) de confectie-ambachten (*van der naelde*: kousemakers, handschoenwerkers, kleermakers, lamwerkers, wiltwerkers (bontverwerkende ambachten), kulkstikkers (maken van matrassen en kussens e.d.), oudekleerkopers en oudegrauwwerkers), 8) de bakkers en ondergeschikte ambachten (molenaars, hoedemakers, tapijtwevers, wolleslagers, barbiers, riemmakers en schedemakers), 9) de makelaars en ondergeschikte ambachten (paternostermakers, fruitiers, kaarsgieters en schippers). In een eerste artikel dat Mertens hierover schreef, meent hij een vaste regeling te kunnen opstellen sinds 1361:

Even Jaren:

Rangorde leden:	1 2 3 4 5 6 7 8 9
Aantal schepenen:	5 4 1 0 1 2 0 0 0
Aantal raadsleden:	4 3 1 1 0 1 1 0 2

Oneven Jaren:

Rangorde leden:	1 2 3 4 5 6 7 8 9
Aantal schepenen:	4 4 1 1 0 1 1 0 1
Aantal raadsleden:	5 3 1 0 1 2 0 1 0

Deze samenstelling werd, zoals hierboven reeds aangegeven, sterk betwist door verschillende auteurs. Zo zien we bijvoorbeeld bij Van den Auweele dat de 4-9-verdeelsleutel een waarschijnlijkheid is. Het staat wel vast dat men in 1304 tot een verdeling van de mandaten kwam, maar na 1304 werd deze verdeling in de normatieve bronnen niet meer behandeld tot 1477. Van den Auweele meent dat dit een norm is waaraan men zich diende te houden, maar dat de eerste helft van de 14^e eeuw te onrustig was om de norm steeds te kunnen blijven respecteren. Daarnaast werd

²⁵² K. Vanhaverbeke, op. Cit. (1997), p. 77.

²⁵³ Ibidem, p. 77/Voetnoot

er geen gewag gemaakt van een interne verdeling tussen de ambachten onderling, enkel tussen poorterij en ambachten.²⁵⁴ Later zou Mertens zelf terugkomen op deze samenstelling: dit lezen we in zijn artikel, *‘Brugge en Gent. De vertegenwoordiging van de “leden” in de stadsmagistraat’*, uit 2004.²⁵⁵ Mertens stelt hierin dat de ambachten wel elk jaar vertegenwoordigd waren in de schepenbank, maar dat hun aantallen varieerden van jaar tot jaar. In dit artikel is Mertens ook van mening dat het zo expliciet weergeven van een dergelijke verdeelsleutel voor de samenstelling van de schepenbank vermetel was. Hij is van mening dat, toen hij dit wel deed in 1961, dit getuigde van jeugdige overmoed.²⁵⁶ *“Dat is trouwens ook de conclusie die hij kon trekken uit zijn vroegere bijdragen, waarin hij op basis van een onderzoek van de werkelijke samenstelling van de Brugse schepenbank in de eerste helft van de 14de eeuw kon vaststellen dat er inderdaad ambachtslieden werden in opgenomen, maar in de ene periode meer dan in de andere, al naargelang de politieke omstandigheden.”*²⁵⁷

In zijn artikel uit 2004 over de Brugse stadsmagistraat wijst Mertens op het bestaan van een bundel: *‘Flandre 1479-86. Laisse de 62 comptes d’Antoine Spilliaert. Droits perçus sur les commissions de Magistrat. Patentes de nomination. Liste de renouvellement du magistrat dans les villes de Flandre. 2 cahiers’*. In deze bundel bevinden zich twee boekjes over de vernieuwing van de magistraat in de Vlaamse steden. Voor de periode 1479-1486 vinden we in deze twee boekjes lijsten met de leden van de magistraat in de Vlaamse steden, zo ook voor Brugge. Hierin staat, naast de namen van de leden, ook welk lid van de stadsbevolking zij vertegenwoordigen. Nu weten we allemaal dat we geen gegevens van honderd jaar later mogen deduceren naar een eeuw vroeger, zoals Mertens ook letterlijk zegt: *“Nu weet iedere historicus dat men in geen geval gegevens uit een bepaalde periode mag extrapoleren naar een eeuw vroeger en het is ver van ons te beweren dat de vertegenwoordiging zoals wij ze vinden ca. 1480, ook die is die bestond in de zestiger jaren van de veertiende eeuw.”*²⁵⁸ Toch durft Mertens dit te doen. Als verantwoording hiervoor maakt Mertens de vergelijking met de stad Gent. In onderzoek met betrekking tot deze stad hadden Vuylsteke en Fris reeds een dergelijke verdeelsleutel opgesteld voor de jaren 1360. Deze verdeelsleutel komt volledig overeen met de verdeelsleutel in de twee boekjes uit 1479-1486. Daarnaast benadert de regeling voor Brugge uit 1479-1486 deze die Mertens in 1961 had opgesteld behoorlijk goed. Hier zijn slechts kleine verschillen qua vertegenwoordiging van de leden op te merken. Dus, zo stelt Mertens, wijzigde de regeling in verband met de vertegenwoordiging van de leden in de stadsmagistraat zo goed als niet in de periode 1360 tot 1480: *“[...] in de veronderstelling – wat nog zou moeten bewezen worden – dat de vertegenwoordiging in de periode ca. 1360 tot ca. 1480 niet werd gewijzigd.”*²⁵⁹

Tot slot is het hier ook belangrijk om te vermelden dat, Professor Dumolyn (periode 1432-1436) van mening is dat het onderscheid tussen poorters en makelaars verwaarloosd kan worden, aangezien deze in beide categorieën – poorters en ambachten – ingedeeld kunnen worden.

²⁵⁴ D. Van Den Auweele, art. Cit. (1973), pp. 396-397.

²⁵⁵ J. Mertens, art. Cit. (1996), pp. 385-392.

²⁵⁶ Ibidem, p. 386.

²⁵⁷ A. Vandewalle, art. Cit. (2008), p. 229.

²⁵⁸ J. Mertens, art. Cit. (1996), p. 387.

²⁵⁹ Ibidem, pp. 387-388.

Daarnaast meent Dumolyn dat het voornamelijk de rijke vleeshouwers en visverkopers, kapitaalkrachtige smeden en bouwondernemers en ten slotte de textielmeesters waren die in de schepenbank zetelden. Daarnaast komen hier en daar vertegenwoordigers van een luxe-ambacht voor in de schepenbank.²⁶⁰ Ook Vanhaverbeke (periode 1375-1407) meent dat vele drapiers en lakenhandelaars zich lieten inschrijven in een textielambacht. Ook hoteliers lieten zich, volgens haar, inschrijven in het makelaarsambacht. Op deze manier was een ambacht vertegenwoordigd in de schepenbank, zonder dat het beroep effectief uitgeoefend werd door deze schepenen. En *“wat betreft de echte ambachtslieden waren het dan nog hoofdzakelijk vertegenwoordigers van de rijke erfelijke ambachten van de vleeshouwers en de visverkopers die het meest aan de bak kwamen, alsook grote ondernemers uit de bouwambachten.”*²⁶¹ We zien dus dat, ook al wordt iemand in het ambacht van de wevers of de makelaars ingedeeld, het toch vaak gaat om iemand die kapitaalkrachtig is en dus ingedeeld kan worden bij de poortერი.

2.4.2. De 4-9-verdeelsleutel tussen 1329 en 1361?

In wat hieronder volgt zullen we onderzoeken of we in onze onderzochte periode kunnen spreken van een toepassing van de vier-negen-verdeelsleutel zoals deze zou opgesteld zijn in 1304. Dit zullen we opnieuw doen aan de hand van een prosopografische studie van de jaarlijkse Brugse schepenbank. Daarnaast zullen we, indien deze verdeelsleutel al dan niet toegepast wordt, kijken wat de invloed is van de politieke en maatschappelijke achtergrond op de toepassing hiervan.

Wij hebben geprobeerd om voor de rekenjaren tussen 1329 en 1361 te achterhalen wat nu de sociale achtergrond van de verschillende schepenen was. Waren zij vertegenwoordigers van de poortერი of waren zij aangesloten bij één van de ambachten? Zie hiervoor Tabel 6.

Als wij deze tabel nu bestuderen met de vraag of de ‘4-9-verdeelsleutel’ al dan niet toegepast was, dan zien we dat dit zeer vaak niet het geval kon zijn. Alle jaren waarin er meer dan vier poorters waren, kunnen al uitgesloten worden van deze rekening. De jaren die dan nog overblijven zouden jaren kunnen zijn waarin slechts vier vertegenwoordigers van de poortერი zetelden. Dit kunnen we echter niet met zekerheid zeggen, aangezien de sociale achtergrond van vele schepenen onzeker blijft. Toch zouden de rekenjaren 1345-1346, 1348-1349, 1358-1359 en 1359-1360 (b) voorbeelden kunnen zijn van rekenjaren waarin de 4-9-verdeelsleutel van toepassing was. Het enige jaar waarover we dit met zekerheid kunnen zeggen is 1345-1346. Voor dit rekenjaar is de sociale klasse van alle schepenen gekend en waren er vier vertegenwoordigers van de poortერი: Gillis van Coudebrouc, Wouter Scinkel, Jan Hoste fs. Jans en Willem van Wulfsberghe en negen vertegenwoordigers van de ambachten: Joos Gaderpenninc, Jan van Ypre, Lampsin de Vos fs. jans, Pieter Minne, Clais de Zoutenare, Jacob van Outave, Michiel Yperlinc, Willem de Hond en Pieter f. Langheraerds. Dit kan verklaard worden door het feit dat dit een jaar was waarin de volkspartij aan de macht was. Zij zouden er eerder voor zorgen dat een dergelijke verdeelsleutel, die positief was voor de ambachten en het gemeen, toegepast werd. Andere jaren waarin de sociale achtergrond van alle schepenen gekend is, tonen echter een veel grotere vertegenwoordiging door leden van de poortერი. Zoals

²⁶⁰ A. Vandewalle, art. Cit. p. 232.

²⁶¹ Ibidem, p. 231.

bijvoorbeeld de rekenjaren 1330-1331 en 1331-1332. Dit waren twee jaren die gedomineerd werden door de graafgezinde partij.

We zien dus dat slechts vier rekenjaren voorbeelden zouden kunnen zijn van rekenjaren waarin de 4-9-verdeelsleutel van toepassing was. Dit stond tegenover eenendertig jaren waarin deze verdeling sowieso niet mogelijk was. Voor 11% van de rekenjaren bleef de 4-9 verdeling dus een mogelijkheid. Een oorzaak van het niet van toepassing zijn van de 4-9-verdeelsleutel na 1329 lijkt ons duidelijk te liggen bij de overwinning van de graaf van Vlaanderen op de Vlaamse opstandelingen. Velen van hen waren immers boeren en ambachtslieden, dus achtte de graaf van Vlaanderen het noodzakelijk de politieke macht van deze laatste groep in te perken. Dit zien we dan ook in de samenstelling van de stedelijke schepenbank. In de eerste jaren na de slag bij Kassel zien we dat de schepenbank volledig bestond uit leden van de stedelijke poortერი. Geleidelijk kwamen er per rekenjaar één à twee, maximum drie vertegenwoordigers van de ambachten in de schepenbank. Zo zagen we reeds dat in de eerste tien jaar na het neerslaan van de Kustvlaamse Opstand nabij Kassel, slechts zestien schepenzetels naar de ambachten gingen. Deze zestien zetels stonden tegenover achtentachtig zetels voor de poortერი. In deze jaren was dus totaal geen sprake van een toepassing van de 4-9-verdeelsleutel. Pas na de machtsovername door Jacob van Artevelde en zijn aanhangers zien we een wijziging in de samenstelling van de stedelijke schepenbank. Maar, zoals we reeds aangetoond hebben, bleek het hier eerder om een gelijkstelling te gaan tussen het aantal vertegenwoordigers van de ambachten en het aantal vertegenwoordigers van de poortერი. We zagen tussen de jaren 1338 en 1348 immers dat er nagenoeg evenveel leden van de ambachten als leden van de poortერი in de stadsmagistraat zetelden. Jacob van Artevelde zag immers in dat hij zijn macht niet enkel op de rijke aanhangers uit de poortერი moest stoelen, maar ook op de massa aan ambachtsleden dat aan zijn kant stond.²⁶² In de periode na de overwinning van de graafgezinde partij op de volksgezinde partij, zien we geen onmiddellijke terugkeer naar de samenstelling zoals deze bestond onder Lodewijk van Nevers tussen 1329 en 1338. We zien eerder een blijvende aanwezigheid van vertegenwoordigers van de ambachten in de stadsmagistraat. Had Lodewijk van Male zijn lesje geleerd en beseftte hij dat de aanwezigheid van de ambachten in de stedelijke schepenbank een vereiste was om de rust in de stad te bewaren? Of dit hier al dan niet de oorzaak van was, laten we in het midden. Wat we wel met zekerheid kunnen zeggen, is dat in deze periode tussen 1349 en 1361 de verdeling tussen de vertegenwoordiging door ambachtsleden en poorters opnieuw nagenoeg evenredig was. Zij het dat de poortერი lichtjes de bovenhand nam. Maar opnieuw kunnen we niet spreken van een vaststaande toepassing van de 4-9-verdeelsleutel.

²⁶² H. Van Werveke, op. Cit. (1982), p. 19.

Tabel 6: Sociale klasse van de schepenen.

Sociale klasse schepenen Brugge:	Poorters	Ambachtsleden	Onzeker
1330-1331:	13	0	0
1331-1332:	10	3	0
1332-1333:	12	0	1
1333-1334:	11	2	0
1334-1335:	9	3	1
1335-1336:	9	2	2
1336-1337:	9	2	2
1337-1338:	8	2	3
1338: afgezet	8	2	3
1338-1339:	7	5	1
1339-1340:	6	4	3
1340-1341:	6	6	1
1341-1342:	7	5	1
1342-1343:	6	4	3
1343-1344:	7	6	0
1344-1345:	5	6	2
1345-1346:	4	9	0
1346-1347:	5	6	2
1347-1348:	5	6	2
1348 (afgezet)	6	4	3
1348-1349:	3	7	3
1349-1350:	6	5	2
1350-1351:	6	6	1
1351-1352:	8	4	1
1352-1353:	7	4	2
(L. Roelant vervangen door G. Volkaert		1	
1353-1354:	7	3	3
1354-1355:	7	4	2
1355-1356:	6	3	4
1356-1357:	7	2	4
1357-1358:	5	5	3
1358-1359	4	6	3
1359-1360			
1/ 2 februari 1359	6	5	2
2/ ?	4	5	4
3/ 5 schepenen: 17 november 1359	5	4	4
1360-1361	5	4	4

2.4.3. Conclusie

Ter besluit kunnen we stellen dat er voor een toepassing van de 4-9-verdeelsleutel zo goed als geen bewijs is. Voor een aantal jaar, namelijk vier, zou het zo kunnen zijn, maar dit kunnen we helaas niet met zekerheid zeggen. Wel zagen we dat in de periode tussen 1329 en 1338, waarin de

graaf van Vlaanderen sterk stond, de poortery de overhand had in de schepenbank. Lodewijk van Nevers had in deze periode een sterke invloed op het aanstellen van de schepenbank. Om de stad Brugge in het gareel te houden, benoemde hij veel van zijn aanhangers uit de stedelijke poortery tot schepenen. Tijdens het bewind van Jacob van Artevelde en de volksgezinde factie zagen we een duidelijke toename van het aantal ambachtsleden in de Brugse schepenbank. Maar het ging niet om een dominantie van negen ambachtsleden tegenover vier poorters. Ook in de periode volgend op Jacob van Artevelde zagen we eerder een evenredige verdeling tussen het aantal vertegenwoordigers van de ambachten en het aantal vertegenwoordigers van de poortery in de stadsmagistraat. Voor de praktische toepassing van de 4-9-verdeelsleutel tussen de jaren 1329 en 1361 vonden wij dus nagenoeg geen bewijzen. Wij menen dus te kunnen aannemen dat er gedurende deze periode in de praktijk geen sprake was van een dergelijke samenstelling van de schepenbank.

2.5. Verbannen schepenen

2.5.1. Status Questionis

Verbanning en gijzeling was in de middeleeuwen een gekend principe om opstandige, rebelse en andersdenkende personen uit de samenleving te verwijderen.²⁶³ Voorbeelden hiervan zien we in Calais, toen Edward III besloten had de bevolking daar te vervangen door Engelse kolonisten of in Atrecht, toen Lodewijk IX de Atrechtse bevolking verbande tussen 1479 en 1484.²⁶⁴ Een gijzelaar wordt gedefinieerd als “*een mens die zich in de macht bevindt van diegene die een vordering heeft, met het oog op een “verzekerdheid” inzake de invoering van die vordering.*”²⁶⁵ We zien dus dat verbanning diende om rebelse elementen uit de samenleving te verwijderen en dat bij gijzeling daar nog bij kwam dat de gijzelnemer de gijzelaars als onderpand gebruikte om bepaalde eisen af te dwingen. In de late middeleeuwen was gijzeling en verbanning geëvolueerd tot een dwang- en veiligheidsmiddel. De overheid gebruikte dit om de publieke rust te garanderen en om de vrede te beogen door rumoerige elementen uit de samenleving te verwijderen.²⁶⁶ Het doel van verbanning was om een persoon uit het gebied te verwijderen waarin hij schadelijk werd geacht. Verbanning zou in de 13^e en 14^e eeuw uitgroeien tot een van de belangrijkste instituten van de stedelijke rechtspraak.

Zo was dat ook in de door ons onderzochte periode van 1329 tot 1361. Over de personen uit Brugge die in naam van de koning van Frankrijk en de graaf van Vlaanderen verbannen waren na het neerslaan van de Kustvlaamse Opstand van 1323-1328 werd al veel geschreven.²⁶⁷ Zo eiste Filips VI op dat moment bijvoorbeeld 500 gijzelaars van de stad Brugge en eiste Lodewijk van Nevers er nog eens 353. Ook Ieper voelde de gevolgen, 500 volders en 500 wevers werden namens Filips van Valois verbannen uit de stad. In Brugge wees de koning enkele commissarissen aan om zijn gijzelaars uit te kiezen, dit waren Robrecht van Kassel, de ridders Waleran van Luxemburg en Pieter van Cugnières en de klerk André van Florence.²⁶⁸ De gijzelaars van de graaf van Vlaanderen werden dan naar zijn graafschap Nevers gestuurd. De gijzelaars van de koning van Frankrijk vertrokken vanuit Rijsel naar hun verschillende verblijfplaatsen in Frankrijk, namelijk Troyes, Provins en Parijs. Indien men niet kwam opdagen voor zijn verbanning, werd deze bij verstek schuldig verklaard. In dit geval werden

²⁶³ Met betrekking tot dit onderwerp is de thesis van K. Hmittou interessant: K. Hmittou, *Bannelingen & gijzelaars in laat-middeleeuws Vlaanderen, XIV-XV-eeuw: een historisch onderzoek naar de sociale implicaties van twee vrijheidsbeperkende straffen, (verhandeling tot het behalen van de graad van Licentiaat in de Geschiedenis, Universiteit Gent, 1988), pp. 201.*

²⁶⁴ C. Billot & A. Higounet-Nadal, *Bannissement et repeuplement dirigé Arras (1479-1484)*, in: *Actes du 107ième congrès National des Sociétés.*

²⁶⁵ M. Vandermaesen, *Brugse en Ieperse gijzelaars voor koning en graaf, 1328-1329. Een administratief dossier*, in: *Handelingen van het Genootschap voor Geschiedenis te Brugge: tijdschrift voor de studie van de geschiedenis van Vlaanderen*, Genootschap voor geschiedenis, 130 (1993), p. 120.

²⁶⁶ *Ibidem*, p. 122.

²⁶⁷ M. Vandermaesen, art. Cit. (1993), pp. 119-144; M. Vandermaesen, *De rekeningen der Brugse gijzelaars 1328-1329/1338-1341*, in: *Handelingen van het Genootschap voor Geschiedenis te Brugge: tijdschrift voor de studie van de geschiedenis van Vlaanderen*, Genootschap voor geschiedenis, 115 (1978), pp. 1-16; H. Stein, *Les conséquences de la bataille de Kassel pour la ville de Bruges et la mort de Guillaume de eken, son ancien bourgmestre (1328)*, in: *Bulletin de la commission royale d'histoire*, Kiessling, 68 (1899), pp. 647-664; N. de Pauw, *L'enquête de Bruges après la bataille de Kassel. Documents inédits publiés*, Hayez, (1899), pp. 42.

²⁶⁸ D. Van Den Auweele, art. Cit. (1973), p. 108.

alle goederen van deze personen verbeurd verklaard en bleef deze persoon voor de rest van zijn leven verbannen. Zo waren er bijvoorbeeld zeventien van de 353 gijzelaars van Lodewijk van Nevers die nooit kwamen opdagen. De meeste van deze verbannen personen mochten echter al snel naar het Graafschap Vlaanderen terugkeren. Op 8 mei 1329 gaf Filips VI toestemming aan al zijn gijzelaars, behalve deze van Ieper en Kortrijk, om terug te keren naar hun woonplaats.²⁶⁹

Naast het verwijderen van opstandige elementen uit hun samenleving had verbanning ook nog andere functies. Eerst en vooral diende deze straf om de macht van diegene die de verbanning oplegde te demonstreren. Zo toonde Filips van Valois in 1328 aan dat niets of niemand hem kon en mocht tarten. Daarnaast schuilden ook economische motieven achter een verbanning. Namelijk het aantrekken van gespecialiseerde handwerklieden. Het aantrekken van 500 volders en 500 wevers naar zijn koninkrijk, had immers geen negatieve gevolgen voor de Franse economie.

2.5.2. Brugse bannelingen na 1348

Na zijn overwinning op de volks- en Engelsgezinde elementen in het graafschap Vlaanderen eiste ook Lodewijk van Male in 1351 in de stad Brugge tal van gijzelaars op. Een lijst van deze revolutionaire personen kunnen we vinden in een oorkonde van de graaf van Vlaanderen²⁷⁰ en een kopie hiervan in het Brugse Groenenboek²⁷¹ (zie Bijlage 3: Groenenboek f°110-113 en Bijlage 4: Politieke charters, 1^e reeks, nr. 497.). In het Groenenboek beschrijven ze deze gijzelaars als volgt: *“Opden IIII^{en} dach van octobre anno eenenvichtich, so waren die persone die hier naer volghen vertegheseid ten ghebode vander clocke op die halle daer mijn heer van Vlaenderen zelve ende sijn raed ende scepenen van Brugghe voor oghen waren als onse viande mijns heer, der stede, ende ghemeene lande ende nimmermeer binden lande te comene het ne ware bij willen van minen heere van sinen steden ende van al sinen lande, elc op zijn hooft te verbuerne, omme dat si aliencie gesocht hebben buten slandes in contraien ende in previdicien van minen heer van sinen vrienden ende van al sinen lande, ende sident dat mijn heer al vergheven hadde dat theghen hem mesdaen was, ende so wie diese huusde ins hoofden binden lande van Vlaendren, dat die gehouden ware vanden zelve”*.²⁷² We kunnen lezen dat deze personen als vijanden van de graaf van Vlaanderen, van de stad en van het graafschap Vlaanderen aanzien werden. Als straf voor hun opstandigheid mochten zij nooit meer in het graafschap terugkeren. Dit aangezien zij een alliantie gezocht hadden met vijanden van de graaf van Vlaanderen en dan voornamelijk met de Engelse vorst Edward III. In het Groenenboek vinden we 384 namen van gijzelaars terug. In de oorkonde van Lodewijk van Male zijn nog eenentachtig extra namen weergegeven. In totaal werden in 1351 dus 464 Bruggelingen uit het graafschap Vlaanderen verwijderd.

²⁶⁹ M. Vandermaesen, art. Cit. (1993), p. 127-132.

²⁷⁰ SAB, Politieke Charters, 1^e reeks, nummer 497.

²⁷¹ SAB, Groenenboek, f°110-113.

²⁷² SAB, Groenenboek, f°110.

Tabel 7: Verbannen schepenen (1351).

Gillis van Coudebrouc	1331-1332, 1333-1334, 1334-1335, 1335-1336, 1336-1337, 1338, 1339-1340, 1341-1342, 1343-1344, 1345-1346, 1347-1348
Jacob Wittebolle	1337-1338, 1338-1339, 1341-1342, 1343-1344, 1346-1347
Jan de Weerd	1339-1340, 1343-1344, 1346-1347
Gillis Hooft fs. Wouters	1339-1340, 1341-1342, 1344-1345, 1346-1347, 1348
Jacob van Bernemn fs. Wouters	1340-1341, 1343-1344
Jan vanden Hogheweghe	1340-1341, 1342-1343, 1344-1345, 1347-1348
Jan Minne	1341-1342, 1346-1347
Gillis Lam	1342-1343, 1344-1345, 1346-1347
Jan van Ypre fs. Jacobs	1345-1346
Jacob Sobbe	1346-1347, 1348
Jan Moyt	1344-1345, 1347-1348
Pieter Wouters	1347-1348
Pieter Ybeloot	1348
Pieter Zevenkoten	1338-1339, 1341-1342
Lamsin de Vos	1340-1341
Jan van Couckelaere fs. Veraeghten	1337-1338, 1338, 1340-1341, 1344-1345
Jacob Wouterman	1342-1343, 1347-1348
Pieter van Sinte Cruus	1344-1345, 1346-1347

In deze lijst van 464 namen vonden wij de namen van achttien personen die in de door ons onderzochte periode ook in de schepenbank zetelden (zie Tabel 7). Het gaat om schepenen die in de periode van Jacob van Artevelde of de daaropvolgende drie opstandige rekenjaren hadden gezeteld. We kunnen hier dus met zekerheid stellen dat Lodewijk van Male de bedoeling had om zijn tegenstanders uit deze revolutionaire periode uit de weg te ruimen. Voor deze schepenen kunnen wij dus stellen dat zij behoorden tot de volksgezinde partij en zich kantten tegen de graaf van Vlaanderen. De meeste van deze schepenen hadden hun opgang gemaakt tijdens de periode van Jacob van Artevelde. We kunnen dus aannemen dat dit fervente aanhangers waren van de volksgezinde politiek van Jacob van Artevelde. Twee schepenen zetelden ook reeds voor 1338 in de Brugse stadsmagistraat: Gillis van Coudebrouc en Jacob Wittebolle. Van van Coudebrouc weten we al dat hij dé grote man werd in Brugge tijdens het bewind van Jacob van Artevelde. Jacob Wittebolle was een poorter die slechts één maal voor 1338 in de schepenbank zetelde. Verder maakte hij pas opgang in Brugge tussen 1338 en 1345. Zo werd hij meerdere malen op diplomatieke missies gestuurd of pachtte hij de stedelijke visserij van Brugge.²⁷³ Van deze achttien gijzelaars waren vijf lid van de poorterie, tien waren vertegenwoordigers van de ambachten en de achtergrond van drie bleef onzeker. We zien dus een duidelijke meerderheid aan ambachtsleden bij deze gijzelaars. De vijf poorters waren Jacob Wouterman, Gillis Lam, Gillis Hooft fs. Wouters, Jacob Wittebolle en Gillis van Coudebrouc. De wevers Jan de Weerd, Jan van Ypre fs. Jacobs, Jan Moyt, Jan van Couckelaere fs. Veraghten, Pieter van Sinte Cruus en Lamsin de Vos, de huidevetter Jacob van Bernem fs. Wouters,

²⁷³ SAB, 216: Stadsrekeningen

de Cordouanier of scheerder Jan Minne, de verver Jan vanden Hogheweghe en de vleeshouwer Jacob Sobbe waren de verbannen ambachtsleden. Pieter van Sinte Cruus en Lamsin de Vos waren beiden ook deken van het weversambacht geweest. Pieter Zevenkoten was ofwel een lid van de poortery ofwel een wever, terwijl Pieter Ybeloot en Pieter Wouters ongekend blijven. We zien dus een overduidelijke meerderheid aan verbannen leden van het weversambacht. Deze verdeling kwam ook al voor bij de gijzelaarslijsten uit 1301, 1305 en 1328. Van Den Auweele concludeerde dat ook hier een belangrijk aandeel poorters de opstand steunden en dat bij de ambachten het percentage wevers en vollers opvallend hoog lag. Toch is Van Den Auweele van mening dat de stellingname in een opstand in laatste instantie een individuele zaak bleef. Bij de poorters werd dit in de hand gewerkt door het ontbreken van een specifieke klasse-organisatie. Bij de ambachten werd dit eerder afgeremd door het wel bestaan van een strakke collectieve structuur.²⁷⁴

2.5.3. Terugkeer bannelingen in 1361

In 1361 vaardigde Lodewijk van Male een oorkonde uit waarin een lijst was opgenomen met tal van Bruggelingen die op dat moment de toestemming kregen om terug te keren uit hun verbanning.²⁷⁵ Dit deed hij in het kader van het recent opgestelde vredesakkoord in 1361. Dit vredesakkoord kwam er na enkele troebele jaren tussen 1358 en 1361 waarin de wevers en volders opnieuw naar hun verloren gegane machtspositie streefden. Dit ontaardde in enkele bloedige opstootjes op de markt van Brugge.²⁷⁶ Ook in deze lijst vonden wij tal van personen die in de door ons onderzochte periode schepen waren geweest (zie Tabel 8).

Deze lijst met personen die terug naar de stad Brugge mochten keren van de graaf van Vlaanderen bevat eenentwintig namen die ook voorkomen in de schepenlijsten tussen 1329 en 1361. Naar de precieze oorzaak van deze schepenen hun verbanning blijft het gissen, daarom lijkt het om individuele redenen te gaan. Wel valt op dat twaalf van de eenentwintig schepenen zetelden in de troebele jaren 1358-1359 en 1360-1361. Misschien dat zij in context van deze woelingen uit de stad werden gezet?

Wat wel opvalt is dat slechts drie van deze eenentwintig schepenen poorters waren. Misschien was ook Pieter de Pinkere een poorter, maar hij kon ook een scheerder zijn. Twaalf schepenen waren met zekerheid vertegenwoordigers van de ambachten en de sociale status van vijf bleef onzeker. We zien dus opnieuw dat het overgrote deel ambachtsleden waren. Het ging wel om vertegenwoordigers van tal van verschillende ambachten. Zo waren er scheerders, visverkopers, handschoenwerkers, enz. De volders, met vier verbannen schepenen, hadden het hoogste aandeel. Dus het lijkt niet zo dat een bepaalde groep ambachten geïsoleerd werd voor hun aandeel in de troebelen tussen 1358 en 1361.

Daarnaast waren er ook zeven schepenen die in een vroegere periode in de schepenbank gezeteld hadden, maar er dan reeds lange tijd uit verdwenen waren. Het gaat hier om Jan de Grand, Clais de Zoutere, Jan Walkier, Gillis Everaerd, Jan Scuwinc, Pieter Priem en Jan van Bassevelde.

²⁷⁴ D. Van Den Auweele, art. Cit. (1973), pp. 126-127.

²⁷⁵ L. Gilliodts-Vanseveren, op. Cit. (1874-1875), pp. 110-112.

²⁷⁶ J. Mertens, art. Cit. (1987), pp. 325-330.

Misschien kregen deze schepenen, na een langere periode van verbanning, de toestemming om terug te keren naar de stad Brugge? Zo was er bijvoorbeeld Clais de Zoutere, die schepen was in de woelige periode na de dood van Jacob van Artevelde. Misschien was hij in context hiervan verbannen – hoewel hij niet voorkomt op de lijst uit 1351. Ook Gillis Everaerd zetelde in de opstandige periode tussen 1338 en 1345. Jan van Bassevelde en Jan Walkier zetelden beiden in de jaren '30 van de veertiende eeuw, dus graafgezinde jaren. Naar de reden waarom zij verbannen werden blijft het gissen. Zo ook voor Jan de Grand, Jan Scuwinc en Pieter Priem. Misschien hadden zij gefraudeerd of misbruik gemaakt van hun positie als schepenen en werden zij daarom gestraft?

Tabel 8: Verbannen schepenen die toestemming krijgen om terug te keren in 1361

Schepenen	Ambtsjaren
Jan de Grand	1348-1349
Clais de Zoutere	1345-1346
Jan van Thorout	1348, 1353-1354, 1355-1356, 1357-1358, 1359-1360
Zegher Floreins	1357-1358, 1359-1360
Jan van Male	1359-1360
Jacob van den Walle	1349-1350, 1351-1352, 1353-1354, 1355-1356, 1357-1358, 1359-1360
Ghildolf Volkaerd	1352-1353, 1354-1355, 1358-1359
Wouter Canin	1348, 1357-1358, 1359-1360
Clais Naes	1357-1358, 1359-1360
Jan van Risele	1350-1351, 1352-1353, 1358-1359
Jan Heldebolle	1356-1357, 1358-1359
Daneel vanden Lode	1348-1349, 1350-1351, 1353-1354, 1358-1359
Jan Walkier	1331-1332, 1332-1333, 1335-1336, '1338
Pieter de Pinkere	1344-1345, '1348, 1354-1355, 1356-1357
Gillis Everaerd	1339-1340
Jan Scuwinc	1348-1349
Pieter Priem	1348-1349
Jan van Bellingheem	1351-1352, 1355-1356
Pieter van Hulsebusch	1354-1355, 1358-1359
Jacob Scuwinc	1349-1350, 1353-1354, 1355-1356, 1357-1358, 1359-1360
Jan van Bassevelde	1331-1332, 1336-1337, '1338

2.5.4. Conclusie

Verbanning en gijzeling was dus een gekend middel om opstandige en andersdenkende elementen uit de samenleving te verwijderen. Zo was het ook in de periode tussen 1329 en 1361. In deze periode zien we twee voorbeelden van massaverbanning en een voorbeeld van een terugkeer van vele verbannen personen.

Over de verbanning na de Kustvlaamse Opstand werd al veel geschreven door o.a. Vanden Auweele of Vandermaesen. Maar ook na de opstandige periode van Jacob van Artevelde en de daaropvolgende jaren waarin de volksgezinde factie aan de macht was, kwam het tot een massaverbanning van de volks- en Engelsgezinden. Zij werden immers uit de stad verbannen wegens

hun aandeel in deze woelige periode. Tussen deze personen die verbannen werden, zaten ook velen die schepen waren geweest in deze periode. We zagen dat het hier om een overgrote meerderheid aan vertegenwoordigers van de ambachten ging. Het bleek ook dat het weversambacht het grootste aandeel had in de lijst met verbannen schepenen. Dit valt te verklaren met behulp van het feit dat zij een groot aandeel hadden in deze opstandige periode. Tot slot zagen we dan dat Lodewijk van Male, nadat de rust in 1361 teruggekeerd was in de stad, een oorkonde uitvaardigde waarin een lijst opgenomen was met personen die uit hun verbanning mochten terugkeren. Ook hierin kwamen de namen van enkele schepenen voor. Naar de reden van hun verbanning blijft het echter gissen. Wat belangrijk is, is dat het opnieuw om een overgrote meerderheid aan ambachtsleden die verbannen waren, ging.

We zien dus dat in de periode tussen 1329 en 1361 nog steeds het repressiemiddel van de verbanning en gijzeling gebruikt werd. Er waren in deze periode twee massaverbanningen en eenmaal kreeg een grote groep bannelingen de toestemming om terug te keren uit hun verbanning.

2.6. Algemeen besluit

De schepenbank stond sinds de twaalfde eeuw in voor het bestuur en de rechtspraak in de stad. De toegang tot dit orgaan was echter voorbestemd voor leden van de stedelijke poorterij. Gedurende de dertiende eeuw werden zij in Brugge geassocieerd met de Brugse afdeling van de Hanze van Londen. Het waren dus welgestelde handelaars en grootgrondbezitters die de schepenbank domineerden. Dit systeem groeide uit tot een oligarchie van het stedelijke patriciaat. Gedurende de dertiende eeuw wonnen de ambachten aan economische macht en slaagden zij er in om erkend te worden als instituut binnen de steden. Naarmate zij machtiger werden, eisten zij ook inspraak in het stedelijke bestuur, namelijk de schepenbank. Deze eis kwam in context van de 'Moerlemaye' ook aan het oppervlak. De ambachten slaagden er echter niet in hun eisen voldoende kracht bij te zetten en deze opstand draaide negatief voor hen uit. Na de nakomelingen van de graaf van Vlaanderen sterk gesteund te hebben in hun onafhankelijkheidsoorlog tegen de Franse koning, verkregen de ambachten wel waar ze naar streefden, namelijk politieke inspraak. Na 1302 werden zij immers opgenomen in de stedelijke schepenbank.

In het eerste kwart van de veertiende eeuw bleven de ambachten steeds hun politieke inspraak behouden. Zij het ook met ups en downs. Na hun deelname aan de Kustvlaamse Opstand van 1323-1328 veranderde dit echter. Zij werden in 1328 immers verpletterend verslagen door een coalitie van de graaf van Vlaanderen en zijn leenheer, de koning van Frankrijk. Na zijn overwinning vaardigde Lodewijk van Nevers een keure uit in 1329 waarin hij vastlegde dat hij de schepenbank in de stad Brugge zou samenstellen en benoemen.

In een eerste hoofdstuk onderzochten wij hoe de samenstelling van de schepenbank was na deze vernieuwing. Daarbij gingen wij verder tot aan de periode rond 1360 waarin er, volgens J. Mertens, een vaststaande regeling ontstond voor de samenstelling van de stedelijke schepenbank. Dit blijkt immers een woelige periode te zijn waarin de stad Brugge eerst onderdrukt werd door de graaf van Vlaanderen, daarna samenspande met Gent onder leiding van Jacob van Artevelde, na diens dood bestuurd werd door een volksgezinde schepenbank om tot slot opnieuw door een graafgezinde schepenbank bestuurd te worden. In deze laatste periode werden de textielambachten uit de schepenbank geweerd wegens hun aandeel tijdens het bewind van Jacob van Artevelde. Dit zou opnieuw tot spanningen leiden tussen 1358 en 1361.

Wij vonden dus dat we deze periode van eenendertig jaar kunnen verdelen in drie grote delen. In de eerste tien jaar na de nederlaag nabij Kassel werd de stedelijke schepenbank gedomineerd door de poorterij van de stad Brugge. In deze periode zien we immers dat minimum 75% van de zetels in de schepenbank naar leden van de poorterij gingen, tegenover minimum 14% naar leden van de ambachten. We zien dus dat de poorterij domineerde, maar van een totale overmacht kunnen we niet spreken. Enkele schepenen waren immers ook vertegenwoordigers van de ambachten. Toch bleek dat de poorterij de overmacht had. De oorzaak hiervan kunnen we leggen in het feit dat Lodewijk van Nevers toen een grote inspraak had in de aanstelling en benoeming van de schepenbank. Aangezien de meeste graafgezinden zich onder de poorterij bevonden, is het logisch dat in deze periode veel poorters in de schepenbank zetelden.

In 1338 kwam te Gent een revolutionair bewind onder leiding van vijf hoofdmannen, met als voornaamste Jacob van Artevelde, aan de macht. Brugge volgde al snel het voorbeeld van Gent en stemde zich akkoord met het bewind van Jacob van Artevelde. In deze periode zien we een verschuiving in de samenstelling van de schepenbank. De ambachten wonnen aan macht en er kwam een gelijkstelling van het aantal vertegenwoordigers van de ambachten en van de poorterij in de schepenbank. We zien in deze periode van acht jaar een verdeling van minimum achtenveertig schepenzetels voor de poorterij tegenover minimum vijfenveertig zetels voor de ambachten. Dit feit kunnen we verklaren doordat Jacob van Artevelde inzag dat zijn macht diende te berusten op aanhangers in alle sociale lagen van de bevolking, niet enkel bij de poorterij.

Na de dood van Jacob van Artevelde bleef de volksgezinde factie nog een drietal jaar aan de macht. In deze periode tussen 1346 en 1348 bleef de samenstelling van de schepenbank nagenoeg evenredig verdeeld tussen poorterij en ambachten. In de jaren 1346-1348 waren er minimum zeventien vertegenwoordigers van de ambachten en minimum zestien vertegenwoordigers van de poorterij.

In 1348 haalde de graafgezinde factie het te Brugge op de volksgezinde partij. Dit resulteerde in een uitschakeling van de politieke macht van de textielambachten. Hun aanwezigheid in de schepenbank werd echter opgevangen door de andere ambachten. Wel zagen we dat de poorterij in deze dertien jaar een licht overwicht had in de schepenbank ten opzichte van de ambachten. De textielambachten poogden echter in de loop van de jaren vijftig van de veertiende eeuw om opnieuw hun positie binnen de schepenbank te versterken. Dit culmineerde in de woelige jaren tussen 1348 en 1361. In 1361 slaagden zij er uiteindelijk in om hun positie te herwinnen. In dat jaar kwam er dan ook, volgens Mertens, een nieuwe vaststaande regeling voor de samenstelling van de schepenbank.

In een volgende hoofdstuk gingen wij op zoek naar het bestaan van dominante families en dominante personen in de stedelijke schepenbank. Het bleek dat er in deze periode vier families de bovenhand hadden in de stedelijke schepenbank. Dit waren de families Bonin, vanden Walle, van Aertrike en de Hoedemakere. Mertens onderzocht dit voor de gehele veertiende eeuw en uit de vergelijking met deze studie bleek dat de families Bonin, vanden Walle en van Aertrike gedurende deze gehele eeuw domineerden. De vertegenwoordiging van de familie de Hoedemakere bleef echter beperkt tot deze periode van eenendertig jaar. Ook zagen we dat enkele individuele schepenen meer dan vijf jaar in de schepenbank zetelden. Dit bleek voornamelijk om leden van de poorterij te gaan. We zagen dus duidelijk dat zowel enkele families als enkele individuen een groot deel van de schepenzetels monopoliseerden.

Vervolgens vroegen we ons af of er tussen 1329 en 1361 sprake was van een toepassing van de 4-9-verdeelsleutel van J. Mertens. Hiervoor vonden wij echter nagenoeg geen bewijs. Voor slechts vier rekenjaren bleef de mogelijkheid bestaan dat er in dat jaar sprake was van deze verdeling. In de eerste tien jaar na de slag bij Kassel was dit zeker niet het geval, aangezien de stedelijke schepenbank toen gedomineerd werd door de poorterij van de stad Brugge. Tijdens en vlak na het bewind van Jacob van Artevelde en zijn aanhangers zagen we een toename van het aantal vertegenwoordigers van de ambachten in de schepenbank, maar het ging eerder om een gelijkstelling tussen poorters en

ambachtsleden dan een toepassing van de 4-9-verdeelsleutel. Na de overwinning van de graafgezinde partij steeg het aantal vertegenwoordigers van de poorterij in de schepenbank lichtjes en kwam er dus ook allesbehalve een dergelijke verdeling van het aantal schepenzetels. Van een toepassing in de praktijk van een dergelijke verdeelsleutel leek in deze periode dus weinig sprake.

Tot slot gingen we ook nog dieper in op de bestraffing van opstandige personen door verbanning en gijzeling uit de stad. In deze woelig periode tussen 1329 en 1361 bleken twee massaverbanningen voor te komen. Onder deze bannelingen bleken tal van personen te zitten die ook schepen waren geweest in de stad. Na zijn overwinning op de opstandelingen nabij Kassel in 1328 verbande de graaf van Vlaanderen ongeveer 500 Bruggelingen uit de stad. Na zijn overwinning op de volksgezinde partij deed hij dit opnieuw met 464 inwoners van de stad. Daarnaast vonden wij ook nog een lijst uit een oorkonde van Lodewijk van Male waarin tal van Bruggelingen de toestemming kregen om uit ballingschap terug te keren naar hun stad. Ook hierin kwamen tal van personen voor die in deze periode schepen geweest waren. Het bleek dus dat verbanning en gijzeling ook in de door ons onderzochte periode gehanteerd werd als straf om andersdenkende elementen uit de samenleving te verwijderen. Hierbij werden schepenen niet gespaard en waarschijnlijk zelfs gevisieerd als voorbeeldpersonen.

3. Bijlagen

Bijlage 1: Schepenenlijsten 1328-1361

- 1328-1330:

-> schepenen:

1. Jan Cortscoef (Courtegarbe)
* poortersfamilie²⁷⁷
2. Arnoud van Caprike
* Verver²⁷⁸
3. Jan Coelewey
* 'sCaermers' (= poorter)²⁷⁹
4. Jacob van der Roderduere
* poorter²⁸⁰
5. Willem vander Stove (de Lestuwe) [B.]
* poorter en reactionair magistraat, rijke koopman, leenman en
vertrouweling van graaf²⁸¹
6. Jacob Alverdoen f. Verliegaerden
* poorter²⁸²
7. Jan Hooft fs. Wouters
* poorter²⁸³
8. Jacob Goederic
* poorter²⁸⁴
9. Barthelmeus van Hertsberghe
* poortersfamilie²⁸⁵
10. Jan Walkier
* poortersfamilie²⁸⁶
* verbannen, terug in 1361²⁸⁷
11. Ghiselbrecht van Zomergthem
* poorter²⁸⁸
12. Gillis Everaerd
* verbannen, terug in 1361²⁸⁹
* Visser²⁹⁰

²⁷⁷ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

²⁷⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 143.

²⁷⁹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 99.

²⁸⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 88.

²⁸¹ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 457.

²⁸² J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 93.

²⁸³ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 87; EN: D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

²⁸⁴ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 84; EN: D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

²⁸⁵ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

²⁸⁶ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 401, p. 407.

²⁸⁷ L. Gilliodts-Vanseveren, op. Cit. (1874-1875), pp. 110-112.

²⁸⁸ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 457.

²⁸⁹ L. Gilliodts-Vanseveren, op. Cit. (1874-1875), pp. 110-112.

²⁹⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 152.

* Makelaar²⁹¹

13. Christiaen fs. Wouters fs. Jans (van Damme)

* ongekend

- 1330-1331:

-> schepenen: Allen lid van de poorterij²⁹²

1. Gillis van Aertrike

* poortersfamilie²⁹³

2. Jan die Pinkere

* poorter²⁹⁴

3. Jan vander Vlamincoorte

* poorter²⁹⁵

4. Clais die Gord

* poorter²⁹⁶

5. Jan Bonin fs. Ser Wouters

* poortersfamilie²⁹⁷

6. Gillis van den Walle fs. Ser Gillis fs. Ser Bertelmeus

* poorter²⁹⁸

7. Jan Canfin

* poorter²⁹⁹

8. Ghiselbrecht van Zomerheem

* poorter³⁰⁰

9. Jan Cortscoef

* poortersfamilie³⁰¹

10. Barthelemi de Hertsberghe

* poortersfamilie³⁰²

11. Jacques/Jacob de Scuetelare

* poorter³⁰³

12. Willem vander Stove [B.]

* poorter en reactionair magistraat, rijke koopman, leenman en vertrouweling van de graaf³⁰⁴

13. Gillis van Coudenbrouck

* Sterke man tijdens het bewind van Jacob van Artevelde³⁰⁵

²⁹¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 234.

²⁹² J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 457.

²⁹³ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

²⁹⁴ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 457.

²⁹⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 98.

²⁹⁶ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 457.

²⁹⁷ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

²⁹⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 83; EN: D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

²⁹⁹ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 457.

³⁰⁰ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 457.

³⁰¹ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

³⁰² D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

³⁰³ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 457.

³⁰⁴ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 457.

³⁰⁵ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 406.

- * poortersfamilie³⁰⁶
- * Verbannen in 1351³⁰⁷

- 1331-1332:

-> Schepenen:

1. Jacob Goederic
 - * poorter³⁰⁸
2. Barthelemeeus van Hertsberghe
 - * poortersfamilie³⁰⁹
3. Jacob de Scuetellare
 - * poorter³¹⁰
4. Jan van Bassevelde fs. Jans
 - * familie van Bassevelde zijn vleeshouwers en volders³¹¹
 - * Volder³¹²
5. Clais Bonin van den Gapere [B.]
 - * poortersfamilie³¹³
6. Michiel Crakebeen
 - * volder³¹⁴
7. Lambrecht van den Walle
 - * poorter³¹⁵
8. Arnoud van Caprike
 - * Verver³¹⁶
9. Jan Walkier
 - * verbannen, terug in 1361³¹⁷
 - * poortersfamilie³¹⁸
10. Clais van den Walle (de le Mote)
 - * poorter³¹⁹
11. Gillis van Aertrike
 - * poortersfamilie³²⁰
12. Robbrecht van de Buerse
 - * poortersfamilie³²¹
13. Ghiselbrecht van Zomerghem

³⁰⁶ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407; EN: J.Mertens, art. Cit (1960), p. 235.

³⁰⁷ SAB, Groenenboek, f°110-113.

³⁰⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 84; EN: D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

³⁰⁹ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

³¹⁰ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 457.

³¹¹ J.Mertens, art. Cit (1960), p. 234.

³¹² J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 123.

³¹³ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

³¹⁴ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 455.

³¹⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 83; EN: D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

³¹⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 143.

³¹⁷ L. Gilliodts-Vanseveren, op. Cit. (1874-1875), pp. 110-112.

³¹⁸ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

³¹⁹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 97; EN: D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

³²⁰ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

³²¹ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

* poorter³²²

- 1332-1333:

-> schepenen:

1. Bertelmeus van Hertsberghe
* poortersfamilie³²³
2. Willem van der Stove [B.]
* poorter en reactionair magistraat, rijke koopman, leenman en
vertrouweling van de graaf³²⁴
3. Clais die Gord
*poorter, maar misschien vertegenwoordiger van de ambachten³²⁵
4. Jacob van der Roderduere
* poorter³²⁶
5. Jan Coelewey
* 'sCaermers' (=poorter)³²⁷
6. Jan van Curtrike/Cortrike fs. Sere Robbrechts
* poorter³²⁸
7. Pauwels van Dudzele
* poorter³²⁹
8. Gillis van Aertrike
* poortersfamilie³³⁰
9. Jan Bonin fs. Wouters
* poortersfamilie³³¹
10. Jan van der Vlaminckpote
* poorter³³²
11. Jacob van den Groenendyke
* ongekend
12. Jan Walkier
* verbannen, terug in 1361³³³
* poorter³³⁴
13. Jacob de Scuetelare
* poorter³³⁵

- 1333-1334:

1. Gillis van Coudebrouc

³²² J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458.

³²³ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

³²⁴ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 457.

³²⁵ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458.

³²⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 88.

³²⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 99.

³²⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 91.

³²⁹ D. Vanden Auweele, art. Cit. (1973), pp. 137-138

³³⁰ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

³³¹ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

³³² J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 97.

³³³ L. Gilliodts-Vanseveren, op. Cit. (1874-1875), pp. 110-112.

³³⁴ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 401.

³³⁵ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 457.

- * Sterke man tijdens het bewind van Jacob van Artevelde³³⁶
- * poortersfamilie³³⁷
- * Verbannen in 1351³³⁸
- 2. Arnoud van Caprike
 - * Verver³³⁹
- 3. Willem vander Stove [B.]
 - * poorter en reactionair magistraat, rijke koopman, leenman en vertrouweling van de graaf³⁴⁰
- 4. Jan Bonin fs. Wouters
 - * poortersfamilie³⁴¹
- 5. Janne vanden Vlaminckpote
 - * poorter³⁴²
- 6. Robbrecht vander Buerze
 - * poortersfamilie³⁴³
- 7. Lambrecht vanden Walle
 - * poorter³⁴⁴
- 8. Pauwelse van Dudzele
 - * poorter³⁴⁵
- 9. Jacob de Scuetelare
 - * poorter³⁴⁶
- 10. Jacob Cortscoeve
 - * poortersfamilie³⁴⁷
- 11. Michiel Crakebeen
 - * volder³⁴⁸
- 12. Jan Camfijn
 - * poorter³⁴⁹
- 13. Jacob Goederike
 - * poorter³⁵⁰

- 1334-1335

- 1. Gillis van Ansebeke
 - * wever³⁵¹

³³⁶ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 406.

³³⁷ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407; EN: J. Mertens, art. Cit (1960), p. 235.

³³⁸ SAB, Groenenboek, f°110-113.

³³⁹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 143.

³⁴⁰ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 457.

³⁴¹ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

³⁴² J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 97.

³⁴³ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

³⁴⁴ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 83; EN: D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

³⁴⁵ D. Vanden Auweele, art. Cit. (1973), pp. 137-138

³⁴⁶ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 457.

³⁴⁷ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

³⁴⁸ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 455.

³⁴⁹ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 457.

³⁵⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 84; EN: D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

2. Gillis van Coudebrouc
 - * Sterke man tijdens het bewind van Jacob van Artevelde³⁵²
 - * poortersfamilie³⁵³
 - * Verbannen in 1351³⁵⁴
3. Pauwels van Dudzele
 - * poorter³⁵⁵
4. Jan Cristiaen fs. Jans
 - * wever³⁵⁶
5. Gillis van Aertrike [B.]
 - * poortersfamilie³⁵⁷
6. Janne Bonin fs. Wouters
 - * poortersfamilie³⁵⁸
7. Michiel Crakebeen
 - * volder³⁵⁹
8. Janne Scinkel fs. Jans
 - * poorter³⁶⁰
9. Clais vanden Walle
 - * poorter³⁶¹
10. Bernaerde Priem fs. Bernaerd
 - * Poorter³⁶²
11. Willem den Hoedemakere
 - * poorter³⁶³
12. Gillis vanden Walle fs. Gillis fs. Bertelmeus
 - * poorter³⁶⁴
13. Meuze Gayen
 - * ongekend

- 1335-1336:

-> schepenen:

1. Jacob Goedric
 - * poorter³⁶⁵
2. Jacob de Burchgrave
 - * poorter³⁶⁶

³⁵¹ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 457.

³⁵² D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 406.

³⁵³ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407; EN: J. Mertens, art. Cit (1960), p. 235.

³⁵⁴ SAB, Groenenboek, f°110-113.

³⁵⁵ D. Vanden Auweele, art. Cit. (1973), pp. 137-138

³⁵⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 105.

³⁵⁷ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

³⁵⁸ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

³⁵⁹ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 455.

³⁶⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 97; EN: D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

³⁶¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 97; EN: D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

³⁶² T. de Limburg-Stirum, op. Cit. (1898), p.

³⁶³ D. Vanden Auweele, art. Cit. (1973), p. 142.

³⁶⁴ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 83; EN: D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

³⁶⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 84; EN: D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

- * wever³⁶⁷
- 3. Robrecht van der Buerse
 - * poortersfamilie³⁶⁸
- 4. Jan Bonin fs. Wouters
 - * poortersfamilie³⁶⁹
- 5. Michiel Crakebeen
 - * volder³⁷⁰
- 6. Lamsin Tolnare
 - * ongekend
- 7. Jan Canfin
 - * poorter³⁷¹
- 8. Arnoud van Caprike
 - * Verver³⁷²
- 9. Gillis van Coudebrouc
 - * Sterke man tijdens het bewind van Jacob van Artevelde³⁷³
 - * poortersfamilie³⁷⁴
 - * Verbannen in 1351³⁷⁵
- 10. Jan van der Vlaminckpote
 - * poorter³⁷⁶
- 11. Willem vander Stove [B.]
 - *poorter en reactionair magistraat, rijke koopman, leenman en vertrouweling van de graaf³⁷⁷
- 12. Willem den Hoedemakere
 - * poorter³⁷⁸
- 13. Jan Walkier
 - * verbannen, terug in 1361³⁷⁹
 - * poortersfamilie³⁸⁰

-1336-1337

-> Schepenen:

- 1. Lambrecht van den Walle
 - * poorter³⁸¹

³⁶⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 81.

³⁶⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 103.

³⁶⁸ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

³⁶⁹ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

³⁷⁰ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 455.

³⁷¹ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 457.

³⁷² J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 143.

³⁷³ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 406.

³⁷⁴ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407; EN: J.Mertens, art. Cit (1960), p. 235.

³⁷⁵ SAB, Groenenboek, f°110-113.

³⁷⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 97.

³⁷⁷ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 457.

³⁷⁸ D. Vanden Auweele, art. Cit. (1973), p. 142.

³⁷⁹ L. Gilliodts-Vanseveren, op. Cit. (1874-1875), pp. 110-112.

³⁸⁰ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 401, p. 407.

³⁸¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 83; EN: D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

2. Jan Bonin fs. Wouters
* poortersfamilie³⁸²
3. Pauwels van Dudzele
* poorter³⁸³
4. Willem de Hoedemakere
* poorter³⁸⁴
5. Lamsin Toolnare
* ongekend
6. Jan van Cortrike fs. Robrechts
* poorter³⁸⁵
7. Gillis van Aertrike [B.]
* poortersfamilie³⁸⁶
8. Gillis van Coudebrouc
* Sterke man tijdens het bewind van Jacob van Artevelde³⁸⁷
* poortersfamilie³⁸⁸
* Verbannen in 1351³⁸⁹
9. Jan Christiaen fs. Jans
* wever³⁹⁰
10. Jan vander Stove fs. Jans
* poorter³⁹¹
11. Jan vander Buerze
* poortersfamilie³⁹²
12. Jan van Bassevelde fs. Jans
* familie van Bassevelde zijn vleeshouwers en volders³⁹³
* Volder³⁹⁴
13. Pieter Roedolf
* ongekend

-1337-1338:

- schepenen:

1. Jan van Cortrike fs. Robrechts
* poorter³⁹⁵
2. Jan de Pinkere
* poorter³⁹⁶

³⁸² D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

³⁸³ D. Vanden Auweele, art. Cit. (1973), pp. 137-138

³⁸⁴ D. Vanden Auweele, art. Cit. (1973), p. 142.

³⁸⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 91.

³⁸⁶ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

³⁸⁷ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 406.

³⁸⁸ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407; EN: J.Mertens, art. Cit (1960), p. 235.

³⁸⁹ SAB, Groenenboek, f°110-113.

³⁹⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 105.

³⁹¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 85.

³⁹² D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

³⁹³ J.Mertens, art. Cit (1960), p. 235.

³⁹⁴ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 123.

³⁹⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 91.

3. Jan Bonin fs. sere Wouters
 - * poortersfamilie³⁹⁷
4. Jacob Wittebolle
 - * poorter³⁹⁸
 - * Verbannen in 1351³⁹⁹
5. Janne Cortscove
 - * poortersfamilie⁴⁰⁰
6. . Jan Coelewey
 - * 'sCaermers' (= poorter)⁴⁰¹
 - * Scheerder⁴⁰²
7. . Jacob den Burchgrave
 - * poorter⁴⁰³
 - * wever⁴⁰⁴
8. Jacob Wittebolle
 - * poorterie⁴⁰⁵
 - * Verbannen in 1351⁴⁰⁶
9. Janne vanden Leene f. Boudins
 - * ongekend
10. Janne van Coekelare f. Veraechten
 - * 'Machenaer' (= metselaar)⁴⁰⁷
 - * Schepper⁴⁰⁸
 - * Wiltwerker⁴⁰⁹
 - * Verbannen in 1351⁴¹⁰
11. Willem vander Stove [B.]
 - * poorter⁴¹¹
 - * reactionair magistraat, rijke koopman, leenman en vertrouweling van de graaf
12. Michiel Crakebeen
 - * volder⁴¹²
13. Willem den Hoedemakere
 - * poorter⁴¹³

³⁹⁶ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 457.

³⁹⁷ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

³⁹⁸ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458.

³⁹⁹ SAB, Groenenboek, f°110-113.

⁴⁰⁰ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁴⁰¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 91.

⁴⁰² J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 137.

⁴⁰³ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 81.

⁴⁰⁴ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 103.

⁴⁰⁵ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458.

⁴⁰⁶ SAB, Groenenboek, f°110-113.

⁴⁰⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 159.

⁴⁰⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 187.

⁴⁰⁹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 194.

⁴¹⁰ SAB, Groenenboek, f°110-113.

⁴¹¹ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 457.

⁴¹² J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 455.

- 1338(-1339) afgezet op 13 juni door Jacop van Artevelde, stelde sympathisanten aan⁴¹⁴

- schepenen:

1. Willem van der Stove [B.]
 - * poorter en reactionair magistraat, rijke koopman, leenman en vertrouweling van de graaf⁴¹⁵
2. Lambrecht van den Walle
 - * poorter⁴¹⁶
3. Gillis van Coudebrouc
 - * Sterke man tijdens het bewind van Jacob van Artevelde⁴¹⁷
 - * poortersfamilie⁴¹⁸
 - * Verbannen in 1351⁴¹⁹
4. Jan Camphin
 - * poorter⁴²⁰
5. Pauwels Metteneye
 - * poortersfamilie⁴²¹
6. Jan van Harelbeke/Arelbeke
 - * ongekend
7. Jan Walkier
 - * verbannen, terug in 1361⁴²²
 - * poortersfamilie⁴²³
8. Jhan van Cuertreke schere Robrechts zone
 - * ongekend
9. Willem Doedemakere (den Hoedemakere)
 - * poorter⁴²⁴
10. Meus Gaie/Gayen
 - * ongekend
11. Jan van Bassevelde Jans
 - * familie van Bassevelde zijn vleeshouwers en volders⁴²⁵
 - * Volder⁴²⁶
12. Jacob Scinkel fs. Janse
 - * poorter⁴²⁷
13. Jan van Coukelare

⁴¹³ D. Vanden Auweele, art. Cit. (1973), p. 142.

⁴¹⁴ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458.

⁴¹⁵ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 457.

⁴¹⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 83; EN: D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁴¹⁷ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 406.

⁴¹⁸ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407; EN: J. Mertens, art. Cit (1960), p. 235.

⁴¹⁹ SAB, Groenenboek, f°110-113.

⁴²⁰ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 457.

⁴²¹ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁴²² L. Gilliodts-Vanseveren, op. Cit. (1874-1875), pp. 110-112.

⁴²³ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁴²⁴ D. Vanden Auweele, art. Cit. (1973), p. 142.

⁴²⁵ J. Mertens, art. Cit (1960), p. 234.

⁴²⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 123.

⁴²⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 97; EN: D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

- * wever⁴²⁸
- * Schepper⁴²⁹
- * Wiltwerker⁴³⁰

- 1338-1339:

- schepenen:

1. Jan Cortscoef [B.]
 - * poortersfamilie⁴³¹
2. Gillis van Ansbeke
 - * wever⁴³²
3. Jacob Wittebolle
 - * poorter⁴³³
 - * Verbannen in 1351⁴³⁴
4. Jacob de Buerchgrave
 - * poorter⁴³⁵
 - * wever⁴³⁶
5. Jan vander Buerze
 - * poortersfamilie⁴³⁷
6. Wouter Scinkel f. Vergrielen
 - * poortersfamilie⁴³⁸
7. Jan Priem
 - * volder⁴³⁹
 - * Cordoeanier⁴⁴⁰
8. Jacob van Scathille
 - * 'sCaermers' (= poorter)⁴⁴¹
9. Willem van Middelkerke
 - * ongekend
10. Bouden van Zomergthem
 - * poorter⁴⁴²
 - * verver⁴⁴³
11. Pauwels Breidel
 - * Vleeshouwer⁴⁴⁴

⁴²⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 107.

⁴²⁹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 187.

⁴³⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 194.

⁴³¹ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁴³² J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 457.

⁴³³ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458.

⁴³⁴ SAB, Groenenboek, f°110-113.

⁴³⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 81.

⁴³⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 103.

⁴³⁷ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁴³⁸ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁴³⁹ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 457.

⁴⁴⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 172.

⁴⁴¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 99.

⁴⁴² J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458.

⁴⁴³ D. Vanden Auweele, art. Cit. (1973), p. 166.

⁴⁴⁴ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458.

12. Pieter vanden Hille
 - * *'Culcsticker/kulktenstikker'*⁴⁴⁵
 - * schipper⁴⁴⁶
13. Pieter van Zevencote = Pieter Zevenkoten?
 - * wever⁴⁴⁷

-1339-1340:

- schepenen:

1. Wouter Scinkel fs. Jans
 - * poortersfamilie⁴⁴⁸
2. Jan Vanidu
 - * volder⁴⁴⁹
3. Jhan de Weerd
 - * wever⁴⁵⁰
 - * = Jan de Werd Doude? Verbannen in 1351⁴⁵¹
4. Jan van Leke/Lake
 - * poorter⁴⁵²
 - * wever⁴⁵³
 - * Vebannen in 1351⁴⁵⁴
5. Willem de Hoedemakere
 - * poorter⁴⁵⁵
6. Pieter de Pinkere Pieters zone
 - * Scheerder⁴⁵⁶
 - * poortერი?
7. Jan de Wale f. Jans
 - * poorter⁴⁵⁷
8. Jacob Goederic fs. Jacobs
 - * poorter⁴⁵⁸
9. Gillis Everaerd
 - * verbannen, terug in 1361⁴⁵⁹
 - * Visser⁴⁶⁰
 - * Makelaar⁴⁶¹

⁴⁴⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 191.

⁴⁴⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 229.

⁴⁴⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 121.

⁴⁴⁸ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁴⁴⁹ D. Vanden Auweele, art. Cit. (1973), p. 163.

⁴⁵⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 120.

⁴⁵¹ SAB, Groenenboek, f°110-113.

⁴⁵² J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 85.

⁴⁵³ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 110.

⁴⁵⁴ SAB, Groenenboek, f°110-113.

⁴⁵⁵ D. Vanden Auweele, art. Cit. (1973), p. 142.

⁴⁵⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 137.

⁴⁵⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 93.

⁴⁵⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 84; EN: D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁴⁵⁹ L. Gilliodts-Vanseveren, op. Cit. (1874-1875), pp. 110-112.

⁴⁶⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 152.

⁴⁶¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 234.

10. Gillis van Coudebrouc [B.]
 - * Sterke man tijdens het bewind van Jacob van Artevelde⁴⁶²
 - * poortersfamilie⁴⁶³
 - * Verbannen in 1351⁴⁶⁴
11. Gillis Hooft fs. Wouters
 - * poortersfamilie⁴⁶⁵
 - * Verbannen in 1351⁴⁶⁶
12. Wouter die Smit
 - * 'Machenaer' (= metselaar)⁴⁶⁷
13. Jan Bonin fs. Wouters
 - * poortersfamilie⁴⁶⁸

- 1340-1341:

-> schepenen:

1. Pieter Provezyn
 - * poorter⁴⁶⁹
2. Pieter Minne
 - * volder⁴⁷⁰
 - * Scheerder⁴⁷¹
3. Everaerd Rynvisch
 - * poorter⁴⁷²
4. Jacob van Bernheem fs. Wouters
 - * familie van Bernem is een ambachtsfamilie⁴⁷³
 - * Huidevetter⁴⁷⁴
 - * Verbannen in 1351⁴⁷⁵
5. Gheraerd Wouterman
 - * poorter⁴⁷⁶
6. Jan vanden Hogheweghe
 - * Verver⁴⁷⁷
 - * Verbannen in 1351⁴⁷⁸
7. Jan van Coekelare [B.]
 - * 'Machenaer' (= metselaar)⁴⁷⁹

⁴⁶² D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 406.

⁴⁶³ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407; EN: J.Mertens, art. Cit (1960), p. 235.

⁴⁶⁴ SAB, Groenenboek, f°110-113.

⁴⁶⁵ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁴⁶⁶ SAB, Groenenboek, f°110-113.

⁴⁶⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 157.

⁴⁶⁸ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁴⁶⁹ D. Vanden Auweele, art. Cit. (1973), p. 154.

⁴⁷⁰ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458.

⁴⁷¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 139.

⁴⁷² D. Vanden Auweele, art. Cit. (1973), p. 157.

⁴⁷³ J.Mertens, art. Cit (1960), p. 235.

⁴⁷⁴ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 187; EN: D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 401.

⁴⁷⁵ SAB, Groenenboek, f°110-113.

⁴⁷⁶ D. Vanden Auweele, art. Cit. (1973), p. 165.

⁴⁷⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 143.

⁴⁷⁸ SAB, Groenenboek, f°110-113.

- * Schepper⁴⁸⁰
- * Wiltwerker⁴⁸¹
- 8. Pauwels Bernaerd fs. Niclais
 - * poorter⁴⁸²
- 9. Jan Hoofd
 - * poorter⁴⁸³
- 10. Joris Aket
 - * ongekend
- 11. Lamsin die Vos
 - * wever⁴⁸⁴
 - * Makelaar⁴⁸⁵
 - * Vebannen in 1351⁴⁸⁶
 - * deken van het weversambacht⁴⁸⁷
- 12. Pieter die Man fs. Pieters
 - * Volder⁴⁸⁸
- 13. Jan Breidel (f. Michiels fs. Jans)
 - * poorter⁴⁸⁹

- 1341-1342:

-> schepenen:

1. Jan Hoste fs. Jans
 - * poorter⁴⁹⁰
2. Clays de Clerc
 - * wever⁴⁹¹
3. Joos Gaderpenning
 - * visverkoper⁴⁹²
4. Jan van Cassele fs. Loys
 - * poorter⁴⁹³
5. Zegher Tholnare
 - * poorter⁴⁹⁴

⁴⁷⁹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 159.

⁴⁸⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 187.

⁴⁸¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 194.

⁴⁸² D. Vanden Auweele, art. Cit. (1973), p. 131.

⁴⁸³ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 87; EN: D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407; EN: J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 456.

⁴⁸⁴ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 119.

⁴⁸⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 239.

⁴⁸⁶ SAB, Groenenboek, f°110-113.

⁴⁸⁷ G. Espinas en H. Pirenne, *Recueil de documents relatifs à l'histoire de l'industrie drapière en Flandre*, (1904-1924), p. 576.

⁴⁸⁸ D. Vanden Auweele, art. Cit. (1973), p. 148.

⁴⁸⁹ J. F. Verbruggen, Jan Breidel en Jan Breidel f. Michiels te Brugge in de eerste helft van de 14e eeuw, in: *Genootschap voor geschied- en oudheidkunde te Vilvoorde*, 6 (2000), p. 8.

⁴⁹⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 82; EN: J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458.

⁴⁹¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 105; EN: J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458.

⁴⁹² J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458.

⁴⁹³ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 94; EN: J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458.

⁴⁹⁴ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 91; EN: J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458.

6. Pieter Zevencoten = Pieter van Zevenkoten?

- * poorter⁴⁹⁵
- * wever⁴⁹⁶

7. Jan Minne

- * cordouanier⁴⁹⁷
- * Scheerder⁴⁹⁸
- * Verbannen in 1351⁴⁹⁹

8. Jan vanden Moenstre

- * volder⁵⁰⁰

9. Boudin van Zomergheem

- * poorter⁵⁰¹
- * verver⁵⁰²

10. Jan Boele

- * Makelaar⁵⁰³

11. Jacob Wittebolle

- * poorter⁵⁰⁴

12. Gillis Hoofd van den nieuwe Castele fs. Wouters

- * poortersfamilie⁵⁰⁵
- * Verbannen in 1351⁵⁰⁶

13. Gillis van Coudebrouc [B.]

- * Sterke man tijdens het bewind van Jacob van Artevelde⁵⁰⁷
- * poortersfamilie⁵⁰⁸
- * Verbannen in 1351⁵⁰⁹

- 1342-1343:

-> schepenen:

1. Jan van Maldeghem

- * ongekend

2. Jan vanden Hogheweghe

- * Verver⁵¹⁰
- * Verbannen in 1351⁵¹¹

3. Jan van Assenede f. Clais

⁴⁹⁵ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458.

⁴⁹⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 121.

⁴⁹⁷ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458.

⁴⁹⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 137.

⁴⁹⁹ SAB, Groenenboek, f°110-113.

⁵⁰⁰ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458.

⁵⁰¹ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458.

⁵⁰² D. Vanden Auweele, art. Cit. (1973), p. 166.

⁵⁰³ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458.

⁵⁰⁴ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458.

⁵⁰⁵ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407; EN: J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458.

⁵⁰⁶ SAB, Groenenboek, f°110-113.

⁵⁰⁷ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 406.

⁵⁰⁸ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407; EN: J. Mertens, art. Cit. (1960), p. 235.

⁵⁰⁹ SAB, Groenenboek, f°110-113.

⁵¹⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 143.

⁵¹¹ SAB, Groenenboek, f°110-113.

- * poorter⁵¹²
- 4. Jan van Dixmude
 - * wever⁵¹³
 - * Timmerman⁵¹⁴
 - * Cordoeanier⁵¹⁵
 - * Zwarteleertouwer⁵¹⁶
 - * Makelaar⁵¹⁷
- 5. Jacob Wouterman
 - * poorter⁵¹⁸
- 6. Jan vanden Paradise [B.]
 - * ongekend
- 7. Andries Wandelaerd
 - * poorter⁵¹⁹
- 8. Pauwels Bernaerd
 - * poorter⁵²⁰
- 9. Jan van Ruuslede
 - * 'sCaermer' (= poorter)⁵²¹
- 10. Gillis Lam
 - * poorter⁵²²
 - * Verbannen in 1351⁵²³
- 11. Pieter Minne
 - * volder⁵²⁴
 - * Scheerder⁵²⁵
- 12. Jan vander Capelle
 - * wever⁵²⁶
- 13. Jan f. Robbrecht
 - * ongekend

- 1343-1344:

-> schepenen:

1. Jacop van Beerneem
 - *familie van Bernem is een ambachtsfamilie⁵²⁷

⁵¹² J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 85.

⁵¹³ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 106.

⁵¹⁴ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 156.

⁵¹⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 172.

⁵¹⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 177.

⁵¹⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 234.

⁵¹⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 98.

⁵¹⁹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 83.

⁵²⁰ D. Vanden Auweele, art. Cit. (1973), p. 131.

⁵²¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 101.

⁵²² J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 82.

⁵²³ SAB, Groenenboek, f°110-113.

⁵²⁴ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458.

⁵²⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 137.

⁵²⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 103.

⁵²⁷ J. Mertens, art. Cit (1960), p. 235.

- * Huidevetter⁵²⁸
- * Verbannen in 1351⁵²⁹
- 2. Willem van Wulfsberghe
 - * poorter⁵³⁰
- 3. Clays die Sceerre
 - * Scheerder⁵³¹
- 4. Jan de Waerd/Weerd
 - * wever⁵³²
- 5. Willem van Avennes
 - * Volder⁵³³
 - * deken van het voldersambacht⁵³⁴
- 6. Jan vander Buerze
 - * poortersfamilie⁵³⁵
- 7. Jan van Cassele fs. Loey
 - * poorter⁵³⁶
- 8. Gillis van Coudebrouc [B]
 - * Sterke man tijdens het bewind van Jacob van Artevelde⁵³⁷
 - * poortersfamilie⁵³⁸
 - * Verbannen in 1351⁵³⁹
- 9. Pieter de Cupre
 - * Vleeshouwer⁵⁴⁰
 - * Visser⁵⁴¹
- 10. Jan Hoste fs. Jans
 - * poorter⁵⁴²
- 11. Jacob Wittebolle
 - * poorter⁵⁴³
 - * Verbannen in 1351⁵⁴⁴
- 12. Zeger Tolnare
 - * poorter⁵⁴⁵
- 13. Lamsin de Vos fs. Jans

⁵²⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 178; EN: D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 401.

⁵²⁹ SAB, Groenenboek, f°110-113.

⁵³⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 93.

⁵³¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 140.

⁵³² J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 120.

⁵³³ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 122.

⁵³⁴ G. Espinas en H. Pirenne, op. Cit. (1904-1924), p. 575.

⁵³⁵ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁵³⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 94.

⁵³⁷ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 406.

⁵³⁸ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407; EN: J. Mertens, art. Cit (1960), p. 235.

⁵³⁹ SAB, Groenenboek, f°110-113.

⁵⁴⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 147.

⁵⁴¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 152.

⁵⁴² J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 82; EN: J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458.

⁵⁴³ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458.

⁵⁴⁴ SAB, Groenenboek, f°110-113.

⁵⁴⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 91; EN: J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458.

- * wever⁵⁴⁶
- * Makelaar⁵⁴⁷
- * Verbannen in 1351⁵⁴⁸
- * deken van het weversambacht⁵⁴⁹

- 1344-1345:

-> schepenen:

1. Gillis Hooft fs. Wouters (van den nieuwe Castele)
 - * poortersfamilie⁵⁵⁰
 - * Verbannen in 1351⁵⁵¹
2. Jan van Coukelare [B]
 - * wever⁵⁵²
 - * Schepper⁵⁵³
 - * Wiltwerker⁵⁵⁴
3. Jan Moyt= Jan Muit/Moit
 - * wever⁵⁵⁵
4. Gillis Lam
 - * poorter⁵⁵⁶
 - * Verbannen in 1351⁵⁵⁷
5. Jacob Goederic
 - * poorter⁵⁵⁸
6. Andries Wandelaerd
 - * poorter⁵⁵⁹
7. Lamsin vanden Hoorne
 - * poorter⁵⁶⁰
8. Pieter van Sinte Cruus
 - * wever⁵⁶¹
 - * Vinder van het weversambacht⁵⁶²
9. Jan f. Robbrecht
 - * ongekend
10. Pieter die Pinkere
 - * Scheerder⁵⁶³

⁵⁴⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 119; EN: D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁵⁴⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 239.

⁵⁴⁸ SAB, Groenenboek, f°110-113.

⁵⁴⁹ G. Espinas en H. Pirenne, op. Cit. (1904-1924), p. 575.

⁵⁵⁰ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407; EN: J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458.

⁵⁵¹ SAB, Groenenboek, f°110-113.

⁵⁵² J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 105.

⁵⁵³ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 187.

⁵⁵⁴ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 194.

⁵⁵⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 112.

⁵⁵⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 82.

⁵⁵⁷ SAB, Groenenboek, f°110-113.

⁵⁵⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 84; EN: D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁵⁵⁹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 83.

⁵⁶⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 87.

⁵⁶¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 116.

⁵⁶² G. Espinas en H. Pirenne, op. Cit. (1904-1924), p. 576.

* poortერი

11. Jan vanden Hogheweghe

* Verver⁵⁶⁴

* Verbannen in 1351⁵⁶⁵

12. Lauwers Zuerinc

* Vleeshouwer⁵⁶⁶

13. Simoen Zwijn

* Timmerman⁵⁶⁷

- 1345-1346:

-> schepenen:

1. Gillis van Coudebrouc

* Sterke man tijdens het bewind van Jacob van Artevelde⁵⁶⁸

* poortersfamilie⁵⁶⁹

* Verbannen in 1351⁵⁷⁰

2. Wouter Scinkel

* poortersfamilie⁵⁷¹

3. Jan Hoste fs. Jans

* Poorter⁵⁷²

4. Willem van Wulfsberghe

* poortersfamilie⁵⁷³

5. Joos Gaderpenninc

* visverkoper⁵⁷⁴

6. Jan van Ypre **f. Jacobs**

* wever⁵⁷⁵

* **f. Jacobs:** Verbannen in 1351⁵⁷⁶

7. Lampsin de Vos fs. Jans

* wever⁵⁷⁷

* Verbannen in 1351⁵⁷⁸

8. Pieter Minne

* volder⁵⁷⁹

⁵⁶³ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 137.

⁵⁶⁴ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 143.

⁵⁶⁵ SAB, Groenenboek, f°110-113.

⁵⁶⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 151.

⁵⁶⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 158.

⁵⁶⁸ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 406.

⁵⁶⁹ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407; EN: J. Mertens, art. Cit (1960), p. 235.

⁵⁷⁰ SAB, Groenenboek, f°110-113.

⁵⁷¹ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407; EN: J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458.

⁵⁷² J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458.

⁵⁷³ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁵⁷⁴ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458.

⁵⁷⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), pp. 120-121; EN: D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 400; EN: J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458; EN: G. Espinas en H. Pirenne, op. Cit. (1904-1924), p. 576.

⁵⁷⁶ SAB, Groenenboek, f°110-113.

⁵⁷⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 119; EN: D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 400.

⁵⁷⁸ SAB, Groenenboek, f°110-113.

⁵⁷⁹ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458.

* Scheerder⁵⁸⁰

9. Clais de Zoutenare

* Volder⁵⁸¹

10. Jacop van Outave = Jacob van Houtaeuwe/Houtawe

* Volder⁵⁸²

11. Michiel Yperlinc

* Scheerder⁵⁸³

12. Willem de Hond

* Bakker⁵⁸⁴

13. Pieter f. Langheraerds = Pieter f. Lancgher...

* Makelaar⁵⁸⁵

- 1346-1347:

-> schepenen:

1. Gillis Hoofd fs. Wouters

* poortersfamilie⁵⁸⁶

2. Jan van Cassele fs. Loys

* poorter⁵⁸⁷

3. Symoen Zwyn

* Timmerman⁵⁸⁸

4. Jan Minne

* cordouanier⁵⁸⁹

* Scheerder⁵⁹⁰

* Verbannen in 1351⁵⁹¹

5. Jacob Sobbe = Sobe

* Vleeshouwer⁵⁹²

* Verbannen in 1351⁵⁹³

6. Pieter van Sinte-Cruus

* wever⁵⁹⁴

* Vinder van het weversambacht⁵⁹⁵

7. Jan van Dixmude

* wever⁵⁹⁶

⁵⁸⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 137.

⁵⁸¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 135; EN: J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458.

⁵⁸² J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 127; EN: J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458.

⁵⁸³ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 142.

⁵⁸⁴ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 201.

⁵⁸⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 235.

⁵⁸⁶ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407; EN: J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458.

⁵⁸⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 94; EN: J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458.

⁵⁸⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 158.

⁵⁸⁹ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458.

⁵⁹⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 137.

⁵⁹¹ SAB, Groenenboek, f°110-113.

⁵⁹² J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 150.

⁵⁹³ SAB, Groenenboek, f°110-113.

⁵⁹⁴ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 116.

⁵⁹⁵ G. Espinas en H. Pirenne, op. Cit. (1904-1924), p. 575.

⁵⁹⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 106.

- * Timmerman⁵⁹⁷
- * Cordoeanier⁵⁹⁸
- * Zwarteleertouwer⁵⁹⁹
- * Makelaar⁶⁰⁰

8. Jacob Wittebolle [B]

- * poorter⁶⁰¹
- * Verbannen in 1351⁶⁰²

9. Everaerd Rijnvisch/Rynvisch

- * poorter⁶⁰³

10. Gillis Lam

- * poorter⁶⁰⁴
- * Verbannen in 1351⁶⁰⁵

11. Jacob Alverdoen fs. Jacops f Verlieaerden

- * poorter⁶⁰⁶

12. Jan die Weerd

- * wever⁶⁰⁷
- * = Jan de Werd Doude? Verbannen in 1351⁶⁰⁸

13. Jan f. Robbrechts

- * ongekend

- 1347-1348:

-> schepenen:

1. Jan vanden Paradise

- * ongekend

2. Michiel Yperling/Yperlinc

- * Scheerder⁶⁰⁹

3. Jan Hoste fs. Jans

- * poorter⁶¹⁰

4. Jacop Wouterman

- * poorter⁶¹¹
- * Verbannen⁶¹²

5. Jan die Vos fs. Jans

⁵⁹⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 156.

⁵⁹⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 172.

⁵⁹⁹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 177.

⁶⁰⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 234.

⁶⁰¹ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458.

⁶⁰² SAB, Groenenboek, f°110-113.

⁶⁰³ D. Vanden Auweele, art. Cit. (1973), p. 157.

⁶⁰⁴ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 82.

⁶⁰⁵ SAB, Groenenboek, f°110-113.

⁶⁰⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 93.

⁶⁰⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 119.

⁶⁰⁸ SAB, Groenenboek, f°110-113.

⁶⁰⁹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 142.

⁶¹⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 82; EN: J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458.

⁶¹¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 98.

⁶¹² SAB, Groenenboek, f°110-113.

* wever⁶¹³

6. Pieter Coopman / Pieter Coopman fs. Jans

* poorter⁶¹⁴

7. Lievin Roelant

* Visser⁶¹⁵

8. Willem van Wulfsberghe

* poortersfamilie⁶¹⁶

9. Jan vanden Hoghenweghe

* Verver⁶¹⁷

* Verbannen in 1351⁶¹⁸

10. Jan Muet = Jan Muit/Moit

* wever⁶¹⁹

* Verbannen in 1351⁶²⁰

11. Pieter Wouters

* ongekend

* Verbannen in 1351⁶²¹

12. Gillis van Coudebrouc [B]

* Sterke man tijdens het bewind van Jacob van Artevelde⁶²²

* poortersfamilie⁶²³

* Verbannen in 1351⁶²⁴

13. Zeger Honin

* makelaar⁶²⁵

* poortersfamilie⁶²⁶

- 1348: afgezet door graafgezinde partij

-> schepenen:

1. Jacob Alverdoen fs. Jacobs fs. Verlyeiaerden

* poorter⁶²⁷

2. Jan vander Capelle

* wever⁶²⁸

3. Willem de Hoedemakere

* poorter⁶²⁹

⁶¹³ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 119.

⁶¹⁴ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 87.

⁶¹⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 153.

⁶¹⁶ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁶¹⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 143.

⁶¹⁸ SAB, Groenenboek, f°110-113.

⁶¹⁹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 112.

⁶²⁰ SAB, Groenenboek, f°110-113.

⁶²¹ SAB, Groenenboek, f°110-113.

⁶²² D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 406.

⁶²³ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407; EN: J. Mertens, art. Cit (1960), p. 235.

⁶²⁴ SAB, Groenenboek, f°110-113.

⁶²⁵ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 401.

⁶²⁶ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407; EN: T. de Limburg-Stirum, op. Cit. (1898), p. 60.

⁶²⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 93.

⁶²⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 103.

⁶²⁹ D. Vanden Auweele, art. Cit. (1973), p. 142.

4. Jan van Cassele fs. Loys
 - * poorter⁶³⁰
5. Gillis Hoofd fs. Wouters [B]
 - * poortersfamilie⁶³¹
6. Wouter Kanin/Canin
 - * verbannen, terug in 1361⁶³²
 - * Scheerder⁶³³
7. Jacob Metteneye
 - * poortersfamilie⁶³⁴
8. Pieter van Oostburch
 - * poorter⁶³⁵
9. Pieter de Pinkere
 - * Scheerder⁶³⁶
 - * poortery
10. Pieter van Ravenscote
 - * ongekend
11. Jacob Solbe = Sobbe = Sobe
 - * Vleeshouwer⁶³⁷
 - * Verbannen in 1351⁶³⁸
12. Jan van Thorout
 - * ongekend
13. Pieter Ybeloot
 - * wever⁶³⁹
 - * Verbannen in 1351⁶⁴⁰

-1348-1349:

-> schepenen:

1. Pieter vanden Hille
 - * *'Culcsticker/kulktensticker'*⁶⁴¹
 - * schipper⁶⁴²
2. Daniel vanden Loode = Danin vanden Lode
 - * Scheerder⁶⁴³
3. Pieter Priem
 - * Volder⁶⁴⁴

⁶³⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 94; EN: J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458.

⁶³¹ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407; EN: J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458.

⁶³² L. Gilliodts-Vanseveren, op. Cit. (1874-1875), pp. 110-112.

⁶³³ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 136.

⁶³⁴ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁶³⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 82.

⁶³⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 137.

⁶³⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 150.

⁶³⁸ SAB, Groenenboek, f°110-113.

⁶³⁹ D. Vanden Auweele, art. Cit. (1973), p. 166.

⁶⁴⁰ SAB, Groenenboek, f°110-113.

⁶⁴¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 191.

⁶⁴² J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 229.

⁶⁴³ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 139.

4. Jan van Rode
 - * wever⁶⁴⁵
 - * Verbannen in 1351⁶⁴⁶
5. Jan Scuwinc
 - * Huidevetter⁶⁴⁷
6. Symoen van Aertrike [B]
 - * poortersfamilie⁶⁴⁸
7. Willem van Wulfsberghe
 - * poortersfamilie⁶⁴⁹
8. Wouter de Smit
 - * 'Machenaer' (= metselaar)⁶⁵⁰
9. Pieter de Cupre
 - * Vleeshouwer⁶⁵¹
 - * Visser⁶⁵²
10. Jacob Gabbaerd/Galbaerd
 - * ongekend
11. Clais Steenkin
 - * ongekend
12. Jacob de Buerchgrave [B]
 - * poorter⁶⁵³
 - * wever⁶⁵⁴
13. Jan de Grand
 - * poorter⁶⁵⁵

- 1349-1350:

-> schepenen:

1. Jacob van Scathille
 - * 'sCaermers' (= poorter)⁶⁵⁶
2. Gillis vanden Hoorne
 - * Vleeshouwer⁶⁵⁷
3. Pieter Coopman fs. Jans
 - * poorter⁶⁵⁸
4. Jan Poelvoed

⁶⁴⁴ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 130.

⁶⁴⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 115; EN: D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁶⁴⁶ SAB, Groenenboek, f°110-113.

⁶⁴⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 180.

⁶⁴⁸ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁶⁴⁹ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁶⁵⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 160.

⁶⁵¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 147.

⁶⁵² J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 152.

⁶⁵³ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 81.

⁶⁵⁴ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 103.

⁶⁵⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 84.

⁶⁵⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 109.

⁶⁵⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 147.

⁶⁵⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 87.

- * Verver⁶⁵⁹
- 5. Pieter de Pinkere fs. Pieters
 - * poorterij?
 - * Scheerder⁶⁶⁰
- 6. Jacob Alverdoen fs. Jacobs f. Verliegaerden
 - * poorter⁶⁶¹
- 7. Jacob vanden Walle fs. Wouters
 - * poorter⁶⁶²
- 8. Jacob Scuwinc
 - * Huidevetter⁶⁶³
- 9. Pieter Bonin fs. Lambrechts
 - * Poorter⁶⁶⁴
- 10. Pieter de Hoedemakere
 - * deken van het Carmersambacht⁶⁶⁵
- 11. Pieter van Oestburch
 - * poorter⁶⁶⁶
- 12. Zeger Honin
 - * makelaar⁶⁶⁷
 - * poortersfamilie⁶⁶⁸
- 13. Pieter Marael
 - * Timmerman⁶⁶⁹

- 1350-1351:

-> schepenen:

1. Jan Carstiaens fs. Jans = Jan Christiaan?
 - * Wever⁶⁷⁰
2. Jan de Hoedemakere
 - * Poorter⁶⁷¹
3. Lambrecht vanden Walle
 - * poorter⁶⁷²
4. Jan van Bredene
 - * Grauwwerktauer⁶⁷³
 - * verbannen in 1351⁶⁷⁴

⁶⁵⁹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 144.

⁶⁶⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 137.

⁶⁶¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 93.

⁶⁶² J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 97; EN: D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁶⁶³ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 180.

⁶⁶⁴ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 81; EN: D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁶⁶⁵ SAB, 216: stadsrekeningen, 1349-1350, f°44.

⁶⁶⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 82.

⁶⁶⁷ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 401.

⁶⁶⁸ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407; EN: T. de Limburg-Stirum, op. Cit. (1898), p. 60.

⁶⁶⁹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 157.

⁶⁷⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 157.

⁶⁷¹ T. de Limburg-Stirum, op. Cit. (1898), p. 184.

⁶⁷² J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 83; EN: D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁶⁷³ SAB, politieke Charters, reeks 1, nr. 497

- * wever⁶⁷⁵
- * Volder⁶⁷⁶
- * Cordoeanier⁶⁷⁷

5. Daniël vanden Lede/Lode = Danin vanden Lode?

- * Scheerder⁶⁷⁸

6. Jan van Ryssele

- * handschoenwerker⁶⁷⁹
- * Smid⁶⁸⁰

7. Pieter vanden Hille

- * 'Culcsticker/kulktenstikker'⁶⁸¹
- * schipper⁶⁸²

8. Lieviin Roeland

- * Visser⁶⁸³

9. Pieter vander Haghe fs. Pieters

- * poorter⁶⁸⁴

10. Pieter de Repre = De Reepere

- * poorter⁶⁸⁵

11. Jan Hoste fs. Jans

- * poorter⁶⁸⁶

12. Jacob den Buerchgrave [B]

- * Poorter
- * Wever

13. Symoen van Aertrike

- * poortersfamilie⁶⁸⁷

- 1351-1352:

-> schepenen:

1. Pieter van Hoostburch

- * poorter⁶⁸⁸

2. Pieter Bonin fs. Lambrechts

- * poorter⁶⁸⁹

3. Jan Breidel fs. Jans fs. Michiels

⁶⁷⁴ SAB, politieke Charters, reeks 1, nr. 497

⁶⁷⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 103.

⁶⁷⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 123.

⁶⁷⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 172.

⁶⁷⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 139.

⁶⁷⁹ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 401.

⁶⁸⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 167.

⁶⁸¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 191.

⁶⁸² J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 229.

⁶⁸³ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 153.

⁶⁸⁴ T. de Limburg-Stirum, op. Cit. (1898), p. 184.

⁶⁸⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 88.

⁶⁸⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 82.

⁶⁸⁷ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁶⁸⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 82.

⁶⁸⁹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 81; EN: D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

- * poorter⁶⁹⁰
- 4. Piter Alverdoen fs. Jacobs f. Verliegaerden
 - * poorter⁶⁹¹
- 5. Jan Bonin fs. Wouters
 - * poortersfamilie⁶⁹²
- 6. Wouter van Roseldale
 - * huidevetter⁶⁹³
- 7. Pieter de Hoedemakre
 - * Deken van het carmersambacht⁶⁹⁴
- 8. Jan Camphin
 - * poorter
- 9. Jan Poelvoedt
 - * Verver⁶⁹⁵
- 10. Pieter Marael
 - * Timmerman⁶⁹⁶
- 11. Jacob vanden Walle fs. Wouters [B]
 - * poorter⁶⁹⁷
- 12. Willem van Wulfsberghe
 - * poortersfamilie⁶⁹⁸
- 13. Jan van Bellengheem
 - * ongekend

- 1352-1353:

-> schepenen:

1. Pieter de Repere/Reepere
 - * poorter⁶⁹⁹
2. Jacob van Ansame fs. Willems
 - * ongekend
3. Pieter de Pinkere fs. Pieters [B]
 - * Scheerder⁷⁰⁰
4. Lambrecht vanden Walle
 - * poorter⁷⁰¹
5. Jan van Bredene
 - * Grauwwerktauer⁷⁰²
 - * verbannen in 1351⁷⁰³

⁶⁹⁰ J. F. Verbruggen, art. Cit. (2000), p. 8.

⁶⁹¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 93.

⁶⁹² D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁶⁹³ D. Vanden Auweele, art. Cit. (1973), p. 156.

⁶⁹⁴ SAB, 216: stadsrekeningen, 1349-1350, f°44.

⁶⁹⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 143.

⁶⁹⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 157.

⁶⁹⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 97; EN: D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁶⁹⁸ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁶⁹⁹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 88.

⁷⁰⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 137.

⁷⁰¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 83; EN: D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁷⁰² SAB, politieke Charters, reeks 1, nr. 497

* Cordoeanier⁷⁰⁴

6. Pieter vander Haghe

* poorter⁷⁰⁵

7. Jan van Ricele

* Handschoenwerker⁷⁰⁶

* verbannen, terug in 1361⁷⁰⁷

8. Symoen van Aertrike

* poortersfamilie⁷⁰⁸

9. Pieter Coopman fs. Jans

* poorter⁷⁰⁹

10. Jan Blankaerd fs. Symoens

* Scheerder⁷¹⁰

11. Pauwels Metteneye

* poortersfamilie⁷¹¹

12a. Lievin Roelant

* Visser⁷¹²

12b. Ghildolf Volkaert

* Verbannen, terug in 1361⁷¹³

* Visser⁷¹⁴

13. Mathys vander Buerse

* poortersfamilie⁷¹⁵

- 1353-1354:

-> schepenen:

1. Willem van Wulfsberghe

* poortersfamilie⁷¹⁶

2. Jacop Scouwinc

* Huidevetter⁷¹⁷

3. Jan Poelvoet

* Verver⁷¹⁸

4. Pieter Alverdoen

* poorter⁷¹⁹

⁷⁰³ SAB, politieke Charters, reeks 1, nr. 497

⁷⁰⁴ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 172.

⁷⁰⁵ T. de Limburg-Stirum, op. Cit. (1898), p. 184.

⁷⁰⁶ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 461.

⁷⁰⁷ L. Gilliodts-Vanseveren, op. Cit. (1874-1875), pp. 110-112.

⁷⁰⁸ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁷⁰⁹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 87.

⁷¹⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 136.

⁷¹¹ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁷¹² J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 153.

⁷¹³ L. Gilliodts-Vanseveren, op. Cit. (1874-1875), pp. 110-112.

⁷¹⁴ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 154.

⁷¹⁵ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁷¹⁶ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁷¹⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 180.

⁷¹⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 143.

⁷¹⁹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 93.

5. Jan van Thoroud fs. Niclais
 - * ongekend
 - * verbannen, terug in 1361⁷²⁰
6. Segher Honin
 - * makelaar⁷²¹
 - * poortersfamilie⁷²²
7. Jan Breidel f. Jans f. Michiels
 - * poorter⁷²³
8. Mattheus Saegse/Mathys Sage
 - * ongekend
9. Pieter Bonin fs. Lambrechts
 - * poorter⁷²⁴
10. Daniël vanden Loode = Danin vanden Lode
 - * Scheerder⁷²⁵
11. Jan Camphin fs. Jans
 - * poorter⁷²⁶
12. Jacob vanden Walle fs. Wouters [B]
 - * poorter⁷²⁷
13. Pieter van Oostbuerch
 - * poorter⁷²⁸

- 1354-1355:

-> schepenen:

1. Bernard Priem
 - * Poorter⁷²⁹
2. Ghildolf Volkart
 - * Verbannen, terug in 1361⁷³⁰
 - * Visser⁷³¹
3. Lambrecht vanden Walle
 - * verbannen, terug in 1361⁷³²
 - * poorter⁷³³
4. Pieter vanden Hulsebussche
 - * ongekend
5. Pieter de Pinkere [B]

⁷²⁰ L. Gilliodts-Vanseveren, op. Cit. (1874-1875), pp. 110-112.

⁷²¹ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 401.

⁷²² D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407; EN: T. de Limburg-Stirum, op. Cit. (1898), p. 60.

⁷²³ J. F. Verbruggen, art. Cit. (2000), p. 8.

⁷²⁴ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 92; EN: D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁷²⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 139.

⁷²⁶ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 457.

⁷²⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p.97; EN: D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁷²⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 82.

⁷²⁹ T. de Limburg-Stirum, op. Cit. (1898), p. 184.

⁷³⁰ L. Gilliodts-Vanseveren, op. Cit. (1874-1875), pp. 110-112.

⁷³¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 154.

⁷³² L. Gilliodts-Vanseveren, op. Cit. (1874-1875), pp. 110-112.

⁷³³ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 83; EN: D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

- * poorter⁷³⁴
- * Scheerder⁷³⁵
- 6. Symoen van Aertrike
 - * poortersfamilie⁷³⁶
- 7. Jan van Cassele fs. Loys
 - * poorter⁷³⁷
- 8. Pieter vanden Hille
 - * *'Culcsticker/kulktenstikker'*⁷³⁸
 - * schipper⁷³⁹
- 9. Jan Bonin fs. Jans fs. Wouters
 - * poortersfamilie⁷⁴⁰
- 10. Pieter Maraël
 - * Timmerman⁷⁴¹
- 11. Pieter vander Haghe
 - * poorter⁷⁴²
- 12. Jan Christiaen fs. Jans
 - * wever⁷⁴³
- 13. Jan de Hoedemakere
 - * Poorter⁷⁴⁴

- 1355-1356:

-> schepenen:

1. Willem van Wulfsberghe
 - * poortersfamilie⁷⁴⁵
2. Michiel Poelvoet
 - * Verver⁷⁴⁶
3. Jan Canphin
 - * poorter⁷⁴⁷
4. Jan van Thoroud / Jan van Thoroud fs. Niclais
 - * ongekend
 - * verbannen, terug in 1361⁷⁴⁸
5. Pieter Bonin fs. Lambrechts
 - * poorter⁷⁴⁹

⁷³⁴ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 457.

⁷³⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 137.

⁷³⁶ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁷³⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 94; EN: J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458.

⁷³⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 191.

⁷³⁹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 229.

⁷⁴⁰ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁷⁴¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 157.

⁷⁴² T. de Limburg-Stirum, op. Cit. (1898), p. 184.

⁷⁴³ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 105.

⁷⁴⁴ T. de Limburg-Stirum, op. Cit. (1898), p. 184.

⁷⁴⁵ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁷⁴⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 143.

⁷⁴⁷ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458.

⁷⁴⁸ L. Gilliodts-Vanseveren, op. Cit. (1874-1875), pp. 110-112.

6. Pieter de Hoedemakere
 - * Deken van het carmersambacht⁷⁵⁰
7. Jan Blankaerd fs. Symoens
 - * Scheerder⁷⁵¹
8. Jacob vanden Walle fs. Wouters [B]
 - * poorter⁷⁵²
9. Pieter van Oostburch
 - * poorter⁷⁵³
10. Jan van Bellegheem
 - * ongekend
11. Jan Breidel f. Jans f. Michiels
 - * poorter⁷⁵⁴
12. Jacob scuwinc
 - * ongekend
13. Jacob Galbaert
 - * ongekend

- 1356-1357:

- schepenen:

1. Piter vanden Haghe
 - * poorter⁷⁵⁵
2. Jan de Hoedemakere
 - * Poorter⁷⁵⁶
3. Lambrecht vanden Walle
 - * poorter⁷⁵⁷
4. Nicolas Reynoud
 - * ongekend
5. Pieter de Pinkere
 - * poorter⁷⁵⁸
 - * Scheerder⁷⁵⁹
6. Jan Heldebolle
 - * ongekend
7. Jan van Cassele
 - * poorter⁷⁶⁰
8. Jan Bonin fs. Jans fs. Wouters
 - * poortersfamilie⁷⁶¹

⁷⁴⁹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 81; EN: D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁷⁵⁰ SAB, 216: stadsrekeningen, 1349-1350, f°44.

⁷⁵¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 136.

⁷⁵² J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 97; EN: D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁷⁵³ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 82.

⁷⁵⁴ J. F. Verbruggen, art. Cit. (2000), p. 8.

⁷⁵⁵ T. de Limburg-Stirum, op. Cit. (1898), p. 184.

⁷⁵⁶ T. de Limburg-Stirum, op. Cit. (1898), p. 184.

⁷⁵⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 83; EN: D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁷⁵⁸ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 457.

⁷⁵⁹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 137.

⁷⁶⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 94; EN: J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458.

9. Jan van Ruddervoorde
 - * makelaar⁷⁶²
 - * Zilversmid⁷⁶³
10. Symoen van Aertrike
 - * poortersfamilie⁷⁶⁴
11. Jan van Bave fs. Jans
 - * poortersfamilie⁷⁶⁵
12. Jan vanden Bussche
 - * Volder⁷⁶⁶
 - * Timmerman⁷⁶⁷
13. Pieter Gaderpenninc fs. Pieters
 - * ongekend

- 1357-1358:

-> schepenen:

1. Jan Canphin fs. Jans
 - * poorter⁷⁶⁸
2. Wouter Kanin/Canin
 - * verbannen, terug in 1361⁷⁶⁹
 - * Scheerder⁷⁷⁰
3. Pieter Bonin fs. Lambrechts
 - * poorter⁷⁷¹
4. Willem van Wulfsberghe
 - * poortersfamilie⁷⁷²
5. Jacob Scuwing
 - * Huidevetter⁷⁷³
6. Jan van Thorhout fs. Niclais
 - * ongekend
7. Zegher Floreins
 - * Vleeshouwer⁷⁷⁴
8. Clais Naes
 - * ongekend
9. Michiel Poelvoet
 - * Verver⁷⁷⁵

⁷⁶¹ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁷⁶² D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 402.

⁷⁶³ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458.

⁷⁶⁴ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁷⁶⁵ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁷⁶⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 123.

⁷⁶⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 155.

⁷⁶⁸ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 457.

⁷⁶⁹ L. Gilliodts-Vanseveren, op. Cit. (1874-1875), pp. 110-112.

⁷⁷⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 136.

⁷⁷¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 81; EN: D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁷⁷² D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁷⁷³ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 180.

⁷⁷⁴ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 147.

10. Jacob vanden Walle fs. Wouters [B]
* poorter⁷⁷⁶
11. Pieter van Oostburgh
* poorter⁷⁷⁷
12. Joris van Aertrike fs. Bernaerd
* poorter⁷⁷⁸
13. Tydeman vanden Berghe
* makelaar⁷⁷⁹

- 1358-1359:

-> schepenen:

1. Jan Blankaerd
* Scheerder⁷⁸⁰
2. Pieter vanden Hulssbussche
* ongekend
3. Ghildolf Volkard
* verbannen, terug in 1361⁷⁸¹
* Visser⁷⁸²
4. Boudin de Vos
* Makelaar⁷⁸³
5. Jacob Metteneye [B]
* poortersfamilie⁷⁸⁴
6. Symoen van Aertrike
* poortersfamilie⁷⁸⁵
7. Jan van Cassele fs. Loys
* poorter⁷⁸⁶
8. Jan Heldebolle fs. Pieters
* ongekend
9. Willem van Bouchout
* poorter⁷⁸⁷
10. Jan van Dudzele fs. Pauwels
* Timmerman⁷⁸⁸
11. Daniel vanden Lode = Danin vanden Lode
* Scheerder⁷⁸⁹

⁷⁷⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 143.

⁷⁷⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 97; EN: D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁷⁷⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 82.

⁷⁷⁸ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁷⁷⁹ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 401.

⁷⁸⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 136.

⁷⁸¹ L. Gilliodts-Vanseveren, op. Cit. (1874-1875), pp. 110-112.

⁷⁸² J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 154.

⁷⁸³ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 239.

⁷⁸⁴ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁷⁸⁵ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁷⁸⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 94; EN: J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458.

⁷⁸⁷ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458.

⁷⁸⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 156.

- 12. Jan van Ryssele
 - * handschoenwerker⁷⁹⁰
 - * Smid⁷⁹¹
- 13. Pieter de Hoedemakere
 - * deken van het Carmersambacht⁷⁹²

- 1359-1360:

-> schepenen:

- 1.1 Jacob vanden Walle fs. Wouters [B]
 - * poorter⁷⁹³
- 2.1. Willem van Wulfsberghe
 - * poortersfamilie⁷⁹⁴
- 3.1. Jan van Thorout /
 - * ongekend
- 4.1. Jan Bonin fs. Jans fs. Wouters
 - * poortersfamilie⁷⁹⁵
- 5.1. Jacob Bave
 - * poortersfamilie⁷⁹⁶
- 6.1. Joris van Aertrike
 - * poorter⁷⁹⁷
- 7.1. Wouter Canin/Kanin
 - * Scheerder⁷⁹⁸
- 8.1. Michiel Poelvoet
 - * Verver⁷⁹⁹
- 9.1. Zegher Floreins
 - * Vleeshouwer⁸⁰⁰
- 10.1. Clais Naes
 - * ongekend
- 11.1. Jacob Scuwync
 - * Huidevetter⁸⁰¹
- 12.1. Jan Camphin fs. Jans
 - * poortersfamilie⁸⁰²
- 13.1. Tydeman vanden Berghe
 - * makelaar⁸⁰³

⁷⁸⁹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 139.

⁷⁹⁰ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 400.

⁷⁹¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 167.

⁷⁹² SAB, 216: stadsrekeningen, 1349-1350, f°44.

⁷⁹³ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 97; EN: D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁷⁹⁴ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁷⁹⁵ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁷⁹⁶ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁷⁹⁷ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁷⁹⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 136.

⁷⁹⁹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 143.

⁸⁰⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 147.

⁸⁰¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 180.

⁸⁰² D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

- 1.2. Lambrecht vanden Walle [B]
 - * poorter⁸⁰⁴
- 2.2. Pieter van Assenede
 - * wever⁸⁰⁵
 - * Vleeshouwer⁸⁰⁶
 - * Makelaar⁸⁰⁷
- 3.2. Pieter Coopman fs. Jans
 - * poorter⁸⁰⁸
- 4.2. Pieter de Repere/Reepere
 - * poorter⁸⁰⁹
- 5.2. Lamsin Bave
 - * poortersfamilie⁸¹⁰
- 6.2. Jan vander Pale
 - * ongekend
- 7.2. Jan van Male
 - * Volder⁸¹¹
 - * Verbannen in 1351⁸¹²
 - * Scheerder⁸¹³
 - * Strodekker⁸¹⁴
 - * Draaiier⁸¹⁵
- 8.2. Wouter Harync
 - * ongekend
- 9.2. Jan vanden Hoorne
 - * ongekend
- 10.2. Jan Slabbaert
 - * wever⁸¹⁶
 - * Vleeshouwer⁸¹⁷
 - * 'Machenaer' (= metselaar)⁸¹⁸
- 11.2. Willem de Drayere
 - * Cordoeanier⁸¹⁹
- 12.2. Jan de Wulf

⁸⁰³ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 401.

⁸⁰⁴ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 83; EN: D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁸⁰⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 105.

⁸⁰⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 146.

⁸⁰⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 232.

⁸⁰⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 87.

⁸⁰⁹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 88.

⁸¹⁰ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁸¹¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 128.

⁸¹² SAB, Groenenboek, f°110-113.

⁸¹³ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 139.

⁸¹⁴ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 163.

⁸¹⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 210.

⁸¹⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 116.

⁸¹⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 149.

⁸¹⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 160.

⁸¹⁹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 173.

* Volder⁸²⁰

13.2. Zegher Honin

* makelaar⁸²¹

* poortersfamilie⁸²²

1.3. Pieter vander Haghe [B]

* poorter⁸²³

2.3. Jan van Aertrike

* poortersfamilie⁸²⁴

3.3. Jacob Mommaert

* wever⁸²⁵

4.3. Jan Cant fs. Robrechts

* poortersfamilie⁸²⁶

5.3. Pieter Gaderpenninc

* ongekend

- 1360-1361:

-> schepenen:

1. Wouter Harinc

* ongekend

2. Jan Cants fs. Robrechts

* poortersfamilie⁸²⁷

3. Lamsin Bave

* poortersfamilie⁸²⁸

4. Pieter vander Haghe [B]

* poorter⁸²⁹

5. Jhan van Aertrijke

* poortersfamilie⁸³⁰

6. Pieter de Reepre

* poorter⁸³¹

7. Jhan vander Pale

* ongekend

8. Jacob Mommaerd

* wever⁸³²

9. Jhan de Wulf

⁸²⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 127.

⁸²¹ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 401.

⁸²² D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407; EN: T. de Limburg-Stirum, op. Cit. (1898), p. 60.

⁸²³ T. de Limburg-Stirum, op. Cit. (1898), p. 184.

⁸²⁴ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁸²⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 112; EN: D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407; G. Espinas en H. Pirenne, op. Cit. (1904-1924), p. 592.

⁸²⁶ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁸²⁷ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁸²⁸ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁸²⁹ T. de Limburg-Stirum, op. Cit. (1898), p. 184.

⁸³⁰ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁸³¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 88.

⁸³² J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 112; EN: D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

- * Volder⁸³³
- 10. Pieter van Assenede
 - * wever⁸³⁴
 - * Vleeshouwer⁸³⁵
 - * Makelaar⁸³⁶
- 11. Pieter Gaderpenninc
 - * ongekend
- 12. Willem de Drayere
 - * Cordoeanier⁸³⁷
- 13. Zegher Honin
 - * makelaar⁸³⁸
 - * poortersfamilie⁸³⁹

⁸³³ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 127.

⁸³⁴ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 105.

⁸³⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 146.

⁸³⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 232.

⁸³⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 173.

⁸³⁸ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 401.

⁸³⁹ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407; EN: T. de Limburg-Stirum, op. Cit. (1898), p. 60.

Bijlage 2: Alfabetische lijst schepenen

Schepen	Ambtsjaren	Sociale klasse/Beroep	Verdere Info
Aket, Joris	1340-1341	?	
Alverdoen fs. Jacops f Verlieaerden Jacob	1346-1347		
	1348		
	1349-1350		
Alverdoen fs. Jacops f. Verliegaerden, Pieter	1351-1352	Poorter	
	1353-1354		
Bave, Jacob	1359-1360	Poorter	
Bave, Lamsin	1359-1360	Poorter	
	1360-1361		
Bernaerd fs. Niclais, Pauwels	1340-1341	Poorter	SR 1332-1333: f°37r, lijfrenten; SR 13340-1341, f°83r-108r: Riders ende Boden; SR 1341-1342, f°85r-118r: Riders ende boden
	1342-1343		SR 13340-1341, f° 113v – 122v: ghemeene uitgegheven; SR 1346-1347, f°18r: vande stede vischerien; SR 1347-1348, f°17v: vande stede vischerien
Blankaerd fs. Symoens, Jan	1352-1353	Scheerder	SR 1359-1360, f°73v – 93v: riders ende boden
	1355-1356		
	1358-1359		
Boele, Jan	1341-1342	Makelaar	SR 1346-1347, f°18v: van huushueren vande stede husen; SR 1347-1348, f°18r: van huushueren vande stede husen
Bonin fs. Ser Wouters, Jan	1330-1331	Poorter	? SR 1333-1334: f°3r, ervelike rente;

	1332-1333		SR 1333-1334, f°85v: riderse ende boden; SR 1334-1335f°70v – 77r : riders ende boden; SR 1336-1337, f°85v – 91r: riders ende boden; SR 1332-1333: f°84r-98v, riders ende boden; SR 1335-1336, f°82r – 87r : riders ende boden; SR 1337-1338, f91r – 99r: Riders ende Boden
	1333-1334		
	1334-1335		
	1335-1336		
	1336-1337		
	1337-1338		
	1339-1340		
	1351-1352		
Bonin fs. Jans fs. Wouters, Jan	1354-1355	Poorter	
	1356-1357		
	1359-1360		
Bonin Ghildolf, Pieter	1332-1333	Poorter	
Bonin fs. Lambrechts, Pieter	1349-1350	Poorter	SR 1351-1352, f°128r: omme tlant te bestelne theghen de vyanden
	1351-1352		
	1353-1354		
	1355-1356		
	1357-1358		
Bonin van den Gapere, Clais	1331-1332	Poorter	SR 1332-1333, f°35r,lijfrenten; SR 1332-1333: f°84r-98v, riders ende boden; SR 1335-1336: f°25v: Bieraccijns; SR 1336-1337, f°27v: bieraccijns

Breidel, Jan = Jan Breidel f. Michiels (zie <i>Jan Breidel en Jan Breidel f. Michiels te Brugge in de eerste helft van de 14e eeu, p.5</i>)	1340-1341	?	SR 1332-1333 f°7v, ervelike rente; SR: 1332-1333 f°12v, ervelike rente; SR 13340-1341, f°83r-108r: Riders ende Boden; SR 13340-1341, f° 113v – 122v: ghemeene uitgegheven; SR 1341-1342, f°85r-118r: Riders ende boden; SR 1360-1361, f°17r: van der stede visscheryen
Breidel fs. Jans fs. Michiels, Jan	1351-1352	?	SR 1336-1337, f°102v: Cleene Assisen
	1353-1354		SR 1340-1341, f°83r-108r: Riders ende Boden
	1355-1356		SR 1350-1351, f°117v -128r: ghemeene huutgegheven; SR 1358-1359, f°17r: van der stede visscherien; SR 1359-1360, f°17r: van der stede visscherien
Breidel, Paul	1338-1339	Vleeshouwer	SR 1332-1333, f°105r: ghemeene huutgegheven; SR 1337-1338, f°126v: Cleene Assisen
Canfin, Jan	1330-1331	Poorter/Makelaar/Hostelier	SR 1332-1333: f°29r;
	1333-1334		SR 1338-1339: f°17r: van huushueren vande stede husen; SR 1339-1340: f°19r: van huushueren vande stede husen; SR 1340-1341: f°17v: van huushueren vande stede husen; SR 1341-1342: f°18r: van huushueren vande stede husen; 1342-1343: f°17r: van huushueren vande stede husen
	1335-1336		SR 1335-1336, f°82r – 87r : riders ende boden; SR 1336-1337, f°85v – 91r: riders ende boden; SR 1359-1360, f°73v – 93v: riders ende boden
	1338		SR 1351-1352, f°128r: omme tlant te bestelne theghen de vyanden
	1351-1352		SR 1359-1360, f°114r: van awette ende nachts waken
	1355-1356		

Canfin fs. Jans, Jan	1353-1354	Poorter/Makelaar/Hostelier	SR 1334-1335, f°21v: Mede-accijns
	1357-1358		
	1359-1360		
Canin, Wouter	1348	Scheerder	SR 1359-1360, f°73v – 93v: riders ende boden
	1357-1358		
	1359-1360		
Cant fs. Robrechts, Jan	1359-1360	Poorter	
	1360-1361		
Christiaen fs. Jans, Jan	1334-1335	Wever	SR 1337-1338, f91r – 99r: Riders ende Boden
	1336-1337		
	1350-1351		
	1354-1355		
Coelewey, Jan	1332-1333	"sCaermers" / Scheerder	SR 1332-1333: f°13v, van singhelen ende van garselande; SR. 1334-1335, f°13r: vanden singhel ende van diken vanden stede vesten; SR 1337-1338, f°14v: vanden singhelen ende dyken vande stede vesten
	1337-1338		SR 1332-1333: f°63v, van stoffen ter stede werke boef.; SR 1334-1335, f°57v: stoffen ter stede werke boef van houte; SR 1336-1337, f°13v: Van singhelen ende dyken vander stede vesten; ; SR 1336-1337, f°79v: van stoffen ter stede werke boef. Van houte
Coopman fs. Jans, Pieter	1347-1348	Poorter	SR 1350-1351, f°22v: van der wijn assyse
	1349-1350		SR 1359-1360, f°114r: van awette ende nachts waken
	1352-1353		
	1359-1360		

Cortscoef, Jan	1330-1331	Poorter	SR 1333-1334: f°12r, wijassize; SR 1334-1335, f°20v: Wijnaccijns; SR 1336-1337, f°26v: wijaccijns; SR 1337-1338, f°23v: Wijnaccijn; SR 1358-1359, f°22v: van der wijn assise; SR 1359-1360, f°22r: van der wijn assise; SR 1360-1361, f°21v: van der wijn assyze
	1337-1338		SR 1336-1337, f°102v: Cleene Assisen; SR 1332-1333, f°116r: vande assizen van huse ende van erven; ; SR. 1334-1335, f°14v: vanden crane;
	1338-1339		SR 1337-1338, f91r – 99r: Riders ende Boden; SR 1338-1339, f96r – 126r: Riders ende boden
Cortscoef, Jacob	1333-1334	Poorter	
Crakebeen, Michiel	1331-1332	Volder	SR 1332-1333: f°54r: vanden saysoen lakene van paesschen; SR 1332-1333, f°116r: vanden assizen van den huden;
	1333-1334		SR 1336-1337, f°1v: vander nieuwer halle;
	1334-1335		SR 1336-1337, f°102v: Cleene Assisen; SR 1341-1342: f°35v, assizen vanden ponde(re?)
	1335-1336		SR 1336-1337, f°85v – 91r: riders ende boden; SR 1337-1338, f91r – 99r: Riders ende Boden
	1337-1338		
de Burchgrave, Jacob	1335-1336	Poorter/Wever	SR 1335-1336: f°25r: nieuwen scepen
	1337-1338		
	1338-1339		SR 1338-1339, f96r – 126r: Riders ende boden; SR 1341-1342, f°85r-118r: Riders ende boden
	1348-1349		SR 1342-1343, f°36r: vanden ponder; SR 1350-1351, f°22v: van der wijn assyse; SR 1353-1354, f°30v: van den wijn assise

	1350-1351		SR 1352-1353, f°18r: van der ouder halle; SR 1352-1353, f°18r: van der nieuwer halle
de Clerc , Clays	1341-1342	Wever/Smit/Wolslager/Makelaar	SR 1341-1342, f°85r-118r: Riders ende boden
de Cupre, Pieter	1343-1344	Vleeshouwer/visser	SR 1346-1347, f°17v: van garslande; SR 1347-1348, f°17r: van garslande; Sr 1350-1351, f°16v: van garslande; SR 1351-1352, f°16v: van garslande; SR 1352-1353, f°16v: van garslande; SR 1353-1354, f°16v: van garslande; SR 1354-1355, f°16v: van garslande; SR 1355-1356, f°16v: van garslande; SR 1358-1359, f°16v: van garslande; SR 1359-1360, f°16v: van garslande
	1348-1349		
de Drayere, Willem	1359-1360	Cordewanier	SR 1359-1360, f°114v: van awette ende van nachts wakene naer dat de wet vermaect was
	1360-1361		
die/de Gord, Clais	1330-1331	Poorter	SR: 1333-1334: f°1r, achterstellen;
	1332-1333		SR 1332-1333: f°84r-98v, riders ende boden
de Grand, Jan	1348-1349	Poorter	SR: 1332-1333: f°29v; SR 1333-13334: f°15r, assizen vanden ponde(re?); SR 1337-1338, f91r – 99r: Riders ende Boden; SR 1338-1339, f°53r: Hooftmanscepe
de Hoedemakere, Jan	1350-1351	poorter	
	1354-1355		
	1356-1357		
de Hoedemakere, Pieter	1349-1350	Carmer (deken)	
	1351-1352		
	1355-1356		
	1358-1359		

de Hoedemakere, Willem	1334-1335	poorter	SR 1336-1337, f°85v – 91r: riders ende boden; SR 1337-1338, f91r – 99r: Riders ende Boden
	1335-1336		SR 1340-1341, f°37r: vanden ponder
	1336-1337		SR 1344-1345, f°34r – 34v: Ghemeene ont fanc
	1337-1338		SR 1345-1346, f°53r – 54r: pensionarisen
	1338		
	1339-1340		
	1348		
de Hond, Willem	1345-1346	Bakker	SR: 1332-1333: f°2v, ervelike rente; SR: 1332-1333 f°3r, ervelike rente; SR: 1332-1333 f°5r, ervelike rente; SR 1340-1341, f°37r: Bieraccijns
de Man fs. Pieters, Pieter	1340-1341	volder	SR 13340-1341, f°83r-108r: Riders ende Boden; SR 13340-1341, f°83r-108r: Riders ende Boden; SR 1341-1342, f°85r-118r: Riders ende boden; SR 1341-1342, f°85r-118r: Riders ende boden
die/de Pinkere, Jan	1330-1331	Poorter	SR: 1332-1333: f°59r; SR 1332-1333, f°105r: ghemeene huutgegheven; SR 1346-1347, f°58r – 59r: pensionarisen
	1337-1338		SR 1338-1339, f96r – 126r: Riders ende Boden
de Pinkere Pieters zone, Pieter	1339-1340	Poorter/Scheerder	SR: 1332-1333: f°10r, ervelike rente; SR 1332-1333, f°105r: ghemeene huutgegheven
	1349-1350		SR 1337-1338, f91r – 99r: Riders ende Boden; SR 1341-1342, f°85r-118r: Riders ende boden
	1352-1353		
de Pinkere, Pieter	1344-1345	Poorter/Scheerder	
	1348		
	1354-1355		
	1356-1357		
de Repre, Pieter	1350-1351	Poorter	SR 1359-1360, f°73v – 93v: riders ende boden

	1352-1353		
	1359-1360		
	1360-1361		
de Sceerre, Clays	1343-1344	Scheerder	
de Scuetelare, Jacob	1330-1331	Poorter	SR 1333-1334: f°85v: riderse ende boden; SR 1334-1335 f°70v – 77r : riders ende boden; SR 1332-1333: f°84r-98v, riders ende boden; SR 1335-1336, f°82r – 87r : riders ende boden; SR 1337-1338, f91r – 99r: Riders ende Boden; SR 1338-1339, f96r – 126r: Riders ende Boden
	1331-1332		
	1332-1333		
	1333-1334		
de Smit, Wouter	1339-1340	"Machenaer"	
	1348-1349		
de Vos, Boudin	1358-1359	Poortersfamilie/Schepper/Makelaar	SR 1333-1334: f°5v, vanden ghenen die hare ghilde loofden omme makelaers te sine; SR 1359-1360, f°73v – 93v: riders ende boden
de Vos fs. Jans, Jan	1347-1348	Wever	SR 1358-1359, f°24v: van der meide assise; SR 1358-1359, f°25v: van den pondere; SR 1359-1360, f°23r: van der bier assise; SR 1359-1360, f°24r: van der Meide Assise; SR 1360-1361, f°22v: van der mede assyze
de Vos, Lamsin	1340-1341	Wever(deken)/Makelaar	SR 1340-1341, f°39v: ghemeene ont fanc; SR 13340-1341, f°83r-108r: Riders ende Boden; SR 1341-1342, f°85r-118r: Riders ende boden; SR 1342-1343, f°92r-132v: Riders ende Boden;
de Vos fs. Jans, Lamsin	1343-1344	Wever/Makelaar	
	1345-1346		

de Wale f. Jans, Jan	1339-1340	Poorter	SR 1332-1333: f°116v: vanden assizen vanden zelvemedede; SR 13340-1341, f°83r-108r: Riders ende Boden; SR 1341-1342, f°85r-118r: Riders ende boden; SR 1342-1343, f°92r-132v: Riders ende Boden; SR 1358-1359, f°18r: van den crane; SR 1358-1359, f°18r: van der ouderhalle; SR 1359-1360, °18r: van den crane; SR 1359-1360, f°18r: van der ouderhalle; SR 1360-1361, f°18r: van der ouder halle; SR 1360-1361, f°18r: van der neiwer halle; SR 1359-1360, f°73v – 93v: riders ende boden
de Weerd, Jan	1339-1340	Wever	SR 13340-1341, f°83r-108r: Riders ende Boden; SR 1342-1343, f°92r-132v: Riders ende Boden;
	1343-1344		SR 1340-1341, f°113v-121v: ghemeende huutgegheven
	1346-1347		SR 1347-1348, f°52r – 53r: den pensionarisen
de Wulf, Jan	1359-1360	Volder	SR 1359-1360, f°114v: van awette ende van nachts wakene naer dat de wet vermaect was
	1360-1361		
de Zoutenare, Clais ...	1345-1346	Volder	
Everaerd, Gillis	1339-1340	Visser / Makelaar	
Floreins, Zegher	1357-1358	Vleeshouwer	
	1359-1360		
Gabbaerd/Galbaerd, Jacob	1348-1349	?	SR 1350-1351, f°46r – 47r: pensionarisen; SR 1351-1352, f°43r – 44r: van den pensionarisen; SR 1352-1353, f°44r – 45r: den pensionarisen; SR 1353-1354, f°52v – 53v: den pensionarisen; SR 1354-1355, f°47v – 48v: den pensionarisen

	1355-1356		SR 1352-1353, f°17r: van der stede visscherien; SR 1353-1354, f°17r: singhele ende van diken; SR 1354-1355, f°17r: singhele ende van diken; SR 1355-1356, f°17r: singhele ende van diken; SR 1358-1359, f°17r: van der stede visscherien; SR 1359-1360, f°17r: van der stede visscherien; SR 1360-1361, f°17r: van der stede visscheryen
Gaderpenning, Joos	1341-1342	Visverkoper	
	1345-1346		
Gaderpenninc, Pieter	1356-1357	?	
	1359-1360		
	1360-1361		
Gayen/Gaie, Meuze	1334-1335	?	SR: 1332-1333: f°14v, vander ouder halle; SR 1332-1333, f°116r-v: Cleene Assizen; SR. 1334-1335, f°14v: Vander ouder halle; SR 1336-1337, f°26r: van Paerden; SR 1340-1341, f°37r: Wijnaccijns; SR. 1341-1342, f°19r: Vander ouder halle; SR 1344-1345, f°31v: van Wijnaccijns; SR 1345-1346, f°30v: vanden wijnassise

	1338		SR 1338-1339, f°94r: bi Meeus Gaien vanden veste te delvene ende te makene; SR 1339-1340, f°54r: den pernsonarisen; SR 1340-1341, f°17r: vanden vischerien; SR 1340-1341, f°39v: ghemeene ont fanc; SR 1340-1341, f°58v: den pernsonarisen; SR 1341-1342, f°17v: vanden vischerien; SR 1341-134, f°54v: den pensionarisen; SR 1342-1343, f°16v: vanden vischerien; SR 1342-1343, f°55v: den pernsonarisen; SR 1344-1345, f°54r – 55r: den pensionarisen; SR 1345-1346, f°53r – 54r: pensionarisen; SR 1346-1347, f°18r: vande stede vischerien; SR 1346-1347, f°58r – 59r: pensionarisen; SR 1347-1348, f°17v: vande stede vischerien; SR 1347-1348, f°52r – 53r: den pensionarisen
Goederic, Jacob	1331-1332	Poorter	SR: 1332-1333: f°30r; SR 1334-1335, f°20v: Wijnaccijns; SR 1335-1336: f°25v: Wijnaccijns; SR 1345-1346, f°30v: vanden wijnassise; SR 1346-1347, f°36r: vande wijnassise; SR 1347-1348, f°30v: vande wijnassise; SR 1350-1351, f°22v: van der wijn assyse; SR 1350-1351, f°23v: van der bier assyse
	1333-1334		SR 1337-1338, f91r – 99r: Riders ende Boden
	1335-1336		SR 1350-1351, f°117v -128r: ghemeene huutgegheven
	1344-1345		SR: 1332-1333: f°2r, ervelike renten; SR: 1332-1333: f°18v, van Yssuen?
Goederic fs. Jacobs, Jacob	1339-1340	Poorter	
Harync, Wouter	1359-1360	?	SR 1359-1360, f°114v: van awette ende van nachts wakene naer dat de wet vermaect was
	1360-1361		
Heldebolle, Jan	1356-1357	?	SR 1359-1360, f°73v – 93v: riders ende boden
	1358-1359		

Honin, Zeger	1347-1348	Poorter/Makelaar	SR 1344-1345, f°31v: van Wijnaccijns; SR 1345-1346, f°30v: vanden wijnassise; SR 1346-1347, f°36r: vande wijnassise;
	1349-1350		SR 1350-1351, f°117v -128r: ghemeene huutgegheven
	1353-1354		SR 1351-1352, f°128r: omme tlant te bestelne theghen de vyanden
	1359-1360		
	1360-1361		
Hooft/Hoofd, Jan	1340-1341	Poorter	SR: 1332-1333: f°54v: den hooftmannen ende den scerweters van haren solarisen; SR 1338-1339, f°53r: Hooftmanscepe; SR 1340-1341, f°39v: ghemeene ont fanc
Hooft fs. Wouters, Gillis	1339-1340	Poorter	SR 13340-1341, f°83r-108r: Riders ende Boden; SR 1341-1342, f°85r-118r: Riders ende boden
	1341-1342		1342-1343: f°18r: vanden nieuwe halle
	1344-1345		SR 1344-1345, f°31v: vanden pondere
	1346-1347		SR 1346-1347, f°125v – 133v: ghemeene huutgegheven
	1348		
Hoste fs. Jans, Jan	1341-1342	Poorter	SR 1342-1343, f°92r-132v: Riders ende Boden; SR 1359-1360, f°73v – 93v: riders ende boden

	1343-1344		SR 1344-1345, f°14r: Van singhelen ende dike vande stede vesten; SR 1345-1346, f°16v: Van singhelen ende dike vande stede vesten; SR 1347-1348, f°17v: van singhelen ende diken; SR 1350-1351, f°17r: van singhelen ende van diken; Sr 1351-1352, f°17r: van singhele ende van diken; SR 1352-1353, f°17r: van singhele ende van diken; SR 1353-1354, f°17r: singhele ende van diken; SR 1354-1355, f°17r: singhele ende van diken; SR 1355-1356, f°17r: singhele ende van diken; SR 1358-1359, f°16v: van den singele ende van dyken; SR 1359-1360, f°16v: van den singele ende van dyken; SR 1360-1361, f° 17r: van chinglen ende van dyken
	1345-1346		SR 1351-1352, f°22v: van der wijn assise
	1347-1348		SR 1359-1360, f°24r: van der Meide Assise
	1350-1351		
Lam, Gillis	1342-1343	Poorter	SR 1341-1342: f°35v, assizen vanden ponde(re?)
	1344-1345		SR 1347-1348, f°52r – 53r: den pensionarisen
	1346-1347		
Langheraerds, Pieter f.	1345-1346	Makelaar	
Marael, Pieter	1349-1350	Timmerman	SR 1355-1356, f°48v – 49v: den pensionarisen; SR 1358-1359, f°45v – 46v: den pensionarisen; SR 1359-1360, f°42r -43v: den pensionarisen
	1351-1352		
	1354-1355		
Metteneye, Pauwels	1338	Poorter	SR 1332-1333: f°37v,lijfrenten
	1352-1353		
Metteneye, Jacob	1348	Poorter	SR 1350-1351, f°117v -128r: ghemeene huutgegeven
	1358-1359		SR 1359-1360, f°73v – 93v: riders ende boden

Minne, Jan	1341-1342	Cordewanier/Scheerder	SR 1332-1333: f°8v, ervelike rente; SR 1332-1333: f°24r, van boete vander vierscaren bi Janne van Valencienne
	1346-1347		SR 1341-1342, f°85r-118r: Riders ende boden; SR 1342-1343, f°92r-132v: Riders ende Boden;
Minne, Pieter	1340-1341	Volder/Scheerder	SR 1332-1333: f°24r, van boete vander vierscaren bi Janne van Valencienne
	1342-1343		
	1345-1346		
Mommaerd, Jacob	1359-1360	Wever (maenre/deken)	SR 1358-1359, f°47r: den Maenre van den wevers ende van den volres ende sinen ghesellen van haren pensioene
	1360-1361		
Moyt, Jan	1344-1345	Wever	SR 1342-1343, f°92r-132v: Riders ende Boden;
	1347-1348		
Naes, Clais	1357-1358	?	SR 1355-1356, f°51v: den scaerwettters die de poorte bewaren bi nachte bi daghe
	1359-1360		
Poelvoed, Jan	1349-1350	Verver	
	1351-1352		
	1353-1354		
Poelvoet, Michiel	1355-1356	Verver	SR 1340-1341, f°39v: ghemeene ont fanc
	1357-1358		SR 1359-1360, f°73v – 93v: riders ende boden
	1359-1360		
Priem fs. Bernaerd, Bernaerde	1334-1335	Poorter	SR 1332-1333, f°20v, van duisen boeten?; SR 1332-1333: f°31v, erveliker rente; SR 1333-1334, f°17v, erveliker renten;

	1354-1355		SR 1332-1333, f°24r Wijnaccijns; SR 1334-1335, f°20v: Wijnaccijns; SR 1336-1337, f°26v: wijaccijns; SR 1336-1337, f°27v: bieraccijns; SR 1345-1346, f°32v: vanden pondere; SR. 1334-1335, f°14r: vanden kelnare te Rosebeke; SR 1337-1338, f°23v: Wijnaccijn; SR 1345-1346, f°18r: vanden crane; SR 1346-1347, f°19r: vanden crane; SR 1350-1351, f°18r: van den crane; SR 1351-1352, f° 18r: van den crane; SR 1351-1352, f°22v: van der wijn assise; SR 1352-1353, f°23v: van der wijnassise; SR 1353-1354, f°18r: van den crane; SR 1353-1354, f°30v: van den wijn assise; SR 1354-1355, f°27r: van der wijn assise; SR 1355-1356, f°22v: van der wijn assise
Priem, Jan	1338-1339	Volder/Cordoeanier	Volgeling Artevelde
Priem, Pieter	1348-1349	Volder	SR 1352-1353, f°45v: den maenre van den wevers ende den vulres ende sinen ghesellen van haren pensioene; SR 1353-1354, f°54r: den maenre van den wevers ende den vulres ende sinen ghesellen van haren pensioene; SR 1358-1359, f°47r: den Maenre van den wevers ende van den volres ende sinen ghesellen van haren pensioene
Provezyn, Pieter	1340-1341	poorter	SR 13340-1341, f°83r-108r: Riders ende Boden; SR 1342-1343, f°144r – 160v: ghemeene huutgegheven
Reynoud, Nicolas	1356-1357	?	
Robbrechts fs., Jan	1342-1343	?	
	1344-1345		
	1346-1347		

Roedolf, Pieter	1336-1337	Wever? (SR 1332-1333, f°20v	SR 1332-1333, f°20v, van duisen boeten?; SR 1332-1333, f°57v: van saysoen laken vanden saysoene van Paesschen; SR 1335-1336, f°82r – 87r : riders ende boden; SR 1337-1338, f°50v: van awette te doene
Roelant, Lievin	1347-1348	Visser	SR 1351-1352, f°128r: omme tlant te bestelne theghen de vyanden
	1350-1351		
	1352-1353		
Rynvisch, Everaerd	1340-1341	poorter	SR 1337-1338, f°23v: Wijnaccijn; SR 1338-1339, f° 31v: Wijnaccijns; SR 1341-1342, f°124v – 135r: ghemeene huutgegheven;
	1346-1347		SR 13340-1341, f°83r-108r: Riders ende Boden; SR 1341-1342, f°85r-118r: Riders ende boden
Saegse/Sage Mattheus/Mathys	1353-1354	?	SR 1355-1356, f°48v – 49v: den pensionarisen; SR 1358-1359, f°45v – 46v: den pensionarisen; SR 1359-1360, f°42r -43v: den pensionarisen; SR 1360-1361, f°42r – 43r: den pensionarisen
Scinkel fs. Jans, Janne	1334-1335	Poorter	SR 1332-1333, f°51r, ghecochte levenden lijfrenten metten achterstellen; SR 13340-1341, f°83r-108r: Riders ende Boden
Scinkel fs. Jans, Jacob	1338	Poorter	
Scinkel f. Vergrielen, Wouter	1338-1339	Poorter	SR 1332-1333, f°105r: ghemeene huutgegheven; SR 1340-1341, f°37r: Wijnaccijns; SR 1342-1343, f°92r-132v: Riders ende Boden;
Scinkel fs. Jans, Wouter	1339-1340	Poorter	SR 1342-1343, f°92r-132v: Riders ende Boden;
	1345-1346		SR 1353-1354, f°17r: singhele ende van diken; SR 1354-1355, f°17r: singhele ende van diken
Scuwinc, Jan	1348-1349	Huidevetter	SR 1351-1352, f°45v: den scaerwettters die de poorte bewaren bi daghe bi nachte

Scuwinc, Jacob	1349-1350	Huidevetter	SR 1359-1360, f°73v – 93v: riders ende boden; SR 1359-1360, f°73v – 93v: riders ende boden
	1353-1354		
	1355-1356		
	1357-1358		
	1359-1360		
Slabbaert, Jan	1359-1360	Wever/Vleeshouwer/"Machenaer"	
Sobbe, Jacob	1346-1347	Vleeshouwer	
	1348		
Steenkin, Clais	1348-1349	?	
Tolnare, Lamsin	1335-1336	?	SR 1333-1334: f°17r, erveliker renten; SR 1338-1339, f°53r: awetten te doene; SR 1335-1336: f°25r: nieuwen scepen; SR 1350-1351, f°117v -128r: ghemeene huutgegheven
	1336-1337		SR 1332-1333: f°84r-98v, riders ende boden; SR 1336-1337, f°85v – 91r: riders ende boden; SR 1337-1338, f91r – 99r: Riders ende Boden; SR 1338-1339, f96r – 126r: Riders ende boden
	1337-1338		
Tolnare, Zegher	1341-1342	Poorter	SR 13340-1341, f°83r-108r: Riders ende Boden; SR 1341-1342, f°85r-118r: Riders ende boden;
	1343-1344		SR 1337-1338, f°107v: ghemeene huutgegheven; SR 1340-1341, f°39v: ghemeene ont fanc; SR 1344-1345, f°14v: vanden stede Vischerien

van Aertrike, Gillis	1330-1331	Poorter	SR 1337-1338, f°14v: vanden stede vischerien; SR 1338-1339, f°16v: vanden stede vischerien; SR 1339-1340, f°18v: vanden stede vischerien; SR 1345-1346, f°17r: vanden stede vischerien;
	1331-1332		SR 1332-1333: f°84r-98v, riders ende boden; SR 1336-1337, f°85v – 91r: riders ende boden; SR 1333-1334: f°85v: riderse ende boden; SR 1334-1335f°70v – 77r : riders ende boden; SR 1337-1338, f91r – 99r: Riders ende Boden
	1332-1333		
	1334-1335		
	1336-1337		
van Aertrike, Jan	1359-1360	Poorter	SR 1347-1348, f°32v: vanden pondere
	1360-1361		SR 1347-1348, f115v – 122v: ghemeen huutgegeven
van Aertrike fs. Bernaerd, Joris	1357-1358	Poorter	SR 1355-1356, f°25v: van den pondere
	1359-1360		SR 1358-1359, f°17r: van der stede visscherien; SR 1359-1360, f°17r: van der stede visscherien; SR 1360-1361, f°17r: van der stede visscheryen; SR 1359-1360, f°114r: van awette ende nachts waken
van Aertrike, Symoen	1348-1349	Poorter	SR 1346-1347, f°18r: vande stede vischerien; SR 1347-1348, f°17v: vande stede vischerien; SR 1350-1351, f°17r: van der stede visscherien; SR 1351-1352, f°17r: van der stede visscherien
	1350-1351		SR 1346-1347, f°125v – 133v: ghemeene huutgegeven
	1352-1353		SR 1353-1354, f°17r: singhele ende van diken; SR 1354-1355, f°17r: singhele ende van diken
	1354-1355		SR 1359-1360, f°73v – 93v: riders ende boden
	1356-1357		
	1358-1359		
van Ansame fs. Willems, Jacob	1352-1353	?	

van Ansebeke, Gillis	1334-1335	Wever/Molenaar	
	1338-1339		
van Assenede, Jan fs. Clais	1342-1343	Poorter	
van Assenede, Pieter	1359-1360	Wever /Vleeshouwer/Makelaar	SR 1352-1353, f°45v: den maenre van den wevers ende den vulres ende sinen ghesellen van haren pensioene
	1360-1361		
van Avennes , Willem	1343-1344	Volder (deken)	SR 1340-1341, f°38r: Bieraccijns
van Bassevelde fs. Jans, Jan	1331-1332	Volder	SR 1333-1334, f°5v, vanden ghenen die hare ghilde loofden omme makelaers te sine; SR. 1334-1335, f°84r: Ghemeene Huutghaven; SR 1337-1338, f°107v: ghemeene huutgegheven
	1336-1337		SR 1332-1333, f°116r: vande assizen vanden Vleeschuize; SR 1337-1338, f°23v: Wijnaccijn; SR 1338-1339, f° 31v: Wijnaccijns
	1338		SR 1337-1338, f91r – 99r: Riders ende Boden
van Bave fs. Jans, Jan	1356-1357	Poorter	SR 1360-1361, f°17r: van der stede visscheryen
van Bellengheem, Jan	1351-1352	?	SR 1358-1359, f°57v: den scaerweters die de poort bewaren bi daghe ende bi nachte
	1355-1356		SR 1359-1360, f°73v – 93v: riders ende boden
van Bernheem fs. Wouters, Jacob	1340-1341	Huidevetter	SR 1340-1341, f°37r: Bieraccijns; SR 13340-1341, f°83r-108r: Riders ende Boden; SR 1341-1342, f°85r-118r: Riders ende boden; SR 1342-1343, f°35r: Bieraccijns; ; SR 1347-1348, f°30v: vande wijnessise
	1343-1344		SR 1340-1341, f°39v – 40v: ghemeene ont fanc
van Bouchout, Willem	1358-1359	Poorter	SR 1359-1360, f°73v – 93v: riders ende boden

van Bredene, Jan	1350-1351	Grauwwerktouwer/Wever/Volder/Cordewanier	
	1352-1353		
van Caprike, Arnoud	1331-1332	Verver	SR 1332-1333: f° 19v, van Yssuen?
	1333-1334		
	1335-1336		
van Cassele fs. Loys, Jan	1341-1342	Poorter	SR 1341-1342, f°85r-118r: Riders ende boden; SR 1342-1343, f°92r-132v: Riders ende Boden;
	1343-1344		SR 1352-1353, f°16r: van den ouden zweyne; SR 1353-1354, f°16v: van den ouden zweyne; SR 1354-1355, f°16v: van den ouden Zweyne; SR 1355-1356, f°16v: van den ouden Zweyne
	1346-1347		
	1348		
	1354-1355		
	1356-1357		
	1358-1359		
van Cortrike fs. Sere Robbrechts, Jan	1332-1333	Poorter	
	1336-1337		
	1337-1338		
	1338		

van Coukelare, Jan	1337-1338	Wever/Schepper/Wiltwerker	SR 1332-1333, f°116r-v: vande assizen Olie, Tuerve, zout ende smout; SR 1332-1333: f°116v: vanden assizen vanden Curdewaniers; SR 1336-1337, f°102v: Cleene Assisen; SR 13340-1341, f° 113v – 122v: ghemeene uutgegheven; SR 1342-1343, f°36r: vanden ponder; SR 1344-1345, f°14r: Van singhelen ende dike vande stede vesten; SR 1345-1346, f°16v: Van singhelen ende dike vande stede vesten
	1338		
	1340-1341		SR 1334-1335f°70v – 77r : riders ende boden; SR 1337-1338, f91r – 99r: Riders ende Boden; SR 1338-1339, f96r – 126r: Riders ende boden; SR 13340-1341, f°83r-108r: Riders ende Boden; SR 1341-1342, f°85r-118r: Riders ende boden
	1344-1345		
van Coudenbrouck, Gillis	1330-1331	Poorter	SR 1332-1333: f°85v: riderse ende boden; SR 1335-1336, f°82r – 87r : riders ende boden; SR 1336-1337, f°85v – 91r: riders ende boden; SR 1337-1338, f91r – 99r: Riders ende Boden; SR 1341-1342, f°85r-118r: Riders ende boden; SR 1342-1343, f°92r-132v: Riders ende Boden;
	1333-1334		SR 1333-1334: f°12r, wijassize
	1334-1335		SR 1341-1342, f°124v – 135r: ghemeene huutgegheven
	1335-1336		SR 1342-1343, f°36v – 37r: ghemeene ont fanc
	1336-1337		
	1338		
	1339-1340		
	1341-1342		
	1343-1344		
	1345-1346		

	1347-1348		
Vanden Berghe, Tydeman	1357-1358	Makelaars (hoofdman)	SR 1359-1360, f°73v – 93v: riders ende boden
	1359-1360		
vanden Bussche, Jan	1356-1357	Volder/Timmerman	SR 1360-1361, f°22v: van der mede assyze
van den Groenendyke, Jacob	1332-1333	?	
vanden Hille, Pieter	1338-1339	Kulktenstikker/Schipper	SR 1340-1341, f°37r: Wijnaccijns; SR 1350-1351, f°22v: van der wijn assyze
	1348-1349		
	1350-1351		
	1354-1355		
vanden Hogheweghe, Jan	1340-1341	Verver	SR 1340-1341, f°83r-108r: Riders ende Boden; SR 1342-1343, f°92r-132v: Riders ende Boden; SR 1342-1343, f°92r-132v: Riders ende Boden;
	1342-1343		
	1344-1345		
	1347-1348		
vanden Hoorne, Lamsin	1344-1345	Poorter	SR 1342-1343: f°35v: Mede-accijns
vanden Hoorne, Gillis	1349-1350	Vleeshouwer	SR 1354-1355, f°50v: den scaerwetters die de poort bewaren bi daghe ende bi nachte; SR 1359-1360, f°114v: van awette ende van nachts wakene naer dat de wet vermaect was
vanden Hoorne, Jan	1359-1360	?	SR 1359-1360, f°17r: van der stede visscherien; SR 1360-1361, f°17r: van der stede visscheryen; SR 1359-1360, f°114r: van awette ende nachts waken
vanden Hulsebussche, Pieter	1354-1355	?	
	1358-1359		
vanden Lenne f. Boudens, Janne	1337-1338	?	

vanden Loode, Daniel	1348-1349	Scheerder	SR 1350-1351, f°46r – 47r: pensionarisen; SR 1351-1352, f°43r – 44r: van den pensionarisen; SR 1352-1353, f°44r – 45r: den pensionarisen; SR 1353-1354, f°52v – 53v: den pensionarisen; SR 1354-1355, f°47v – 48v: den pensionarisen; SR 1355-1356, f°48v – 49v: den pensionarisen; SR 1358-1359, f°45v – 46v: den pensionarisen; SR 1359-1360, f°42r -43v: den pensionarisen
	1350-1351		SR 1359-1360, f°73v – 93v: riders ende boden
	1353-1354		
	1358-1359		
vanden Moenstre, Jan	1341-1342	Volder	SR 1341-1342, f°85r-118r: Riders ende boden; SR 1345-1346, f°53r – 54r: pensionarisen
vanden Paradise, Jan	1342-1343	?	SR 1340-1341, f°83r-108r: Riders ende Boden
	1347-1348		
	1330-1331	Poorter	SR 1332-1333: f°34v,lijfrenten; SR 1333-1334, f°12r, wijassise; SR 1337-1338, f°14v: vanden vischerien; SR 1338-1339, f°16v: vanden stede vischerien; SR 1339-1340, f°18v: vanden stede vischerien; SR 1339-1340: f°20r: vanden crane; SR 1339-1340: f°20r: vanden barnecamere; SR 1340-1341, f°17r: vanden vischerien; SR 1340-1341: f°18v: vanden barnecamere; SR 1340-1341, f°37r: Wijnaccijns; SR 1340-1341, f°17r: vanden vischerien; SR 1342-1343, f°16v: vanden vischerien; SR 1344-1345, f°31v: van Wijnaccijns; SR 1345-1346, f°30v: vanden wijnassise; SR 1346-1347, f°36r: vande wijnassise; SR 1346-1347, f°37v: vande mede-assise;
	1334-1335		

van den Walle, Lambrecht	1331-1332	Poorter	SR 1334-1335, f°57v: stoffen ter stede werke boef van houte
	1333-1334		SR 1332-1333: f°87r, riders ende boden; SR 1335-1336, f°82r – 87r : riders ende boden; SR 1337-1338, f91r – 99r: Riders ende Boden
	1336-1337		
	1338		
	1350-1351		
	1352-1353		
	1354-1355		
	1356-1357		
	1359-1360		
van den Walle (de le Mote), Clais	1331-1332	Poorter	
	1334-1335		
Van den Walle fs. Wouters, Jacob	1349-1350	Poorter	SR 1333-1334: f°14r, medessizen; SR 1334-1335, f°21v: Mede-accijns; SR 1335-1336: f°25v: Wijnaccijns; SR 1335-1336: f°25v: Mede-accijns, SR 1342-1343: f°25v: Mede-accijns; SR 1346-1347, f°37v: vande mede-assise; SR 1350-1351, f°24v: van der pondere; SR 1352-1353, f°23v: van der wijnassise; SR 1352-1353, f°25r: van der bier assise; SR 1353-1354, f°30v: van den wijn assise; f°32r: van den bierassise; SR 1354-1355, f°29v: van der mede assise; SR 1354-1355, f°30v: van den pondere; SR 1355-1356, f°25v: van den pondere

	1351-1352		SR 1336-1337, f°26v: wijaccijns; SR 1336-1337, f°27v: bieraccijns; SR 1336-1337, f°28v:mede-accijns; SR 1337-1338, f°23v: Wijnaccijns; SR 1337-1338, f°24v: Bieraccijns; SR 1338-1339, f° 31v: Wijnaccijns; SR 1338-1339, f° 32v: Bieraccijns; SR 1344-1345, f°31v: van Bieraccijns; SR 1345-1346, f°31v: vanden bierassise; SR 1345-1346, f°32r: vanden meideassise; SR 1346-1347, f°37r: vande bierassise; SR 1347-1348, f°31v: vande bierassise; SR 1351-1352, f°24r: van der mede assise; SR 1352-1353, f°27r: van den pondere; SR 1353-1354, f°34r: van den pondere
	1353-1354		SR 1336-1337, f°102v: Cleene Assisen
	1355-1356		SR 1337-1338, f91r – 99r: Riders ende Boden
	1357-1358		SR 1338-1339, f°53r: Hoofmanscepe
	1359-1360		SR 1350-1351, f°17v: van den kelnare (= kelder) te Rozebeke; SR 1351-1352, f°17v: van den kelnare te Rosebeke; SR 1353-1354, f17v: van den kelnare te Rosebeke; SR 1355-1356, f°18r: van den crane
vander Buerse, Mathys	1352-1353	Poorter	SR 1332-1333: f°31v, erveliker rente; SR 1333-1334: f°12r, wijassize; SR 1333-1334, f°17r, erveliker renten; SR 1332-1333, f°105r: ghemeene huutgegheven; SR 1334-1335, f°20v: Wijnaccijns; SR 1335-1336: f°25v: Wijnaccijns; SR 1335-1336: f°25v: Bieraccijns; SR 1336-1337, f°26v: wijaccijns; SR 1351-1352, f°22v: van der wijn assise; SR 1359-1360, f°73v – 93v: riders ende boden
vander Buerze, Jan	1336-1337	Poorter	SR 1335-1336, f°82r – 87r : riders ende boden; SR 1342-1343, f°92r-132v: Riders ende Boden;
	1338-1339		SR 1332-1333: f°14v, vander nieuwer halle; SR 1333-1334: f°4r, vander nieuwer Halle; SR 1337-1338, f°1r: vander nieuwer Halle; SR 1337-1338, f°126v: Cleene Assisen

	1343-1344		SR 1333-1334: f°13r, bierassizen; SR 1333-13334: f°15r, assizen vanden ponde(re?); SR 1333-1334, f°17r, erveliker renten; SR 1332-1333, f°116r: vanden assizen van draperie; SR 1334-1335, f°21v: Bieraccijns; SR 1341-1342: f°35v, assizen vanden ponde(re?)
vander Buerse, Robbrecht	1331-1332	Poorter	SR 1333-1334: f°31v, erveliker rente;
	1333-1334		SR 1332-1333: f°84r-98v, riders ende boden
	1335-1336		
vander Capelle, Jan	1342-1343	Wever	
	1348		
vander Haghe fs. Pieters, Pieter	1350-1351	poorter	SR 1350-1351, f°22v: van der wijn assyse
	1352-1353		SR 1359-1360, f°73v – 93v: riders ende boden
	1354-1355		
	1356-1357		
	1359-1360		
	1360-1361		
Vander Pale, Jan	1359-1360	?	
	1360-1361		
van der Roderduere, Jacob	1332-1333	Poorter	
vander Stove, Willem	1330-1331	Poorter	SR 1332-1333: f°84r-98v, riders ende boden; SR 1334-1335f°70v – 77r : riders ende boden; SR 1335-1336, f°82r – 87r : riders ende boden
	1332-1333		SR 1350-1351, f°24v: van der pondere
	1333-1334		SR 1333-1334: f°85v: riderse ende boden; SR 1336-1337, f°85v – 91r: riders ende boden; SR 1337-1338, f91r – 99r: Riders ende Boden; SR 1338-1339, f96r – 126r: Riders ende Boden
	1335-1336		
	1337-1338		

	1338		
vander Stove fs. Jans, Jan	1336-1337	Poorter	SR 1336-1337: f°13v: Vander stede visscherien; SR 1336-1337, f°85v – 91r: riders ende boden; SR 1337-1338, f91r – 99r: Riders ende Boden
vander Vlaminckpoorte, Jan	1330-1331	Poorter	SR 1332-1333: f°10r, ervelike rente; SR 1332-1333: f° 16v, van Yssnen/Yssven/Yssuen; SR 1334-1335, f°57v: stoffen ter stede werke boef van houte; SR 1336-1337, f°79v: van stoffen ter stede werke boef. Van houte; SR 1332-1333: f°63v, van stoffen ter stede werken boef;
	1333-1334		SR 1334-1335f°70v – 77r : riders ende boden; SR 1337-1338, f91r – 99r: Riders ende Boden
	1335-1336		SR 1350-1351, f°24r: van der mede assise
van Dixmude, Jan	1342-1343	Wever/Cordewanier/Zwarteleertouwer/Makelaar	
	1346-1347		
van Dudzele, Pauwels	1332-1333	Poorter	SR 1334-1335f°70v – 77r : riders ende boden; SR 1336-1337, f°85v – 91r: riders ende boden; SR 1337-1338, f91r – 99r: Riders ende Boden
	1333-1334		
	1334-1335		
	1336-1337		
van Dudzele fs. Pauwels, Jan	1358-1359	Timmerman	SR 1353-1354, f°34r: van den pondere; SR 1358-1359, f°18r: van der yssue; SR 1358-1359, f°25v: van den pondere; SR 1359-1360, f°73v – 93v: riders ende boden

van Haerlebeke, Jan	1338	?	SR 1335-1336: f°25v: Bieraccijns; SR 1335-1336, f°82r – 87r : riders ende boden; SR 1337-1338, f91r – 99r: Riders ende Boden; SR 1338-1339, f°54v: den pernsonarisen; SR 1339-1340, f°53r: den pernsonarisen; SR 1340-1341, f°58v: den pernsonarisen; SR 1340-1341, f°113v-121v: ghemeende huutgegheven; SR 1341-134, f°54v: den pernsonarisen; SR 1341-1342, f°85r-118r: Riders ende boden; SR 1342-1343, f°55v: den pernsonarisen; SR 1342-1343, f°92r-132v: Riders ende Boden; SR 1344-1345, f°54r – 55r: den pensionarisen; SR 1345-1346, f°53r – 54r: pensionarisen; SR 1346-1347, f°58r – 59r: pensionarisen
van Hertsberghe, Barthelmeus	1330-1331	Poorter	SR 1332-1333: f°84r-98v, riders ende boden; SR 1338-1339, f96r – 126r: Riders ende boden; SR 13340-1341, f°83r-108r: Riders ende Boden;
	1331-1332		
	1332-1333		
Vanidu, Jan	1339-1340	volder	SR 1344-1345, f°54r – 55r: den pensionarisen; SR 1345-1346, f°53r – 54r: pensionarisen
van Leke/Lake, Jan	1339-1340	Poorter/Wever	SR 1332-1333: f°24v; SR 1333-1334: f°13r, bierassizen; SR 1334-1335, f°20v: Wijnaccijns; SR 1335-1336: f°25v: Wijnaccijns
van Maldeghem, Jan	1342-1343	?	SR 1342-1343, f°92r-132v: Riders ende Boden;
Van Male, Jan	1359-1360	Volder/Scheerder/Strodekker/Draaier	SR 1351-1352, f°128r: omme tlant te bestelne theghen de vyanden
van Middelkerke, Willem	1338-1339	?	
van Oostburch, Pieter	1348	Poorter	SR 1340-1341: f°18v: vanden nieuwen halle; SR 1345-1346, f°18v: vanden nieuwe halle

	1349-1350		SR 1341-1342: f°35v, assizen vanden ponde(re?); SR 1342-1343, f°36r: vanden ponder; SR 1344-1345, f°31v: vanden pondere; SR 1345-1346, f°32v: vanden pondere; SR 1347-1348, f°32v: vanden pondere
	1351-1352		SR 1344-1345, f°31v: van Bieraccijns
	1353-1354		
	1355-1356		
	1357-1358		
van Outave, Jacob	1345-1346	Volder	
van Ravenscote, Pieter	1348	?	SR 1350-1351, f°46r – 47r: pensionarisen; SR 1351-1352, f°43r – 44r: van den pensionarisen; SR 1352-1353, f°44r – 45r: den pensionarisen; SR 1353-1354, f°52v – 53v: den pensionarisen; SR 1354-1355, f°47v – 48v: den pensionarisen; SR 1355-1356, f°48v – 49v: den pensionarisen; SR 1358-1359, f°45v – 46v: den pensionarisen; SR 1359-1360, f°42r – 43v: den pensionarisen; SR 1360-1361, f°42r – 43r: den pensionarisen
van Rode, Jan	1348-1349	Wever (deken)	
van Rosendale, Wouter	1351-1352	huidevetter	
van Ruddervoorde, Jan	1356-1357	Makelaar/Zilversmid	
van Ruuslede, Jan	1342-1343	"sCaermer"/Poorter?	SR 1345-1346, f°32v: vanden pondere
van Ryssele, Jan	1350-1351	Handschoenwerker/Smid	SR 1351-1352, f°45v: den scaerwetters die de poorte bewaren bi daghe bi nachte; SR 1354-1355, f°50v: den scaerwetters die de poort bewaren bi daghe ende bi nachte

	1352-1353		SR 1354-1355, f°31v: ghemeene ont fanc
	1358-1359		SR 1359-1360, f°73v – 93v: riders ende boden
van Scathille, Jacob	1338-1339	"sCaermer"/Poorter?	
	1349-1350		
van Sinte Cruus, Pieter	1344-1345	Wever (Vinder)	SR 13340-1341, f°83r-108r: Riders ende Boden
	1346-1347		SR 1345-1346, f°53r – 54r: pensionarisen
van Thorout, Jan	1348	?	Sr 1346-1347, f°18r: van singhelen ende diken vanden stede vesten
	1353-1354		SR 1347-1348, f°17r: van garslande; Sr 1350-1351, f°16v: van garslande; SR 1351-1352, f°16v: van garslande; SR 1352-1353, f°16v: van garslande; SR 1353-1354, f°16v: van garslande; SR 1354-1355, f°16v: van garslande; SR 1355-1356, f°16v: van garslande; SR 1358-1359, f°16v: van garslande; SR 1359-1360, f°16v: van garslande; SR 1360-1361, f°16v: van Garslande
	1355-1356		
	1357-1358		
	1359-1360		
van Wulsberghe, Willem	1343-1344	Poorter	SR 1332-1333, f°23v - 24r
	1345-1346		SR 1333-1334: f°4r, vander crane; SR 1338-1339, f°1r: vander crane
	1347-1348		SR 1340-1341, f°37r: Bieraccijns; SR 1341-1342, f°34v: Bieraccijns, SR 1342-1343, f°35r: Bieraccijns; SR 1344-1345, f°31v: van Bieraccijns; SR 1345-1346, f°31v: vanden bierassise; SR 1350-1351, f°23v: van der bier assyse

	1348-1349		SR 1333-1334: f°12r, wijnaccijns; SR 1334-1335, f°20v: Wijnaccijns; SR 1337-1338, f°23v: Wijnaccijns; SR 1339-1340, f°31v: Wijnaccijns; SR 1341-1342, f°33v: Wijnaccijns; SR 1342-1343, f°34r: Wijnaccijns; SR 1344-1345, f°31v: van Wijnaccijns
	1351-1352		SR 1337-1338, f°126v: Cleene Assisen
	1353-1354		SR 1358-1359, f°24v: van der meide assise
	1355-1356		
	1357-1358		
	1359-1360		
van Ypre, Jan	1345-1346	Wever	
van Zomerghem, Ghiselbrecht	1330-1331	Poorter/Scheerder?	
	1331-1332		
van Zomerghem, Bouden	1338-1339	poorter?/Verver	SR 13340-1341, f°83r-108r: Riders ende Boden; SR 1341-1342, f°85r-118r: Riders ende boden
	1341-1342		
Volkaert, Ghildolf	1352-1353	Visser/Visverkoper	
	1354-1355		
	1358-1359		
Walkier, Jan	1331-1332	Poorter	SR 1332-1333: f°85v: riderse ende boden; SR 1335-1336, f°82r – 87r : riders ende boden; SR 1338-1339, f96r – 126r: Riders ende boden
	1332-1333		SR. 1335-1336, f°12v: Vanden ouden zwene; SR. 1336-1337, f°13r: Vanden ouden zwene; SR 1337-1338, f°14r: vanden ouden zweine; SR 1338-1339, f°14r: vanden ouden zweine; SR 1339-1340, f°18r: vanden oude zweine

	1335-1336		SR 1332-1333: f°13r, erelike rente; SR 1332-1333: f°16v, van Yssuen/yssven?
	1338		SR 1337-1338, f°107v: ghemeene huutgegheven
Wandelaerd, Andries	1342-1343	Poorter	SR 1342-1343, f°92r-132v: Riders ende Boden;
	1344-1345		SR 1355-1356, f°22v: van der wijn assise
Wittebolle, Jacob	1337-1338	Poorter	SR 13340-1341, f°83r-108r: Riders ende Boden; SR 1341-1342, f°85r-118r: Riders ende boden
	1338-1339		SR 1341-1342, f°124v – 135r: ghemeene huutgegheven
	1341-1342		
	1343-1344		SR 1346-1347, f°18r: vande stede vischerien; SR 1347-1348, f°17v: vande stede vischerien
	1346-1347		
Wouterman, Gheraerd	1340-1341	poorter	
Wouterman, Jacob	1342-1343	Poorter	SR 1342-1343, f°92r-132v: Riders ende Boden;
	1347-1348		
Wouters, Pieter	1347-1348	?	
Ybeloot, Pieter	1348	wever	SR 1344-1345, f°55v: den scaerweters die de porte bewaerden bi nachte ende bi daghe
Yperlinc, Michiel	1345-1346	Scheerder	SR 13340-1341, f°83r-108r: Riders ende Boden
	1347-1348		
Zevenkoten, Pieter	1338-1339	Poorter/Wever	SR 13340-1341, f°83r-108r: Riders ende Boden; SR 1341-1342, f°85r-118r: Riders ende boden; SR 1342-1343, f°92r-132v: Riders ende Boden;
	1341-1342		
Zuerinc, Lauwers	1344-1345	Vleeshouwer	

Zwijn, Simoen	1344-1345	Timmerman	SR 1334-1335, f°49r: Pensionaris binnen der port; SR 1335-1336, f°49r: Pensionaris binnen der port; SR 1336-1337, f°49r: Pensionaris binnen der port; SR 1337-1338, f°48r: Pensionaris binnen der port
	1346-1347		

Bijlage 3: Groenenboek f°110-113

Opden IIII^{en} dach van octobre anno eenenvichtich, so waren die persone die hier naer volghen vtegheseid/vcegheseid ten ghebode vander clocke op die halle daer mijn heer van Vlaenderen zelve ende sijn raed ende scepenen van Brugghe voor oghen waren als onse viande mijns heer, der stede, ende ghemeens/ghemeene lands/lande ende nimmermeer binden lande te comene het ne ware bij willen van minen heere van sinen steden ende van al sinen lande, elc op zijn hoofd te verbuerne, omme dat si aliencie gesocht hebben buten slandes in contraien ende in previdicien van minen heer van sinen vrienden ende van al sinen lande, ende sident dat mijn heer al vergheven hadde dat theghen hem mesdaen was, ende so wie diese huusde inf? hoofden binden lande van Vlaendren, dat die gehouden ware vanden zelve

1. Michiel van Assenede dictus vat / * Volder⁸⁴⁸
2. Lauwers Waye/Waie * Scheerder⁸⁴⁰
3. Robrecht de Rouc/Roec * Scheerder⁸⁴¹
4. Willem Bateman /
5. Pieter seer Aernouds /
6. Jan Bavelare /
7. Pieterkin Streeckaerd
8. Jan de Oude/But dictus van Leke * poorter⁸⁴²
* wever⁸⁴³
9. Lammin de Jonghe * wever⁸⁴⁴
10. Jan van Aeltre * wever⁸⁴⁵
* vuller⁸⁴⁶
11. Jan van Langhevoorde /
12. Pieter van Heurssele/Hersele? /
13. Jan Moenaerd * Volder⁸⁴⁷
14. Pieterkin van Zwevesele /
15. Jan van Gavere dictus Helsene /
16. Jacob van Ziessele
17. Loy van (Lonscote/lonsrote/)Lensarte /
18. Claeis van Zeerkengheem /
19. Lamsin de Keyser * Scheerder⁸⁴⁹
20. Gillis de Pape * Volder⁸⁵⁰
21. Jan van Trieren * Volder⁸⁵¹
22. Colaerd de Keesiedere/Kelsiedere /
23. Gillis de Coning/Coninc * Scheerder⁸⁵²
* Huidevetter⁸⁵³
24. Joris de Rovere * Oudkleerkoper⁸⁵⁴
25. Aernout vanden Wielkine * Oudkleerkoper⁸⁵⁵
26. Moenin de Vos * Oudkleerkoper⁸⁵⁶
27. Pieter Wijt/Wyt/Van Wyc? * Bakker⁸⁵⁷
* Makelaar⁸⁵⁸
28. Baudet van Lake

⁸⁴⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 142.

⁸⁴¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 140.

⁸⁴² J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 85.

⁸⁴³ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 110.

⁸⁴⁴ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 127.

⁸⁴⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 101.

⁸⁴⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 122.

⁸⁴⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 1429.

⁸⁴⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 137.

⁸⁴⁹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 138.

⁸⁵⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 130.

⁸⁵¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 133.

⁸⁵² J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 137.

⁸⁵³ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 178.

⁸⁵⁴ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 195.

⁸⁵⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 194.

⁸⁵⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 197.

⁸⁵⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 203.

⁸⁵⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 239.

- * Makelaar⁸⁵⁹
29. Jan Wormhont/Wormhout dictus
Buekelare /
30. Hannin Uuten Riede /
31. Hannin Biesebout met ere hand /
32. Lamsin van Keyheem /
33. Lamsin Fens
* Volder⁸⁶⁰
34. Jan Veldacker die bailgiu was
ten Houtschen
* Volder⁸⁶¹
35. Gheeraerd van Lo
* Scheerder⁸⁶²
* Bakker⁸⁶³
36. Joos de Keiser /
37. Jacob van Winghene** /
38. Jan van Winghene**
* Wever⁸⁶⁴
* Volder⁸⁶⁵
* Scheerder⁸⁶⁶
* Bakker⁸⁶⁷
* Molenaar⁸⁶⁸
* Wijnmeter⁸⁶⁹
39. Claus/Clais van Winghene**
* Volder⁸⁷⁰
40. Lamsin Haghelsceen/Haghelsteen /
41. Jan vander Rohaghe/Rehaghe/Reaghe
* Volder⁸⁷¹
42. Willem Diederic
* Wever⁸⁷²
* Volder⁸⁷³
43. Christiaen Sceefbeen
* Volder⁸⁷⁴

44. Jan vanden Dike de vulre
* Volder⁸⁷⁵
45. Zegher Castelein
* Volder⁸⁷⁶
46. Jan Tinke
* Volder⁸⁷⁷
47. Wouter van Ansame
* Volder⁸⁷⁸
48. Jacop van den driesche /
** Filii Jans van Winghene
49. Gillis Roodsaerd/Roetsaerd?
* Wever⁸⁷⁹
50. Jan Ghemelin /
51. Jan de Zot de Jonghe / de Sot
* Volder⁸⁸⁰
52. Clais Laudaet
* Volder⁸⁸¹
53. Pieter vande Rehaghe/Rohaghe
* Volder⁸⁸²
54. Jacop Cortebrugghe
* Huidevetter⁸⁸³
55. Lamsin de Vos
* wever⁸⁸⁴
* Makelaar⁸⁸⁵
* deken van het weversambacht⁸⁸⁶
56. Jan scone Jans
* Volder⁸⁸⁷
57. Jacop Veys/Veis
* Wever⁸⁸⁸
58. Jan van Coukelare f. veragheten
* Wever⁸⁸⁹
* Scheerder⁸⁹⁰

⁸⁵⁹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 235.

⁸⁶⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 126.

⁸⁶¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 133.

⁸⁶² J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 139.

⁸⁶³ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 201.

⁸⁶⁴ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 120.

⁸⁶⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 134.

⁸⁶⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 142.

⁸⁶⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 203.

⁸⁶⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 205.

⁸⁶⁹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 227.

⁸⁷⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 134.

⁸⁷¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 131.

⁸⁷² J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 106.

⁸⁷³ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 125.

⁸⁷⁴ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 131.

⁸⁷⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 125.

⁸⁷⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 124.

⁸⁷⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 123.

⁸⁷⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 122.

⁸⁷⁹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 115.

⁸⁸⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 132.

⁸⁸¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 128.

⁸⁸² J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 131.

⁸⁸³ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 179.

⁸⁸⁴ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 119.

⁸⁸⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 239.

⁸⁸⁶ G. Espinas en H. Pirenne, op. Cit. (1904-1924), p. 576.

⁸⁸⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 127.

⁸⁸⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 118.

⁸⁸⁹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 105.

- * Metselaar⁸⁹¹
59. Gillis van Coudebrouc
* Sterke man tijdens het bewind van
Jacob van Artevelde⁸⁹²
* poortersfamilie⁸⁹³
60. Jacop Witte Bolle
* (poorterie, bron, J.M. p. 458)
61. Gillis Hooft f. ser Wouters
* (poorterie, bron, J.M. p. 458)
* poortersfamilie⁸⁹⁴
62. Gillis Lam
* poorter⁸⁹⁵
63. Pieter Gabbaerd /
64. Bernaerd Gallin
* Visser⁸⁹⁶
65. Jan Roodsaert Doude/Roetsaerd?
* Wever⁸⁹⁷
66. Jacop vanden Abele/Abeele
* Wever⁸⁹⁸
67. Jan Duetel
* Wever⁸⁹⁹
68. Hendric vanden Muelne = Heine vanden
Muelne?
* Scheerder⁹⁰⁰
69. Christiaen Locgaerd /
70. Pieter de Terningmakere
* Makelaar⁹⁰¹
71. Boudin Suidewind/Snidewind
* Volder⁹⁰²
72. Wouter Vizael = Visael
* Volder⁹⁰³
73. Pieter Ybeloot /
74. Pieter Spoore dictus Moyte /
75. Jan de Werd Doude
* wever⁹⁰⁴

76. Henric Vlucgaerd ???
77. Rignaerd Gallin /
78. Boudin Wenins/Wenius/Weinins?
* Volder⁹⁰⁵
79. Olivier Veldacker
* Volder⁹⁰⁶
80. Jan van Orscamp dictus man
* Volder⁹⁰⁷
* Tegeldekker⁹⁰⁸
* Zwartledertauwer⁹⁰⁹
81. Jan van der Mane
* Scheerder⁹¹⁰
82. Jan van den Hoghenweghe
* Verver⁹¹¹
83. Maertin zijn broedere /
84. Jacop van Beernheem
* familie van Bernem is een
ambachtsfamilie⁹¹²
* Huidevetter⁹¹³
85. Pieter Uten Wissele /
86. Jan de Waerd de Jonghere = de Weerd?
* Wever⁹¹⁴
87. Wouter Dommel
* Volder⁹¹⁵
88. Willem de Vriend
* Volder⁹¹⁶
89. Gillis Hooft disercoopere /
90. Jan van Cranenburch /
91. Jan Moyt
* wever⁹¹⁷
92. Lauwers Moyt /
93. Symoen Dabt
* Wever⁹¹⁸
94. Hannin Mansel /
95. Mathijs vander Schure

⁸⁹⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 137.

⁸⁹¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 158.

⁸⁹² D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 406.

⁸⁹³ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁸⁹⁴ D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 407.

⁸⁹⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 82.

⁸⁹⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 152.

⁸⁹⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 115.

⁸⁹⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 101.

⁸⁹⁹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 107.

⁹⁰⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 141.

⁹⁰¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 238.

⁹⁰² J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 132.

⁹⁰³ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 133.

⁹⁰⁴ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 120.

⁹⁰⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 134.

⁹⁰⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 133.

⁹⁰⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 130.

⁹⁰⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 161.

⁹⁰⁹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 178.

⁹¹⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 139.

⁹¹¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 143.

⁹¹² J. Mertens, art. Cit (1960), p. 235.

⁹¹³ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 178; EN: D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 406.

⁹¹⁴ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 120.

⁹¹⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 125.

⁹¹⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 133.

⁹¹⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 112.

⁹¹⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 106.

- * Wever⁹¹⁹
96. Pieter Puetin
* Wever⁹²⁰
97. Gillis Brantin /
98. Michiel Balewaerd
* Wever⁹²¹
99. Jan Maertin de Wevere
* Wever⁹²²
100. Hannin van Spaengen /
101. Pieter Beyaerd
* Wever⁹²³
102. Clais Dedding/Deddinc
* Wever⁹²⁴
103. Coppin van Lo
* Wever⁹²⁵
104. Coppin vanden Dreische /
105. Jan van Lisseweghe de ionghe
* Wever⁹²⁶
* Scheerder⁹²⁷
106. Jan aderic de ionghe
* Wever⁹²⁸
107. Jan van Ghent
* Witledertauwer⁹²⁹
* Wever⁹³⁰
* Volder⁹³¹
* Scheerder⁹³²
* Visser⁹³³
108. Jan van Sinte Cruus de Jonghe
* Wever⁹³⁴
* Smid⁹³⁵
109. Jan Melgewaerd vanden berghe
* Wever⁹³⁶
110. Jan van Lo
* Wever⁹³⁷
* Volder⁹³⁸
* Scheerder⁹³⁹
111. Pieter van Scepstale dictus leestkin
* Wever⁹⁴⁰
112. Pieter Knye /
113. Joos Hemelrike/Joes Hemeric
* Wever⁹⁴¹
114. Gheerkin van den Eechoute /
115. Jan Potterkin /
116. Pieter Joye
* wever⁹⁴²
117. Willem de Maerscalc
* Wever⁹⁴³
118. Coppin van Oudenburch /
119. Coppin Lam Willems/Hoem Willems?
* Wever⁹⁴⁴
120. Jan de Knuut
* Wever⁹⁴⁵
121. Gheerkin Immeloot /
122. Hannekin Rycquaerds
123. Andries Joiaerd /
124. Pieter van der scelle ... vande ...
* Wever⁹⁴⁶
125. Martin vander Scelle /
126. Christiaen Bertolf
* Wever⁹⁴⁷
127. Heinric de Meyere /
128. Christiaen Per/Pec
* Wever⁹⁴⁸
129. Meeus de Hoyere /
130. Jan van Artrike de Meseeus
131. Hannin vander Holpe dictus
Grave /
132. Sierin Bibau /
133. Hannekin vander Duve /
134. Jan Loud/Lout

⁹¹⁹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 116.

⁹²⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 114.

⁹²¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 102.

⁹²² J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 111.

⁹²³ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 102.

⁹²⁴ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 106.

⁹²⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 110.

⁹²⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 110.

⁹²⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 139.

⁹²⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 101.

⁹²⁹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 185.

⁹³⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 107.

⁹³¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 126.

⁹³² J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 146.

⁹³³ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 152.

⁹³⁴ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 116.

⁹³⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 167.

⁹³⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 111.

⁹³⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 110.

⁹³⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 128.

⁹³⁹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 139.

⁹⁴⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 116.

⁹⁴¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 108.

⁹⁴² G. Espinas en H. Pirenne, op. Cit. (1904-1924), p. 595.

⁹⁴³ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 111.

⁹⁴⁴ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 120.

⁹⁴⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 109.

⁹⁴⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 116.

⁹⁴⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 103.

⁹⁴⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 114.

- * Wever⁹⁴⁹
135. Jan van Oudenburch sonder
Zorghe
* wever⁹⁵⁰
* Cordoeanier⁹⁵¹
* Bakker⁹⁵²
136. Pieter van Zwevesele
* Oudkleerkoper⁹⁵³
* Tijkwever⁹⁵⁴
137. Hannin Meening de Boetere /
138. Jacop de Coc de Boetere /
139. Hannin van den Steene de
Wevere /
140. Gillekin de Moekere dictus
Aermeziele /
141. Hannekin dobbelrose /
142. Jan f. Clais/Claus Maes
* Schiplied⁹⁵⁵
143. Boudin van Trieren
* Makelaar⁹⁵⁶
144. Clais de Crudenare
* Makelaar⁹⁵⁷
145. Willem de Coning
* Wever⁹⁵⁸
146. Jan Everaerd de Makelare
van Colen
* Cordoeanier⁹⁵⁹
147. Wouter Bulc /
148. Jan de Crudenare /
149. Meens vander Leye/Meeus vanden
Leie
* Makelaar⁹⁶⁰
150. Jacop Bonthond /
151. Lambeers de Hond de Wulle-
Slare /
152. Pieterkin de Smet der Stede
Gaersoens Was/Pieter die Smet
* Wever⁹⁶¹

⁹⁴⁹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 110.

⁹⁵⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 113.

⁹⁵¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 175.

⁹⁵² J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 202.

⁹⁵³ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 198.

⁹⁵⁴ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 218.

⁹⁵⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 203.

⁹⁵⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 230.

⁹⁵⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 233.

⁹⁵⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 105.

⁹⁵⁹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 173.

⁹⁶⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 236.

153. Jacop Dabt
* Volder⁹⁶²
154. Jan Gallin
* Volder⁹⁶³
155. Pauwels bode vander Visch-
Maerct /
156. Jan van Male de Vulre
* Volder⁹⁶⁴
157. Jacop de Dekin /
158. Pieter Gallin f. Jans /
159. Jan van Ypre f. Jacobs
* wever⁹⁶⁵
* Visser⁹⁶⁶
* Timmerman⁹⁶⁷
* Zilversmid⁹⁶⁸
* Molenaar⁹⁶⁹
* Baerdmaker⁹⁷⁰
* Makelaar⁹⁷¹
160. Jan van Oudenburch de Selversmit /
161. Pieter van Ghistele die Scaerwettere
was /
162. Boudin Brec
* Timmerman⁹⁷²
163. Hannin van Biervliet /
164. Coppin van Ghent
* Volder⁹⁷³
* Timmerman⁹⁷⁴
165. Jan van Ghent
* Witledertauwer⁹⁷⁵
* Wever⁹⁷⁶
* Volder⁹⁷⁷

⁹⁶¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 116.

⁹⁶² J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 125.

⁹⁶³ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 126.

⁹⁶⁴ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 128.

⁹⁶⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), pp. 120-121;
EN: G. Espinas en H. Pirenne, op. Cit. (1904-1924),
p. 595; EN: D. Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p.
400.

⁹⁶⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 154.

⁹⁶⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 158.

⁹⁶⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 169.

⁹⁶⁹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 205.

⁹⁷⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 221.

⁹⁷¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 239.

⁹⁷² J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 155.

⁹⁷³ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 126.

⁹⁷⁴ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 156.

⁹⁷⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 158.

⁹⁷⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 107.

- * Scheerder⁹⁷⁸
 * Visser⁹⁷⁹
166. Coppin Willaerd
 * Schiplied⁹⁸⁰
167. Hannekin de Mandemakere /
168. Hannin de Beere /
169. Coppin van den Walle de ionghe ** /
170. Jan vanden Walle de Jonghe **
 * Timmerman⁹⁸¹
171. Coppin Benne /
172. Jan van Assenede de Bonte
 * Vleeshouwer⁹⁸²
173. Jacop Sobbe
 * Vleeshouwer⁹⁸³
174. Jan Duvekin
 * Vleeshouwer⁹⁸⁴
175. Michiel Cornelis
 * Vleeshouwer⁹⁸⁵
176. Jan Beerhout/Beerhont f. Clais /
177. Gillis van Bassevelde dictus Maes /
178. Jan Ravens f. Martins
 * Volder⁹⁸⁶
179. Pieter Aechte
 * Wever⁹⁸⁷
180. Lamsin Winne dictus Muelnare /
181. Jan Zelverin
 * Wever⁹⁸⁸
182. Theens Vande Rehaghe /
183. Clais de Kersghietere Doude /
184. Jan Visael /
185. Jan van Arsebrouc
 * Volder⁹⁸⁹
186. Alaerd De poortere dictus Rikebake /
187. Heynekin Quintin /
188. Lammekin Vanden Riede /
189. Jan vanden Riede /
190. Jacop Sine
191. Seutkin/Sentkin de Scuetelare /

192. Arnoud de Buf /
193. Rike Musche
 * Volder⁹⁹⁰
194. Jan Beele
 * Wever⁹⁹¹
- ** Temerliede
195. Pieter Denaerd /
196. Jan de Boltere/Veltre /
197. Elond Bune /
198. Danin vanden Velde
 * Wever⁹⁹²
199. Michiel van Fruutvelde /
200. Roeger Coopal of Clapal/Roetse Clapal
 * Wever⁹⁹³
201. Gillis van Wackeve/Wackene /
202. Jan Cricke Doude /
203. Jan Oem Willems
 * Wever⁹⁹⁴
204. Clais Oem Willems /
205. Wouter Blyfhier/Blijfhier
 * Wever⁹⁹⁵
206. Jan Caepond/Caepoud Doude/Capoud
 * Wever⁹⁹⁶
207. Jan Caepond de Ionghe Capoud
 * Wever⁹⁹⁷
208. Lauwers Vlucgaerd ???
209. Hannin van Oostburch /
210. Aernoud Broeder
 * Wever⁹⁹⁸
211. Ghys van Lo
 * Wever⁹⁹⁹
212. Pieter Diederick f. Jans/Clais
 * Wever¹⁰⁰⁰
213. Naes Karstinman
 * Wever¹⁰⁰¹
214. Hannin de Keiser f. Clais /
215. Lauwers Roodsaerd /
216. Pieter van Coolkercke de

⁹⁷⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 126.

⁹⁷⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 146.

⁹⁷⁹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 152.

⁹⁸⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 231.

⁹⁸¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 115.

⁹⁸² J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 146.

⁹⁸³ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 150.

⁹⁸⁴ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 147.

⁹⁸⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 147.

⁹⁸⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 130.

⁹⁸⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 101.

⁹⁸⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 121.

⁹⁸⁹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 122.

⁹⁹⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 129.

⁹⁹¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 102.

⁹⁹² J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 119.

⁹⁹³ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 104.

⁹⁹⁴ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 120.

⁹⁹⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 103.

⁹⁹⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 104.

⁹⁹⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 104.

⁹⁹⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 104.

⁹⁹⁹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 110.

¹⁰⁰⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 106.

¹⁰⁰¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 104.

- Scerre /
217. Clais van Zeland
* Scheerder¹⁰⁰²
218. Lamsin de Coning
* Huidevetter¹⁰⁰³
219. Jan Minne f. Jans
* cordouanier¹⁰⁰⁴
* Scheerder¹⁰⁰⁵
220. Willem van Axele /
221. Lamsin Veys/Veys
* Scheerder¹⁰⁰⁶
222. Willem Varshinc
* Volder¹⁰⁰⁷
223. Gillis Moerhuic/Moerkine/Moerinc
* Volder¹⁰⁰⁸
224. Rike Gallin
* Volder¹⁰⁰⁹
225. Lippin van Slipen /
226. Colin Edelman
* Volder¹⁰¹⁰
227. Tideman de Vos /
228. Pieter Boomgaard
* Volder¹⁰¹¹
229. Hannin Laudaet
* Volder¹⁰¹²
230. Jan Teunis/Tonis?
* Volder¹⁰¹³
231. Kielaerd Tinke
* Volder¹⁰¹⁴
232. Boudekin Veldacker
* Volder¹⁰¹⁵
233. Jan de Man f. Seer Pieters = Jan de Man?
* Visser¹⁰¹⁶
* Kousenschepper¹⁰¹⁷
234. Wouter de Keyser
* Volder¹⁰¹⁸
235. Pieter Everaerd
* Cordoeanier¹⁰¹⁹
236. Wouter Laudaet
* Volder¹⁰²⁰
237. Pieter Resin /
238. Hannin de Doelre f. Hueghs /
239. Jan vander Lanterne /
240. Diederic Ketelhoed /
241. Franse van Jabbeke /
242. Christiaen vander Scelle /
243. Hannekin Sarraf/sijn f. Maes/ Annin
* Wever¹⁰²¹
244. Gherard vande Albestrate? /
245. Jan van Oudenburch f. Jans
* wever¹⁰²²
* Bakker¹⁰²³
* Cordoeanier¹⁰²⁴
246. Willem Lam
* Wever¹⁰²⁵
247. Jan van Ansebeke f. Clais
* Wever¹⁰²⁶
248. Pieter Veltacker/Veldackere
* Volder¹⁰²⁷
249. Pieter van Maerkijs/Markys
* Volder¹⁰²⁸
250. Jan van Pedsebrouck/Podsebrouck /
251. Zegher van Poelvoorde /
252. Jan Tare/Care /
253. Lamsin de Sceppere
* Huidevetter¹⁰²⁹
254. Willem van Oorscamp
* Huidevetter¹⁰³⁰
255. Clai(s)kin de Bedelare/Clais
* Wever¹⁰³¹

¹⁰⁰² J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 142.

¹⁰⁰³ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 178.

¹⁰⁰⁴ J. Mertens, art. Cit. (1961), kol. 458.

¹⁰⁰⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 137.

¹⁰⁰⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 141.

¹⁰⁰⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 133.

¹⁰⁰⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 129.

¹⁰⁰⁹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 126.

¹⁰¹⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 126.

¹⁰¹¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 123.

¹⁰¹² J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 128.

¹⁰¹³ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 132.

¹⁰¹⁴ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 123.

¹⁰¹⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 133.

¹⁰¹⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 152.

¹⁰¹⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 186.

¹⁰¹⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 127.

¹⁰¹⁹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 173.

¹⁰²⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 128.

¹⁰²¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 115.

¹⁰²² J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 113.

¹⁰²³ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 202.

¹⁰²⁴ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 175.

¹⁰²⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 109.

¹⁰²⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 102.

¹⁰²⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 133.

¹⁰²⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 128.

¹⁰²⁹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 180.

¹⁰³⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 179.

256. Jan de Moor/Man f. Jans
* Visser¹⁰³²
257. Lauwers zijn Broeder /
258. Wouterkin Neerdonc/Moordouc /
259. Coppin Steen de Wevere /
260. Lippin Ceurnekin/Teurnekin **/
261. Jan Coene ** /
262. Jan van Bredene ** /
263. Coppin de Vriese ** /
264. Wouter de Verse /
265. Jan vander Niewerpoort ***
* Scheerder¹⁰³³
266. Ghildolf vander Houte ***
* Scheerder¹⁰³⁴
267. Ghiselin van vinct ***
* Scheerder¹⁰³⁵
268. Claikin vanden Driesche dictus
Royaelkin /
269. Michiel Lauwers
* Wever¹⁰³⁶
- ** Graevwerc t/cauwers/Graeuwercktauwers
*** Scerrers
270. Joos van den Dike /
271. Hannekin de Vos f. Jans /
272. Hannin van Cortrike /
273. Pieter upt? Hoghe /
274. Coppin Tienpond/ Jacop Tienpond
* volder¹⁰³⁷
275. Jan de Clerc de Hudevettere /
276. Jacop van Jabbeke Doude Cleer-
Coopere
* Oudkleerkoper¹⁰³⁸
277. Willem Cosijn /
278. Jan de Besemmakere
* Volder¹⁰³⁹
279. Hannin dictus Paedse /
280. Jan van der Naelde /
281. Pieter vanden Vivere
* wever¹⁰⁴⁰
282. Wouter Ludaet
- * Volder¹⁰⁴¹
283. Willem vander Lo ** /
284. Pieter de Gast ** /
285. Jan de Vinc de Witledertau-
Were /
286. Coppin van Vinc zijn broeder /
287. Boudekin Veltacker de Vulre
* Volder¹⁰⁴²
288. Claikin van Asschen de Vulre /
289. Jan de Rode f. Meester Pieters
van Zunnebeke
* wever¹⁰⁴³
290. Hannin Corthaes/Corthals /
291. Hannin Spinrocke/... /
292. Claekin van Cruninghem*** /
293. Roegear Fallaes**
* Wolslager¹⁰⁴⁴
294. Jacop de Coning de Hudevettere
* Huidevetter¹⁰⁴⁵
295. Jacop Wouterman /
296. Willem de Walcherling /
297. Pieter Haucke/Hancke /
298. Martin Karstinman de Stri-
kere /
299. Willem vanden Hille Doude
* Wever¹⁰⁴⁶
300. Jan Pelewelling
* Wever¹⁰⁴⁷
301. Willan de Bey/Willem de Beye?
* Wever¹⁰⁴⁸
302. Clais de Wankere
* Wever¹⁰⁴⁹
303. Michiel van Oudenburch
* wever¹⁰⁵⁰
304. Jan Aderic Doude
* Wever¹⁰⁵¹
305. Jan van Oudenburch Dictus van
Colemiers

¹⁰³¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 102.

¹⁰³² J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 153.

¹⁰³³ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 123.

¹⁰³⁴ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 123.

¹⁰³⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 123.

¹⁰³⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 110.

¹⁰³⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 110.

¹⁰³⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 196.

¹⁰³⁹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 123.

¹⁰⁴⁰ G. Espinas en H. Pirenne, op. Cit. (1904-1924),
p. 595.

¹⁰⁴¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 128.

¹⁰⁴² J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 133.

¹⁰⁴³ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 115; EN: D.
Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 401.

¹⁰⁴⁴ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 219.

¹⁰⁴⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 178.

¹⁰⁴⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 108.

¹⁰⁴⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 114.

¹⁰⁴⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 102.

¹⁰⁴⁹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 119.

¹⁰⁵⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 113.

¹⁰⁵¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 101.

- * wever¹⁰⁵²
 * Cordoer¹⁰⁵³
 ** Willem vander Lo & Pieter de Gast =
 wevers
 *** Claekin van Cruninghem & Roegear
 Fallaes = Wulleslares
 306. Pieter Hildebrant de
 zwerteledertauwere
 * Zwartledertauwer¹⁰⁵⁴
 307. Jan van Praet
 * Volder¹⁰⁵⁵
 * Schepper¹⁰⁵⁶
 308. Jan Scoorin/Storm? de Wijnmetere
 * Wijnmeter¹⁰⁵⁷
 309. Jan van Lopheem
 * Wever¹⁰⁵⁸
 * Volder¹⁰⁵⁹
 310. Jan Reingoot
 * Makelaar¹⁰⁶⁰
 311. Jan de Rode
 * wever¹⁰⁶¹
 312. Pieter Wouters
 * Volder¹⁰⁶²
 313. Gille de Hond
 * Volder¹⁰⁶³
 314. Jan van Zoetenay
 * Volder¹⁰⁶⁴
 315. Herreman van Hinchoud /
 316. Rike Curre
 * Wever¹⁰⁶⁵
 317. Wouter Coolsaet /
 318. Jan Quareid
 * Volder¹⁰⁶⁶
 319. Wouter de Haerst /

¹⁰⁵² J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 113.

¹⁰⁵³ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 175.

¹⁰⁵⁴ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 177.

¹⁰⁵⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 130.

¹⁰⁵⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 189.

¹⁰⁵⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 226.

¹⁰⁵⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 110.

¹⁰⁵⁹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 128.

¹⁰⁶⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 237.

¹⁰⁶¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 115; EN: D.

Vanden Auweele, op. Cit. (1977), p. 401.

¹⁰⁶² J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 134.

¹⁰⁶³ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 127.

¹⁰⁶⁴ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 135.

¹⁰⁶⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 106.

¹⁰⁶⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 130.

320. Gillis de Mueselare /
 321. Jacop vander Rohaghe/Rehaghe
 * Volder¹⁰⁶⁷
 322. Joos/Joese Heeme/Heine
 * Volder¹⁰⁶⁸
 323. Symoen de Wilde /
 324. Pieter van Scaerpenessen /
 325. Jan Dommel/Dommee s. wouters /
 326. Clement van Coukelare
 * Tegeldekker¹⁰⁶⁹
 327. Coppin van Vinc dictus van Zeuerne /
 328. Renier Chapelain /
 329. Jan Rose
 * Wever¹⁰⁷⁰
 * Wijnmeter¹⁰⁷¹
 * Schiplied¹⁰⁷²
 330. Meeus Moenin
 * Volder¹⁰⁷³
 331. Andries Blondekin
 * Volder¹⁰⁷⁴
 332. Pieter Gallin /
 333. Groote Michiel /
 334. Wouter Hooft f. Ser Jans
 * Scheerder¹⁰⁷⁵
 335. Pauwelin Matte /
 336. Ghildolf Joosep = Ghildikin Joseph?
 * Scheerder¹⁰⁷⁶
 337. Clais Daniels /
 338. Jacop de Grant/Grave? /
 339. Clais de Meestere
 * Makelaar¹⁰⁷⁷
 340. Pieter de Bul/De Buel
 * Makelaar¹⁰⁷⁸
 341. Pieter de Moninelare/Mommelare /
 342. Jan Bolleman /
 343. Jan van Wackene /
 344. Pieterkin Screrkaerd/Streckaerd/?
 345. Clais de Zoutere /

¹⁰⁶⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 131.

¹⁰⁶⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 126.

¹⁰⁶⁹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 161.

¹⁰⁷⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 115.

¹⁰⁷¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 226.

¹⁰⁷² J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 230.

¹⁰⁷³ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 129.

¹⁰⁷⁴ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 123.

¹⁰⁷⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 138.

¹⁰⁷⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 138.

¹⁰⁷⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 236.

¹⁰⁷⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 233.

346. Martin Coopmans f. Ser Martins /
 347. Joris Bottoen /
 348. Jan van Bassevelde f. Clais /
 349. Clais Coopman f. Martins /
 350. Coppin Danijd /
 351. Jan de Moor /
 352. Jan de Drussate /
 353. Michiel Rose
 * Makelaar¹⁰⁷⁹
354. Christiaen de Mesmakere /
 355. Hannakin van coolerckce f. wouters /
 356. Jan de Grant/De Grave?
 * Timmerman¹⁰⁸⁰
 * Smid¹⁰⁸¹
 * Kuiper¹⁰⁸²
357. Coppin Daniels /
 358. Pauwels van Muelnebeke
 * Wever¹⁰⁸³
359. Michiel van Muelnebeke
 * Wever¹⁰⁸⁴
360. Martin van Jabbeke
 * Vleeshouwer¹⁰⁸⁵
361. Lammekin Bredebolle /
 362. Renier de Lombaerd /
 363. Jan Rose
 * Wever¹⁰⁸⁶
 * Wijnmeter¹⁰⁸⁷
 * Schiplied¹⁰⁸⁸
364. Gillis Staukin de Vulre /
 365. Magherman Seer Jans knape van
 Couckelare
 366. Maes Aderic /
 367. Hannin Heile
 368. Hannin van Zeland /
 369. Wouter de Ruddere /
 370. Manin/Maes? Meestere/Meesterive
 * Makelaar¹⁰⁸⁹
371. Hine van Zwevesele /
 372. Coppin van Zwevezele f. Claren
- * Wever¹⁰⁹⁰
373. Jan Melgewaerd/Melewaerd
 * Wever¹⁰⁹¹
374. Hannin Sarrefijn f. Jans
 * Wever¹⁰⁹²
375. Robin Leddier/Loddier /
 376. Pieter van den Driessche
 * Wever¹⁰⁹³
377. Hannin Aloud /
 378. Mewelin/Meulin? Daens
 * Wever¹⁰⁹⁴
379. Willekin Vander Cappelle /
 380. Clais Paelding
 * Volder¹⁰⁹⁵
381. Boudin van Ardenburch
 * Wever¹⁰⁹⁶
382. Willem van Praet
 * Schepper¹⁰⁹⁷
383. Willem Drincallut/Drinkaluut /

De nomre van dese banenghe noemde
 personen bedraghen in ghetale III^c LXXXIII
 (384)

¹⁰⁷⁹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 237.
¹⁰⁸⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 156.
¹⁰⁸¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 166.
¹⁰⁸² J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 208.
¹⁰⁸³ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 112.
¹⁰⁸⁴ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 112.
¹⁰⁸⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 148.
¹⁰⁸⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 115.
¹⁰⁸⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 226.
¹⁰⁸⁸ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 230.
¹⁰⁸⁹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 236.

¹⁰⁹⁰ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 121.
¹⁰⁹¹ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 111.
¹⁰⁹² J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 115.
¹⁰⁹³ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 107.
¹⁰⁹⁴ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 106.
¹⁰⁹⁵ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 130.
¹⁰⁹⁶ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 102.
¹⁰⁹⁷ J. F. Verbruggen, op. Cit. (1962), p. 189.

Bijlage 4: Politieke charters, 1^e reeks, nr. 497.

“Bruges.

Les bannis et ennemis du Comte, 464 (Sans date), 4 octobre 1351, Groenenboek, C. f.° 110v

Che sont les bannies et anemis de monseigneur le comte de son pays de Flandre”

(de eerste 384 namen uit Groenenboek hier ook weergegeven)

1. Pieter le Pape	38. Robin de Mens/Mons
2. Jaqueme Bollin	39. Jehan de Lo
3. Quintin Dankaed	40. Willaume Uten Coten
4. Jehan le Vos f. ...	41. Vroomkin de Straten le jouene
5. Hannekin le Vos f. ...	42. Willaume de Siesele dictus Hellenaghe
6. Jehan vandenbourgh f. Jan	43. Pieter Dardembourg
7. Jehan Spore	44. Jehan Denys
8. Jehan le Stier	45. Pieter Pul???
9. Pieter de Ste Crois le Jouene	46. Arnoud Pal???
10. Hannekin Clai	47. Caprike li Foulon
11. Hannekin de Courtray	48. Willaume Gherolf
12. Hannekin le Ruddere f. Huon?	49. Jaqueme Gherolf
13. Pieter Medinoghe de Jonghe	50. Jehan Gherolf
14. Gandres Craye	51. Jehan le Lappe
15. Jan Aderic de Vielx	52. Lome/??? Le Bourghque
16. Willemme ...	53. Jehan de Dudsele f. Jehan
17. Jehan de Zomergem	54. Clai le Riemakere Dictus Leu
18. Heinyrc van Gocheem/Gotheem/Q...	55. Stasin Banin li Vielx
19. Gheraerd li roys	56. Stasin Banin li Jouene
20. Pieter Everaerd	57. Chumas Knie
21. Leurenc/Lourenc le Scotelare	58. Jehan de la Chapele
22. Pieter Hildebrand	59. Jehan Ballinq li Fouley
23. Jehan Vaes	60. Clai Cheneye
24. Jehan le Clerc	61. Pieter Bouz le tisseran
25. Chumas Stalpt?	62. Jakene Weyums?
26. Jehan de Praet	63. Nicole = Nicolas? Weyums?
27. Jehan Praetkine f. Jehans	64. Wille Dele Bussce
28. Jehan le Landshere	65. Nicole = Nicolas? Ackerman
29. Jehan de here	66. Jehan Hille li Foul?
30. Jehan li Sages dictus Ostburgh	67. Jehan le Rochlare
31. Baudin de Colkerke f. ...	68. Pieter de Zevencote
32. Franch Suiemen	69. Pieter de Sante Croys
33. Lamsin dele Lys	70. Jehan Wullepond
34. Lexis le sceppere	71. Wauter Loue li Four?
35. Pieter f. Langhegheraerds	72. Hanin de Gand
36. Jehan Adelaerd	73. Wille Adelaerd Li Tisseran
37. Wautier de Leke	74. Pieter Ruebin Li Foul?

75. Coppin Gallin Li Tisseran?
76. Jehan Massemijn
77. Jehan Dansebeke f. Ser Gilles
78. Jequeme de Stachille/Stathille li Vielx

79. Weynin f. Arnoud
80. Pol de Leffinghe
81. Lamsin Yperlinc

4. Bibliografie

Artikels en boeken

- BARDOEL (A.A.), The urban uprising at Bruges, 1280-1281. Some New Findings about the Rebels and the Partisans, In: *Revue belge de philologie et d'histoire*, 4 (1994), pp. 761-791.
- BILLOT (C.) & HIGOUNET-NADAL (A.), Bannissement et repeuplement dirigé à Arras (1479-1484), in: *La faute, la répression et le pardon*, (1984), pp. 107-124.
- BLOCKMANS (F.), De bestraffing van den opstand van Brugge en Westelijk-Vlaanderen in 1328, overdruk uit: *de Beknopte Handelingen van het vijftiende Vlaams Philologencongres Gent, 29-31 Maart 1940*, pp. 38-45.
- BOOGAART (T.A.), Reflections on the Moerlemaye: Revolt and Reform in Late Medieval Bruges, in: *Revue belge de philologie et d'histoire*, 4 (2001), pp. 1133-1157.
- BOOGAART (T.A.), *An Ethnogeography of Late Medieval Bruges. Evolution of the Corporate Milieu 1280-1349*, The Edwin Mellen Press, Lewiston, (2004), pp. ...
- BOONE (M.), The Dutch Revolt and the Medieval Tradition of Urban Dissent, in: *Journal of Early Modern History*, 11 (2007), pp. 350-375.
- BRAEKEVELT (J.), BUYLAERT (F.), DUMOLYN (J.) & HAEMERS (J.), 'The Politics of Factional Conflict in Late Medieval Flanders', in: *Historical Research*, 85 (2012), pp. 13-31.
- CARSON (P.), *Jacob van Artevelde*, Davidsfonds, Leuven, (1996), pp. 159.
- DE PAUW (N.), L'enquête de Bruges après la bataille de Cassel. Documents inédits publiés, Hayez, (1899), pp. 42.
- DE POERCK (G.), Note critique sur le grand privilege brugeois de 1304 et le règlement d'élection du magistrat, in: *Annales de la Société d'émulation de Bruges*, 74 (1931), pp. 139-159.
- DE RIDDER-SYMOENS (H.), 'Prosopografie en middeleeuwse geschiedenis: een onmogelijke mogelijkheid?' In: *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent*, 45 (1991), pp. 95-117.
- DE SMET (J.), De Inrichting van de Poorterlijke Ruitery te Brugge in 1292 en haar indeeling in de Gezindheden in 1302, in: *Verslagen en mededeelingen der Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde*, (1930), pp. 487-507.
- DUMOLYN (J.), *De Brugse Opstand van 1436-1438*, U.G.A., België, (1997), pp. 381.
- DUMOLYN (J.) & HAEMERS (J.), Reclaiming the Common Sphere of the City: the Revival of the Bruges Commune at the End of the Thirteenth Century, in: J-P. Genet, *La légitimité implicite au Moyen Âge*, Publications de l'École française de Rome, (2013), pp. ...
- DUMOLYN (J.) & HAEMERS (J.), Patterns of urban rebellion in medieval Flanders, in: *Journal of Medieval History*, 31 (2005), pp. 369-393.

- DUMOLYN (J.), The Vengeance of the Commune: Sign Systems of Popular Politics in Medieval Bruges, in: J. Dumolyn, H. Rafael, O. Herrer and V. Challet [eds.], *“La comunidad medieval como esfera publica”*, Prensa de la Universidad de Sevilla, Sevilla, Spanje, (2013), pp. 15-16.
- GILLIODTS-VANSEVEREN (L.), Histoire de la Magistrature Brugeoise, in: *Annales de la Fédération archéologique et historique de Belgique*, 3 (1888), pp 196-217.
- MARÉCHAL (G.), *Het Hospitaalwezen te Brugge in de middeleeuwen: een institutionele en sociale studie, ...*, (1975), pp. ...
- MERTENS (J.), ‘De XIVde. eeuwse voornaamste Brugse schepenfamilies, in: *Ons Heem*, 9 (1951), pp. 233-236.
- MERTENS (J.), ‘Woelingen te Brugge tussen 1359 en 1361’, in: *“Album Carlos Wyffels”*, U.A., België, (1987), pp. 325-330.
- MERTENS (J.), ‘De verdeling van de Brugse schepenzetels op sociaal gebied (XIVde eeuw)’, in: *Wetenschappelijke tijdingen*, 21 (1961), kol. 451-466
- MERTENS (J.), Brugge en Gent. De vertegenwoordiging van de “leden” in de stadmagistraat, in: *Qui Valet Ingenio, Liber Amicorum Dr. Johan Decavele*, Stichting Mens en Cultuur, Gent, (1996), pp. 385-392.
- NICHOLAS (D.), *The van Arteveldes of Ghent. The varieties of vendetta and the hero in history*, Cornell University Press, Ithaca, New York, USA, (1988), pp. 212.
- NICHOLAS (D.), *Medieval Flanders*, Longman Group UK, Londen, (1992), pp. 463.
- PREVENIER (W.), Quelques aspects des comptes communaux en Flandre au Moyen Age, in: *Studia Historica Gandensia*, XV(1964), pp. 111-145
- PREVENIER (W.), Becolkingscijfers en professionele structuren der bevolking van Gent en Brugge in de 14de eeuw, in: *Album Charles Verlinden*, Gent, België, (1975), pp. 264-303.
- PIRENNE (H.), *Le soulèvement de la Flandre Maritime de 1323-1328*, Librairie Kissling et Cie, Brussel, (1900), pp. 241.
- ROGGE (P.), *Vlaanderen en het zevenjarig beleid van Jacob van Artevelde. Een kritisch-historische studie*, Manteau, België, (1935), pp. 120.
- SABBE (J.), Vlaanderen in opstand 1323 – 1328, Uitgeverij Marc Van de Wiele – Genootschap voor Geschiedenis, België, (1992), pp. 132.
- SABBE (J.), De opstand van Brugge tegen graaf Robrecht van Bethune en zijn zoon Robrecht van Kassel in 1321-1322. Het laatste politieke optreden van de volksleiders Pieter de Coninc en Jan Breidel, in: *Handelingen Genootschap “Société d’Emulation” Brugge*, 107 (1970), pp. 217-249.
- SABBE (J.), Het ontstaan van het leenhof s’ heer Boudewijnsburg en de brugse poortersfamilie de Vos, in: *Handelingen van het Genootschap voor geschiedenis te Brugge*, 105 (1968), pp. 212-217.

- STEIN (H.), Les conséquences de la bataille de Cassel pour la ville de Bruges et la mort de Guillaume de eken, son ancien bourgmestre (1328), in: *Bulletin de la commission royale d'histoire*, Kiessling, 68 (1899), pp. 647-664
- TE BRAKE (W.H.), A Plague of Insurrection. Popular Politics and Peasant Revolt in Flanders, 1323-1328, University of Pennsylvania Press, USA, (1993), pp. 170.
- TILLY (C.), *From mobilization to revolution*, Addison-Wesley, (1978), pp. ...
- VAN CAENEGEM (R.) & MILIS (L.), 'Kritische uitgaven van de 'Grote Keure' van Filips van de Elzas, graaf van Vlaanderen, voor Gent en Brugge (1165-1177), in: *Bulletin de la Commission royale d'histoire*, 143 (1977), pp. 207-257.
- VAN DEN AUWEELE (D.), De Brugse gijzelaarslijsten van 1301, 1305 en 1328. Een komparatieve analyse, in: *Handelingen van het Genootschap voor geschiedenis te Brugge: tijdschrift voor de studie van de geschiedenis van Vlaanderen*, 110, (1973), pp. 105-167.
- VANDERMAESEN (M.), *De besluitvorming in het Graafschap Vlaanderen tijdens de veertiende eeuw. Bijdrage tot een politieke sociologie van de Raad en van de raadscheren achter de figuur van Lodewijk II van Nevers (1322-1346)*, Genootschap voor Geschiedenis "Société d'Emulation" te Brugge, Brussel, III Delen, (1999).
- VANDERMAESEN (M.), Brugse en leperse gijzelaars voor koning en graaf, 1328-1329. Een administratief dossier, in: *Handelingen van het Genootschap voor Geschiedenis te Brugge: tijdschrift voor de studie van de geschiedenis van Vlaanderen*, Genootschap voor geschiedenis, 130 (1993), pp. ...
- VANDERMAESEN (M.), De rekeningen der Brugse gijzelaars 1328-1329/1338-1341, in: *Handelingen van het Genootschap voor Geschiedenis te Brugge: tijdschrift voor de studie van de geschiedenis van Vlaanderen*, Genootschap voor geschiedenis, 115 (1978), pp. 1-16
- VANDEWALLE (A.), 'De Brugse stadsmagistraat en de deelname van de ambachten aan het bestuur, 14de-15e eeuw', in: *W. Prevenier en B. Augustyn (red.), "de Vlaamse instellingen tijdens het Ancien Régime: recent onderzoek in nieuw perspectief"*, *Miscellanea Archivistica Studia*, 111, Brussel, (1999), pp. 27-40. OF: in: "A. Vandewalle, *Een privilege voor iedereen, Levend Archief vzw, Berchem, (2008), pp. 280.*
- VAN HOUTTE (J.A.), *De geschiedenis van Brugge*, Uitgeverij Lannoo, België, (1982), pp. 606.
- VAN ROMPAEY (J.), 'De Brugse Keure van 1329 en de aanvullende Privileges', in: *Handelingen van de Koninklijke Comissie voor de uitgave der oude wetten en verordeningen van België*, 21 (1965), p. 35-99.
- R. VAN UYTVEN, Het Stedelijke leven 11de – 14de eeuw. Stadsgeschiedenis in het Noorden en Zuiden, in: *Algemene Geschiedenis der Nederlanden*, D.P. BLOK, ET. AL. [EDS.], Fibula-Van Dishoeck, Haarlem, Nederland, (1982), XV delen
- VAN WERVEKE (H.), *Jacob van Artevelde*, Kruseman's uitgeverij B.V., Den Haag, (1982), pp. 109.

- VAN WERVEKE (H.), Les charges financières issues du traité d'athis (1305), in: *Revue du Nord*, 32 (1950), pp. 81-93.
- VERBRUGGEN (J. F.), Het gemeenteleger van Brugge van 1338 tot 1340, Paleis der Academiën, België, (1962), pp. 243.
- VERBRUGGEN (J.F.), De organisatie van de militie te Brugge in de XIVe eeuw, in: *Annales de la Société d'Emulation de Bruges*, 87 (1950), pp. 163-170.
- VERBRUGGEN (J.F.), Jan Breidel en Jan Breidel f. Michiels te Brugge in de eerste helft van de 14e eeuw, in: *Genootschap voor geschied- en oudheidkunde te Vilvoorde*, 6 (2000), pp. 2-20.
- VERBRUGGEN (J.F.), 'Beschouwingen over 1302', in: *Handelingen van het Genootschap voor geschiedenis te Brugge*, 93 (1956), pp. 38-53.
- VERBRUGGEN (R.), *Geweld in Vlaanderen. Macht en onderdrukking in de Vlaamse steden tijdens de veertiende eeuw*, Genootschap voor Geschiedenis, Brugge, (2005), pp.
- WYFFELS (C.), De Vlaamse Hanze van Londen op het einde van de XIIIe eeuw, in: *Handelingen van het Genootschap voor geschiedenis te Brugge*, 97 (1960), pp. 5-30.
- WYFFELS (C.), Nieuwe gegevens betreffende een XIIIde eeuwse "democratische" stedelijke opstand: de Brugse "Moerlemaye" (1280-1281), in: *Handelingen van de Koninklijke Commissie voor Geschiedenis*, 132 (1966), pp. 37-142
- WYFFELS (C.), Kanttekening bij de Brugse "Moerlemaye" 1280-1281, in: *Album Albert Schouteet, Westvleems verbond van kringen voor heemkunde, Brugge*, (1973), pp. 253-258.

Masterscriptie

- HMITTOU (K.), Bannelingen & gijzelaars in laat-middeleeuws Vlaanderen, XIV-XV-eeuw: een historisch onderzoek naar de sociale implicaties van twee vrijheidsbeperkende straffen, (*verhandeling tot het behalen van de graad van Licentiaat in de Geschiedenis, Universiteit Gent, 1988*), pp. 201.
- LONCKE (E.), *De kronieken van Vlaanderen. Uitgave en studie van het handschrift 436 van de stadsbibliotheek te Brugge*, Verhandeling voorgelegd aan de Faculteit Letteren en Wijsbegeerte voor het verkrijgen van de graad van Licentiaat in de Geschiedenis, online geraadpleegd op http://lib.ugent.be/fulltxt/RUG01/001/311/472/RUG01-001311472_2010_0001_AC.pdf
- VANHAVERBEKE (K.), *Het stadsbestuur in Brugge in de periode 1375-1407: sociaal-institutionele benadering aan de hand van een prosopografische methode (verhandeling tot het behalen van de graad van Licentiaat in de Geschiedenis, Universiteit Leuven, 1997)*, pp. 200.

Doctoraatsverhandeling

- VAN DEN AUWEELE (D.), *Schepenbank en schepenen te Brugge (1127-1384). Bijdrage tot de studie van een gewone stedelijke rechts- en bestuursinstelling (doctoraatsverhandeling geschiedenis Katholieke Universiteit Leuven 1977)*, pp. ???

Uitgegeven Bronnen

- DE LIMBURG-STIRUM (T.), [ed.], *Codex diplomaticus Flandriae inde ab anno 1296 ad usque 1325 ou Recueil de documents relatifs aux guerres et dissensions suscitées par Philippe-le-Bel, roi de France, contre Gui de Dampierre, comte de Flandre*, De Zuttere, Brugge, (1879-1889), pp. ...
- DE LIMBURG-STIRUM (T.), [ed.], *Cartulaire de Louis de Male, comte de Flandre. Decreten van den grave Loedewyck van Vlaenderen, 1348 à 1358*, Imprimerie de Louis de Plancke, Brugge, België, (1898), 4v
- DE SMET (J.J.), *Recueil des Chroniques de Flandre*, M. Hayez, Brussel, (1837), p. 187.
- ESPINAS (G.) EN PIRENNE (H.), *Recueil de documents relatifs à l'histoire de l'industrie drapière en Flandre*, Brussel, (1906-1924), 4 delen.
- GILLIODTS-VAN SEVEREN (L.), *Coutumes des pays et comté de Flandre. Coutumes de la ville de Bruges*, Brussel, (1874-1875)
- LAMBIN (J.J.), *Dits de cronike ende genealogie vanden prinsen van Vlaenderlant*, J. van Dixmude, Drukkery van Lambin en Zoon, Ieper, (1839), p. 164.
- WARNKOENIG (L.A.) & GHELDOLF (A.E.), *Histoire de la Flandre et ces institutions civiles et politique jusqu'à l'année 1305*, M. Hayez, Brussel, (1838), IV delen.

Onuitgegeven Bronnen

- DE ROOVERE (A.), *Excellente cronike van Vlaenderen*, MS 436, Stadsbibliotheek Brugge
- SAB, 216: Stadsrekeningen, 1328-1361
- SAB, Groenenboek
- SAB, Politieke Charters, 1e reeks, nummer 497.

Online databanken

- WATERSCHOOT (W.), '*Roovere, Anthonis de*', in *Lexikon des Mittelalters*, 10 vols (Stuttgart: Metzler, [1977]-1999), vol. 7, col. 1025, in *Brepolis Medieval Encyclopaedias - Lexikon des Mittelalters Online*
- GYPEN (M.), '*Roovere, Anthonis de*', Databank Narrative Sources: http://www.narrative-sources.be/naso_link_nl.php?link=244